

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Εμείς ως ΔΗΚΟ δεν αντιμετωπίζουμε θέμα «ταυτότητας»

Η Ελένη Θεοχάρους συνέβαλε στο εκλογικό αποτέλεσμα όπως κάθε αριστίνδων, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Νικόλας Παπαδόπουλος και τονίζει ότι η νίκη του ΔΗΚΟ στις ευρωεκλογές ήταν μία πραγματική και όχι πλαστή νίκη. Σημειώνει, επίσης, ότι δεν τον απασχολεί το θέμα προεδρίας της Βουλής. Μιλάει και για την παρουσία της Δημοκρατικής Παράταξης στην εκλογική αναμέτρηση, σημειώνοντας πως δεν έχει ερωτηθεί από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας για τη συμμετοχή της στο Εθνικό Συμβούλιο. **Σελ. 8**

ANNITA ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Στον ΔΗΣΥ είναι ώρα για αυτοκριτική

«Εγιναν λάθη, να τα παραδεχτούμε και να ανοίξουμε το κόμμα στην κοινωνία», λέει στη συνέντευξή της στην «Κ» η βουλευτής Λάρνακας του ΔΗΣΥ Αννίτα Δημητρίου. Σημειώνει ότι ο ΔΗΣΥ θα πρέπει να υπερβεί την κρίση χωρίς να φοβάται το πολιτικό κόστος, όπως απαιτεί η πολιτική κατεύθυνση του αείμνηστου Γλαύκου Κληρίδη. **Σελ. 7**

ΤΟΥΡΚΙΑ

Σε κινούμενη άμμο πατάει ο Ερντογάν

Από το αποτέλεσμα των εκλογών της 23ης Ιουνίου στην Κων/πολη θα εξαρτηθεί η πορεία των εξελίξεων σε πολλά ζητήματα. Σε περίπτωση που ακολουθήσει νέα ήττα στις δημοτικές εκλογές, στο ζήτημα της Κύπρου, όπως και στο Κουρδικό, η Τουρκία δεν αποκλείεται να οδηγηθεί σε ριζική αναθεώρηση της γραμμής της. **Σελ. 23**

ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΙΕΝΑΝΜΕΝ

Στην Κίνα του 2019 η δημοκρατία χάνει

Τη νύχτα της 3ης προς 4η Ιουνίου ο κινεζικός στρατός εισέβαλε στην πλατεία Τιενανμέν για να καταστείλει το μεγαλύτερο κίνημα πολιτικής διαμαρτυρίας στην ιστορία της Λαϊκής Κίνας. Τριάντα χρόνια έχουν περάσει από την εξέγερση των νέων στην πλατεία Τιενανμέν και η δυτική δημοκρατία έχει χάσει την ελκτική της δύναμη στις νεότερες γενιές. **Σελ. 22**

ΓΡΑΦΟΥΝ

- ✓ **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ** Σελ. 2
Τι θα γίνει τις επόμενες βδομάδες
- ✓ **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** Σελ. 13
Με σύνεση και μέτρο

Προς αργή έξοδο ο Άντρος καθώς ψάχνεται ο Αβέρωφ

Διαδοχή στο ΑΚΕΛ τον Ιούνιο του 2020, ενώπιον του Π.Γ. αύριο ο πρόεδρος ΔΗΣΥ

Οι μετεκλογικές αναταράξεις στα δύο μεγάλα κόμματα δεν έχουν ακόμα καταλαγιάσει, μετά από δύο εβδομάδες. Αντίθετα, δρομολογούνται –ως φαίνεται– εξελίξεις. Σίγουρα, στο ΑΚΕΛ τίθεται θέμα διαδοχής, καθώς όπως είπε στην «Κ» στέλεχος, «οι ευρωεκλογές του 2019 ήταν το τρίτο κου-

δούνι για τον Άντρο Κυπριανού». Ο ίδιος σπκώνει το γάντι, με δηλώσεις στην «Κ», δεν κλείνει, όμως, εντελώς την πόρτα. Πάντως, στο επόμενο Συνέδριο τον Ιούνιο του 2020 ο Άντρος θα είναι 4 μήνες πριν από τη συνταξιοδότηση. Την ίδια ώρα που η Εζεκία Παπαϊωάννου ξέρει τα χρο-

νοδιαγράμματά της, η Πινδάρου και ο Αβέρωφ Νεοφύτου, σε συνεδρία του Διευρυμένου Πολιτικού Γραφείου αύριο, φαίνεται να ψάχνονται. Με δεδομένο ότι μπρος είναι γκρεμός και πίσω Λόφος, ψάχνουν στέρεο έδαφος για επανεκκίνηση του ΔΗΣΥ χωρίς απώλειες. **Σελ. 5, 6**

Μάρκος Τράγκολας: Ταυτίστηκα με την υπόθεση «Ορέστης»

Ο διευθυντής της Πυροσβεστικής Μάρκος Τράγκολας μίλησε στην «Κ» για τις επιχειρήσεις των Αρχών στις περιοχές που ο καθ' ομολογία κατά συρροή δολοφόνος πέταξε τα θύματά του. «Ταυτίστηκα με την υπόθεση», είπε φορτισμένος, συμπληρώνοντας ότι τον ικανοποιεί που απλοί πολίτες συγκαίρουν εκείνον και την ομάδα του. Τονίζει τις εγγενείς δυσκολίες των επιχειρήσεων στην Κόκκινη Λίμνη, στη λίμνη Μεμί και στο φρεάτιο του μεταλλείου στο Μιτσερό. **Σελ. 16**

Στην πασαρέλα της πολυτέλειας

Τζίρος 460 δισ. δολαρίων

Ο τζίρος στην παγκόσμια αγορά ειδών πολυτελείας αυξάνεται χρόνο με το χρόνο και φέτος αναμένεται να ανέλθει στα 460 δισ. δολάρια. Στην πασαρέλα των ειδών πολυτελείας βαδίζει και η Κύπρος. Θεσμοί όπως το Must Fashion βοηθούν σχεδιαστές και οικονομία. **Οικονομική, σελ. 4**

Πολιτική κρίση στη Γερμανία

Το SPD αναζητεί πλέον αρχηγό

Βαθαίνει η ιδεολογική και πολιτική κρίση στους Γερμανούς σοσιαλδημοκράτες, έπειτα από την πανωλεθρία που υπέστη το κόμμα στις ευρωεκλογές. Από την άλλη πιέσεις δέχονται και οι χριστιανοδημοκράτες, αφού η διάδοχος της Μέρκελ, Ανεγκρέτ Κραμπ δεν πείθει. **Σελ. 21**

Τρεις νεοσύλλεκτοι στις Βρυξέλλες

Φουρλάς, Κιζιλγιουρεκ, Γεωργίου στα πρώτα ευρω-βήματα

«Νεοσύλλεκτοι» της κυπριακής λαϊκής ετυμγορίας στο Ευρωκοινοβούλιο, οι Λουκάς Φουρλάς του ΔΗΣΥ, Γιώργος Γεωργίου και Νιαζί Κιζιλγιουρέκ του ΑΚΕΛ, περπάτησαν για πρώτη φορά ως μέλη της Ευρωβουλής στις αίθουσες του Σώματος την περασμένη Δευτέρα, 3 Ιουνίου. Φυσικά και οι τρεις υπό την υψηλή επι-

βλεψη» παλαιότερων. Η άδεια καρέκλα με την ταμπελίτσα «Σύλλβιο Μπερλουσκόνι» έκανε εντύπωση στον Λουκά, η συρρίκνωση της Αριστεράς είναι η μεγάλη έγνοια του Γιώργου και το βιβλίο που άρχιζε να γράφει ο Νιαζί για την προεκλογική που τον πλήγωσε είναι μερικά από αυτά που σταχυολογήσαμε. **Σελ. 4**

Κινείται πλέον ως πρωθυπουργός

Ο Μητσοτάκης διαχειρίζεται προβλήματα της κυβέρνησης

Οι κινήσεις που επέλεξε να κάνει ο πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας Κυριάκος Μητσοτάκης αμέσως μετά τις εκλογικές νίκες μοιάζουν «πρωθυπουργικές». Από την επομένη κιόλας των ευρωεκλογών στην Πειραιώς έχουν πυκνώσει οι συσκέψεις για την επόμενη μέρα των εθνικών εκλογών και για το πώς θα διαχειρι-

στούν τα προβλήματα που θα αφήσει η κυβέρνηση του Αλέξη Τσίπρα. Ο πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας φέρεται να έχει αποφασίσει και για τα βασικά υπουργεία. Η ΔΕΗ, ο ΟΑΣΑ, τα κόκκινα δάνεια και οι εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις για αναδρομικές αποδοχές προβληματίζουν την Πειραιώς. **Σελ. 18**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Συμφωνίες 12 δισ. ευρώ σε 5 χρόνια

Πολλά «deals» πέραν των 100 εκατ. ευρώ και άνω το καθένα έκλεισαν στην Κύπρο τα τελευταία πέντε χρόνια. Το ύψους τους ξεπερνά τα 12 δισ. Σε αυτά δεν περιλαμβάνονται συμφωνίες που αφορούν τον ενεργειακό τομέα. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις που προσέλαυσε η Κύπρος προήλθαν από τον τραπεζικό τομέα, τη ναυτιλία, την εκπαίδευση, τον τουρισμό, το λιανικό εμπόριο και το πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων. **Οικονομική, σελ. 5**

«ΑΦΡΟΔΙΤΗ»

Δεκαεπτά χρόνια για παραγωγή Φ.Α.

Η επισημοποίηση επίτευξης συμφωνίας της κυβέρνησης και της κοινοπραξίας του «Αφροδίτη» αναδεικνύει τη δυστοκία που υπάρχει σε πολιτικό επίπεδο ακόμα και να πρόκειται για ένα κορυφαίο έργο που μετατρέπει την Κυπριακή Δημοκρατία σε παραγωγό χώρα Φ.Α. Εν αντιθέσει με άλλα κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου αυτό του «Αφροδίτη» θα μπει σε φάση παραγωγής Φ.Α. 17 χρόνια μετά από τότε που δόθηκε η πρώτη άδεια. **Σελ. 10**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Ανάπτυξη του «Αφροδίτη»

✓ Του **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΕΛΛΗΝΑ**

Με την πλάτη στον τοίχο

✓ Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΣΑΚΙΡΗ**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η νομιμοποίηση

Μικρός ο τόπος μας, ο κόσμος της Κύπρου στη μεγάλη του πλειοψηφία είναι απόφοιτοι πανεπιστημίων, ευτυχώς με τον ένα ήταν τον άλλο τρόπο η δημοκρατική έκφραση δεν περιορίζεται, τα ΜΜΕ πολλά κι έτσι τα κακώς έχοντα γρήγορα αποκαλύπτονται και οι κακά ποιούντες εκτίθενται. Είτε αυτοί είναι στα κόμματα, είτε στα υπουργεία, είτε στον ιδιωτικό τομέα. Από παράδειγμα η πρόσφατη παύση αξιωματούχου του ΟΚΥΠΥ. Είναι γι' αυτούς του λόγους που τα κόμματά μας μη συμμορφούμενα κάνουν διαρκώς ψηφοφόρους και κύρος. Διότι απλώς δεν μπορείς να χάνεις σε μια εκλογική αναμέτρηση π.χ. 40.000 ψήφους ή ποσοστό 10% και να μην παραιτείται η ηγεσία ή να μην ζητεί ανανέωση εντολής. Ο κόσμος δεν είναι αφελής. Γι' αυτό, αγαπητοί ηγέτες, σπκαωθείτε από τις πολυθρόνες σας και ζητήστε νομιμοποίηση από τον κόσμο.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΣΕΙΡΑ

Η «Κ» στα παρασκήνια της νέας σειράς του Netflix

Στο Λος Άντζελς βρέθηκε η «Κ» όπου συνάντησε τους συντελεστές της νέας σειράς του Netflix «What/if» που εξετάζει τα σύγχρονα όρια της ηθικής. Η νέα σειρά είναι επηρεασμένη από την «Ανήθικη πρόταση» (1993) του Αντριαν Λιν. Πρωταγωνιστεί η Ρενέ Ζελβέγκερ. **Ζωή, σελ. 1**

ΧΟΡΟΣ

«Moving the New 2019 στη Στέγη Χορού Λεμεσού

Η Ροδιά Βόμβολου, μέντορας στο πρόγραμμα Moving the New 2019, που διοργανώνει η Στέγη Χορού Λεμεσού, από το 2009, μιλάει στην «Κ» και εξηγεί τον ρόλο της και τις τέσσερις συμμετοχές. Μιλάει επίσης και για τα όρια των παραστατικών τεχνών σήμερα. **Ζωή, σελ. 4**

ΠΡΟΣΩΠΟ

Ο δρ Ανδρέας Πίπτας μιλάει στην «Κ» για το STARC

Η ανάπτυξη καινοτόμων νέων τεχνολογιών και η σημασία των Εργαστηρίων Χαρακτηρισμού Τέχνης «Ανδρέας Πίπτας» είναι μερικά από τα σημεία για τα οποία μιλήσαμε με τον δρ Πίττα, με αφορμή τη διάλεξη που έδωσε στο Ινστιτούτο Κύπρου για τον Δομ. Θεοτοκόπουλο. **Ζωή, σελ. 8**

Δίνεις κάρτα; Παιρνεις πίσω μετρητά!

Πιστωτικές Κάρτες Alpha Bank

3% CASHBACK ΣΤΙΣ ΥΠΕΡΑΓΟΡΕΣ

Από 1 Ιουνίου έως και 31 Ιουλίου 2019

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ALPHA BANK

ZENITH, THE FUTURE OF SWISS WATCHMAKING

DEFY | El Primero 21
1/100th of a second chronograph

Vassos Eliades Accessories Ltd

Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Τι θα γίνει τις επόμενες βδομάδες

Όταν η Ουάσιγκτον δηλώνει ότι «τις επόμενες εβδομάδες και μήνες στην Κύπρο θα δείτε και λίγη περισσότερη δράση» και πως «στην πραγματικότητα θα συμβούν πράγματα που σίγουρα δεν θα διαφημίσουμε», δεν πρόκειται για κάτι που μπορείς να πάρεις αψήφιστα. Αυτά είπε την Τετάρτη η διευθύντρια Νοτίου Ευρώπης του Στέιτ Ντιπάρτμεντ Γιούρι Κιμ, σε πάνελ στο πλαίσιο του 35ου Συνεδρίου της ΠΣΕΚΑ στην Ουάσιγκτον στο οποίο συμμετείχαν, οι πρώην πρόσβεις των ΗΠΑ σε Ελλάδα και Κύπρο, Ντάνιελ Σμιθ και Κάθλιν Ντόκερτι και ο επικεφαλής σύμβουλος της μειοψηφίας της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας, Ντάμιαν Μέρφρι. Εκεί, όπως μετέδωσε ο έγκυρος και συναφώς αξιόπιστος συνάδελφος Αποστόλης Ζουπανιώτης, συζητήθηκαν πιυχές της σημασίας για τις ΗΠΑ του Συνεταιρισμού της Ανατολικής Μεσογείου και συγκεκριμένα θέματα συνεργασίας της Ελλάδας και της Κύπρου με τις ΗΠΑ, τα ενεργειακά, τις σχέσεις με το Ισραήλ, τις αμερικανοτουρκικές σχέσεις και τις προσπάθειες για άρση του αμερικανικού εμπάργκο των όπλων στην Κύπρο. Τι το σημαντικό είπε η Γιούρι Κιμ; «Υπάρχουν πολλά πράγματα που θέλουμε να κάνουμε και πρέπει να κάνουμε, αλλά σε αυτά τα πράγματα, να έχετε κατά νου ότι ο δρόμος είναι διπλής κατεύθυνσης. Το ταγκό θέλει δύο. Για όλα τα πράγματα που θα θέλαμε να κάνουμε, θα χρειαστούμε επίσης τους εταίρους μας στο νησί. Δείχνουν ότι είναι έτοιμοι, θέλουμε ακόμα να κάνουμε περισσότερα για να το διατηρήσουμε ... Νομίζω ότι κατά τις επόμενες εβδομάδες και μήνες θα δείτε και λίγη περισσότερη δράση. Κάποια σχετίζονται με το ισχυρό ενδιαφέρον για το Κογκρέσο (που είναι πάντα πολύ χρήσιμο). Αλλά στην πραγματικότητα θα συμβούν πράγματα που σίγουρα δεν θα διαφημίσουμε». Δύσκολο να διαβάσεις πίσω από τις λέξεις παρά μόνο την ισχυρή υπόδειξη προς τις δύο πλευρές στην Κύπρο, «να έχετε κατά νου ότι ο δρόμος είναι διπλής κατεύθυνσης. Το ταγκό θέλει δύο. Για όλα τα πράγματα που θα θέλαμε να κάνουμε, θα χρειαστούμε επίσης τους

εταίρους μας στο νησί». Εκείνη τη μέρα που μιλούσε η Κιμ, έφευγε για την Κύπρο ο βοηθός υφυπουργός Εξωτερικών Μάθιου Πάλμερ και η Αμερικανίδα διπλωμάτης δεν έκρυψε λόγια: «Νομίζω ότι το πρώτο πράγμα που προσπαθούμε να κάνουμε και κυρίως γι' αυτό πήγε ο Μάθιου Πάλμερ στη Λευκωσία είναι να καταλάβουμε τι θέλουμε και στη συνέχεια να καταλάβουμε πώς θα φτάσουμε εκεί. [...] Αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε είναι πολύ ξεκάθαρο ότι πρέπει να εξετάσουμε εκ νέου την Ανατολική Μεσόγειο στο σύνολό της και τα συμφέροντά μας. Το κάναμε αυτό. Τώρα πρέπει να υπολογίσουμε τα πρακτικά βήματα. Και έτσι η συζήτηση έλαβε χώρα όταν θέσαμε στη Λευκωσία αυτό το ερώτημα για το τι περιμένουν ... Η ευρεία απάντηση περιλαμβάνεται στη δήλωση προθέσεων που υπογράψαμε μαζί τον Νοέμβριο». Τουτέστιν ο Πάλμερ ήρθε εδώ για να εξετάσει αν κάναμε ή έστω δρομολογήσαμε αυτά που συμφωνήθηκαν μεταξύ ΗΠΑ και Κύπρου τον Νοέμβριο. Τι είναι αυτά; Παρόλο που η πηγή με την οποία μίλησα το βράδυ της Πέμπτης τσιγκουνευόταν τα λόγια της, σίγουρα είναι η επιθυμία της Ουάσιγκτον η ανατολική Μεσόγειος να γίνει ο εναλλακτικός ενεργειακός κόμβος για την Ευρώπη. Σίγουρα η Ουάσιγκτον δεν ευνοεί αγωγή προς την Τουρκία και γενικότερα δεν ευνοεί αγωγούς για λόγους ενεργειακής ασφάλειας. Σίγουρα ευνοείται το LNG. Εξυπακούεται ότι για να υλοποιηθεί ένας τέτοιος σχεδιασμός της Ουάσιγκτον δεν πρέπει να αγνοηθούν –και οι ΗΠΑ δεν θέλουν να αγνοηθούν– τα τουρκικά συμφέροντα στην περιοχή. Πηγή με προσβάσεις στη διπλωματία σημειώνει ότι ενδεχομένως να προταθούν σε τουρκικές εταιρείες πακέτα μετοχών ενεργειακών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Ανατολική Μεσόγειο. Παράλληλα πληροφορία αναφέρεται σε ενδεχόμενη πρόσκληση Αναστασιάδη-Ακιντζί στις ΗΠΑ οσονούπω. Ο Αϊνστάιν είχε πει κάποτε, «οι ευφυείς άνθρωποι λύνουν τα προβλήματα. Οι μεγαλοφυείς τα προβλέπουν». Άραγε οι Κύπριοι πολιτικοί σε ποια κατηγορία συγκαταλέγονται;

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΙΑΓΟΡΑΣ**

Τα κουλουβάχата του ΑΚΕΛ και τα τύμπανα πολέμου στον ΔΗΣΥ

«**Άντρο**, ειλικρινά πιστεύεις πως εγώ έκανα την εισβολή;»

Θα τα βρούμε μπροστά μας με πρώτη και καλύτερη μια αυτονόμηση του Νιαζί που ο Άντρος και οι άλλοι την τρέμουν, όπως ο διάβολος το λιβάνι»...

Τύμπανα πολέμου όμως χτυπάνε εδώ και μέρες και στον ΔΗΣΥ. Μετά τον Παμπορίδη, ο οποίος κατηγορήθηκε για «άτσαλο προεκλογικό αμέσως μετά την εφαρμογή του ΓΕΣΥ» υπήρξε και η αντίδραση του Αλέκου Μαρκίδη. Ωστόσο, σύμφωνα με τη μάνταμ του Φούλη, εντός του κόμματος ελάχιστες είναι οι φωνές αντίδρασης. «Αναμένουμε όλοι να δούμε ποι-οι θα μιλήσουν και τι θα πουν τη Δευτέρα στο διευρμένο Πολιτικό Γραφείο που κάλεσε ο Μεγάλος Αρχηγός με την προτροπή ‘ελάτε να τα πείτε μπροστά μου’», ανέφερε.

Ακούω, πάντως, ότι ο Φούλης, προς έκπληξη ορισμένων, έχει στήριξη από τον μη εκλεγέντα Νίκο Τορναρίτη και μεγάλη ομάδα στελεχών. Με μεγάλο ενδιαφέρον αναμένονται οι απόψεις που θα καταθέσουν στη συνεδρία του διευρμένου πολιτικού γραφείου οι Γιώργος Παμπορίδης και Χάρης Γεωργιάδης.

Μετά το ξεκατίνιασμα μεταξύ Οδυσσέα-Τσακ Νόρις και Παμπορίδη για την απόλυση Πολύζου, ακούστηκαν και γράφτηκαν πολλά σχόλια. Σε δημοσιογραφικό πηγαδάκι ακούστηκε ο σκόλουθος διάλογος: - Τι θα κάνει τώρα ο Οδυσσέας, θα στείλει άραγε, από κεκτημένη ταχύτητα, τον Παμπορίδη στον γενικό εισαγγελέα για έλεγχο, όπως κάνει με άλλους; -Μπρε, δεν νομίζω μάλλον ο Οδυσσέας άλλαξε στρατόπεδο, αφού πλησιάζει η ώρα εξόδου του γενικού εισαγγελέα. Κάποιοι διαδίδουν

πως πια βρίσκεται στο στρατόπεδο των εχθρών του πρώην κολλητού του. Στην επιμονή των συναδέλφων για λεπτομέρειες ο δημοσιογράφος απάντησε με ένα διφορούμενο «κάντε λίγη υπομονή».

Εκείνο, ωστόσο, που συζητείται πολύ είναι οι χαρακτηρισμοί που ο Παμπορίδης εκτόξευσε κατά του Οδυσσέα-Τσακ Νόρις για εξευτελισμό του Θεσμού του γενικού ελεγκτή. Και έλαβε μάλιστα και αρκετό αριθμό likes σε αντίθεση με τα tweets του Οδυσσέα που είχαν από μηδέν μέχρι ελάχιστα. Αυτό που σχολιάζεται είναι πως «ο Παμπορίδης έκανε ό,τι έκανε και είναι πια πολίτης, ο Οδυσσέας όμως βρίσκεται επικεφαλής ενός Θεσμού που με τη συμπεριφορά του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης τον μετατρέπει σε θέαμα.»

Στα πλην για τον Οδυσσέα είναι και ο χαρακτηρισμός του από τον Παμπορίδη ότι είναι ψεύτης και αν θεωρεί πως δεν είναι να του κινήσει αγωγή ή να απολογηθεί, αλλά κυρίως το ότι τον κατηγόρησε ξεκάθαρα για κάλυψη κάποιων: «Είστε ανεκδιήγητος. Ένας άνθρωπος που με εμμονή εκμεταλλεύεστε τον Θεσμό που σας ενειστηεύη για αυτοπροβολή και ξεκαθάρισμα λογαριασμών. Μόνο οι δικοί σας ‘εκλεκτοί’ τυγχάνουν ασυλίας κύριε», του έγραψε χωρίς να λάβει συγκεκριμένη απάντηση από τον Οδυσσέα που δεν αφήνει τίποτα να πέσει κάτω...

ΚΟΝΪΖ: Τι μέτρησε για την αλλαγή στη στάση του Βρετανού υπουργού Άλαν Ντάνκαν για την εισβολή της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ; Τελικά η επιστολή Healthy σε Μεί έχει... αναδρομική επίδραση;

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

Ποντικάκια, βγήκατε από τις τρύπες.

ναί απλώς σκαλοπάτια. Πολύ μικρά για να τους χωρέσουν καιρό.

5 Στον πρόεδρο. Το υψηλόν μικρόν μαμου το θυμηθείτε θα πλακώνονται συχνά στο μέλλον, ζωή και χρόνια να έχουν. Η υπηρεσία και το υπουργικό εί-

1 Στο λίζο. Το ποιος προσέλαβε τον Πολύζο είναι ένα ερώτημα που ζητάει απάντηση. Γιατί περίμεναν τόσο για να το διώξουν είναι ένα άλλο ερώτημα στο οποίο όμως υπάρχει απάντηση.

2 Στον δρυ. Και ξαφνικά μόλις τον έδιωξαν άρχισαν όλοι να «κελαποδούν» για τα κατορθώματα του «καλαμαρά». Όσο ήταν στη θέση του όμως τα ποντικάκια ήταν στις τρυπίτσες. Δρυός πεσούσης...

3 Στο πάρτι. Δύο αγαπημένοι φίλοι της στήλης πλακώθηκαν στην αρένα του τουίτερ. Μάστορες της επικοινωνίας και της ατάκας χάρισαν στον λαό στιγμές διασκέδασης που ούτε στις επιθεωρήσεις του Παπαδημήτρη με την Κακουρά-του δεν χήσαμε. Να βρουν την επόμενη φορά έναν τρόπο να μας χρεώνουν. Κάτι σαν netflix, all you can read with 10 euros. Χρυσάφι.

4 Στο μέλλον. Αυτοί οι δύο πάντως να μου το θυμηθείτε θα πλακώνονται συχνά στο μέλλον, ζωή και χρόνια να έχουν. Η υπηρεσία και το υπουργικό εί-

7 Στις ανακοινώσεις. «Διά της παρούσης ανακοινώνω ότι πράγματι πιστεύω ότι ο Γενικός Εισαγγελέας Κώστας Κληρίδης είναι ανεπαρκής, ίσως ανεπαρκέστατος για Γενικός Εισαγγελέας». Παύλος Αγγελίδης, Δικηγόρος.

8 Στο ενδιαφέρον. Ο προβληματισμός μου είναι τι ξεκατίνιασμα να συζητήσουμε με την ομήγυρη στο απογευματινό τέιον στο (πρώην) Χίλτον: Οδυσσέα - Παμπορίδη ή Κληρίδη - Αγγελίδη; Η πρώτη ίντριγκα έχει τη ρώμη των νιάτων, η δεύτερη διαμάχη την ιστορικότητα καβγά βασιλικής οικογένειας για το στέμμα.

9 Στη λούφα. Τώρα που λέτε πλακώνονται όλοι με όλους, κάποιος άραξε πίσω και θέλει να είναι αόρατος. Βέβαια αυτός πρόλαβε στα σαράντα του να κάνει καυγάδες μιας ζωής. Ας ελπίσουμε πως θα κάτσει στον Κώστα Παναγόπουλο και μια φορά η σωστή πριγκιπική στρατηγική.

10 Στους νικητές. Απ' όλους πάντως Τορναρίτης και Συλικιώτης ξεχώρισαν με τον σπάνιο τρόπο που δέχθηκαν τις ήττες τους, χωρίς μεμψιμοιρίες και καρφώματα. Μεγάλη υπόθεση να ξέρεις να χάνεις.

Εμπορικά... με επωνυμία «Πηλακούτας»

Λύσεις για κάθε επαγγελματία | Τεχνολογία | Δύναμη | Αξιοπιστία
Χαμηλό κόστος συντήρησης | Κορυφαία εξυπηρέτηση after sales

Ο μεγαλύτερος στόλος εμπορικών στην Κύπρο!

CLIO

/ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΦΟΡΤΙΟΥ
0.95 m³

KANGOO

/ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΦΟΡΤΙΟΥ
3.0 m³ - 4.6 m³

TRAFIC

/ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΦΟΡΤΙΟΥ
5.0 m³ - 8.6 m³

MASTER

/ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΦΟΡΤΙΟΥ
10.8 m³ - 14.8 m³

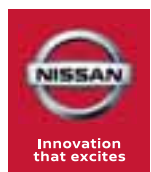
SANDERO

/ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΦΟΡΤΙΟΥ
0.96 m³

STEPWAY

/ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΦΟΡΤΙΟΥ
0.96 m³

MICRA

/ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΦΟΡΤΙΟΥ
0.95 m³

NV200

/ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΦΟΡΤΙΟΥ
4.2 m³

NV300

/ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΦΟΡΤΙΟΥ
5.0 m³ - 8.6 m³

NV400

/ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΦΟΡΤΙΟΥ
10.8 m³ - 14.8 m³

NAVARA D/C

/ ΜΕΓΙΣΤΟ ΜΗΚΟΣ ΧΩΡΟΥ
ΦΟΡΤΩΣΗΣ 1,578mm

L200 D/C

/ ΜΕΓΙΣΤΟ ΜΗΚΟΣ ΧΩΡΟΥ
ΦΟΡΤΩΣΗΣ 1,520mm

CharPilakoutasgroup

Renault, Dacia, Mitsubishi ☎ 77773344 | Nissan ☎ 77777220

www.pilakoutasgroup.com.cy

Φουρλάς, Νιαζί, Γεωργίου μόλις πάτησαν Βρυξέλλες

Η άδεια καρέκλα Μπερλουσκόνι, η συρρίκνωση της Αριστεράς και το βιβλίο Κιζιλγιουρεκ για την προεκλογική που τον πλήγωσε

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΥΚΑΡΙΑΗ**

«Νεοσύλλεκτοι» της κυπριακής λαϊκής ετυμγορίας στο Ευρωκοινοβούλιο, οι Λουκάς Φουρλάς του ΔΗ-

ΣΥ, Γιώργος Γεωργίου και Νιαζί Κιζιλγιουρέκ του ΑΚΕΛ, περπάτησαν για πρώτη φορά μέλη της Ευρωβουλής στις αίθουσες του Σώματος στις Βρυξέλλες την περασμένη Δευ-

τέρα, 3 Ιουνίου. Φυσικά και οι τρεις υπό την «υψηλή επίβλεψη» παλαιστών ευρωβουλευτών, ο μεν Λ. Φουρλάς του Λευτέρη Χριστοφόρου, οι δε Γ. Γεωργίου και Ν. Κιζιλγιουρεκ

του Τάκη Χατζηγεωργίου, ο οποίος απόθεσε «όπλα, κράνη εξαρτήσεις» πήρε «απολυτήριο» και εντάχθηκε πλέον στον χορό των βετεράνων της μεγαλύτερης Βουλής του πλά-

νήτη, αλλά δεν παρέλειψε να περπατήσει τους διαδόχους –από πλευράς ΑΚΕΛ, σε όλα τα σημαντικά κατὰτόπα της έδρας της Ε.Ε. στις Βρυξέλλες. Με την παρέλευση 48

ωρών μπήκαμε στον πειρασμό να επικοινωνήσουμε με τους τρεις ευρωβουλευτές και να ρωτήσουμε πώς ένοιωσαν μπαίνοντας στον ευρωπαϊκό ναό της δημοκρατίας.

ΛΟΥΚΑΣ ΦΟΥΡΛΑΣ (ΔΗΣΥ)

Η Ευρώπη είναι η πόλη μας και η Κύπρος η γειτονιά μας

–Πώς είναι τα πράγματα τις πρώτες αυτές μέρες;

Στην αρχή ήταν τα διαδικαστικά που ως ευρωβουλευτής πρέπει να κάνεις για την έκδοση των διαφόρων αναγκαίων εγγράφων. Υπάρχει εξαιρετική οργάνωση, σε υπερβολικό μάλιστα βαθμό σε ό,τι αφορά τα μέλη του Ευρωκοινοβουλίου. Για το κάθε τι υπάρχει κάποιος που θα σε κατευθύνει και που θα σε βοηθήσει για να εγκλιματιστείς και να προσαρμοστείς. Στη συνέχεια ενσωματώθηκε και επίσημα στην Πολιτική μας Ομάδα, εγώ στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (ΕΡΡ). Είχαμε μετά την πρώτη συνεδρία της Ομάδας με τη νέα σύνθεση του ΕΡΡ στην Ευρωβουλή.

–Πώς ήταν;

Η Ευρώπη δεν πρέπει να επιτρέψει οι κοινωνίες της να κατακυλούν στην πολιτική αναληψία και την οικονομική ανέχεια.

–Για να πω την αλήθεια είναι πολύ παράξενο να κάθεσαι στη θέση σου και να κοιτάξεις στην μπροστινή σου καρέκλα τη μικρή πινακίδα με το όνομα του Σύλβιο Μπερλουσκόνι. Δεν ήρθε, αλλά δεν έχει σημασία αυτό. Εκεί αντιλαμβάνεσαι πόσο μικροί είμαστε και ταυτόχρονα τι σημαίνει ισότητα στην Ευρωβουλή. Δηλαδή αν σταθείς ανάμεσα σε 750 αντιλαμβάνεσαι πόσο λιλιπούτεια οντότητα είναι οι έξι. Και νιώθεις ακόμη πιο μικρός αν καταλάβεις ότι στο Ευρωκοινοβούλιο υπάρχουν και 10.000 άνθρωποι που δουλεύουν για να λειτουργεί εκείνος ο ευρωπαϊκός νομοθετικός οργανισμός. Ωστόσο, το μεγαλείο της δημοκρατίας είναι ότι εσύ, ο μικρός, έχεις ίση φωνή με τον πιο

μεγάλο εκεί, έχεις ίσα δικαιώματα, έχεις τις ίδιες δυνατότητες να προβάλεις τις θέσεις σου, είσαι μια αυτοτελής μονάδα αυτού του σημαντικού μεγέθους στον πλανήτη που ονομάζεται Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

–Σε ποιες Επιτροπές εξέφρασε ενδιαφέρον να ενταχθείς;

–Εγώ δήλωσα ότι με ενδιαφέρουν τρεις Επιτροπές: Η Απασχόλησης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στην Επιτροπή Περιβάλλοντος και Υγείας αναπληρωματικό μέλος στην Επιτροπή Εξωτερικών. Φυσικά, μπορεί να διαμορφωθούν κάπως διαφορετικά τα πράγματα, αν οι ανάγκες του ΕΡΡ το επιβάλουν. Όπως γνωρίζεις και όπως έχω πει κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας εγώ έχω τάξει έναν σκοπό στη ζωή μου. Τη στήριξη των συνανθρώπων μου και ιδιαίτερα των αναξιοπαθούντων, όπως επίσης και του κοινωνικού συνόλου. Στην Ε.Ε., σε πολλές χώρες και ιδιαίτερα του νότου, οι κοινωνίες αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα, που συχνά είναι κοινά. Προβλήματα, όπως η ανεργία, το μεταναστευτικό, τα κόκκινα δάνεια και η έλλειψη κοινωνικής μέριμνας είναι μερικά. Η Ευρώπη δεν πρέπει να επιτρέψει οι κοινωνίες της να κατακυλούν στην πολιτική αναληψία και την οικονομική ανέχεια. Διότι κάτι τέτοιο θα οδηγήσει μοιραία σε ακραία ή και απολυταρχικά καθεστώτα, που στο παρελθόν προκάλεσαν τεράστια δεινά με εκατομμύρια θύματα στη Γηραιά Ήπειρο. Πρέπει όλοι να κατανοήσουμε ότι με τις τεχνολογικές εξελίξεις της σύγχρονης εποχής η Ευρώπη είναι η πόλη μας και η χώρα μας η γειτονιά μας. Στο πλαίσιο αυτό και με οδηγό μου αυτές τις πεποιθήσεις θα προσπαθήσω να κάνω το καλύτερο, από τη θέση που μου εμπιστευθήκαν οι συμπατριώτες μου ψηφοφόροι, τους οποίους για άλλη μια φορά ευχαριστώ εκ βάθους καρδιάς.

Είναι παράξενο να κάθεσαι στη θέση σου και να κοιτάξεις στην μπροστινή σου καρέκλα τη μικρή πινακίδα με το όνομα του Σύλβιο Μπερλουσκόνι. Εκεί αντιλαμβάνεσαι πόσο μικροί είμαστε και ταυτόχρονα τι σημαίνει ισότητα στην Ευρωβουλή.

Όλο αυτό το σύνδρομο καταδίωξης του Κιζιλγιουρεκ εκπνάζει από το άλλο του αρρωστημένου εθνικισμού, που απεχθάνεται τόσο την Αριστερά όσο και τους Τ/κ. Γι' αυτό, εγώ και ο Νιαζί δεν έχουμε την πολυτέλεια να αποτύχουμε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ (ΑΚΕΛ)

Πρέπει να διαχειριστούμε τη συρρίκνωση της Αριστεράς

–Πώς είναι τα πράγματα τις πρώτες αυτές μέρες;

Το πρώτο που θα πρέπει κατά την αντίληψή μου να δούμε είναι πώς διαχειριζόμαστε τη συρρίκνωση της Αριστεράς. Από 52 ευρωβουλευτές μείναμε 39. Το δεύτερο είναι ότι θα πρέπει να επιδιώξουμε να καταλάβουμε κάποιες θέσεις σε καίριες Επιτροπές. Όπως η Επιτροπή Εξωτερικών, η Μικτή Επιτροπή Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τουρκίας, η Επιτροπή για την Ενέργεια. Ο Νιαζί, που θα δώσει βάρος στο Περιβάλλον και τον Πολιτισμό, μετέχοντας στις αντίστοιχες Επιτροπές. Επίσης, για εμάς έχει σημασία και η Επιτροπή Ενωτικής Οικονομίας, της οποίας τον προϋπολογισμό γίνεται προσπάθεια για να περιορίσουν. Η Επιτροπή ασχολείται με ζητήματα που

Είναι τεράστιος ο συμβολισμός της από κοινού παρουσία μας με τον Νιαζί Κιζιλγιουρεκ στο Ευρωκοινοβούλιο.

αφορούν τον κόσμο, τον πρωτογενή τομέα, κάποια σημαντικά προγράμματα αλλά και χορηγίες. Είναι επίσης και το θέμα της εκλογής κάποιων αξιωματούχων της Ε.Ε.

–Είναι η πρώτη φορά στα ιστορικά της Ευρωβουλής που στην ομάδα της Κύπρου περιλαμβάνεται κι ένας Τουρκοκύπριος. Τι έχετε να πείτε γι' αυτό;

–Η από κοινού παρουσία μας, με τον Νιαζί Κιζιλγιουρεκ εδώ στο Ευρωκοινοβούλιο, αποτελεί τεράστιο συμβολισμό. Είναι ένα μεγάλο εγχείρημα, που στέλνει σημαντικά μηνύματα και εδώ στις Βρυξέλλες, στην Κύπρο, αλλά και σε όλο τον κόσμο. Είμαστε μαχητές, ξέρουμε τι επιδιώκουμε και είμαστε αποφασισμένοι να το πετύχουμε προς όφελος της πατρίδας μας και των ανθρώπων της. Μαζί θα κάνουμε ό,τι είναι δυνατό για λύση στη

βάση της Διζωνικής, Δικονομικής Ομοσπονδίας για να τελειώσουμε μια και καλή από τις εγγυήσεις και τα κατοχικά στρατεύματα. Πρέπει να παραδειγματιστούμε από τα λάθη του παρελθόντος, που οδήγησαν τον τόπο μας στο διπλό έγκλημα του πραξικοπήματος και της εισβολής. Και γι' αυτό ένας είναι ο δρόμος, αυτός της συνεργασίας και της συμφιλίωσης των δύο κοινοτήτων στην Κύπρο.

–Ο κ. Κιζιλγιουρεκ δέχθηκε σκληρές επιθέσεις κατά την προεκλογική είναι γεγονός. Πώς αντιμετωπίζετε αυτό το ζήτημα;

–Είναι ένα ζήτημα που παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον. Μέχρι που αξίζει να γίνει και μια μελέτη γι' αυτό είτε από τις πανεπιστημιακές σχολές είτε ακόμα και από ΜΜΕ, που σέβονται τον εαυτό τους. Όταν εγώ προσωπικά ερωτήθηκαν αν στο Ευρωκοινοβούλιο θα συνεργαζόμαστε όλοι, απάντησα ότι κάτι τέτοιο εξυπακούεται. Και ερωτήθηκα στη συνέχεια – άκουσον-άκουσον, αν θα συνεργάζεται και ο Νιαζί; Απάντησα ότι ο καθένας, και όχι μόνο ο Νιαζί Κιζιλγιουρεκ, θα κριθεί από τη δουλειά του. Επαναλαμβάνω ότι όλοι θα είμαστε κάτω από το μικροσκόπιο του κόσμου και οι έξι ευρωβουλευτές και τα κόμματά μας και οι Πολιτικές μας Ομάδες.

–Δεν θεωρείτε δικαιολογημένες τέτοιες αντιδράσεις;

–Μόνο για τους αδαείς, που δεν γνωρίζουν τι είναι Ε.Ε. και δεν ξέρουν ποιοι δικαιούνται και ποιοι όχι να εκλέγονται και να εκλέγονται. Διότι εμφανώς όλο αυτό το σύνδρομο καταδίωξης του Νιαζί εκπνάζει από το άλλο σύνδρομο του αρρωστημένου εθνικισμού, που απεχθάνεται τόσο την Αριστερά όσο και τους Τουρκοκύπριους. Είναι γι' αυτό που δεν έχουμε την πολυτέλεια εγώ και ο Νιαζί να αποτύχουμε. Διότι η Αριστερά στην Κύπρο μετρά έναν αιώνα ζωής. Είμαι όμως σίγουρος ότι θα πετύχουμε. Θα κάνω τα πάντα και γι' αυτό.

ΝΙΑΖΙ ΚΙΖΙΛΓΙΟΥΡΕΚ (ΑΚΕΛ)

Πρέπει όλοι να δουλέψουμε για να σώσουμε την Κύπρο

–Πώς είναι τα πράγματα τις πρώτες αυτές μέρες;

–Είναι λίγο... γραφειοκρατικά! Όπου πάμε βάζουμε υπογραφές, αλλά εντάξει είναι κι αυτά αναγκαία.

–Πώς νιώθετε;

–Συγκινημένος για την εκλογή μου και ευχαριστώ όλους για την τιμή και την εμπιστοσύνη. Ο πρώτος στόχος μου εδώ είναι να κάνω πράγματα, μέσα από την Ευρωβουλή, που θα φέρνουν πιο κοντά τις δύο κοινότητες. Δηλαδή για παράδειγμα ξεκινώντας από τα κεφαλαιώδη ζητήματα του περιβάλλοντος και φτάνοντας μέχρι τη δημοσιογραφία, να βρούμε πρότζεκτ που να τα κάνουμε από κοινού οι δύο κοινότητες. Όπως η ίδια η Ευρώπη έκανε προγράμματα συμφιλίωσης μεταξύ των λαών της, να τα φέρουμε αυτά και στον μικρόκοσμο της Κύπρου. Διότι π.χ., αν λόγω κλιματικών αλλαγών, η Κύπρος κινδυνεύει σε μερικές δεκαετίες να γίνει έρημος, δεν θα σωθεί η μία κοινότητα και η άλλη θα εξαφανιστεί. Γι' αυτό όλοι οι άνθρωποι στην Κύπρο πρέπει να δουλέψουμε μαζί για να σώσουμε το νησί μας. Διεκδικώ γι' αυτό τον λόγο στην Ευρωβουλή να μπω στην Επιτροπή Περιβάλλοντος, καθώς και στην Επιτροπή Πολιτισμού. Ψάχνω να ασχοληθώ με ζητήματα που θα κάνουν όλοι μαζί για τον τόπο μας και την Ευρώπη, πέραν της εθνικής ταυτότητας και θα κινηθώ περισσότερο στο επίπεδο της κοινωνίας των πολιτών. Δεν με ενδιαφέρει η μεγάλη πολιτική, δεν θα ασχοληθώ με την επίλυση του Κυπριακού από το Ευρωκοινοβούλιο. Δεν είναι χώρος αυτός εδώ για μεγάλα λόγια. Είναι χώρος, όμως, για να συμπράττουν οι άνθρωποι και να δημιουργούν.

–Τι σου άφησε η προεκλογική περίοδος;

–Εμπειρίες φοβερές, σκληρές και αρνητικές τις οποίες όμως αξιοποιώ θετικά και τις καταγράφω. Για όλες εκείνες τις μέρες ετοιμάζω ήδη ένα βιβλίο. Ένα σύγγραμμα για την προεκλογική περίοδο και πώς τη βίωσα.

–Εκ πρώτης όψεως πού θα εστιάσεις στο βιβλίο;

–Πρώτα θα ξεκινήσω από το πιο θετικό. Από το 1883 που η Κύπρος βιώνει εκλογές, πρώτη φορά προέκυψε κάτι ξεχωριστό. Να ψηφίσουν σε εκλογές έναν Τ/κ και να τον εκλέξουν μάλιστα. Από κάθε άποψη αυτό λέει πολλά. Σίγουρα ανάμεσα στους ανθρώπους της χώρας που πιστεύουν πραγματικά σε μια ομόσπονδη Κύπρο υπάρχει ικανοποίηση και χαρά για την εκλογή μου και το βλέπουμε από τις εκδηλώσεις και δηλώσεις τους. Το δεύτερο είναι ότι υπήρξε ένα εθνικιστικό ντελίριο και στις δύο κοινότητες κατά της υποψηφιότητάς μου. Στην αρχή ήταν πολύ δύσκολο. Ωστόσο, ενώ ο εθνικισμός είναι κυρίαρχη ιδεολογία, πετύχαμε μια νίκη εναντίον

Ξεκινώντας από τα κεφαλαιώδη ζητήματα του περιβάλλοντος, πρέπει να βρούμε κοινά πρότζεκτ για τις δύο κοινότητες. Διότι αν η Κύπρος κινδυνεύει με ερημοποίηση δεν θα σωθεί η μία κοινότητα και η άλλη θα εξαφανιστεί.

Γράφω βιβλίο για την προεκλογική. Οι εμπειρίες ήταν φοβερές. Με πλήγωσε ο αμοραλισμός του Σ. Λεβέντ. Δεν θα του το συγχωρήσω.

του. Άρα αυτό σημαίνει ότι ο εθνικισμός μπορεί να δεχθεί ήττα και στην Κύπρο όσο δυνατή ιδεολογία και να είναι. Το τρίτο που μπορώ να θίξω είναι το επίπεδο της δημοσιογραφίας. Πλην ελάχιστων φωτεινών εξαιρέσεων, τα άλλα που έγιναν ήταν σιδηρήποτε άλλο εκτός από δημοσιογραφία. Πολλές φορές αντιμετωπίσα ανθρώπους που δεν κατείχαν τα θέματά τους και ήταν εμφανώς προκατειλημμένοι και ήθελαν να παίξουν ρόλο έθνους παρά ρόλο του δημοσιογράφου. Τέταρτο στοιχείο ήταν τα fake news, που κατάκλυζαν κι ακόμα κατακλύζουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και όχι μόνο. Πέμπτο ο αμοραλισμός και η ανηθικότητα του Σενέρ Λεβέντ δεν είχε όρια. Με πλήγωσε πάρα πολύ. Τέσσερις μήνες προσπαθούσε να με παρουσιάσει σαν πράκτορα της Τουρκίας. Είναι κάτι που δεν μπορώ να συγχωρέσω ποτέ και είναι από τις σπάνιες φορές που δεν μπορώ να συγχωρέσω άνθρωπο. Και τελευταίο είναι το γεγονός ότι, πέραν του ΑΚΕΛ, μαζί μου δούλεψαν πολλοί άνθρωποι αφιλοκεδώς. Επίσης, φίλοι μου στα Κατεχόμενα έκαναν μια συγκινητική προσπάθεια, που δεν ήταν εύκολη, αλλά ήταν φοβερά οργανωμένη και επίπονη και δούλεψαν, επίσης, αφιλοκεδώς. Η αφοσίωση όλων με συγκίνησε. Τώρα όλο αυτό με επιφορτίζει με μια μεγάλη ευθύνη: Πώς θα φέρω εις πέρας καθήκοντα που τίθενται ενώπιόν μου ως ευρωβουλευτή, ο οποίος δέχεται πυρά και από τις δύο πλευρές και μάλιστα τυφλά. Πρέπει, όμως, να τα καταφέρω. Πρέπει να πετύχω.

Πίστεψε. Πρότεινε. Υποστήριξε.

Ποιος είναι ο άνθρωπος που πιστεύεις ότι έχει τη δύναμη να πετύχει πολλά, παρά τις δυσκολίες;

Πες μας την ιστορία του στο **www.exeistidynami.com** και έλα να τον βοηθήσουμε μαζί.

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

«Οι ευρωεκλογές ήταν το 3ο κουδούνι για τον Άντρο»

Στελέχη θέτουν θέμα ηγεσίας στο ΑΚΕΛ και ο γ.γ. απαντά ότι δεν υπάρχει καμιά απόφαση

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

«Τώρα που έπεσαν οι πρώτες τρο-
χοδεικτικές μετά τις ευρωεκλογές,
τι μυρίζει στην Εζεκία Παπαϊωάν-
νου;», ρώτησα μια σοβαρή πηγή
κοντά στην κοιμητική ηγεσία. Η
απάντηση με εξέπληξε οφείλω να
ομολογήσω: «Όλοι πλνν του Άντρου
Κυπριανού οσφραίνονται ότι εκείνος
δεν θέλει να φύγει και εκείνος
οσφραίνεται ότι εκείνοι δεν τον θέ-
λουν να μείνει». Δεν ανέμενα ότι,
μετά τις ευρωεκλογές η βαλίτσα στο
ΑΚΕΛ είχε πάει τόσο μακριά ωστόσο
συνέχισα ρωτώντας την ίδια πηγή
ποια άποψη έχει διαμορφώσει με
την εγγύτητα που έχει στα πράγματα:
«Οι ευρωεκλογές του 2019 ήταν το
τρίτο κουδούνι για τον Άντρο». Η
απάντηση του με πήγε πίσω, στο
1ο φύλλο της «Κ» στις 2 Νοεμβρίου
2008, με κύριο τίτλο, «Αρχίζει η δια-
δοχή στο ΑΚΕΛ». Είναι αλήθεια ότι
πριν 11 χρόνια, ότι η είδηση ήρθε,
«from the horse's mouth», καθότι
μας προέκυψε από συνέντευξη που
μας έδωσε ο τότε Πρόεδρος της Δη-
μοκρατίας Δημήτρης Χριστόφιας,
ο οποίος εξακολουθούμε να είναι
και γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ.
Τώρα η είδηση, περί της ανάγκης
διαδοχής στο ΑΚΕΛ, προκύπτει από
συνάθροιση πληροφοριών από δια-
φορετικά πρόσωπα των υψηλών δω-
μάτων της Εζεκία Παπαϊωάννου, οι
οποίες με τη μια ή την άλλη έκφραση,
συντηνούν στο ίδιο συμπέρασμα:
Ότι δηλαδή το Κόμμα έχει ανάγκη
από επανεκκίνηση, πράγμα που
πολλοί των νεωτέρων της ηγεσίας
θεωρούν ότι μπορεί να επιέλθει με

την αλλαγή ηγεσίας, με πρώτο τον
Άντρο Κυπριανού.

Το ζήτημα θέσαμε ενώπιον του
ιδίου του γ.γ. του ΑΚΕΛ, ο οποίος
τηρώντας τη διαδικασία, εξήγησε
πρώτα ότι η συζήτηση για το απο-
τέλεσμα τις ευρωεκλογές άρχισε
ήδη στις τοπικές και στις επαρχιακές
επιτροπές , στις 17 Ιουνίου θα εξε-
τασθεί στο Πολιτικό Γραφείο (Π.Γ.)
και τελικά στις 13 Ιουλίου στην Κεν-
τρική Επιτροπή (Κ.Ε.), όπου θα γίνει
εκτίμηση των αποτελεσμάτων από
πολιτικής, επικοινωνιακής και ορ-
γανωτικής σκοπιάς. Στο ερώτημά
μας αν τίθεται θέμα έκτακτου Συ-
νεδρίου, ο κ. Κυπριανού είπε ότι το
Συνέδριο έχει ήδη καθοριστεί για
τον Ιούνιο του 2020. Ρωτήσαμε ευ-
θέως: Μπαίνει θέμα ηγεσίας, θέμα
διαδοχής σας; «Θα το συζητήσουμε
και θα πάρουμε αποφάσεις. Θέλω,
όμως, να είμαι σαφής. Στο Καταστα-
τικό προνοείται ότι φεύγουμε στο
65ο έτος της ηλικίας μας. Δηλαδή
θα είστε στο όριο τον Ιούνιο του
2020, παρατηρήσαμε. Θα είμαι 64
και κάτι απάντησε ο γ.γ. του ΑΚΕΛ,
ενώ στο ερώτημα τι σκέφτεται, περί
διαδοχής, απάντησε: «Είχα πει την
απόφασή μου προ πολλού, ότι δη-
λαδή ήταν η τελευταία φορά που
διεκδίκισα και πως δεν θα διεκδι-
κούσα ξανά. Πρέπει, όμως, να τη
συζητήσω και με τους υπόλοιπους
στο κόμμα. Πρέπει, επίσης, να ξε-
καθαρίσω ότι δεν υπάρχει καμιά
απόφαση ακόμα».

«Αστοχήσαμε...»

Διατυπώνοντας την εκτίμησή
του για τις εκλογές πρώην βουλευτής

**«Η υποψηφιότητα Κιζιλ-
γιουρεκ έφερε ψήφους,
αλλά έδωσε και ψήφους,
διότι δεν είναι όλοι οι
ΑΚΕΛικοί υπέρ της επι-
λογής αυτής. Ακόμη και
στην Κ.Ε. είχαμε μέλη
που διά της ψήφου τους
διαφώνησαν».**

του ΑΚΕΛ μας είπε, «η εκλογική ανα-
μέτρηση της 26ης Μαΐου κατέδειξε
ότι υπάρχουν αδυναμίες σε επιτελικό
επίπεδο. Το κόμμα δεν κατάφερε
να επανακάμψει και να κερδίσει την
πρωτιά σε μια συγκυρία που ο ΔΗΣΥ
ήταν κυριολεκτικά στο καναβάτσο
εξατίας φθοράς, από το κυβερνητικό
έργο και τις κατά συρροή προεκλο-
γικές γκάφες, με τις πιο βαρύγδουπες
να προέρχονται από τον Νίκο Ανα-
στασιάδη». Θέσαμε το ζήτημα ενώ-
πιον του γ.γ. του ΑΚΕΛ, ο οποίος
μας είπε τα εξής: Θεωρώ ότι είναι
άστοχες εκτιμήσεις αυτές, διότι όσο
και να είναι στη χειρότερη του κα-
τάσταση ο ΔΗΣΥ δεν υπάρχει πε-
ρίπτωση ένας Συναγερμικός να ψη-
φίσει ΑΚΕΛ. Το πολύ να πάει στην
αποχή. Το ΑΚΕΛ στις τελευταίες
βουλευτικές είχε πάρει 25,67. Οι ευ-
ρωεκλογές δεν είναι εκλογές που το
ΑΚΕΛ είναι ισχυρό, διότι ο κόσμος
ο δικός μας θεωρεί ότι αυτές δεν
είναι εκλογές που μας ενδιαφέρουν.
Η καταρχήν εκτίμησή μας είναι ότι
ένα μεγάλο ποσοστό ψηφοφόρων,

που δυνητικά ψήφιζαν ΑΚΕΛ, ψή-
φισαν ΕΔΕΚ, γιατί έκριναν ότι έπρεπε
να εμποδίσουν το ΕΛΑΜ να κερδίσει
την έδρα. Το άλλο ήταν ότι η υπο-
ψηφιότητα Κιζιλγιουρεκ έφερε ψή-
φους στο κόμμα, αλλά έδωσε και
ψήφους, διότι δεν είναι όλοι οι ΑΚΕ-
Λικοί υπέρ της επιλογής αυτής. Ακό-
μη και στην Κ.Ε. είχαμε μέλη που
διά της ψήφου τους διαφώνησαν.
Οπότε εκείνο που εγώ έλεγα ότι πε-
ρίμενα, δηλαδή ένα ποσοστό γύρω
στο 27%, εκείνο ήταν συν κάτι πα-
ραπάνω (27,44%). Τα αριθμητικά
αποτελέσματα σίγουρα μπορούσαν
να ήταν καλύτερα, αλλά εκείνο που
για μας έχει σημασία είναι ότι πε-
τύχαμε τους πολιτικούς στόχους
που θέσαμε.

Και αιρετικός λόγος...

Στο ερώτημα, τι γίνεται τώρα; Κι
αν το ΑΚΕΛ έχει οριστικά βρει τα
πραγματικά ποσοστά του γύρω στο
25% plus, ζητήσαμε να μας απαν-
τήσει ένα στέλεχος που δεν συγκα-
ταλέγεται στα επαγγελματικά στε-
λέχη και δηλώνει μάλιστα και σχετικά
απογοητευμένο για την «ξεροκεφα-
λιά κάποιων εμμίσθων» όπως χαρα-
κτηριστικά λέει, ενώ αρχίζει την το-
ποθέτησή του με μια ατάκα του Άλμ-
περτ Αϊνστάιν: «Ο ορισμός της πα-
ράνοιας είναι να κάνεις το ίδιο πράγ-
μα ξανά και ξανά περιμένοντας δια-
φορετικά αποτελέσματα». Είναι φα-
νερό, συνεχίζει, ότι «το κόμμα θα
πρέπει να κάνει μια ουσιαστική επα-
νεκκίνηση, αφού πρώτα αναλύσουμε
στη βάση πραγματικότητας τις εκλο-
γικές μας επιδόσεις της τελευταίας
δεκαετίας. Από τα αποτελέσματα

«Είχα πει την απόφασή μου προ πολλού, ότι δηλαδή ήταν η τελευταία φορά που διεκδίκισα και πως δεν θα διεκδικούσα ξανά. Πρέπει όμως να τη συζητή-
σω και με τους υπόλοιπους στο κόμμα. Πρέπει, επίσης, να ξεκαθαρίσω ότι δεν
υπάρχει καμιά απόφαση ακόμα».

της 26ης Μαΐου 2019 προκύπτει ότι
αυτό που υποτίθεται μας ταρακού-
νησε μετά τις βουλευτικές του 2016,
λόγω της απώλειας 40.000 ψήφων
(25,67% με 90.206 ψήφους, σε σύγ-
κριση με το 32,67% και 132.171 ψή-
φους στις βουλευτικές του 2011) και
καλέσαμε κόσμο σε συνάξεις και
ακούσαμε και καταγράψαμε απόψεις
και προτάσεις, όλα αυτά έμειναν,
όπως αποδεικνύεται, στα χαρτιά». Τρίτο
πρόσωπο –που ήταν στη συ-
ζήτηση– ακαδημαϊκής κατεύθυνσης
προσκειμένο στο ΑΚΕΛ, αλλά με έν-
τονα κριτική τοποθέτηση είπε: «Η
μόνη εξήγηση που μπορώ να δώσω
είναι ότι ο έμμισθος μηχανισμός λει-
τουργεί το κόμμα κατά το δοκούν.
Σαν να είναι τζουκ μποξ που σου
παιζει όποια τραγουδία θέλεις να
ακούς». ... Ζητήσαμε ένα παράδειγμα
εισγησεων που θα άλλαζαν το ΑΚΕΛ
προς το καλύτερο και μας έδωσε ως
παράδειγμα τη σύνθεση της Κεν-
τρικής Επιτροπής του Κόμματος, η
συντριπτική πλειοψηφία της οποίας
(80 από τα 105 μέλη) είναι έμμισθα

στελέχη. Η εξήγηση του «αιρετικού
Ακελικού» είναι ότι, «ο λόγος του
γενικού γραμματέα δεν μπορεί να
αμφισβητηθεί από κανένα των υπαλ-
λήλων του, ό,τι και να λένε στην
Εζεκία Παπαϊωάννου. Όταν το είπα
η απάντησή τους ήταν ότι «δεν θα
αφήσουμε το ΑΚΕΛ εκτεθειμένο
στον κίνδυνο να το ελέγξουν ακόμα
και μη κοιμητικοί... Είναι σαν να
δώσουμε σε κάποιους τη δυνατότητα
να απαγούν το κόμμα». Υπάρχει και
το ζήτημα του ανοίγματος του κόμ-
ματος στο ευρύτερο αριστερό ακρο-
ατήριο. Γι' αυτό όπως μας εξήγησε
«ίσως χρειάζεται το ΑΚΕΛ από κοιμ-
μουνιστικό που δηλώνει ότι είναι,
να γίνει σοσιαλδημοκρατικό. Ωστό-
σο, η ηγεσία το απορρίπτει λόγω
κινδύνου, οι πιο σκληροπυρηνικοί
να αποσχιστούν, φτιάχνοντας ένα
μικρό ΚΚΕ και έτσι το κόμμα να δια-
σπαστεί. Εγώ, πάντως, εκτιμώ ότι
με τη λογική των εμμίσθων το κόμμα
όχι μόνο δεν θα ξεκολλήσει από το
25%, αλλά θα καταλήξει όπως οι δύο
Ομόνοιες!».

Νέα εμπειρία θέασης, όποτε τη θες

Καλωσόρισες στη νέα Cytavision. Τώρα, μπορείς να
απολαμβάνεις το πιο ολοκληρωμένο αθλητικό και θεματικό
περιεχόμενο, από την τηλεόραση, το smartphone, το tablet και
τον υπολογιστή σου, όποτε και όπου εσύ θες. Νέα πλατφόρμα
με αναβαθμισμένες διαδραστικές δυνατότητες, όπως:

- Cytavision Go
- Multiprofile
- Video Recording
- Catch-up TV
- Pause & Resume
- Instant Restart
- Picture-in-Picture/Multiview

Πάρε τον καινούργιο αποκωδικοποιητή εντελώς δωρεάν από τα
καταστήματα Cyta (εκτός των malls και Φανερωμένης-Λάρνακα).

Μάθε περισσότερα στο www.cyta.com.cy/tv
ή κάλεσε στο Κέντρο Τηλεηπηρετήσης Cyta στο 132

Είναι η ώρα για αυτοκριτική στον ΔΗΣΥ

Εγιναν λάθη, να τα παραδεχτούμε και να ανοίξουμε το κόμμα στην κοινωνία, λέει στην «Κ» η η βουλευτής Αννίτα Δημητρίου

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η προεκλογική αναμέτρηση ανέδειξε λάθη και ήρθε η ώρα της αυτοκριτικής, υπογραμμίζει η βουλευτής του ΔΗΣΥ Αννίτα Δημητρίου, εν όψει της αριανής συνεδρίας του Διευρυμένου Πολιτικού Γραφείου του κόμματος. Με τις τελευταίες εκ των έσω αναφορές κατά της ηγεσίας του Συνταγερμού, η κ. Δημητρίου σχολιάζει ότι η όποια κριτική ασκείται θα πρέπει να γίνεται καλόπιστα και μακριά από προσωπικές ατζέντες. Τονίζει, ωστόσο, ότι είναι απόλυτα αναγκαίο, το άνοιγμα του κόμματος στην κοινωνία ως επίσης και η επίδειξη πολιτικής ωριμότητας ώστε τα αποτελέσματα των εκλογών να αποκρυπτογραφηθούν και να γίνουν κατανοητά από όλα τα κόμματα. Στην περίπτωση του ΔΗΣΥ η κ. Δημητρίου επισημαίνει ότι το κόμμα θα πρέπει να υπερβεί την κρίση με συγκεκριμένο σχέδιο και όραμα χωρίς να φοβάται το πολιτικό κόστος, δείχνοντας προς την πολιτική κατεύθυνση του πολιτικού του γνήτη, Γλαύκου Κληρίδη.

–Το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών έδειξε απώλειες 9% για τον ΔΗΣΥ σε σχέση με τις προηγούμενες ευρωεκλογές. Τι κατά την άποψή σας πήγε λάθος;

—Σίγουρα το αποτέλεσμα δεν είναι αντιπροσωπευτικό για τον ΔΗΣΥ ούτε και μπορεί να μας αφήνει ικανοποιημένους, πόσο μάλλον

«Προφανώς έγιναν λάθη στην προεκλογική, σε μια αναμέτρηση που δεν υπήρξε ουσιαστική ευρωπαϊκή συζήτηση παρά μόνο κριτική, ισοπέδωση, εθνικιστικό παραλήρημα, διγλωσσία».

οταν τα τελευταία χρόνια και ειδικότερα μετά την οικονομική κρίση ο ΔΗΣΥ υπήρξε το κόμμα που συνέβαλε ουσιαστικά στην εξυγίανση της οικονομίας και πρωτοστατούσε για τις μεγάλες μεταρρυθμίσεις που είχε ανάγκη ο τόπος. Τώρα είναι η στιγμή της αυτοκριτικής, αλλά και μιας ουσιαστικής συζήτησης για όλα εκείνα που δεν έγιναν και για όλα όσα πρέπει να γίνουν για να ανοίξουμε τον ΔΗΣΥ στην κοινωνία. Πρέπει να πείσουμε τους πολίτες που απογοητεύσαμε ότι ξέρουμε να αναγνωρίζουμε τα λάθη μας, κάνουμε την αυτοκριτική μας και μέσα από δημοκρατικές διαδικασίες δυνατόνουμε την παράταξή μας. Στον χώρο που βρισκόμαστε είναι σημαντικό να κάνεις παραδοχές για λάθη και παραλείψεις, γιατί μόνο έτσι θωρακίζεις πολιτικές και προχωράς μπροστά. Σε διαφορετική περίπτωση ακολουθείς μια φθίνουσα πορεία που θα σε οδηγήσει στο τέλμα.

«Θεωρώ ότι το κλειδί πρέπει να είναι η κριτική που θα ασκηθεί να είναι καλόπιστη και γι' αυτό πρέπει να μείνει μακριά από προσωπικές ατζέντες».

Η οριζόντια ψηφοφορία
ανοίγει ορίζοντες

–Ποια νομίζετε ότι θα είναι η επόμενη μέρα για τον ΔΗΣΥ;

—Ο ΔΗΣΥ θα πρέπει να υπερβεί την κρίση με συγκεκριμένο σχέδιο και όραμα, με ανθρώπους που θέλουν να προσφέρουν και όχι να πάρουν, με συλλογικές αποφάσεις και ξεκαθαρές θέσεις, σαφή κατεύθυνση και έμπρακτες πρωτοβουλίες και λύσεις, χωρίς να φοβάται το πολιτικό κόστος. Αυτό απαιτεί εξάλλου η πολιτική κατεύθυνση που μας παρέδωσε ο

«Ο ΔΗΣΥ θα πρέπει να υπερβεί την κρίση χωρίς να φοβάται το πολιτικό κόστος, όπως απαιτεί η πολιτική κατεύθυνση του αείμνηστου Γλαύκου Κληρίδη».

αιμίνπτος Γλαύκος Κληρίδης.
Ένας άνθρωπος που έβλεπε πολύ
πο μακριά απ' όλους και εξασφα-
λιζε μεγάλες νίκες για την πατρίδα
μας, εφαρμόζοντας στην πράξη
τον πατριωτικό ρεαλισμό, επιδιό-
κοντας το εφικτό όχι το ευκαίσι.
Ο Δημοκρατικός Συναγερμός, λοι-
πόν, του Γλαύκου Κληρίδη θα
ανασυνταχθεί και είμαι βέβαιη
ότι θα ανταποκριθεί αποτελεσμα-
τικά στις όποιες προκλήσεις. Και
εδώ είναι η ευθύνη όλων μας, μι-
κρών, μεγάλων, έμπειρων, νέων,
όλων. Περήφανα να καθορίσουμε
το αύριο.

—Έχουν τελικά την πολιτική ωριμότητα τα κόμματα να κα-

«Αν δεν επιδείξουν πολιτική ωριμότητα τα κόμματα, να κατανοήσουν τα μηνύματα που άφησαν ειδικά τα αποτελέσματα της τελευταίας εκλογικής αναμέτρησης, είναι καταδικασμένα να αποτύχουν», υποδεικνύει η Αννίτα Δημητρίου.

Προφανώς έγιναν λάθη σε αυτή την προεκλογική, σε μια αναμέτρηση που δεν υπήρξε ουσιαστική ευρωπαϊκή συζήτηση παρά μόνο κριτική, ισοπέδωση, εθνικιστικό παραλήρημα, διγλωσσία. Δεν ακούστηκαν πολιτικές θέσεις, δεν πειστήκαν οι πολίτες για τη σημασία των εκλογών, δεν ψήφισαν, δεν ένωσαν να βρίσκουν ανταπόκριση στα προβλήματα της καθημερινότητας τους, δεν πείστηκαν ότι εργαζόμαστε γι' αυτά. Δεν μπορεί να έχει περάσει το μήνυμα ότι όποιος ασχολείται με την πολιτική αυτή καθεαυτή είναι απάνθρωπος ή διεφθαρμένος.

Αυτό με προσβάλλει προσωπικά ως νέα πολιτικό που μπήκε στην πολιτική για να δώσει και όχι για να πάρει. Σε αυτή την πολιτική πιστεύω και επειδή σέβονται και αγαπώ τους ανθρωπώπους στον πολιτικό χώρο που ανήκω, θεωρώ ότι αυτή η κρίση πρέπει να είναι η ευκαιρία να διορθωθούν πολιτικές και συμπεριφορές για να αλλάξουμε προς το καλύτερο.

–Μπορούμε να μιλούμε για ικανοποίηση από το αποτέλεσμα και για πρωτιές, από τη στιγμή που το 60% των ψηφοφόρων επέλεξαν την αποχή;

—Σε καμία περίπτωση και η αποχή που ολόένα και αυξάνεται πρέπει να μας ανησυχήσει πραγματικά, ειδικά τώρα που κατά την άποψή μου βρισκόμαστε σε οριακό σημείο. Οι αριθμοί και τα ποσοστά είναι σημαντικά για να φανερώσουν ένα

μόνο στοιχείο ότι έξι στους δέκα πολίτες επέλεξαν να απέχουν από τις εκλογές. Το μόνο σίγουρο είναι ότι αναδεικνύεται η αδυναμία του πολιτικού συστήματος γεγονός που απευθυνόταν σε όλους τους πολιτικούς χώρους, σε όλες τις ηλικίες και σε όλα τα κοινωνικά στρώματα. Αυτό από μόνο του πρέπει να μας ταράχνουσι για ανασυνταξή πολιτικών, στρατηγικών θέσεων, αποφάσεων και συμπεριφορών. Άρα, ένα το συμπέρασμα: οι πολίτες περιμένουν να αλλάξουμε, με άμεσες και αποτελεσματικές πολιτικές, λύσεις και επιλογές απλές και ξεκαθάρες. Μεγάλο ζητούμενο; Η συνέπεια και η αξιοπιστία στα μεγάλα θέματα: κυπριακό, οικονομία, μεταρρυθμίσεις.

—Συναγερμικά στελέχη έκαναν λόγο για λάθη και άσκησαν έντονη κριτική στην ηγεσία του κόμματος. Ποιο κλειδί θα πρέπει το Πολιτικό Γραφείο αύριο να χρησιμοποιήσει για να αποκοινοποιήσει την όποια κρίση;

—Θα πω ότι κανείς δεν πάει για πόλεμο. Πάμε για το καλό. Γι' αυτό θεωρώ ότι το κλειδί πρέπει να είναι η κριτική που θα ασκηθεί να είναι καλόπιστη και γι' αυτό πρέπει να μείνει μακριά από προσωπικές ατζέντες. Έχοντας κατά νου πάντοτε ότι ο ΔΗΣΥ έρχεται από πολύ μακριά και πρέπει να πάει μακριά. Εμείς, πάνω απ' όλα πρέπει να σεβόμαστε και να εφαρμόζουμε στην πράξη τις αξίες και τις αξίες της παράταξής μας.

Κάρτες Alpha Bank

Με Mastercard
πληρώνεις,
**δώρα πολλά
κληρώνεις!**

Θεράμ συγχαρητήρια από την Alpha Bank στους **3 υπερτυχερούς νικητές** του διαγωνισμού **Alpha Spend & Win**, που κέρδισαν ένα ολοκαίνουριο **Hyundai Kona Style 1.6CRDi 136PS Automatic** και δυο ταξίδια **στο Πουκέτ της Ταϊλάνδης**, στη μεγάλη κλήρωση που πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2019.

Συνολικά, 115 δώρα μοιράστηκαν σε όλους τους υπόλοιπους τυχερούς που κέρδισαν στις 4 μηνιαίες κληρώσεις, που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού.

Ευχαριστούμε όλους τους κατόχους των Καρτών Mastercard που συμμετείχαν στον διαγωνισμό Alpha Spend & Win.

ALPHA
**SPEND
& WIN**

DDB

ALPHA BANK

mastercard

Ο ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Στο ΔΗΚΟ δεν έχουμε θέμα «ταυτότητας»

Η Ελένη Θεοχάρους συνέβαλε στο εκλογικό αποτέλεσμα όπως κάθε αριστίνδην – Δεν με απασχολεί θέμα Προεδρίας της Βουλής

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Για πραγματική και όχι πλαστή νίκη κάνει λόγο στη συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος παρά τις ιδιαίτερα δύσκολες για το κόμμα του Κέντρου συνθήκες. Κληθείς να σχολιάσει αν το ποσοστό που έλαβε θα έπρεπε να ήταν μεγαλύτερο, δεδομένων και της συμμετοχής της αρχηγού ενός άλλου κόμματος στο ψηφοδέλτιο που στις βουλευτικές του 2016 έλαβε 5,24%, ο κ. Παπαδόπουλος υπογραμμίζει πως συγκρίνονται διαφορετικές εκλογικές αναμετρήσεις. «Αδικείτε τους ψηφοφόρους, θεωρώντας ότι 'μαντρίζονται' σε ένα κόμμα και ενεργούν 'τυφλά' με βάση τις αποφάσεις του κόμματος. Όπως είπε αριστίνδην υποψήφιο είχαν όλα

“

Αδικείτε τους ψηφοφόρους, θεωρώντας ότι «μαντρίζονται» σε ένα κόμμα και ενεργούν «τυφλά» με βάση τις αποφάσεις του κόμματος.

τα κόμματα και επηρέασαν με τον δικό τους τρόπο το αποτέλεσμα. Μιλώντας για την προεκλογική χαμπλόν τόνων που τήρησε το ΔΗΚΟ σε αντίθεση με τις προεδρικές εκλογές, σημειώνει πως σε αντίθεση με τις προεδρικές όπου θέσεις του γύρω από τη Νέα Στρατηγική και τα ΜΜΕ δαιμονοποιήθηκαν σε αυτή την εκλογική μάχη και οι άλλες πολιτικές δυνάμεις, αλλά και τα ΜΜΕ αντιμετώπισαν διαφορετικά το ΔΗΚΟ. «Δεν είναι η αλλαγή των τόνων του δημόσιου διαλόγου, αλλά η εξασθένιση της όποιας δυνατότητας του ΔΗΣΥ να μας επι-

Απαλλαγμένο από όσα έβλαψαν το κόμμα και πλήγωσαν τον κόσμο μας στο παρελθόν, το Δημοκρατικό Κόμμα θέτει τις βάσεις για το μέλλον και τη μεγάλη πρόκληση των βουλευτικών εκλογών, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Νικόλας Παπαδόπουλος.

κρίνει» αναφέρει χαρακτηριστικά. Μιλάει και για την παρουσία της Δημοκρατικής Παράταξης στην εκλογική αναμέτρηση, σημειώνοντας πως δεν έχει ερωτηθεί από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας για τη συμμετοχή της στο Εθνικό Συμβούλιο.

–Έχετε χαρακτηρίσει το εκλογικό αποτέλεσμα των ευρωεκλογών ως νικηφόρο, ωστόσο, στο ψηφοδέλτιό σας συμπεριλαμβανόταν η αρχηγός ενός άλλου κόμματος (με εκλογική δύναμη στις βουλευτικές εκλογές του 2016 το 5,24%). Τα ποσοστά δε-

δομένων και αυτής της παραμέτρου δεν θα έπρεπε να ήταν ψηλότερα; Δεν αποτελεί μία πλασματική νίκη;

–Πρόκειται για πραγματική νίκη και όχι πλασματική, η οποία προκύπτει με σαφήνεια από τα μαθηματικά. Στις ευρωεκλογές του 2014 το Δημοκρατικό Κόμμα πήρε 10,83%, ενώ στις πρόσφατες ευρωεκλογές πήρε 13,8%. Δηλαδή, αύξησε το ποσοστό του κατά 3%. Μάλιστα, η αύξηση αυτή είναι η δεύτερη μεγαλύτερη από όλα τα κόμματα και αντικατοπτρίζεται και σε αύξηση του απόλυτου αριθμού

ψήφων. Από εκεί και πέρα, η αύξηση αυτή αποκτά και ιδιαίτερη πολιτική σημασία, αν αναλογιστεί κανείς τις συνθήκες μέσα στις οποίες έγιναν οι εκλογές. Αναφέρομαι, όπως καταλαβαίνετε, στην έντονη και τοξική –σε μεγάλο βαθμό– πόλωση που προκάλεσε ο πρόεδρος Αναστασιάδης και ο ΔΗΣΥ, με συμβολή, στη συνέχεια και του ΑΚΕΛ, στην αναπόφευκτη «αδιαφορία» –να μου επιτραπεί ο όρος– των εν δυνάμει ψηφοφόρων του Δημοκρατικού Κόμματος, λόγω της βεβαιότητας εκλογής ενός ευρωβουλευτή από το κόμμα μας και στην

ταυτόχρονη σκληρή μάχη για την 6η έδρα, ανάμεσα στην ΕΔΕΚ και στο ΕΛΑΜ. Προφανώς, και η μεγάλη αυτή αύξηση περιλαμβάνει και τη συμβολή ψηφοφόρων του κινήματος Αλληλεγγύη, λόγω της συμμετοχής της φίλης Ελένης Θεοχάρους στο ψηφοδέλτιο του Δημοκρατικού Κόμματος. Όμως, ο συλλογισμός της ερώτησής σας δεν ευσταθεί για δύο λόγους: πρώτον, συγκρίνετε εντελώς διαφορετικές εκλογικές αναμετρήσεις, με πολύ διαφορετικά διακυβεύματα και, δεύτερον, αδικείτε τους ψηφοφόρους, θεωρώντας ότι «μαντρίζονται» σε ένα κόμμα

Δαιμονοποιηθήκαμε στις προεδρικές

–Προκάλεσε αίσθηση το γεγονός ότι σε αυτή την προεκλογική, αντίθετα με τις προεδρικές εκλογές, κινήθηκαν σε ιδιαίτερα χαμηλούς τόνους. Πού οφείλεται;

–Συγκρίνετε δύο εντελώς διαφορετικές εκλογικές αναμετρήσεις, με εντελώς διαφορετικά δεδομένα, διλήμματα και διακυβεύματα, αλλά και ένταση. Πολύ διαφορετική είναι η διεκδίκηση της Προεδρίας της Δημοκρατίας και πολύ διαφορετική είναι η διεκδίκηση εδρών για το Ευρωκοινοβούλιο. Άλλωστε, αυτός είναι και ο λόγος που συμμετοχή των πολιτών στις ευρωεκλογές είναι κατά πολύ μικρότερη σε σύγκριση με τις προεδρικές εκλογές. Όμως, υπάρχει ακόμη μία παράμετρος: οι χαμηλοί τόνοι, στους οποίους αναφερθήκατε, αφορούν και τον τρόπο με τον οποίο οι άλλες πολιτικές δυνάμεις, αλλά και τα ΜΜΕ, αντιμετώπιζαν εμάς. Πράγμα που δεν συνέβη στις προεδρικές εκλογές. Θα θυμίσω, για παράδειγμα, την άδικη «δαιμονοποίηση» της Νέας Στρατηγικής και σχεδόν όλων των άλλων προεκλογικών μας προτάσεων, την περίοδο των προεδρικών εκλογών. Μία «δαιμονοποίηση» που πλέον δεν μπορεί με κανένα τρόπο να τεκμηριωθεί, από τη στιγμή που όλες οι προβλέψεις και εκτιμήσεις μας επιβεβαιώθηκαν και από τη στιγμή που αναγνωρίζεται ευρώς, πλέον, ότι η Νέα Στρατηγική είναι η μόνη ρεαλιστική επιλογή. Άλλωστε, μέτρα της Νέας Στρατηγικής μας, είναι που υποχρεώθηκε, έστω καθυστερημένα και αποσπασματικά, να εφαρμόσει η κυβέρνηση Αναστασιάδη

“

Δεν υπήρχε συγκεκριμένο πολιτικό θέμα [στον προεκλογικό], αλλά μόνο καβγάς, επί των ερειπίων της αποτυχημένης κοινής πολιτικής των δύο κομμάτων στο Κυπριακό.

μετά τις πρόσφατες νέες τουρκικές παραβιάσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Άλλο παράδειγμα διαφορετικής αντιμετώπισης των άλλων προς εμάς, είναι το θέμα των ΜΕΔ ή του Συνεργατισμού. Πριν από τις προεδρικές εκλογές, ο ΔΗΣΥ μάς χλεύαζε και μας ειρωνευόταν, διαφημίζοντας το ανύπαρκτο «success story». Πλέον, αναγνωρίζει και ο ΔΗΣΥ και όλοι ότι τα ΜΕΔ είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα της κυπριακής οικονομίας και κοινωνίας, ενώ, ο Συνεργατισμός κατέρρευσε με αποκλειστική και αποδεδειγμένη ευθύνη της κυβέρνησης ΔΗΣΥ. Άρα, αυτό που στην πραγματικότητα συμβαίνει δεν είναι η αλλαγή των τόνων του δημόσιου διαλόγου, αλλά η εξασθένιση της όποιας δυνατότητας του ΔΗΣΥ να μας επικρίνει.

–Καθ' όλη τη διάρκεια της προεκλογικής ψέγατε την υψηλών τόνων αντιπαράθεση μεταξύ ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ. Ακολουθήσατε

κι εσείς βεβαίως προεκλογική υψηλών τόνων στις προεδρικές εκλογές. Τελικά τέτοιου είδους εκστρατείες απομακρύνουν τους πολίτες από την κάλπη;

–Οι υψηλοί τόνοι στον καβγά των ηγεσιών ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ διαφέρουν πολύ από τους υψηλούς τόνους προσπάθειά μας να προβάλουμε συγκεκριμένες προτάσεις, όπως ήταν η Νέα Στρατηγική και η πρότασή μας για αποκατάσταση της μεσοιαίας τάξης και ανάπτυξη της πραγματικής οικονομίας. Αντίθετα, θυμάται κανείς σήμερα για ποιο πολιτικό θέμα ανταλλάξαν καθημερινά επίθετα και χαρακτηρισμούς οι ηγεσίες του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ; Όχι. Γιατί ακριβώς δεν υπήρχε συγκεκριμένο πολιτικό θέμα αλλά μόνο καβγάς, επί των ερειπίων της αποτυχημένης κοινής πολιτικής των δύο αυτών κομμάτων στο Κυπριακό, με μόνο στόχο να χωρίσουν τον λαό στους «μπλε» στους «κόκκινους», με την ελπίδα να συσπειρώσουν το κομματικό ακροατήριό τους.

–Λέγατε πως η Δημοκρατική Παράταξη δεν θα αγγίξει το ΔΗΚΟ. Το ποσοστό της –δεδομένης και της σύντομης πορείας της– δεν θεωρείται αμελητέο. Σας ανησυχεί δεδομένου ότι αποτελείται κυρίως από διαγραφέντα στελέχη;

–Τα πρόσωπα που ορθώς διεγράφησαν από το Δημοκρατικό Κόμμα και έφτιαξαν τη ΔΗΠΑ είχαν ήδη πολεμήσει και ζημιώσει το Δημοκρατικό Κόμμα και έχουν πληγώσει τον κόσμο του σε προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις. Άλλωστε, αυτός ήταν και ο λόγος που διαγράφηκαν. Από εκεί και πέρα, στη δημοκρατία υπάρχει χώρος για όλους και όλοι κρινόμαστε από την πολιτική δράση που αναπτύσσουμε, καθώς και τα κινήτρά μας. Το Δημοκρατικό Κόμμα συνεχίζει, ακόμα πιο ενισχυμένο, με καθαρές θέσεις και σύγχρονες προτάσεις, με συνέπεια και αξιοπιστία, να δίνει ελπίδα και προοπτική για το μέλλον.

–Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας ζήτησε τη συγκατάθεσή σας ή έστω την άποψή σας για τη συμμετοχή της ΔΗΠΑ στο Εθνικό;

–Όχι.

–Μετά και το εκλογικό αποτέ-

“

Τα πρόσωπα που ορθώς διεγράφησαν και έφτιαξαν τη ΔΗΠΑ είχαν ήδη πολεμήσει και ζημιώσει το ΔΗΚΟ και έχουν πληγώσει τον κόσμο του σε προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις.

λεσμα των ευρωεκλογών ξεκίνησε μία έντονη συζήτηση του κάθε ακροατηρίου για την ιδεολογικο-πολιτική ταυτότητα των κομμάτων και ιδιαίτερα του ΔΗΣΥ. Να αναμένουμε κάτι παρόμοιο και στο ΔΗΚΟ ή έχει ήδη ξεκαθαρίσει την ταυτότητά του;

–Ως Δημοκρατικό Κόμμα δεν αντιμετωπίζουμε θέμα «ταυτότητας». Είμαστε το μεγάλο κεντρώο κόμμα της Κύπρου, εδώ και 43 χρόνια, και πολιτευόμαστε με βάση τις διαχρονικές αρχές του κόμματος, προβάλλοντας καθαρές θέσεις και καταθέτοντας συγκεκριμένες προτάσεις. Είμαστε περήφανοι για τα επιτεύγματά μας, στα χρόνια που οι ιστορικοί ηγέτες μας κυβέρνησαν τον τόπο και με αυτά τα θεμέλια, αλλά και την αποδεδειγμένα ορθότητα των θέσεων και των επιλογών μας, δίνουμε ελπίδα και προοπτική για το μέλλον, με ειλικρίνεια, συνέπεια και αξιοπιστία.

–Το εκλογικό αποτέλεσμα των ευρωεκλογών τι μήνυμα στέλνει

και ενεργούν «τυφλά» με βάση τις αποφάσεις του κόμματος. Εξάλλου, «αριστίνδην» υποψήφιους είχαν σχεδόν όλα τα κόμματα και επηρέασαν ο καθένας με το δικό του τρόπο, το αποτέλεσμα.

–Η Ελένη Θεοχάρους εξέφρασε πάντως παράπονα την επομένη των εκλογών ότι ο κομματικός μηχανισμός –σε αντίθεση με το τι συμφωνήθηκε μεταξύ των δύο πλευρών– δούλεψε για άλλους υποψήφιους. Τι συμφωνήθηκε μεταξύ σας προτού αποφασιστεί η ένταξή της στο ψηφοδέλτιο;

–Το αποτέλεσμα έδειξε ότι ο κόσμος του Δημοκρατικού Κόμματος αγχώλιασε την υποψηφιότητα και της Ελένης Θεοχάρους, η οποία κατέλαβε τη δεύτερη θέση, πάνω μάλιστα από δύο ενεργειακούς βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος, με μακρά παρουσία και δράση στο κόμμα.

–Αναφέρεται από κύκλους της Αλληλεγγύης πως το Κίνημα έφερε τουλάχιστον το 2% στο ΔΗΚΟ. Το απορρίπτετε;

–Τα exit polls, που είναι και το μόνο εργαλείο επίμερους ανάλυσης του εκλογικού σώματος, δείχνουν την προέλευση, τις μετακινήσεις και τις συσπειρώσεις των κομμάτων. Σίγουρα υπήρξε συμβολή και των ψηφοφόρων του κινήματος Αλληλεγγύη, για την οποία εκφράσαμε και εκφράζουμε την ικανοποίηση και τις ευχαριστίες μας.

–Έχετε μιλήσει με την Ελένη Θεοχάρους μετά το αποτέλεσμα; Υπάρχει η πρόθεση περαιτέρω συνεργασίας με την Αλληλεγγύη;

–Ασφαλώς και έχουμε μιλήσει, τόσο σε συνάντηση όσο και τηλεφωνικά. Σε ό,τι αφορά το δεύτερο σκέλος της ερώτησής σας, επαναλαμβάνω αυτό που έλεγα και προεκλογικά: ότι, δηλαδή, η συνεργασία αφορά τις ευρωεκλογές και δεν έχει συζητηθεί κάτι περισσότερο. Φυσικά, εμείς θεωρούμε το κίνημα Αλληλεγγύη ως εν δυνάμει συνεργάτες, καθώς μας ενώνουν κοινές πολιτικές θέσεις και οράματα.

Δεν ρωτηθήκαμε για ΔΗΠΑ στο Εθνικό

στο ΔΗΚΟ; Συνδέεται με τις βουλευτικές εκλογές του 2021;

–Στέλνει το μήνυμα ότι το Δημοκρατικό Κόμμα μπορεί να έχει μια ακόμα πιο πετυχημένη και ανοδική πορεία στο μέλλον. Ενισχυμένο πολιτικά από το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών, δικαιωμένο από την ορθότητα των εκτιμήσεων και των θέσεών του, ενωμένο και δυνατό, αλλά και απαλλαγμένο από όσα έβλαψαν το κόμμα και πλήγωσαν τον κόσμο μας στο παρελθόν, το Δημοκρατικό Κόμμα θέτει τις βάσεις για το μέλλον και τη μεγάλη πρόκληση των βουλευτικών εκλογών που θα γίνουν σε δύο χρόνια. Με σεμνότητα, αλλά και σεβασμό απέναντι στο σύνολο της κοινωνίας, σας διαβεβαιώνω ότι τόσο εγώ προσωπικά, όσο και το σύνολο του στελεχειακού δυναμικού του κόμματος, είμαστε αποφασισμένοι να βελτιώσουμε ακόμα περισσότερο την καθημερινή δράση μας, να διορθώσουμε κενά ή παραλείψεις που υπάρχουν, να προσεγγίσουμε και να ακούσουμε με μεγαλύτερη προσοχή τους πολίτες, τόσο τους συμμετέχοντες όσο και τους απέχοντες, και να εργαστούμε συλλογικά για αυτό που ζητάει ο κόσμος: λύση των προβλημάτων και βελτίωση της ποιότητας ζωής της κοινωνίας, με έμφαση στις αδύναμες ομάδες του λαού.

–Αν και μας χωρίζουν δύο χρόνια από τις επόμενες εκλογές, έχει ήδη ενταθεί η ψηφολογία που σας θέλει να βλέπετε θετικά την Προεδρία της Βουλής. Είναι κάτι που σας ενδιαφέρει;

–Δεν με έχει απασχολήσει αυτό το ζήτημα και ούτε με απασχολεί αυτή τη στιγμή.

Ανοιχτή αντιπαράθεση Αιγύπτου-Τουρκίας

Κάιρο και Άγκυρα ανταγωνίζονται σε πολλά επίπεδα, επηρεάζοντας τις στρατιωτικές ισορροπίες στην Ανατολική Μεσόγειο

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Οι σχέσεις Αιγύπτου και Τουρκίας παρουσιάζουν σημαντική πρόοδο στο πεδίο του εμπορίου, με τις εξαγωγές της πρώτης στην Τουρκία να έχουν αυξηθεί κατά 9,7 τοις εκατό το 2018, αντιστοιχώντας σε 2,2 δισ. δολάρια ΗΠΑ, σε σύγκριση με 1,9 δισ. δολάρια ΗΠΑ το 2017. Από την άλλη στα πεδία της διπλωματίας, της ενέργειας και των στρατιωτικών ισορροπιών στην Ανατολική Μεσόγειο, ο ανταγωνισμός των δύο χωρών κορυφώνεται με τους αναλυτές να ανησυχούν για το ενδεχόμενο ακόμη και ανοικτής ναυτικής αναμέτρησης το επόμενο διάστημα. Οι Αίγυπτος και Τουρκία, εκτός από την υποστήριξη που παρέχει η Άγκυρα στο Κίνημα των Αδελφών Μουσουλμάνων, που η διακυβέρνηση Αλ Σίσι έθεσε τέλος το 2013, έρχονται σε ανοικτή αντιπαράθεση στο ενεργειακό πεδίο και σε ό,τι αφορά τις αναδυόμενες στρατιωτικές ισορροπίες στην Ανατολική Μεσόγειο στα ανοιχτά της Κύπρου.

Η κρίση της Λιβύης

Μόλις πριν από λίγες εβδομάδες, Αιγύπτιοι αξιωματούχοι και αναλυτές προειδοποίησαν ότι η αυξανόμενη τουρκική στρατιωτική συμμετοχή στην κρίση της Λιβύης ενδέχεται να αποσταθεροποιήσει τη Βόρεια Αφρική, δίνοντας παράταση στη λιβυκή σύγκρουση και βλάπτοντας την εθνική ασφάλεια της Αιγύπτου. «Η Τουρκία εντείνει τη στρατιωτική της υποστήριξη προς τις πολιτοφυλακές που ελέγχουν την Τρίπολη», είχε δηλώσει παλαιότερα ο Αχμέτ Αλ-Κουγουένσι, πρώην σύμβουλος του Αιγύπτιου υπουργού Εξωτε-

Η Τουρκία θεωρεί τη διαμάχη σχετικά με τα σύνορα της θαλάσσιας δικαιοδοσίας στην Ανατολική Μεσόγειο ως ζήτημα εθνικής ασφάλειας.

ρικών. Ο δε αιγυπτιακός Τύπος προσθέτει ότι η Τουρκία διευκολύνει αυτές τις μετακινήσεις και στέλνει στρατιωτικό εξοπλισμό στην Τρίπολη. Αιγυπτιακές πηγές, επίσης, υπενθυμίζουν ότι πριν από λίγο καιρό η Ελληνική Ακτοφυλακή συνέλαβε πλοίο, με σημαία Τανζανίας, που είχε φορτωθεί στα τουρκικά λιμάνια της Μερσίνης και της Αλεξανδρέττας και το οποίο κατευθυνόταν προς τη Λιβύη και μετέφερε χημικά που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή εκρηκτικών.

Οι ίδιες πηγές προσθέτουν ότι το «εμπόριο» ανάμεσα στην Τουρκία και στην Λιβύη δεν αφορά αποκλειστικά όπλα και τζιχαντιστές, αλλά περιλαμβάνει ναρκωτικά και εμπόριο λευκής σάρκας.

Η μεγάλη αναμέτρηση

«Η Ανατολική Μεσόγειος θερμαίνεται. Η απόφαση της Τουρκίας να προχωρήσει σε ξεχωριστή γεώτρηση τις ακτές της Νότιας Κύπρου επέστησε για άλλη μια φορά την προσοχή στην ασταθή περιοχή, και αρκετοί διεθνείς οργανισμοί και χώρες, συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προειδοποίησαν την Τουρκία για τις επιπτώσεις των νέων κινήσεων», προειδοποιεί ο Τούρκος αναλυτής Σαλίμ

Σημείο καμψής για ολόκληρη την περιοχή η επικείμενη συμφωνία Αιγύπτου -Ελλάδας για την οριοθέτηση των ΑΟΖ. Η Τουρκία αφήνει ανοιχτά όλα τα ενδεχόμενα.

Καχραμάν. Ο Τούρκος αναλυτής τοποθετεί στην «καρδιά» αυτών των εξελίξεων την ανοικτή αντιπαράθεση της Αιγύπτου και της Τουρκίας, σημειώνοντας: «Στις 4 Μαΐου, η Αίγυπτος προειδοποίησε την Τουρκία να μην ξεκινήσει γεωτρήσεις κοντά στη Νότια Κύπρο, αναφέροντας ότι μια τέτοιου είδους κίνηση θα επηρεάσει την ασφάλεια και τη σταθερότητα στην Ανατολική Μεσόγειο. Αυτή η εξέλιξη δημιουργεί το ερώτημα, αν οι δύο σημαντικές αυτές μουσουλμανικές χώρες θα μπορούσαν μελλοντικά να έρθουν σε αντιπαράθεση στην Ανατολική Μεσόγειο».

Στην Άγκυρα οι προσεκτικοί αναλυτές θεωρούν ότι το ερώτημα που θέτει ο κ. Καχραμάν είναι σημαντικό και επίκαιρο, όσο ποτέ.

Και αυτό διότι στην αντιπαράθεση του Αιγύπτιου προέδρου Αλ Σίσι με τον πρόεδρο της Τουρκίας Ερντογάν, παρά το γεγονός ότι πηγάζει κυρίως από ιδεολογικές διαφορές, η διαμάχη σχετικά με τα σύνορα της θαλάσσιας δικαιοδοσίας στην Ανατολική Μεσόγειο ξεχωρίζει ως ένα εντελώς διαφορετικό και πολύ σοβαρό θέμα. Η Τουρκία το θεωρεί ζήτημα εθνικής ασφάλειας.

Μελλοντικά η Κύπρος σκοπεύει να εξάγει φυσικό αέριο στην ευρωπαϊκή αγορά που διψάει για ενέργεια μέσω της Αιγύπτου και αυτό θα παρείχε στην Ε.Ε., η οποία υπέγραψε συμφωνία με την Αίγυπτο για στρατηγική συνεργασία στον τομέα της ενέργειας τον Απρίλιο του 2018, μακροπρόθεσμη εναλλακτική λύση για το ρωσικό

αέριο. Η Τουρκία προσεγγίζει με εχθρικές διαθέσεις αυτό το σχέδιο, εφόσον αποκλείει τον μελλοντικό της ρόλο, αλλά και των Τ/κ στον νέο ενεργειακό χάρτη της περιοχής. Την ίδια ακριβώς στιγμή, η Αίγυπτος, βρίσκεται στη διαδικασία εκσυγχρονισμού των ναυτικών και αεροπορικών της δυνάμεων με δυτικά και ρωσικά πλοία υψηλής τεχνολογίας, αεροσκάφη και όπλα. Εγκαινιάζει, επίσης, νέες ναυτικές βάσεις και αρχηγεία.

Αιγυπτιακές αναλύσεις, τις οποίες μελετά με μεγάλη προσοχή η Άγκυρα, θεωρούν ότι η Αίγυπτος επιδιώκει τον έλεγχο των ζωνών θαλάσσιας δικαιοδοσίας για την προστασία των ακτών της και την εξασφάλιση αποκλειστικών πηγών ενέργειας.

Εύθραυστες σχέσεις

Στην Άγκυρα οι εκτιμήσεις των διπλωματών και εκπροσώπων του επιτελείου του στρατού καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι σε περίπτωση που μια από τις χώρες αυτές αντιμετωπίσει μελλοντικά οποιαδήποτε στρατιωτική απειλή, οι άλλες χώρες της συμμαχίας θα εμπλακούν αυτομάτως στη διένεξη, παρέχοντας στρατιωτική βοήθεια ή οποιαδήποτε αναγκαία μορφή στήριξης. «Στην περίπτωση της Ελλάδας και της Κύπρου ξεχωρίζει ο παράγοντας της Ε.Ε., ο που απομακρύνει τον κίνδυνο του πολέμου. Ωστόσο, το ίδιο δεν μπορεί να ειπωθεί στην περίπτωση της Αιγύπτου, η οποία εκλαμβάνεται ως εχθρική δύναμη σε όλα τα νέα σχέδια του τουρκικού στρατού», προειδοποιούν οι τουρκικές πηγές. «Επί του παρόντος, η πιθανότητα σύγκρουσης Τουρκίας-Αιγύπτου φαίνεται χαμηλή», τονίζει ο κ. Καχραμάν, ο οποίος καταλήγει στο εξής συμπέρασμα: «Ωστόσο, το πιο πιθανό σημείο καμψής για τις εύθραυστες σχέσεις των δύο χωρών θα είναι η συμφωνία οριοθέτησης της Αιγύπτου με την Ελλάδα, για την οποία το τελευταίο διάστημα διεξάγονται εντατικές διαβουλεύσεις. Εάν η Αίγυπτος συμφωνήσει να αποδεχθεί την ΑΟΖ που διεκδικεί η Ελλάδα, και η οποία περιλαμβάνει νησιά όπως το Καστελόριζο και την Κρήτη, αυτό θα σήμαινε ότι το Κάιρο δεν αναγνωρίζει τη δικαιοδοσία της Τουρκίας σε μεγάλες περιοχές. Τότε, λοιπόν, όλα τα σε-νάριο θα μπορούσαν να τεθούν επί τάπητος».

CITRINE ESTATES

Επενδύστε στην κορυφαία πολυτελή οικιστική ανάπτυξη της Κύπρου. Το έργο Citrine Estates συνδυάζει στοιχεία της φύσης με μοντέρνο σχεδιασμό, προσφέροντας μια απaráμιλλη ολιστική εμπειρία στην καρδιά της κοσμοπολίτικης Λεμεσού. Φέρνοντας την υπογραφή του Ομίλου CNS, το έργο διαθέτει υπερπολυτελείς επαύλεις, κατοικίες και διαμερίσματα με εξατομικευμένες σχεδιαστικές λύσεις.

Για περισσότερες πληροφορίες, στείλτε e-mail στο info@citrineestates.com ή επισκεφθείτε το citrineestates.com

Από τις κελεμπίες και τις εικασίες στο κυπριακό Φ.Α.

Ανεκπλήρωτες παραμένουν οι προσδοκίες έξι χρόνια μετά το άναμμα της φλόγας στο «Αφροδίτη»

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η **συμφωνία** αναθεώρησης όρων του Συμβολαίου Αναλογικού Καταμερισμού του κοιτάσματος «Αφροδίτη», μεταξύ άλλων παρατίνει για άλλα έξι χρόνια την ημερομηνία έναρξης παραγωγής Φ.Α. Μία συμφωνία που υπογράφηκε το 2008, επί διακυβέρνησης Χριστόφια και διαχειρίστηκε η παρούσα κυβέρνηση. Η αντίστροφη μέτρηση για το πρώτο κοιτάσμα που ανακαλύφθηκε στην κυπριακή ΑΟΖ, άρχισε στις 10 Σεπτεμβρίου 2013 ημερομηνία κατά την οποία, η φλόγα που άναψε πάνω από την πλωτή εξέδρα, φάνταζε εν μέσω οικονομικής κρίσης ως «Μάνα εξ ουρανού».

Οι εικόνες της καύσης Φ.Α., πάνω από την εξέδρα γεώτρησης, προκάλεσαν ντελίριο ενθουσιασμού, υπερβολές, αλλά το κυριότερο κατέδειξαν την εσωστρέφεια σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο. Όπως και στην περίπτωση της πρώτης ανακοίνωσης για κοιτάσματα Φ.Α. από τον Νίκο Ρολάνδη, έτσι και τότε προκλήθηκαν τεράστιες προσδοκίες για μετατροπή της Κύπρου, σε Εμιράτο της Ανατολικής Μεσογείου και των κατοίκων της σε «Αραβες» με κελεμπίες και τουρμπάνια. Από την ημέρα εκείνη έχουν περάσει 6 χρόνια, η φλόγα έσβησε και αν δεχθούμε τα νέα χρονοδιαγράμματα θα ανάψει και πάλι, μετά από έξι χρόνια. Με μοναδικό δεδομένο τον παράγοντα πραγματικότητα είναι ελάχιστα τα ερωτήματα και οι προβληματισμοί για τους λόγους που τα 11 χρόνια, από τότε που δόθηκε η πρώτη άδεια

δεν ήταν αρκετά για να ξεκινήσει η παραγωγή Φ.Α. Την ώρα μάλιστα που το γειτονικό κοιτάσμα «Ζορ» ανακαλύφθηκε το 2015, τρία χρόνια μετά το τεμάχιο12, και η παραγωγής Φ.Α. ξεκίνησε τον Φεβρουάριο του 2018, τρία χρόνια μετά την ανακάλυψή του.

Γεφύρι της Άρτας

Από το 2013, όταν επιβεβαιώθηκε η ύπαρξη κοιτάσματος 4,5tcf, η καταληκτική ημερομηνία έναρξης παραγωγής ήταν το 2019. Σε παρουσία που είχε γίνει από το Υπουργείο Ενέργειας, στις 6 Ιουνίου 2013 ο «Οδικός Χάρτης» προέβλεπε πως η επενδυτική απόφαση θα είχε ληφθεί το 2015, ο εφοδιασμός της εσωτερικής αγοράς με ΦΑ, από τεμάχιο 12, το πρώτο τρίμηνο του 2018 και η εξαγωγή υγροποιημένου ΦΑ (LNG), το πρώτο τρίμηνο του 2019. «Οδικός Χάρτης» που παρέμεινε στα χαρτιά και στα τρία ζητήματα.

Οι λόγοι

Η καθυστέρηση που παρατηρείται στο κομμάτι εμπορικής εκμετάλλευσης, προκάλεσε και προκαλεί πολιτικές αντιπαραθέσεις με τη κυβέρνηση να επικρίνεται από τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Αναζητώντας αν οι λόγοι εμπεριέχουν ζητήματα πολιτικής υφής ή έχουν να κάνουν με τις εταιρείες που διαχειρίζονται το κοιτάσμα, τα στοιχεία δείχνουν ένα μείγμα παραγόντων που έχουν οδηγήσει στη σημερινή κατάσταση. Η πρόσφατη συμφωνία αλλαγών επί του Συμβολαίου Αναλογικού Καταμερισμού, με τη συμπερίληψη χρονοδιαγραμμάτων, αλλά και ποινών

για ανάπτυξη του κοιτάσματος, καταδεικνύει πως στο αρχικό συμβόλαιο δεν υπήρχαν συγκεκριμένες πρόνοιες κάτι που δημιουργεί ερωτήματα για το αρχικό συμβόλαιο που υπογράφηκε επί διακυβέρνησης Χριστόφια. Το δεύτερο εύλογο ερώτημα είναι γιατί στην πρώτη πενταετίας της η κυβέρνηση Αναστασιάδη δεν έθεσε θέμα διόρθωσης του αναλογικού συμβολαίου, προκειμένου να τρέξει το όλο έργο. Μια εύλογη απάντηση που μπορεί να δοθεί είναι η αποφυγή να τεθούν ζητήματα, από πλευράς εταιρειών, αναθεώρησης των οικονομικών όρων της υφιστάμενης σύμβασης. Κάτι που έγινε τέλη του 2017, με τις δύο πλευρές να κάθονται στο ίδιο τραπέζι αρχές Σεπτεμβρίου του 2018. Διαβουλεύσεις που οδήγησαν στη συμφωνία αλλαγής των ποσοστών επί του κοιτάσματος, αλλά και ορισμό χρονικών ορίων (2024-2025) έναρξης παραγωγής του έργου.

Φ.Α. – Κυπριακό

Η περίπτωση του «Αφροδίτη», όπου οι ρυθμοί μετεξέλιξης του έργου έχουν αποδειχθεί νωχελικοί δεν είναι η μοναδική. Με μια πρόχειρη ματιά και σε άλλα τεμάχια της κυπριακής ΑΟΖ, όπου οι επιβεβαιωτικές γεωτρήσεις έχουν δείξει τον εντοπισμό κοιτασμάτων, τα βήματα που γίνονται και εκεί είναι αργά. Μια τέτοια περίπτωση είναι του τεμαχίου 6, όπου τον Φεβρουάριο του 2018 υπήρξαν επίσημες ανακοινώσεις, ωστόσο, μέχρι σήμερα δεν έχει ανακοινωθεί από πλευράς κοινοπραξίας η πραγματοποίηση επιβεβαιωτικής γεώτρη-

Το άναμμα της φλόγας και οι εικόνες που κυκλοφόρησαν δημιούργησαν την ψευδαίσθηση πως η Κύπρος, εν μέσω οικονομικής κρίσης τότε, θα χρησιμοποιούσε το κοιτάσμα που εντοπίσθηκε για να ξεπεράσει τους σκοπέλους κάτι που μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει.

σης. Η εικόνα αυτή έχει δημιουργήσει παρενέργειες σε πολιτικό επίπεδο, συνδέοντας τα ενεργειακά με τις συνομιλίες στο Κυπριακό. Η κυβέρνηση παρουσιάζεται να ροκανίζει τον χρόνο στο ζητούμενο που είναι η έναρξη παραγωγής Φ.Α., χρησιμοποιώντας τα οικονομικά οφέλη ως ένα εργαλείο πίεσης προς την τ/κ πλευρά. Απόψεις που εντάθηκαν μετά την αποχώρηση

του πρόεδρου της Δημοκρατίας από τις συνομιλίες στις 07/10/2014, λόγω των προκλήσεων της Τουρκίας με το «Μπαρμπαρός».

Φ.Α. – Τουρκία

Ο παράγοντας Τουρκία είναι επίσης ένας λόγος στον οποίο αποδίδονται οι καθυστερήσεις που καταγράφονται. Επί του προκειμένου, χαρακτηριστική ήταν η στιχομυθία

του αιμυνηστου Γλαύκου Κληρίδη με τον Νίκο Ρολάνδη, όταν ο τότε υπουργός Εμπορίου επέστρεψε από το Κάιρο όπου υπέγραψε την πρώτη συμφωνία οριοθέτησης της ΑΟΖ. Όπως μας είχε εκμυστηρευτεί ο βετεράνος πολιτικός, ο αιμυνηστος Κληρίδης του είπε τότε. «Ωραία, Νίκο, η συμφωνία. Να τη βάλεις στο χρηματοκιβώτιο και να τη βγάλουμε όταν θα λυθεί το Κυπριακό».

ΑΡΘΡΟ / Του **Δρα ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΣΑΚΙΡΗ**

Με την πλάτη στον τοίχο

Η **κατάληξη** της αναδιαπραγμάτευσης ανάμεσα στη Λευκωσία και την κοινοπραξία των εταιριών που ελέγχουν τα δικαιώματα εξερεύνησης/εκμετάλλευσης του πεδίου «Αφροδίτη», αποτελεί μια ευοίωνη εξέλιξη. Η αναδιαπραγμάτευση του αρχικού συμβολαίου Κατανομής Παραγωγής του 2008 είχε καταστεί μονόδρομος από τη στιγμή που τα προβλεπόμενα από το ίδιο χρονοδιαγράμματα δεν είχαν τηρηθεί. Από τη στιγμή που το κοιτάσμα ανακλύθηκε εμπορικά εκμεταλλεύσιμο το 2014 δεν σμειώθηκε καμία ουσιάδης πρόδοος.

Από το 2014 έως και την παρεμπόδιση της γεώτρησης της ENI στο στόχο «Ζουπιά» τον Φεβρουάριο του 2018 ο χρόνος έδειχνε να είχε σταματήσει... την ώρα που οι Noble & Delek έδιναν προτεραιότητα στην ανάπτυξη του πεδίου «Λεβιάθαν», το οποίο αναμένεται να ξεκινήσει εξαγωγές προς την Αίγυπτο μέσα στις επόμενες εβδομάδες. Κατά παραδοχή του κ. Λακκοτριύπη, οι εταιρίες της κοινοπραξίας «Αφροδίτη», δηλαδή η Noble, η Delek και (από τις αρχές του 2016) η Shell, είχαν ζητήσει την αναδιαπραγμάτευση των όρων της συμφωνίας του 2008 από το 2016. Η κυβέρνηση επέλεξε να κωφεύσει, εκτιμώντας ενδεχομένως ότι ο χρόνος ήταν με το μέρος της. Ίσως να φοβήθηκε ότι το άνοιγμα του συμβολαίου θα μειώσει τα θεωρητικά ποσοστά κέρδους του αρχικού συμβολαίου. Το συμβόλαιο του 2008 προέβλεπε ένα σταθερό ποσοστό κερδών για τη Λευκωσία της τάξης του 62%. Πλέον κατά παραδοχή της κυ-

βέρνησης τα ποσοστά αυτά μειώνονται σε ένα μεταβαλλόμενο ποσοστό της τάξης του 57% επί του συνόλου των προβλεπόμενων καθαρών κερδών σε βάθος χρόνου 18 ετών, που είναι και η εκτιμώμενη παραγωγική «ζωή» του πεδίου. Δεν είναι αυτό, ωστόσο, το πιο κρίσιμο ζητούμενο. Και το 62% του συμβολαίου του 2008 και το 57% του νέου συμβολαίου που θα υπογραφεί τον Ιούλιο του 2019, όπως και η απώλεια θεωρητικών εισοδημάτων που αγγίζουν το 1 δις. σε βάθος 18ετών, αποτελούν προβολές που βασίζονται σε ορισμένες μεταβλητές παραδοχές.

Το κρίσιμο ζητούμενο είναι να τηρούνται τα χρονοδιαγράμματα και να γίνεται σεβαστή η ανάγκη εκτέλεσης του συμβολαίου, ειδικά όταν το χρονικό περιθώριο εμπορικής αξιοποίησης του κοιτάσματος είναι πλέον ιδιαίτερα περιορισμένο. Η κυβέρνηση γνωρίζει ότι το συμβόλαιο του 2008 είχε πληθώρα προβληματικών σημείων που έδινε τη δυνατότητα στις εταιρίες να παραβιάζουν τις ποινικές ρήτρες μη-εκτέλεσης κρίσιμων πτυχών του συμβολαίου που σχετιζόνταν π.χ. με την εκτέλεση μιας δεύτερης επιβεβαιωτικής γεώτρησης και την κατάθεση της τελικής τεχνικής μελέτης υλοποίησης του έργου FEED. Αυτό που αλλάζει με το νέο συμβόλαιο είναι ότι μπαίνουν σαφή δεσμευτικά χρονοδιαγράμματα που εάν δεν τηρηθούν από την πλευρά της κοινοπραξίας, η κυβέρνηση θα έχει τη δυνατότητα να ανακτήσει τον έλεγχο του πεδίου, ακυρώνοντας, άνευ αποζημίωσης προς την κοινοπραξία, την άδεια εκ-

μετάλλευσης που θα εκδώσει ταυτόχρονα με την υπογραφή του νέου συμβολαίου. Το πρόβλημα βεβαίως είναι ότι η «μακαριότητα» της τριετίας 2014-2017 και η αποφυγή αναδιαπραγμάτευσης μεταθέτουν δυνητικά την έναρξη παραγωγής προς τα τέλη της επόμενης δεκαετίας και όχι υποχρεωτικά το 2024-2025, όπως λέγεται, καθώς από τη λήψη της Τελικής Επενδυτικής Απόφασης (TEA) θα χρειαστούν τουλάχιστον 3-3,5 χρόνια για την έναρξη της παραγωγής. Σύμφωνα με το νέο συμβόλαιο η εταιρία υποχρεούται να λάβει την TEA το αργότερο μέσα σε 4+2 έτη από την έναρξη της άδειας εκμετάλλευσης που θα υπογραφεί το 2019, δηλαδή έως το 2023-2025.

Μπορεί η κυβέρνηση να επιθυμεί τη λήψη του FID το β' εξάμηνο του 2022, αλλά έχει δώσει τη δυνατότητα στην κοινοπραξία να το «τραβήξει» κατά πολύ περισσότερο εάν το επιδιώξει, δεδομένου ότι η β' φάση του πεδίου «Λεβιάθαν» θα είναι σε παραγωγή περί το 2024-2025 και θα επιδιώξει να πάει πρώτη στο τερματικό του Ίντκου περιορίζοντας τις κυπριακές εξαγωγές.

Εάν στη χειρότερη για εμάς περίπτωση η FID ληφθεί το 2025 τότε η έναρξη παραγωγής μετατίθεται για το 2028! Εάν κανείς θεωρεί ότι οι Αιγύπτιοι αγοραστές μας θα μας περιμένουν μέχρι τότε, τότε μάλλον πλανάται πλάην οικτράν.

Ο δρ Θεόδωρος Τσακίρης είναι επικουρος καθηγητής Γεωπολιτικής & Ενεργειακής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΕΛΛΗΝΑ**

Ανάπτυξη του «Αφροδίτη»

Ε **ΚΕΙ ΤΕΛΙΚΑ** επιτευχθεί νέα συμφωνία μεταξύ της κοινοπραξίας εταιρειών και της κυβέρνησης για τον καταμερισμό κερδών από την ανάπτυξη του κοιτάσματος «Αφροδίτη». Βάσει δημοσιευμάτων, το αποτέλεσμα αυτής της συμφωνίας είναι ότι το μερίδιο κέρδους της Κύπρου θα πέσει στα 57% όταν η τιμή πετρελαίου θα είναι \$70/βαρέλι. Στην υφιστάμενη συμφωνία ο καταμερισμός είναι 62%:38% προς όφελος Κύπρου. Με άλλα λόγια, η Κύπρος δέχτηκε μερίδιο κέρδους της να μεταφερθεί στην κοινοπραξία, χωρίς σημαντική ανταπόδοση, εκτός από την υπόσχεση ότι η ανάπτυξη του έργου θα προχωρήσει άμεσα. Αυτό όμως είναι και προς το συμφέρον της κοινοπραξίας, ούτως ή άλλως.

Πολλά έχουν ειπωθεί για το γεγονός ότι στη νέα συμφωνία το μερίδιο κέρδους της Κύπρου θα αυξάνεται όταν η τιμή του αργού πετρελαίου ανεβαίνει. Ωστόσο, οι πιθανότητες ότι αυτό θα συμβεί στο μέλλον είναι πολύ χαμηλές. Μακροπρόθεσμες προβλέψεις αναμένουν ότι η τιμή του πετρελαίου θα κυμαίνεται γύρω στα \$60-70/βαρέλι. Αυτός είναι ακριβώς ο λόγος για τον οποίο η κοινοπραξία ήταν τόσο ανυπόμονη να αυξήσει το μερίδιό της από 38% που είναι στην αρχική συμφωνία. Είχα εισηγηθεί σε προηγούμενα άρθρα ότι η Κύπρος θα έπρεπε να είχε απαιτήσει σαν αντάλλαγμα σε αυτή την υποχώρηση, την κατασκευή υποθαλάσσιου αγωγού, μικρής διαμέτρου για να μεταφέρει Φ.Α. στην Κύπρο για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Η πιθανή τιμή παράδοσης αυτού του Φ.Α. στην ΑΗΚ θα μπορούσε να είναι περίπου \$6/mmBTU (ανά χίλια κυβικά πόδια), πράγμα που θα οδηγούσε σίγουρα

σε σημαντική μείωση της τιμής ηλεκτρισμού στον κύριο καταναλωτή –μέχρι και 25%. Κάτι που δεν έχει γίνει και η ευκαιρία ίσως χαθεί. Αντ' αυτού, η Κύπρος προχωρά στην εισαγωγή ΥΦΑ, σε κατά μέσο όρο σχεδόν διπλάσια τιμή στην ΑΗΚ κατά την περίοδο έως το 2030, γεγονός που θα οδηγήσει σε περαιτέρω αύξησης της ήδη πολύ υψηλής τιμής ηλεκτρισμού. Ο αγωγός, όμως, είναι ακόμη εφικτός, αν η Κύπρος τον προωθήσει σύντομα, και θα μπορούσε επίσης να βελτιώσει την εμπορική βιωσιμότητα του έργου. Λόγω του καταμερισμού κερδών, η Κύπρος θα επωφελείται με 57% των κερδών από την πώληση του Φ.Α. στην ΑΗΚ. Ας εξετάσουμε τα πιθανά κέρδη από πώληση Φ.Α. του «Αφροδίτη». Τα αποθέματα Φ.Α., με πιθανότητα 90% είναι περίπου 3,1 τρισεκατομμύρια κυβικά πόδια (tcf). Το πολύ γνωστό 4,5tcf αντιστοιχεί σε πιθανότητα μόνο 50%. Το κοιτάσμα «Αφροδίτη» είναι θραυσμένο και διαμερισμένο σε μη επικοινωνούντα διαμερίσματα. Μόνο δύο από αυτά διαμερίσματα έχουν εξερευνηθεί μέχρι στιγμής. Οι μελλοντικές παραγωγικές γεωτρήσεις θα δείξουν τι ποσότητες Φ.Α. πράγματι υπάρχουν στο «Αφροδίτη» – μπορεί να ανέβουν, αλλά μπορεί και να είναι και πιο χαμηλές. Πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι η επιβεβαιωτική γεώτρηση το 2013 οδήγησε σε σημαντική μείωση των εκτιμώμενων αποθεμάτων από 7tcf, μέσο όρο, σε 4,5tcf. Η ανάπτυξη του κοιτάσματος και η τελική επενδυτική απόφαση (FID), βασίζονται στις ανακτήσιμες ποσότητες Φ.Α. που είναι περίπου 80% των αποθεμάτων με πιθανότητα 90%, δηλαδή περίπου 2,5tcf. Η κοινοπραξία βρίσκεται κοντά σε πώληση του Φ.Α. στο τερματικό Ίντκου

στην Αίγυπτο, το οποίο διαχειρίζεται η Shell, για υγροποίηση και εξαγωγή. Οι υφιστάμενες συμβάσεις του Ίντκου προορίζονται κυρίως για εξαγωγή ΥΦΑ στην Ευρώπη. Υπολογίζεται ότι οι τιμές του Φ.Α. στην Ευρώπη, την επόμενη δεκαετία θα κυμαίνονται γύρω στα \$6,50-7,50/mmBTU. Αφού ληφθεί υπόψη το κέρδος, το κόστος επαναεριοποίησης του ΥΦΑ, μεταφοράς του με πλοία και το κόστος υγροποίησης, το Ίντκου είναι πιθανό να πληρώει την κοινοπραξία με \$3,00-4,00/mmBTU για το Φ.Α. που θα παραδίδει στο τερματικό. Αυτό θα περιλαμβάνει το κόστος των παραγωγικών γεωτρήσεων, την κατασκευή των εγκαταστάσεων παραγωγής, τον υποθαλάσσιο αγωγό μεταφοράς Φ.Α. από το «Αφροδίτη» στο Ίντκου, το κόστος χρηματοδότησης και ασφάλισης και το κόστος διαχείρισης. Αφού αφαιρεθούν αυτά τα κόστη, το πιθανό συνολικό κέρδος αναμένεται να είναι μεταξύ \$1,0-3,0 διο. Το μερίδιο της Κύπρου θα είναι 50%, δηλαδή μεταξύ \$0,6-1,8 διο. Αν η περίοδος πώλησης είναι 10 χρόνια, αυτό αντιστοιχεί σε περίπου \$60-180 εκατ. ετησίως. Εξακολουθεί, όμως, να υπάρχει ακόμα η ανεπιλύτη διαμάχη με τον όμιλο Ishai και το Ισραήλ, σχετικά με τη συμφωνία αναλογικού καταμερισμού παραγωγής (unitization agreement), λόγω πιθανής επέκτασης του κοιτάσματος «Αφροδίτη» στο γειτονικό τεμάχιο Ishai. Αυτό απαιτεί επίγουσα επίλυση αν, με την ανάπτυξη του «Αφροδίτη», είναι να αποφευχθεί κλιμάκωση και κατάληξη σε διεθνή δικαστήρια, με τη μεγάλη πιθανότητα η Κύπρος να χάσει.

Ο κ. Χαράλαμπος Έλληνας είναι πρώην πρόεδρος της KPETYK.

Κόκκινοι εφιάλτες και δικαστές που μας έχουν γραμμένους, μα εντελώς!

Κόκκινοι εφιάλτες

Ως γνωστόν την Πέμπτη το βράδυ η νέα επικεφαλής της διπλωματικής αποστολής των ΗΠΑ Τζούντιθ Γκάρμπερ παρέθεσε δε-ξίωση με την ευκαιρία της 243ης επετείου της αμερικανικής ανεξαρτησίας. Ως είθισται εκεί ήταν και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ωστόσο, μόλις ο Νίκaros είδε και την κόκκινη αντίκα στον κήπο της πρεσβευτικής κατοικίας, γύρισε το μάτι του. Στην αρχή δεν κατάλαβα γιατί, αλλά στη συνέχεια ένας υπουργός, χαριτολογώντας, απάντησε εις επήκοων πολλών ότι το όχημα -που ήταν όντως εντυπωσιακό, άρεσε στον Πρόεδρο ωστόσο όπως εξήγησε, όλοι οι εφιάλτες Αναστασιάδη έχουν χρώμα κόκκινο: Κόκκινα Δάνεια, Κόκκινη Λίμνη και κόκκινο ΑΚΕΛ!

• • • • •

Άνευ προειδοποίησης

Για να σοβαρευτούμε λίγο, να σημειώσουμε για όσους δεν το πήραν πρέφα ότι την Τετάρτη στην Ουάσιγκτον, η διευθύντρια Νοτίου Ευρώπης του Στέιτ Ντιπάρτμεντ Γιούρι Κιμ δήλωσε ότι «κατά τις επόμενες εβδομάδες και μήνες στην Κύπρο θα συμβούν πράγματα που σίγουρα δεν θα διαφημίσουμε», δηλαδή ό,τι πάθουμε καλό ή κακό θα είναι άνευ προειδοποίησης. Τώρα τι θα είναι δεν μας είπε. Ελπίζουμε στο Προεδρικό να έχουν μια ιδέα διότι ήταν προχθές κάτω ο βοηθός υφυπουργός Εξωτερικών Μάθιου Πάλμερ, ο οποίος είδε και τον Νίkaro και το Νικουδην κατά ένα συναγερμικό φίλο μου. Το ότι τα πράγματα είναι σοβαρά φάνηκε στις δηλώσεις Γιούρι Κιμ στην ΠΣΕΚΑ, για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Είπε ότι η στάση των ΗΠΑ στο θέμα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ έχει να κάνει με τα κριτήρια που έχει θέσει η αμερικανική κυβέρνηση για τις ειρηνευτικές επιχειρήσεις και όχι ειδικά για τη «δική μας». Πρώτο κριτήριο είναι να υπάρχει στρατηγική εξέδου. Το δεύτερο, που μας αφορά είναι κατά την Κιμ «οι ειρηνευτικές επιχειρήσεις να υπάρχουν για την υποστήριξη της ειρηνευτικής διαδικασίας κι όχι στη θέση της» και μας εξήγησε άνευ βαζελίνης ότι, «από την κατάρρευση των συνομιλιών πριν από δύο χρόνια το μέτωπο των διαπραγματεύσεων είναι «ορκετά πεθαμένο». Επομένως χρειάζεται να δείξουμε ότι σ' αυτό τον τομέα υπάρχει πρόοδος, αν πρέπει να διατηρηθεί η συνέχιση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, κατέληξε η Κιμ, αλλά όχι η Καρντάσιαν!

• • • • •

Το χαρτί του NATO

Η Γιούρι, που είναι κορεάτικης καταγωγής και που άρχισα να την πάω πολύ γιατί είναι

Μα τι ωραίο αυτοκίνητο Τζούντιθ μου. Αν το έχετε και σε άλλα χρώματα πλην του κόκκινου τύλιξε μου δύο μπλε.

αντράκι, δεν χαρίστηκε ούτε στον Ερντογάν, τον οποίο έσφραξε με το βαμβάκι, λέγοντάς του ότι, «δεν είμαι βέβαιη ότι στη θέση τους (των Τούρκων) θα στοιχημάτιζα (για εγκατάσταση των S-400 στην Τουρκία) όμως αυτοί φαίνεται πως το κάνουν, επειδή υπάρχει μια πραγματικά καλή σχέση μεταξύ των ηγετών των δύο χωρών». Αυτά λέγοντας, συνέχισε ρίχνοντας στο παιχνίδι το πολύ βαρύ ατού του NATO: «Ο αντιπρόεδρος Πενς, που οι περισσότεροι θα συμφωνήσουμε δεν είναι άσχετος, έκανε πολύ σαφές ότι δεν συνάδει σε σύμμαχο του NATO να αγοράζει ένα σημαντικό οπλικό σύστημα από έναν εχθρό της Αμερικής. Σε δικομματική βάση η ηγεσία του Κογκρέσου ήταν επίσης πολύ σαφής. Και πιστεύω ότι είναι σημαντικό για την Τουρκία να ακούσει και να κάνει το σωστό, αυτό που είναι συνεπές με τη συμμετοχή της NATO». Άμα έχεις ισχύ έχεις και κοχόνες!

• • • • •

Ο πραγματευτής

Άμα ξέρεις να πουλάς, Γιώργος Λακκοτρύπης και πάσης αγοράς! Μας είπε ο υπουργός Ενέργειας ότι έκλεισε στην ουσία η συμφωνία, με την κοινοπραξία του κοιτάσματος «Αφροδίτη» και πως θα πάρουμε ως Κυπριακή Δημοκρατία 9,4 δισ. σε βάθος 18 χρόνων. Το άκουσαν στην Πάνω Τραχυπέδουλα και στην Κάτω Διερώνα κι έσπευσαν να ράψουν κελεμπίες. Την ουρά ότι η Κυπριακή Δημοκρατία θα έχει απώλεια εσόδων ύψους 850 εκατ. δολαρίων, λίγοι την είδαν. Τουτέστιν η ματσαράγκα έγινε, αλλά δεν μας είπαν πώς και γιατί και ποιος ευθύνεται. Έπρεσε βαριά σιωπή κατά πως λέει ένα άσμα. Κι αυτό διότι ο Γιωργάρας είναι μάγκας πλασιέ και ξέρει να πουλά καθρεφτάκια στους ιθαγενείς και να βγαίνουν και τα κόμματα και να βοράνε παλαμάκια. Με ρυθμό bre! Ανακαλέστε στη μνήμη Νίκο Ξυλούρη και πάμε: Κουβαρίστρες, Βελονάκια, ψιλολόγια ένα σωρό/ πήρα δρόμους και σο-

κάκια την αγάπη μου να βρω!

• • • • •

Οι δικαστές και ο Κινγκ

Δεν ξέρω πώς την είδαν οι δικαστές στον τόπο μας αλλά μετά «το διπλό» Νικολάτου στο τάβλι με την Τράπεζα Κύπρου, νέα αρνητικά σχόλια κατά των δικαστών προκάλεσε η απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου με την οποία γίνονται δεκτές οι προσφυγές πρώην δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου για επιστροφή σε αυτούς αποκοπών που επιβλήθηκαν από το Γενικό Λογιστήριο του κράτους για το 2013. Όπως ανακοινώθηκε οι τρεις πρώην δικαστές κέρδισαν τις προσφυγές και θα πάρουν πίσω τις αποκοπές που τους έγιναν το 2013 και έτσι θα λάβουν κανονικά και τον μισθό και τις συντάξεις τους, χωρίς καμία περικοπή. Καλά, οι υπόλοιποι δημόσιοι λειτουργοί είναι δευτέρας διαλογής πολίτες; Αν θυμάμαι καλά το Σύνταγμα

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ο δύτες που ανέσυρε την τελευταία βολίτσα από τον Κόκκινη Λίμνη και η ομάδα του.

άλλα λέει. Τι γίνεται, ποιος παραβιάζει το Σύνταγμα; Οι δικαστές λένε η κυβέρνηση, η οποία δεν δίνει στους δημοσίους υπαλλήλους, πίσω τις αποκοπές που τους έγιναν αν και υπάρχει δικαστική απόφαση. Ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ είχε διακηρύξει ότι, «Δεν γίνεται να είσαι υπέρ της δικαιοσύνης για κάποιους ανθρώπους και να μην είσαι υπέρ της δικαιοσύνης για όλους τους ανθρώπους». Κι ύστερα τον δολοφόνησαν...

• • • • •

Μας έχουν γραμμένους

Είναι αξιοθαύμαστο πως σε αυτό τον τόπο, μετά από επιτήδεια golden boys τραpezών, ελίσσόμενους ντιβέλοπερς και πανούργους πολιτικούς, στον χορό του, «κάνω ό,τι θέλω και σας έχω γραμμένους», μπήκαν και οι νομικοί-δικαστικοί. Πρώτος έσυρε τον καλαματιανό, ο συμπαθής Νικολάτος και τώρα φαίνεται να ακολουθεί ο γενικός εισαγγελέας Κ. Κληρίδης. Συγκεκριμένα ο δικηγόρος Παύλος Αγγελίδης, ο οποίος με αντίδικο την Εισαγγελία, κέρδισε την πολύκροτη δίκη της Αγίας Φύλας, σε ανοικτή επιστολή-ανακοίνωσή του σημειώνει ότι δεν εκκρεμούν πειθαρχικές υποθέσεις εναντίον του όπως έγραψε μία εφημερίδα και ισχυρίζεται ότι γενικός εισαγγελέας καλύπτει τον αδελφό του και τον κουμπάρο του σε αγωγές, που τους κίνησε ο συγκεκριμένος δικηγόρος, για απάτη πολλών εκατομμυρίων. Θα δώσει κάποιος μια απάντηση ή γραμμένους μας έχουμε όλους;

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Υπάρχει η Βάνα Μπάρμπα, στο κάτω κάτω

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Να διευκρινίσω ξεκινώντας ότι αυτό δεν είναι η πολιτική νεκρολογία του Βενιζέλου, διότι ο Ευάγγελος είναι προφανές πως έχει μέλλον. Και μόνον η τελευταία ομιλία του στη Βουλή αποδεικνύει την αξία του μυαλού του και της παρουσίας του στην πολιτική - η κατάληξη της, ιδίως, είναι η ακριβέστερη σύνοψη του θεσμικού προβλήματος της χώρας. Όπως συμβαίνει, όμως, με τους ιδιαίτερως ευφυείς, όταν μάλιστα διαθέτουν την αυτοπεποίθηση να προκαλούν, επιδεικνύοντας την υπεροχή τους, ο Βενιζέλος μπορεί να γίνει σφοδρά αντιπαθής. Μπορεί να σε κάνει να τον μισήσεις, εφόσον συμβαίνει να είσαι πολύ κομπλεξικός και να μην έχεις χιούμορ.

Διαισθάνομαι ότι η αναπόφευκτη σύγκρουση των προσωπικότητων (η τόσο άδικη για την κ. Φώφη: πεκινούα με ροτβάιλερ...) θα έπαιξε οπωσδήποτε κάποιο ρόλο στην υπόθεση της εκπαραθώρωσης του Βενιζέλου από το ΠΑΣΟΚ. Δεν αμφιβάλλω, όμως, ότι οι λόγοι ήσαν πρωτίστως πολιτικοί. Μπορεί η ίδια να το χάρηκε και να το ευχαριστήθηκε, μπορεί να αισθανόταν ότι του το χρωστούσε, αλλά δεν τον έδιωξε γι' αυτό. Τον έδιωξε, επειδή κρίνει ότι έτσι έχει περισσότερες πιθανότητες να αυξήσει το 7,7% που έλαβε το κόμμα της στις ευρωεκλογές. Αλλιώς, προκειμένου να πείσει ότι το εννοεί ως πολιτική επιλογή και όχι ως προσωπική, ανέλαβε την ευθύνη για την έκβασή του χειρισμού, κάτι το οποίο υποχρεώθηκαν να δεχθούν όλοι στο ΠΑΣΟΚ, σεβόμενοι τη θέση της ως προέδρου.

Το κρίσιμο ερώτημα, από την απάντηση στο οποίο θα κριθεί το ζητη-

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

μα, είναι ποιος από τους δύο, Βενιζέλος ή Φώφη, είναι χρησιμότερος για το μέλλον της χώρας. Ο Βενιζέλος είναι το ΠΑΣΟΚ που κατάλαβε τα λάθη του, έστω και αν δεν τα ομολόγησε ευθαρσώς. Το τελευταίο μάς ενοχλεί, οπωσδήποτε, αλλά η πολιτική, όπως και γενικότερα η κοινωνική ζωή, δεν γίνεται με απόλυτες αλήθειες, όπως πιστεύουν οι ηθικολόγοι. Αρκούν και οι κατά προσέγγισιν αλήθειες, φθάνει να συνοδεύονται από τις σωστές πράξεις. Ο Βενιζέλος έμαθε από τα λάθη του και το απέδειξε

γενναία, τόσο με τη στάση του στην κυβέρνηση Σαμαρά (των Σαμαροβενιζέλων) όσο και με την κορυφαία κοινοβουλευτική παρουσία του στα έδρανα της αντιπολίτευσης. Αυτόν διέγραψε η κ. Φώφη.

Από την άλλη πλευρά, τι είναι η πρόεδρος που τον διέγραψε; Η κ. Φώφη εκπροσωπεί την ιστορική ΠΑΣΟΚάρα, που δεν μπόρεσε ποτέ να ξεφύγει από την εποχή της και, γι' αυτό, είναι σήμερα ένας θλιβερός αναχρονισμός, στην όψη και στο πνεύμα. Είναι το ΠΑΣΟΚ που εί-

τε δεν μπόρεσε να καταλάβει είτε δεν ήθελε (καμία σημασία δεν έχει τι από τα δύο) ούτε τι συνέβη στη χώρα ούτε πώς συνέβησαν στην καταστροφή οι δικές του πολιτικές. Το ΠΑΣΟΚ που δεν ανταποκρίθηκε στην ευθύνη να κάνει κάτι για να διορθώσει το κακό, γιατί ούτε καν ένωσε την ευθύνη. Πράγμα περριεργο, αν θυμηθούμε κάτι που η ίδια ξεχνάει: ότι μετείχε στη βεβελυρά κυβέρνηση των Σαμαροβενιζέλων, έστω και ως διακοσμητικό στοιχείο - ήταν αναπληρώτρια υπουργός Εθνικής Αμύνης, με αρ-

μοδιότητα τη στρατιωτική βιομηχανία της χώρας. (Μόνο αυτήν, ευτυχώς! Αν και, ούτως ή άλλως, η στρατιωτική βιομηχανία της χώρας μας είναι αχανής, οπότε δεν θα της έμενε χρόνος για μεγαλύτερες αρμοδιότητες...)

Το ΠΑΣΟΚ της κ. Φώφης είναι όχι μόνον άχρηστο για το μέλλον της χώρας, είναι και επικίνδυνο. Η παρουσία του Βενιζέλου στις τάξεις του ήταν η εγγύηση του κεντρώου χαρακτήρα του, η εγγύηση ότι εκείνο το ΠΑΣΟΚ στεκόταν πράγματι

ανάμεσα σε Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ. Χωρίς τον Βενιζέλο, το ΠΑΣΟΚ (ή όπως αλλιώς το λένε τελευταία) δεν είναι παρά η υπόσχεση μιας καλύτερης εκδοχής του ΣΥΡΙΖΑ. Αυτό που προτείνει στους ψηφοφόρους είναι η ελπίδα ότι το ΠΑΣΟΚ της κ. Φώφης θα είναι η καλή Αριστερά των μύθων, όχι αυτή που γνωρίσαμε μέσω του ΣΥΡΙΖΑ. Ερχεται, δηλαδή, να προσφέρει στους ψηφοφόρους ό,τι ακριβώς προσέφερε και ο ΣΥΡΙΖΑ προ πενταετίας: τον μύθο της επιστροφής στο παρελθόν. Ερχεται να αναεώσει την αυταπάτη που έφερε τον ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία και, με τον τρόπο αυτόν, έρχεται να παρατείνει την περιπέτεια της χώρας. Ιδού, λοιπόν, γιατί η ψήφος σε αυτό το ΠΑΣΟΚ, της κ. Φώφης, είτε είναι πεταμένη στα σκουπίδια είτε ανήκει στον ΣΥΡΙΖΑ - τι από τα δύο είναι χειρότερο, δεν ξέρω.

Προκαλεί, ωστόσο, κατάπληξη η λογική που έκανε την κ. Φώφη να στρέψει το ΠΑΣΟΚ προς τον ΣΥΡΙΖΑ. Αν βγει κερδισμένο το ΠΑΣΟΚ, θα είναι η πρώτη φορά που το μικρό ψάρι θα τρώει το μεγάλο! Εν πάση περιπτώσει, το ΠΑΣΟΚ τελειώνει και τυπικά με την εκπαραθώρωση του Βενιζέλου, η ΠΑΣΟΚάρα όμως έχει πάντα ωφειδείς και, επομένως, μέλλον. Αν κατάλαβα σωστά, η Βάνα Μπάρμπα στηρίζει αναφανδόν Φώφη και διατίθεται να εκτεθεί, όπως πάντα.

ΥΓ. Τελικά, ενώ αυτή δεν ήταν η αρχική μου πρόθεση, το σημείωμα κατέληξε σε νεκρολογία, αλλά του ΠΑΣΟΚ...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΡΘΡΟ / Της **ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Κατάσταση εκτάκτου Ανάγκης

Η άρνηση της κλιματικής αλλαγής δεν είναι μόνο άγνοια, αλλά και κακόβουλο ψέμα, σύμφωνα με τη Mary Robinson, πρώην Επίτροπο του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, επειδή καταπατά ανθρώπινα δικαιώματα των πιο ευάλωτων ανθρώπων στον πλανήτη. Και ενώ οι επιστήμονες σε όλο τον κόσμο καταγράφουν τα ακραία καιρικά φαινόμενα, επισημαίνουν συνεχώς τις επιπτώσεις που η κλιματική αλλαγή θα επιφέρει στην υγεία και το βιοτικό επίπεδο ζωής των ανθρώπων του πλανήτη εμείς εδώ στην Κύπρο αρκούμαστε στις βραβεύσεις και τις βαρύνουσες ανακοινώσεις. Την ίδια ώρα που οι παραβιάσεις και τα περιβαλλοντικά σκάνδαλα των τελευταίων χρόνων από την κυβέρνηση Αναστασιάδη –ΔΗΣΥ μας υπερθερμαίνουν (για να χρησιμοποιήσουμε και περιβαλλοντικούς όρους). Στην απονομή τιμητικών διακρίσεων με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος λοιπόν, ο κύριος Αναστασιάδης μας παρουσίασε το λαμπρό και αισιόδοξο πράσινο πρόγραμμα της κυβέρνησης του.

Μεταξύ άλλων μας είπε ότι, «Ολοκληρώσαμε την Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, επικαιροποιήσαμε το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ερημοποίηση, ολοκληρώσαμε τη Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα, εστιάζοντας στην ορθολογική και αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής του Δικτύου Natura 2000, καθώς και όλων των δασικών περιοχών, Προχωρούμε με την εφαρμογή του Σχεδίου Αειφόρου Ανάπτυξης του Εθνικού Δασικού Πάρκου Ακάμα, όπως και με την αναβάθμιση άλλων δασικών πάρκων του τόπου μας» και πολλά άλλα. Αυτά που δεν τόλμισε όμως ο κύριος Αναστασιάδης να μας πει είναι ότι ταυτόχρονα με τα πιο πάνω το 2015 στα πλαίσια «προστασίας της φύσης», το διαχειριστικό σχέδιο για τον Ακάμα που παρουσιάστηκε, οδηγεί σε ένα κατά πολύ μικρότερο προστατευόμενο δάσος αφού εξαιρείται του 25% της χερσαίας επικράτειας του ΦΥΣΗ 2000, αφήνοντας πάντα ανοικτά τα ενδεχόμενα για αναπτύξεις εντός του δικτύου.

Δεν μας απάντησε πώς προωθεί την πράσινη οικονομία. Μήπως αδειοδοτώντας παράνομες οικιστικές αναπτύξεις σε περιοχές ύψιστης περιβαλλοντικής σημασίας όπως λόγου χάρη οι σπηλιές στην Πέγεια ή με την αδειοδότηση της μαρίνας στην Αγία Νάνα, που εμπίπτει σε Ζώνη Ειδικής Προστασίας; Να μας πει επίσης και πώς θα διασφαλίσουμε την ποιότητα ζωής και την υγεία μας όταν δεν γίνεται καμιά προσπάθεια για έναν ολοκληρωμένο χωροταξικό σχεδιασμό και ξεφυτρώσουν εργοστάσια, λατομεία και πύργοι παντού. Και όλα αυτά την ίδια στιγμή που η χώρα μας έχει συγκαταλεγεί στα κράτη της ΕΕ που πλντίνονται από ερμαιοποίηση, που υποφέρουμε από πόρους σκόνης με ότι αυτό συνεπάγεται για την υγεία όλων μας, που ζούμε πλέον σε ένα υποβαθμισμένο περιβάλλον. Αντί λοιπόν να προωθηθούν ουσιαστικά μέτρα για αλλαγή στον τρόπο που καταναλώνουμε, στους τρόπους παραγωγής, μέτρα πραγματικής εξοικονόμησης ενέργειας και παραγωγής ΑΠΕ από τον καταναλωτή για τον καταναλωτή, είμαστε μάρτυρες όλων των πιο πάνω και τόσων άλλων.

Κατά τ’ άλλα με μεγάλη περηφάνεια την προηγούμενη Τετάρτη, ανήμερα της παγκόσμιας ημέρας περιβάλλοντος ο εξοχότατος κύριος Πρόεδρος μας ενημέρωσε για τη φιλόδοξη πρωτοβουλία που έχουμε αναλάβει ως Κυπριακή Δημοκρατία για τη δημιουργία, ενός Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης, το οποίο στοχεύει – όπως μας είπε- στη διαχείριση των περιβαλλοντικών και μη κινδύνων που θα αντιμετωπίσουν η Ανατολική Μεσόγειος και η Μέση Ανατολή, ως μία από τις πλέον ευάλωτες περιοχές του πλανήτη στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Τα θερμά μας συγχαρητήρια κύριε πρόεδρε, μας πάτε μπροστά!

ΥΓ-1 : Οι επιστήμονες και ακαδημαϊκοί που βραβεύθηκαν το αξίζουν με το παραπάνω αφού προσφέρουν τις γνώσεις και την εμπειρία τους. Θα ήταν ακόμη πιο ευτυχές αν τις χρησιμοποιούσαν έμπρακτα.

ΥΣ-2: Αυτή τη στιγμή (Παρασκευή μεσημέρι) οι πυροσβέστες μάχονται με πυρκαγιές στην Πάφο κι εμείς ευελπιστούμε ότι οι υποσχέσεις μετά τα γεγονότα του 2016 στη Σολιά, έχουν τηρηθεί και δεν θα παρακολουθήσουμε παρόμοια γεγονότα σε επανάληψη. Τελικά οι επενδύσεις στην πρόληψη δεν πρόλαβαν να γίνουν!

Η κ. Χριστίνα Νικολάου είναι Επικεφαλής του Γραφείου Περιβάλλοντος της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ.

Γενική άποψη των κτηρίων στην πρωτεύουσα του Καζακστάν Nur-Sultan (πρώην Αστάνα), που μετονομάστηκε το 2019 και έλαβε το όνομά της από τον πρώτο πρόεδρο της χώρας.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Ποιος άλλαξε θέση η Βρετανία ή ο πρόεδρος της Δημοκρατίας;

Μιλώντας στη δεξίωση, που παρέθεσε στις 4 Ιουνίου ο Βρετανός ύπατος αρμοστής κ. Λίλι, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ανέφερε πως σε επιστολή που του απέστειλε στις 26 Μαΐου η πρωθυπουργός της Βρετανίας Τερέζα Μέι αναφέρει πως, πρώτον, η χώρα της ανατίσσεται στις σχεδιαζόμενες από την Τουρκία γεωτρήσεις και δεύτερο αναγνωρίζει τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κ.Δ.) να ερευνά και να εκμεταλλεύεται τους φυσικούς της πόρους. Μα αν ήταν θετική για μας η επιστολή, γιατί μας την κρατούσε για 9 μέρες μυστική ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας; Είναι όμως θετική;

As πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά. Πρώτο η βρετανική θέση, όπως αυτή καταγράφηκε κατά τον πιο επίσημο τρόπο με τα δύο ανακοινωθέντα του Foreign Office, ήταν ότι η Τουρκία έπρεπε να μην προβεί σε γεωτρήσεις στην περιοχή δυτικά της Κύπρου. Άρα σε αυτό δεν έχουμε καμία αλλαγή από την πλευρά της Βρετανίας. Επιπρόσθετα η βρετανική θέση ήταν ότι η μη διενέργεια γεωτρήσεων κρινόταν απαραίτητη εξαιτίας της μη ύπαρξης συμφωνίας οριοθέτησης σε ό,τι αφορά την περιοχή αυτή και της ύπαρξης αντίστοιχα επικαλυπτόμενων θαλασσίων ζωνών που η Κ.Δ. και η Τουρκία θεωρούν ότι έχουν. Το Λονδίνο περιγράφει την περιοχή αυτή ως disputed. Άλλαξε τίποτε επί αυτού; Mas διαφώτισε ο ίδιος ο κ. Λίλι που μίλησε αμέσως μετά τον χαιρετισμό του Προέδρου Αναστασιάδη.

Σύμφωνα με το ΚΥΠΕ ο κ. Λίλι είπε πως «είναι κρίσιμο για τη σταθερότητα στην περιοχή και για την ακεραιότητα του διεθνούς συστήματος που είναι βασισμένο σε κανόνες, όπως οι διαφορές επιλύονται όχι μέσω βίας, στρατικοποίησης ή εξαναγκασμού, αλλά μέσω διαλόγου και σύμφωνα με το διεθνές δικαιο. Έχουμε καλέσει την Τουρκία να μην προχωρήσει σε γεώτρηση σε αυτή την περιοχή». Δηλαδή η Βρετανία προτρέπει την Τουρκία να προχωρήσει σε διάλογο, εννοώντας για την οριοθέτηση της περιοχής, και όχι να χρησιμοποιήσει την στρατιωτική της ισχύ για να επιβάλει τις απόψεις της. Άρα και στο σημείο αυτό η Βρετανία διατήρησε επί της ουσίας τη

θέση της για disputed area, μιλώντας όμως αυτή τη φορά για διαφορές κάτι ενδεχομένως χειρότερο από την προηγούμενη θέση. Τέλος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μας είπε ότι τον ικανοποιεί η γενική θέση της Βρετανίας υπέρ των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κ.Δ. Η προηγούμενη θέση στο ανακοινωθέν του Foreign Office ήταν πολύ πιο ισχυρή, αφού μιλούσε ξεκάθαρα για τα δικαιώματα της Κ.Δ. στις θαλάσσιες ζώνες όπου υπάρχουν συμφωνίες οριοθέτησης με τις γειτονικές χώρες. Η αξία αυτής της δήλωσης φαίνεται από το ότι η Τουρκία μέσα από τους χάρτες που παρουσίασε πρόσφατα σε διπλωμάτες χωρών της Ε.Ε., την επιστολή Τσαβούσογλου, τις έρευνες του «Μπαρμπαρός» και τις νέες γεωτρήσεις που προγραμματίζει επιδιώκει την ακύρωση αυτών των συμφωνιών. Η τόσο θετική υποστήριξη της Βρετανίας στις συμφωνίες οριοθέτησης έχει ακόμα ένα θετικό στοιχείο για μας. Αυτό εστιάζεται ότι και στις τρεις συμφωνίες η γραμμή οριοθέτησης χαράχθηκε στη βάση της αρχής της μέσης γραμμής ή της μέσης απόστασης. Η χρησιμοποίηση της ίδιας αρχής στην οριοθέτηση των δυτικών και βορειών θαλασσίων ζωνών θα δικαιώσει την Κ.Δ.

Από τα πιο πάνω γίνεται εμφανές ότι βρετανική θέση παραμένει η ίδια. Εκείνος που μάλλον έχει διαφοροποιήσει τη θέση του είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας που τώρα χαιρετίζει τη βρετανική θέση την οποία όμως αποφεύγει να μας δημοσιοποιήσει. Ενδεχομένως ο λόγος αυτής της διαφοροποίησης να έχει να κάνει κάτι που ο ίδιος ο κ. Αναστασιάδης σημείωσε στην ίδια ομιλία του. Συγκεκριμένα ανέφερε πως στηρίζεται στη βρετανική υποστήριξη για διατήρηση της UNFICYP στην Κύπρο και τη μη επιδείνωση της κατάστασης (λόγω Δένειας). Η ίδια η παρουσία του Προέδρου στη δεξίωση του ύπατου αρμοστή της Βρετανίας σηματοδοτεί κατά τον πιο επίσημο τρόπο τη λήξη της δημόσιας αντιπαράθεσης με τη Βρετανία. Ο γράφων επικροτεί τη στροφή αυτή του Προέδρου της Δημοκρατίας και θεωρεί ότι η Κ.Δ. θα πρέπει να αξιοποιήσει τη βρετανική θέση στα θέματα της ΑΟΖ ώστε να αντιμετωπίσει τον κλιμακούμενο τουρκικό αναθεωρητισμό.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

ΒΟΛΕΣ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Στον άγνωστο αστυνομικό

Στα φώτα του «διαβόλου», στα φώτα της «οργής» στα φώτα τροχαίας στην είσοδο της Λευκωσίας, στα φώτα όπου σχηματίζεται κάθε πρωί η μεγαλύτερη ουρά αυτοκινήτων στην Κύπρο, η οποία φθάνει μέχρι και το νέο ΓΣΠ, μια μέρα έγινε ένα μικρό θαύμα. Ένας άγνωστος νεαρός αστυνομικός κατάφερε να μειώσει δραματικά τις ουρές και να κερδίσει τις σιωπηλές επευφημίες των οδηγών, αντί τις σιωπηλές βρισιές. Ο έξυπνος τροχονόμος εφάρμοσε την κοινή λογική και δεν ακολουθούσε τον ρυθμό των φωτών τροχαίας, όπως πολλοί άλλοι συνάδελφοί του. Άφηνε τα αυτοκίνητα να διέρχονται από τη δισταύρωση, μέχρι να αδειάσουν οι δρόμοι. Πρώτα οι δρόμοι, οι οποίοι οδηγούν εκτός της πρωτεύουσας και ακολούθως οι υπόλοιποι δρόμοι. Με τον τρόπο αυτό, τα αυτοκίνητα μπορούσαν να αυξήσουν ταχύτητα, οι δρόμοι άδειαζαν πολύ πιο γρήγορα και έτσι διευκολύνθηκαν σε αφάνταστο βαθμό οι διερχόμενοι οδηγοί. Είναι τρελό αυτό το οποίο συμβαίνει με το κυκλοφοριακό χάος στη Λευκωσία, μια μικρή πόλη, η οποία λογικά δεν έπρεπε να έχει πρόβλημα. Γέμισε η πόλη με διπλά φώτα τροχαίας, σε κάθε δισταύρωση, για να εξυπηρετούνται τάχα, μερικοί, μερικοί, ώστε να μη διανύουν λίγο μεγαλύτερες αποστάσεις. Οι παράδρομοι είναι μονόδρομοι, ενώ οι κύριες αρτηρίες, όπου δημιουργείται το κυκλοφοριακό έμφραγμα, είναι δύο κατευθύνσεων. Τελικά δημιουργήθηκε αυτό το καθημερινό κομφούζιο και μαρτύριο, για όλους τους οδηγούς. Άσε το χειρότερο, αφού με το ξεκίνα και σταμάτα τα αυτοκίνητα γεμίζουν την ατμόσφαιρα με μολυσμένα καυσαέρια. Στη Γερμανία και άλλες χώρες, πριν τα σύγχρονα αυτοκίνητα αποκτήσουν το αυτόματο σύστημα απενεργοποίησης της μηχανής στα φώτα τροχαίας, ήταν υποχρεωμένοι οι οδηγοί να σβήνουν μηχανικά τα αυτοκίνητα στα φώτα τροχαίας. Οι σπατάλες σε καύσιμα είναι το επόμενο, οι οποίες καίνε κυριολεκτικά τις τσέπες των φτωχών και των καταπονημένων, οι οποίοι δεν έχουν στη διάθεσή τους αξιόπιστα λεωφορεία.

Στην Αγλαντζιά φτιαχτηκε ύστερα από πολλές δεκαετίες αντεγκλήσεων, ένα σύγχρονο οδικό δίκτυο, το οποίο πρέπει να αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία, για τη στενότητα των λωρίδων και την καθήρεση λωρίδων για λεωφορεία, οι οποίες κατά κανόνα είναι άδειες. Το εκπληκτικό είναι ότι για να εισέλθει κάποιος από τη δεξιά λωρίδα στην αριστερή και ακολούθως να εισέλθει σε πάροδο, έχει στη διάθεσή του μερικά μόλις μέτρα. Πέραν από αυτά, τοποθετήθηκαν σε συγκεκριμένες διασταυρώσεις, άγνωστο με πια κριτήρια, φώτα τροχαίας, τα οποία κατά κανόνα προκαλούν καθυστέρηση στη διακίνηση των οχημάτων, αντί να διευκολύνουν την κίνηση. Το σίγουρο είναι ότι αν έφτιαχναν ακόμη έναν κυκλικό κόμβο και καταργούσαν τις πολλές διασταυρώσεις, η κατάσταση θα ήταν πολύ καλύτερη και σίγουρα δεν θα είχαν δουλειά και οι τροχονόμοι, οι οποίοι ανέλαβαν το ψυχοφθόρο έργο των καταγγελιών. Η ίδια τρέλα επικρατεί και στη λεωφόρο Λάρνακος στον Δήμο Λευκωσίας, όπου ξαφνικά οι τέσσερις λωρίδες, μετατρέπονται σε δύο, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται τεράστιες ουρές.

Η μόνη μας ελπίδα, βρίσκεται πλέον στην ήρεμη δύναμη, της Βασιλικής Αναστασιάδου, της υπουργού Μεταφορών, η οποία απέδειξε ότι μπορεί και λύνει στραβώσεις δεκαετιών, χωρίς θόρυβο, χωρίς τυμπανοκρουσίες και κυρίως χωρίς απεργίες. Ξεκίνησε ύστερα από δεκαετίες τον Δρόμο Πάφου – Πόλεως Χρυσούκους, ενώ κατάφερε να θέσει σε τροχιά επίλυσης πολλά άλλα έργα, τα οποία βρίσκονταν στα συρτάρια για πολλά χρόνια. Ελπίζουμε ότι με τις νέες συμβάσεις στα λεωφορεία, οι οποίες σε λίγους μήνες αναμένεται να υπογραφούν, θα τεθούν οι βάσεις για ένα σύγχρονο και ευέλικτο σύστημα δημόσιων μεταφορών. Δεν είναι δύσκολα τα πράγματα, όσο και αν για δεκαετίες τα παρουσίαζαν ως κάτι εξαιρετικά δύσκολο. Δεν θα ανακαλύψει κανείς τον τροχό. Να καθιερωθούν λεωφορεία για παιδιά και μαθητές και επιτέλους να δημιουργηθούν οι μεγάλες στάσεις αυτοκινήτων εκτός πόλεως, ώστε να σταθμεύουν τα οχήματα των πολιτών και οι επιβάτες να παίρνουν τα λεωφορεία για να πάνε στη δουλειά τους. Και το κυριότερο, να ετοιμαστεί επιτέλους ένα σύγχρονο λογισμικό για τα κινητά τηλεφωνα, ώστε να ξέρει κάθε επιβάτης, κάθε στιγμή πού βρίσκεται το λεωφορείο. Τελικά τα θαύματα μπορούν να γίνουν μόνο με την κοινή λογική του άγνωστου αστυνομικού.

kaparispan@yahoo.gr

Θα θεθούν άραγε όλα επί τάπητος στη συνεδρία του Πολιτικού Γραφείου του ΔΗΣΥ ή θα σκεπαστούν κάτω από το χαλί με την πρόφαση ότι παραμένει πρώτο κόμμα; Κι αν θεθούν θα δρομολογηθεί μια ουσιαστική αλλαγή ώστε να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ ηγεσίας και βάσης του κόμματος (το οποίο κατέδειξαν πανηγυρικά οι εκλογές) ή θα εξακολουθήσουν να στρουθοκαμηλίζουν αποφεύγοντας την πικρή πραγματικότητα; Αυτά είναι τα ερωτήματα που προβληματίζουν έναν σκεπτόμενο συναγερμικό και δη όταν αυτός έλخσε το εν λόγω κόμμα σε μια εποχή όπου ήταν πρόδηλες οι αρχές και οι αξίες του και όχι κωμένες σε κάποιο συρτάρι.

Διότι, αν θέλουμε να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους τότε οφείλουμε να παραδεχθούμε πως η κριτική του τέως υπουρ-

γού Υγείας Γιώργου Παμπορίδη για την «κατάντια» του Συναγερμού βγάζει στο φως αυτά που έπρεπε να είναι ήδη στο φως. Και ιδού λοιπόν ακόμα ένα ερώτημα: Γιατί δεν βγήκε κανένας άλλος από τον Συναγερμό μέχρι τώρα να θίξει τις αλήθειες που έθιξε ο κ. Παμπορίδης; Δεν τις ενστερνίζονται; Ή δεν θέλουν να έρθουν σε ρήξη με την ηγεσία τους;

Ή ακόμα χειρότερα προσπαθούν να προστατεύσουν τα του οίκου τους χωρίς να αντιλαμβάνονται ότι τα θεμέλια αυτού του οίκου είναι ο απογοητευμένος πλέον συναγερμικός κόσμος; Όποιο κι αν ισχύει καταδεικνύει πως η ουσιαστική αλλαγή δύσκολα θα επέλθει, αφού προφανώς έχει ριχθεί ήδη μια νοοτροπία που αντί για όραμα υπαγορεύει ως προτεραιότητα το κυνήγι της εξουσίας ή την διατήρηση της πρωτιάς, ή ακόμα χειρότερα το βόλεμα όσων θέλουν να κάνουν καριέρα εις βάρος

όχι μόνο της νομοσύνης του κόσμου, αλλά κυρίως των παρακαταθηκών του Γλαύκου Κληρίδη. Γιατί, λοιπόν, κανείς δεν μίλησε δημοσίως πλνν του κ. Παμπορίδη; Έχουν άραγε την ψευδή εντύπωση πως μια τέτοια δημόσια τοποθέτηση ευνοεί την αντιπολίτευση και προκειμένου να μη χάσουν σ’ αυτήν ένα επιπλέον άσο στο μανίκι προτιμούν να παραμυθιάζουν τον σκεπτόμενο συναγερμικό κόσμο; Κι αν ναι, αυτή θεωρούν ότι είναι μια πολιτική σκέψη που τους τιμά; Δεν αντιλαμβάνονται ότι όχι μόνο δεν τους τιμά, αλλά αποδεικνύει πως έχουν κωθεί βαθειά μέσα στο γρανάζι της εξουσίας αντιμετωπίζοντάς την, όπως σωστά είπε ο κ. Παμπορίδης, σαν ένα λάφουρο;

Τα θέματα που έθιξε ο τέως υπουργός σχετικά με το λοξοδρόμημα του Συναγερμού εμπεριέχουν ουσιαστικές αλήθειες, οι οποίες δυστυχώς έχουν να κάνουν με

μια βαθύτερη νοοτροπία, η οποία ορίζει την πολιτική σκέψη και καθορίζει το βεληκεές της. Και αυτή η βαθύτερη νοοτροπία δεν αλλάζει τόσο εύκολα διότι προϋποθέτει επίγνωση και υπέρβαση, δύο έννοιες, οι οποίες μοιάζουν εδώ και καιρό μακριά από την ψυχουσύνθεση των πολιτικών μας. Άρα;

Μήπως το χειρότερο είναι «πως η ηγεσία του κόμματος ούτε καν αντιλαμβάνεται πως βρίσκεται σε πρόδηλη δυσαρμονία με τον συναγερμικό κόσμο»; Κι αν δεν το αντιλαμβάνεται τότε όντως επιβάλλεται «να έρθουν τα ιστορικά στελέχη του κόμματος και να υποδείξουν έστω και τώρα τους λόγους της κατολίσθησης» με την ελπίδα ότι όχι μόνο θα αναχαιτίσουν αυτή την κατολίσθηση, αλλά ίσως να βοηθήσουν να επαναπροσδιοριστούν οι αρχές και οι αξίες που θα έπρεπε να διέπουν την πολιτική μας ζωή. Εκείνο που συμβαίνει, λοι-

πόν, είναι αυτό που ευστόχως έθιξε ο κ. Παμπορίδης. Πως πλέον ο ΔΗΣΥ δίνει την εντύπωση πως «έχει καταστεί ο ενορκνη στρώτης του πολιτικοοικονομικού κατεστημένου και ο εκτελεστής των επιταγών των ‘ισχυρών’ οικονομικών συμφερόντων». Και το ότι κάποτε υπήρξε μια ριζοσπαστική παράταξη, που να σταθμεύουν τα οχήματα των πολιτών και οι επιβάτες να παίρνουν τα λεωφορεία για να πάνε στη δουλειά τους. Και το κυριότερο, να ετοιμαστεί επιτέλους ένα σύγχρονο λογισμικό για τα κινητά τηλεφωνα, ώστε να ξέρει κάθε επιβάτης, κάθε στιγμή πού βρίσκεται το λεωφορείο. Τελικά τα θαύματα μπορούν να γίνουν μόνο με την κοινή λογική του άγνωστου αστυνομικού.

elenixenou11@gmail.com

Με σύννεση και μέτρο

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ενδέχεται να στενοχωρήσω κάποιους με όσα ακολουθούν, αλλά δεν θεώρησα ποτέ ότι δουλεύα με είναι να είμαστε ευχαρίστοι. Διανύουμε μία από τις τοξικότερες προεκλογικές περιόδους που έχει ζήσει ο τόπος εδώ και δεκαετίες. Κυλήσαμε προς τα πίσω, δυστυχώς, κυνηγώντας –για μία ακόμη φορά– τον περιώνυμο «πάτο». Κατά την περίοδο της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ έγιναν πολλά τα οποία κόστισαν ακριβά. Η παντελής έλλειψη προετοιμασίας και στοιχειώδους υπευθυνότητας πριν έλθει στην εξουσία συνοδεύθηκε από τις εγκληματικές ακροβασίες, που

Ο ΣΥΡΙΖΑ έφερε μαζί του την κατάρα του διχασμού σαν εργαλείο πολιτικής. Ο σεβασμός στους θεσμούς είναι ο μόνος τρόπος να τον θάψουμε για τα καλά.

κατέλθαν στο τρίτο μνημόνιο. Οι θεσμοί καταπατήθηκαν με βάρβαρο τρόπο, κυρίως στην Δικαιοσύνη, αλλά και σε άλλους τομείς. Πολιτικοί και πρόσωπα του δημοσίου βίου στοχοποιήθηκαν συστηματικά και υπέστησαν ένα άνευ προηγουμένου μπουλνιγκ. Ο ΣΥΡΙΖΑ υποσχέθηκε ότι θα ξεριζώσει το παλιό. Πήγε όμως και βρήκε τις καταπακτές της χειρότερης Δεξιάς και του χειρότερου παλαιού ΠΑΣΟΚ για να βρει ανθρώπους και να κάνει τη δουλειά του. Εκεί που θα ερχόταν η εποχή σεβασμού κάθε λέξης του Συντάγματος, ήλθε η επανάληψη των πιο φαιδρών πρακτικών και επεισοδίων

της Μεταπολίτευσης.

Είναι πολλοί οι άνθρωποι που ένωσαν στο πετσί τους όλα αυτά και τώρα θέλουν να πάρουν την εκδίκησή τους. Χρειάζεται όμως προσοχή· χρειάζεται σύννεση και μέτρο. Η σύσταση εξεταστικών επιτροπών ή και ειδικών δικαστηρίων πρέπει να περνάει από την πιο αυστηρή θεσμική κρησάρα και να αποτελεί πολύ σπάνια και εξαιρετικά δίκαιοιογημένη εξαίρεση. Αλλιώς θα εμπλέξει τη χώρα σε έναν ατέρμονα φαύλο κύκλο, σε μια στήλη που δεν έχει ούτε ώρα για χάσιμο ούτε μία σταγόνα ενέργειας για πέταμα. Αφήστε που η εμπειρία έχει δείξει πως οι διώξεις συχνά γίνονται μπουμερανγκ από πολιτικές άποψης.

Πιο σημαντικό είναι να μάθουμε την αλήθεια για ορισμένα πράγματα: να συμφιλιωθούμε μαζί της. Αντί για εξεταστική επιτροπή για το 2015 θα μπορούσε να συσταθεί μια «επιτροπή αλήθειας» με ειδικούς εγνωσμένου κύρους, που θα κατέληγαν σε συμπεράσματα για το τι πήγε στραβά και πόσο μας κόστισε. Σε άλλες περιπτώσεις, η Δικαιοσύνη πρέπει να αφεθεί να κάνει τη δουλειά της, χωρίς παρεμβάσεις και πυροτεχνήματα. Οι θεσμοί έχουν υποστεί μεγάλη ζημιά και τώρα απαιτούνται χειρισμοί που θα είναι υπεύθυνοι και μετρημένοι. Δεν αντέχει άλλο «ταρζανιές» η Δικαιοσύνη, ούτε μπορεί να βυθιστεί σε έναν ιδιότυπο εμφύλιο.

Ασφαλώς και όσοι διαπράττουν εγκλήματα πρέπει να τιμωρούνται. Αλλά θεσμικά και χωρίς να απορροφά αυτό όλη την ενέργεια μιας εξαντλημένης χώρας, που αγωνιά για το αύριο. Ο ΣΥΡΙΖΑ έφερε μαζί του την κατάρα του διχασμού σαν εργαλείο πολιτικής. Ο σεβασμός στους θεσμούς είναι ο μόνος τρόπος να τον θάψουμε για τα καλά.

Η διένεξη μεταξύ της κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τις τελευταίες ημέρες είναι μόνο το νεότερο κεφάλαιο μια ιστορίας με ρίζες στη γέννηση του ελληνικού κράτους και με μακρύ μέλλον. Η Ελλάδα βρίσκεται υπό επιτροπεία και θα συνεχίσει να είναι έτσι τουλάχιστον έως το 2059. Από την αρχή, οι εγχώριες πολιτικές δυνάμεις και ξένες χώρες συμμετείχαν σε ένα πολύπλοκο παιχνίδι, όπου οι Έλληνες πολιτικοί επεδίωκαν τη στήριξη ξένων δυνάμεων ώστε να κατατροπώσουν τους αντιπάλους τους στην ελληνική σκηνή, ενώ οι μεγάλες δυνάμεις παρενέβαιναν για να αποκτήσουν επιρροή μεταξύ των Ελλήνων αλλά και για να κερδίσουν η μία έδαφος εναντίον των άλλων δυνάμεων. Απανωτές πολιτικές και οικονομικές κρίσεις κατέληγαν σε παρέμβαση από το εξωτερικό και, ασφαλώς, νέα εποπτεία. Δύσκολα διακρίνει κανείς ποιοι έβγαιναν κερδισμένοι και ποιοι χαμένοι: δεν ήταν λίγες οι φορές που ξένοι κερδοσκόποι έχαναν τα λεφτά τους στην Ελλάδα.

Η ευρωπαϊκή επιτροπεία σήμερα

είναι η θλιβερή επιβεβαίωση ότι η Ελλάδα είναι και θα παραμείνει υπό εποπτεία και για το μεγαλύτερο μέρος και του 21ου αιώνα. Η διαφορά τώρα είναι ότι η χώρα στήριζεται στη βοήθεια εταιρών σε μια Ένωση της οποίας είναι μέλος με τη δική της βούληση, με τη σύμφωνη γνώμη των Ελλήνων πολιτών. Η Ε.Ε. δεν είναι μια ξένη χώρα (η Αγγλία, η Ρωσία, η Γαλλία ή, αργότερα, οι ΗΠΑ), η οποία παρεμβαίνει για να υποστηρίξει τη μια ή την άλλη πλευρά στις ατελείωτες ελληνικές διενέξεις με σκοπό να πετύχει δικούς της στόχους· είναι ένας οργανισμός στον οποίο η Ελλάδα είναι ίση με όλες τις άλλες χώρες-μέλη, όχι εξαρτημένη. Ετσι, όλα τα κόμματα (του «φιλοευρωπαϊκού τόξου») έχουν τα ίδια συμφέροντα όσον αφορά την Ευρώπη και οι ευρωπαϊκοί μηχανισμοί δεν μπορούν να προτιμούν το ένα ή το άλλο κόμμα. Κι όμως, και πριν από την κρίση διαπιστώσαμε ότι είναι τόσο ισχυρή η τελετουργία της ξένης παρέμβασης στα πράγματα μας, τόσο μεγάλη η αδυναμία μας να διαχειριστούμε τη δική μας τύχη, που και η Ε.Ε. έγινε πρωταγωνιστής στην πολιτική σκηνή μας. Πριν από δέκα χρόνια, η Ε.Ε. αν-

τιμετώπιζε το ελληνικό πρόβλημα χωρίς μηχανισμούς για τη διαχείριση κρίσης χρέους σε μέλος της Ευρωζώνης. Αυτό ήταν δομικό πρόβλημα, αποτέλεσμα της δημιουργίας νομισματικής ένωσης χωρίς αντίστοιχη πολιτική ενοποίηση. Πριν απ' αυτό, διαπιστώσαμε την αδυναμία της Επιτροπής να επιβάλει τους κανόνες που οι χώρες είχαν υιοθετήσει σε σχέση με τις οικονομικές επιδόσεις τους. Όταν η Γερμανία παραβίασε το όριο ελλείμματος, η Επιτροπή αδυνατούσε να επιπλήξει το ισχυρότερο μέλος της Ευρώπης. Όταν της Ελλάδας το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών ξεπερνούσε το 10% του ΑΕΠ από το 2006 έως το 2009, όταν το δημόσιο έλλειμμα εκτοξεύθηκε πολύ πάνω από το όριο και το δημόσιο χρέος ξεπέρασε το 120% του ΑΕΠ (το 2009), οι Βρυξέλλες αντιμετώπιζαν δύο διλήμματα: πρώτον, μέτρα τιμωρίας θα προκαλούσαν νέα προβλήματα στην οικονομία· δεύτερον, υπήρχε ο φόβος ότι εάν δεν στήριζόταν η τότε κυβέρνηση, άλλο κόμμα θα ερχόταν στην εξουσία και αυτό μπορεί να μην ήταν το ίδιο συνεργάσιμο. Το αποτέλεσμα το είδαμε. Η Ε.Ε., ευτυχώς, αναγκάστηκε να αποκτήσει μηχανισμούς για να

διαχειριστεί την ελληνική κρίση και άλλες που ακολούθησαν. Η Ελλάδα, δυστυχώς, βρέθηκε στο έλεος μιας τρόικας δανειστών που δεν γνώριζαν τη ζημία που τα μέτρα τους προκαλούσαν· βρέθηκε, επίσης, στο έλεος κυβερνήσεων που, αντιμετώπιζες με τα δεινά μιας ξαφνικής και ακραίας λιτότητας, δεν μπορούσαν να πείσουν τους πολίτες για την ανάγκη μεταρρυθμίσεων. Ασφαλώς, η ενίοτε αντιπολίτευση έκανε ό,τι μπορούσε για να δυσκολέψει τη ζωή της κυβέρνησης.

Ετσι η κρίση διαιωνίζεται. Το ένα κόμμα διαδέχεται το άλλο στην εξουσία, παρσσύροντας και τους ευρωπαίους θεσμούς. Σήμερα, οι ίδιοι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι που έως πριν από λίγες εβδομάδες παίνευαν τον ΣΥΡΙΖΑ, εξοργίζοντας τη Ν.Δ., προειδοποιούν ότι οι κυβερνητικές παροχές απειλούν την ανάκαμψη, εξοργίζοντας τον ΣΥΡΙΖΑ. Ίσως η αποτυχία του συνασπισμού της λαϊκής Αριστεράς με τη λαϊκή Δεξιά μάς επιτρέπει να δούμε ότι η μόνη διέξοδος από την επιτροπεία είναι να πάρουμε σοβαρά τη διαχείριση της τύχης μας. Μέσα στο πλαίσιο της Ε.Ε., στήριζόμενοι στις δυνάμεις μας, αλλά με τους επόπτες μακριά.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ευρωσκεπτικισμού σπίλωση: Γιατί;

Ο απερχόμενος κ. Αλέξης Τσίπρας είναι ο πλέον ευαγγέλιος πολιτικός – εξυπακούεται ως προς τον σχεδιασμό κινήσεων και πολιτικών προθέσεων. Εδώ και μήνες επιδίδεται με συστηματικότητα στη ναρκοθέτηση του περιβάλλοντος εντός του οποίου θα κινηθεί ο επόμενος πρωθυπουργός – εν προκειμένω ο κ. Κυριάκος Μητσοτάκης. Η προκήρυξη των εκλογών για την 7η Ιουλίου απλώς επέδρασε τη διαδικασία, εξ ου και η καταγίδα τροπολογιών, μετατάξεων, τοποθετήσεων, ακόμη και την παραμονή διαλύσεως της Βουλής.

Εδώ και μήνες επιδίδεται με συστηματικότητα στη ναρκοθέτηση του περιβάλλοντος εντός του οποίου θα κινηθεί ο επόμενος πρωθυπουργός.

Ο κ. Αλέξης Τσίπρας είναι επιπλέον ένας ιδιαίτερα τυχερός πολιτικός. Περίπου επί μία τετραετία, δεν διεκράθη η διακυβέρνησή του με εκλογές της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, την ανάδειξη νέου Προέδρου της Δημοκρατίας ή ευρωεκλογές, παρά μόνον έως πολύ προσφάτως. Και πέραν τούτων, είχε και μία από τις πλέον πειθαρχημένες κοινοβουλευτικές ομάδες που σπάνια αξιώθηκαν πρωθυπουργοί της χώρας. Η μικρή πλειοψηφία, έστω και ανορθόδοξων κυβερνήσεων συνασπισμού, όπως του ΣΥΡΙΖΑ με τους ΑΝΕΛ, εξασφαλίζει ενίοτε μεγαλύτερα σταθερότητα από μια κυβέρνηση ευρύτατης πλειοψηφίας κόμματος μη ομογενοποιημένου, με ισχυρούς βαρώνους – όπως του Γεωργίου Παπανδρέου το 1964.

Από τη στιγμή που αποφάσισε τη δραματική στροφή το καλοκαίρι του 2015 και αππλλάγη από την πίεση ενός σκληρού πυρήνος δια-

φωνούντων –εκ των οποίων μόνον ο κ. Γιάννης Βαρουφάκης, επικεφαλής του ιδιότυπου κόμματος ΜΕΡΑ25, φαίνεται να έχει πιθανότητες να εισέλθει στη νέα Βουλή–, ο κ. Τσίπρας ήταν αποφασισμένος να εκπληρώσει όλους τους όρους που του έθεταν και με το παραπάνω.

Εγκαιρώς ολοκλήρωσε το πρόγραμμα των δανειστών μας –με κόστος δυσανάλογο, εξυπακούεται– και έθεσε σε εφαρμογή πολιτική ενισχύσεως των κατωτέρων οικονομικών κοινωνικών ομάδων, παρακάμπτοντας την ήδη εξουθενωθείσα μεσοία τάξη, που εν τοις πράγμασι τον εκδικήθηκε υπερψηφίζοντας σαρωτικά τη Ν.Δ. και τον κ. Μητσοτάκη, ως έφραση μιας ύστατης ελπίδος επιβιώσεώς της.

Ενδεχομένως, διά της στάσεως αυτής ο κ. Τσίπρας να εξεδήλωσε αποστροφή προς την κοινωνική αυτή τάξη, από την οποία άλλωστε κατάγεται και ο ίδιος, καθώς ενδέχεται ακόμη και μετά τη θεαματική μεταστροφή του να είναι βαθύτατα εμποτισμένος από τις νεανικές του ιδεολογικές, επαναστατικές περιπλανήσεις.

Αλλά ίσως πάλι να θεωρεί ότι η παρούσα τάση στη διεθνή οικονομία έχει και αυτή ως μη διακεχυμένο στόχο τη διάλυση της μεσοκίτης τάξεως, όπως αυτή υπό τη μετα-νεοοθωμανική της μετεξέλιξη υφίσταται εν Ελλάδι – των αυτοαπασχολούμενων, μικροεπιχειρηματιών, ιδιοκτητών σημαντικών ακινήτων περιουσίας.

Εδραία άποψη αυτής της στήλης είναι ότι συχνά η στάση της ευρωπαϊκής τάξεως πραγμάτων συμπίπτει με άνομες επιδιώξεις των κομμουνιστικών συστημάτων που ήδη κατέρρευσαν από ετών. Αλλά αυτό ως παρεμπόπτον δικως καμία βαρύνουσα αξιοπιστία. Δεν έχει την παραμικρά σημασία ποια είναι η αφετηρία του κ. Τσίπρα, αλλά ήδη κατέβαλε τίμημα στις εκλογές των δύο προηγούμενων Κυριακών και πιθανότατα θα είναι υψηλότερο την Κυριακή 7 Ιουλίου.

Η παρούσα στήλη θα σιγήσει επί εκκοσμήμερου, λόγω κοπώσεως του συντάκτη της και μόνον.

Το ερώτημα είναι πειστικό, απαιτεί απάντηση: Γιατί η φερόμενη ως Αριστερά εκχωρεί τον «Ευρωσκεπτικισμό» στην Ακρα Δεξιά με τόσο ζηλωτική μεγαθυμία, γιατί της τον χαρίζει; Γιατί επιμένει η Αριστερά να ταυτίζει στανικά τους ευρωσκεπτικιστές με τους ακραίους εθνικιστές, με τους φασίστες, τους νεοναζί, το κοινωνικό περιθώριο;

Σε κατηγορίες και αναθέματα υπερβάλλουμε, συνήθως, όταν κάποιος ή κάτι πολύ μας φοβίζει. Και ο Ευρωσκεπτικισμός μοιάζει να είναι σήμερα το ιστορικό δεδομένο που τρομοκρατεί την Αριστερά, την πανικοβάλλει. Γιατί;

Ας προσθέσουμε στις απορίες και μια νοηματική (κραυγαλέα) αντίφαση: Η λέξη «σκεπτικισμός» σημαίνει επιφύλαξη – όχι άρνηση, όχι απόρριψη, όχι αντίθεση. Αποδέχομαι κατά βάση κάποιον ή κάτι, αλλά, αλλά ο Ευρωσκεπτικισμός μοιάζει να είναι σήμερα το ιστορικό δεδομένο που τρομοκρατεί την Αριστερά, την πανικοβάλλει. Γιατί;

Σίγουρα, δεν έχουν όλοι οι Αριστεροί μελετημένες, δουλεμένες, συνεδριοποιημένες αριστερές απόψεις. Η συντριπτική τους πλειονότητα (και των επιφανών) έχει κολλήσει στα δόγματα που τους ενσταλάξε, όταν ακόμα ήταν παιδιά, ο «καθοδηγητής» τους στο κόμμα. Δεν μοιάζει να προβληματίστηκε

ποτέ ο στρατευμένος Αριστερός, δεν αμφισβήτησε το μαρξιστικό αλάθητο. Μπορεί να σπούδασε, να έγινε και καθηγητής πανεπιστημίου (ίσως και συνταγματολόγος) – οι ιδεολογικές του «πειποιθήσεις» αναπαράγουν τα δόγματα που έμαθε παιδί από τον «καθοδηγητή» του. Αριστεροί και Παλαιομερολογίτες ανήκουν στην ίδια ανθρωπολογική συνομοτήρια.

Ο Τσίπρας είπε κάποτε: «Ο διεθνισμός είναι ο ουμανισμός μας»! Αυτό το σλόγκαν έχει περάσει στον ψυχισμό του (όχι μόνο στο μυαλό του) – όπως έχει περάσει αυτονόητα και η βεβαιότητα ότι ο Κουφοντίνας είναι «επαναστάτης», όχι κατά συρροήν δολοφόνος. Για τον μαρξιστικό λοιπόν «ουμανισμό» άνθρωπος σημαίνει προλετάριος, ο ακτήμονας, όποιος έχει μόνο τα δυο του χέρια, που τα νοικιάζει στον κάθε εργοδότη. Δεν τον ενδιαφέρει να υπερασπίσει «πατρίδα», να κατασφαλίσει ελευθερία σχέσεων κοινωνίας της ζωής – δεν έχουν οι προλετάριοι γη να την ποτίσουν με τον ιδρώτα τους, να θεεί μαζί της η ύπαρξή τους, να τους δώσει τροφή, να αγκαλιάσει τάφους προγόνων.

Αλλά να που τα πράγματα αλλάζουν: Ο προλετάριος πήραν κάποτε την εξουσία, κατάργησαν τις πατρίδες, τα «ιερά», στήσανε κράτη μονοκομματικά, απάτριδα, αποιερωμένα, με στόχο αποκλειστικό την επιβίωση της μάζας, ούτε καν την πθονία. Το αποτέλεσμα ήταν να λήσει (στα δόγματα που τους ενσταλάξε, όταν ακόμα ήταν παιδιά, ο «καθοδηγητής» τους στο κόμμα. Δεν μοιάζει να προβληματίστηκε

ποτέ ο στρατευμένος Αριστερός, δεν αμφισβήτησε το μαρξιστικό αλάθητο. Μπορεί να σπούδασε, να έγινε και καθηγητής πανεπιστημίου (ίσως και συνταγματολόγος) – οι ιδεολογικές του «πειποιθήσεις» αναπαράγουν τα δόγματα που έμαθε παιδί από τον «καθοδηγητή» του.

Ο μαρξισμός αποδείχθηκε, ολοφάνερα, η μία όψη του αμφιπρόσωπου Ιανού: του Ιστορικού Υλισμού. Οι ριζοσπάστες μαρξιστές πέρασαν, σε μια νύκτα, στην άλλη εκδοχή, πρόδωσαν δημοψήφισμα, όρκους, ρητορικές, ο Τσίπρας άρχιεσε να κηρύττει έμπρακτα ότι συμπεριφέρει ουμανισμός είναι ο διεθνισμός των «Αγρών». Οι κρατικές οικονομίες να ελέγχονται από την ιλιγγιώδη κερδοσκοπία των υπερδυναμιών, όπως τον σχεδιάζουν ιδιαιδικά κεντρικά επιτελεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Καμουφλαρισμένη η απάτη στην εντέλεια: οι κάτοικοι του πλανήτη συνεννοούμαστε ακόμα με γλωσσικές αντίκες: Μιλάμε για «Αριστερά» και «προοδευτικές δυνάμεις», για δίδην «ασφάλιση» και δίδην «συντάξεις», σώζουμε την παντομίμα εκλογών και τη φενακία «ελευθερίας του λόγου». Βρίσκουμε φυσιολογικό ο θιασώτης του προλεταριακού διεθνισμού να ξεκουράζεται από τον μόχθο των αγώνων του σε κότερο κροίσω.

Μέσα σε αυτή την παραμορφωτική των πάντων παρακμή, η μόνη κοινωνική δυναμική που μοιάζει να κυοφορείται είναι ο Ευρωσκεπτικισμός. Δεν αρνείται την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη σύμπνοια, τη συνεργασία, τον συντονισμό των ευρωπαϊκών οικονομιών απέναντι

στην κινέζικη μυρμηγκία και στην αμερικάνικη υπεροφία. Αλλά χωρίς να ξεπουληθεί ή στραγγαλιστεί η συναρπαστική ιδιαιτερότητα κάθε ευρωπαϊκής κοινωνίας: γλώσσα, ιστορία, τέχνη, νοο-τροπία, ποικιλότητα χαρακτήρων, πανεπιστημιακή παράδοση, εθνική λογοτεχνία. Οι ανδιαστικά εξαγορασμένοι από τον διεθνοποιημένο ιστορικο-υλιστικό μπεδονισμό κεκρακτές της ευρωπαϊκής πολποποίησης και ομοιομορφοποιήσεως λυσάνε, κυριολεκτικά, για να κατασφυοφανήσουν, σπιλώσουν, δυσφημίσουν τις αντιστάσεις υπερκομμούνη του πλότη της ευρωπαϊκής ποικιλότητας. Σίγουρα υπάρχουν και στοιχεία ακραίων εθνικιστών, κυδαίων ρατσιστών, πατριδοκάπηλου φασισταριού που θέλουν να εμφανίζονται με τη λεοντία του «ευρωσκεπτικιστή» – σε ποια παράδεξη δεν υπάρχουν κάπηλοι; Αλλά είναι έγκλημα κατά του πολιτισμού να ταυτίζεται ο ευρωσκεπτικισμός με τους εξτρεμιστές.

Η μαρξιστική Αριστερά απέδειξε, παντού όπου επικράτησε, ότι έχει ολοκληρωτικά χαρακτηριστικά – είναι μία τυπική περίπτωση θρησκοκλήφιας. Γι' αυτό και τρομάζει απέναντι στην ελευθερία σκέψης, κρίσης, έκφρασης. Δικός της «ουμανισμός» είναι να μην απογαλακτιστεί ποτέ ο άνθρωπος, να κατασφαλίζεται πάντοτε με την πειθαρχηση στην κομματική ντιρεκτίβα, την παραμονή στο κομματικό μαγνρή. Για τον κ. Τσίπρα ο Κουφοντίνας θα είναι πάντα «επαναστάτης» και ο Ευρωσκεπτικισμός Ακρα Δεξιά, εθνικιστική.

«Εμείς... και οι Άλλοι»

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Σε κάθε εκλογική αναμέτρηση το εκλογικό σώμα εκτός της επιλογής των πολιτικών αρχόντων καλείται να επικροτήσει ή να απορρίψει συγκεκριμένες πολιτικές, που παρουσιάζονται από τους διάφορους υποψηφίους και πολιτικούς σχηματισμούς. Στην ουσία ο πολίτης κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας ερωτάται για διάφορα θέματα και την ημέρα των εκλογών, προσερχόμενος στην κάλπη, δίνει την απάντηση του. Αφενός η συμπεριφορά μας κατά την προεκλογική περίοδο και αφετέρου τα αποτελέσματα των εκλογών συνιστούν εξετάσεις, στις οποίες έμμεσα παρακαθόμαστε, σε διάφορα θέματα ή πολιτικές ενότητες.

Στην πρώτη ενότητα, αυτή της πολιτικής συμπεριφοράς και του πολιτικού πολιτισμού, και πάλι ανεξέταστοι. Οι αναφορές του ΠτΔ περί μηδενικών, ο χαρακτηρισμός των Τ/κ ψηφοφόρων ως δανεικών και η ακαταλαβίστικη ρητορική του Αβέρωφ Νεοφύτου στο Κυπριακό μας πήραν πολλά χρόνια πίσω. Στην ενότητα «Ευρώπη», που ήταν το πρώτιστο, μιας και επρόκειτο για ευρωεκλο-

Παντελής έλλειψη ευρωπαϊκών θεμάτων και πλήρης άγνοια της πλειοψηφίας των πολιτών για το τι είναι η Ευρώπη και πώς λειτουργεί.

γές, τα αποτελέσματα αποκαρδιωτικά. Παντελής έλλειψη ευρωπαϊκών θεμάτων και πλήρης άγνοια της πλειοψηφίας των πολιτών για το τι είναι η Ευρώπη και πώς λειτουργεί. Μπορεί οι διάφορες μετρήσεις και τα αποτελέσματα να έδειξαν ότι η συντριπτική πλειοψηφία επικροτεί την ευρωπαϊκή μας πορεία όμως από ό,τι φαίνεται άλλη Ευρώπη έχουμε κατά νου. Μια Ευρώπη κομμένη ραμμένη στα μέτρα μας.

Στην ενότητα «Κυπριακό» και «Επανένωση» τα αποτελέσματα ήταν περισσότερο από αποκαρδιωτικά. Απροβίβαστο πήραμε. Ανεπίδεκτοι μαθήσεως. Του λόγου το αληθές ο τρόπος με τον οποίον αντιμετώπισαμε τη συμμαχία ενός Τ/κ, του ακαδημαϊκού Νιαζί Κιζιλγιουρεκ, στο ψηφοδέλτιο του ΑΚΕΛ. Έγινε τόσος θόρυβος που σωστά οι εκλογές αυτές χαρακτηρίστηκαν από ορισμένους «εκλογές Νιαζί».

Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου της Κύπρου, ο σύμβουλος του ΠτΔ, ο άνθρωπος που διαχρονικά με παρεμβάσεις του αγωνίστηκε για την επανένωση της πατρίδας μας, ο άνθρωπος που εκτίμησε και εκτιμήθηκε από τον

Γλαύκο Κληρίδη, με άλλα λόγια ο δικός μας Νιαζί, εν μια νυκτί έγινε ο «Άλλος». Ο δικός μας Νιαζί έγινε άμεσα ο δικός τους.

Από Τ/κ συμπατριώτης μας έγινε σκέτο Τ/κ και μετά Τούρκος. Οι δε Τ/κ στην άλλη μεριά της πράσινης γραμμής, που έχουν τα ίδια δικαιώματα με εμάς σαν πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας, και αυτοί από Τ/κ συμπατριώτες μας έγιναν «Οι Άλλοι», οι δανεικοί, οι ψευδοπολίτες. Πράκτορας των Τούρκων τελικά ο πρώην συμπατριώτης μας. Εξυπηρετεί τον νεοσουλτάνο της Άγκυρας. Στην ουσία ενώσαμε τις φωνές μας με τους υποστηρικτές της μόνιμης διαίρεσης στον βορρά, οι οποίοι τον αποκαλούν προδότη και πράκτορα των Ελλήνων. Τούρκος στον νότο, Έλληνας στον βορρά. Κάτι σαν τους Έλληνες της Πόλης που στην Τουρκία τους έδιωχναν ως Έλληνες και στην Ελλάδα τους αντιμετώπιζαν με καχυποψία ως Τούρκους.

Όταν η υποψήφια του ΔΗΣΥ Ελένη Σταύρου μίλησε για Κυπριακή Δημοκρατία των Ε/κ, πολλοί, οι πλείστοι βέβαια για το θεαθήναι, έτρεξαν να διαχωρίσουν την θέση τους από αυτήν της βουλευτού του ΔΗΣΥ. Όμως η όλη μας συμπεριφορά έδειξε ότι η απαράδεκτη αναφορά της κ. Σταύρου είναι αυτό που οι πλείστοι πιστεύουν. Διακρύπτουμε για κοινή πατρίδα με τους συμπατριώτες μας Τ/κ, για τερματισμό της διαίρεσης, αλλά όταν ήρθε η στιγμή να το αποδείξουμε με έργα και όχι με λόγια φανήκαμε κατώτεροι των περιστάσεων. Πέρασε μισός αιώνας αγώνων, χύθηκε τόσο αίμα, κινδυνεύουμε να χάσουμε οριστικά τη μισή μας πατρίδα και ακόμα, αποδεδειγμένα πλέον, διατηρούμε την ίδια νοοτροπία. Όπως είπε ο Νιαζί σε πρόσφατη συνέντευξή του, «όσοι δεν μοιάζουν με εμάς (άλλη θρησκεία και εθνότητα) είναι οι 'Άλλοι'». Τους καλούμε να ζήσουν μαζί μας, να απογαλακτιστούν και να κόψουν τον ομφάλιο λώρο με την Τουρκία. Όταν όμως δοκίμασαν να έρθουν πιο κοντά σε μας, είτε με το εκλέγειν είτε με το εκλέγεσθαι, τους αποκαλέσαμε «Οι Άλλοι».

«Εμείς και οι Άλλοι». Όσο και να θέλουμε να το κρύψουμε αυτό δυστυχώς πιστεύουμε. Διπλώνουμε με παθιασμένοι για λύση και επανένωση, αλλά την ίδια στιγμή με παλινδρομήσεις και μεταλλάξεις προσπαθούμε να καλλιεργήσουμε την κουλτούρα της μη λύσης, της διαίρεσης και του «Εμείς και οι Άλλοι», αγνοώντας ότι με όλα αυτά στο τέλος στη μικρή μας πατρίδα θα μείνουν μόνο οι «Άλλοι» και όχι «Εμείς».

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Κωπηλάτες κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ «Dragon Boat» ή Duanwu Festival στην Ταϊπέι, που πέφτει την πέμπτη ημέρα του πέμπτου μήνα του κινεζικού ημερολογίου, προς τιμήν του Qu Yuan, αρχαίου Κινέζου ποιητή και πολιτικού.

Ανατροπές στη μάχη για τις «προεδρικές»

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Η τ/κ κοινότητα εισέρχεται σε περίοδο ζυμώσεων για τις «προεδρικές» εκλογές του Μαΐου 2020. Πρόσωπα, σχήματα και παίκτες μετρούν δυνάμεις και διατυπώνουν τις σκέψεις τους. Η αρχή έγινε με την ανατροπή της «κυβέρνησης» συνασπισμού υπό τον Τ. Ερκιουρμάν (ηγέτη του σοσιαλδημοκρατικού ΡΤΚ) και τον Κ. Οζερσάι (ηγέτη του κεντροδεξιού Κόμματος του Λαού). Ο κ. Οζερσάι διέβη τον Ρουβίκωνα και δημιούργησε νέες ισορροπίες. Στις 27 Μαΐου σχηματίζεται νέος συνασπισμός εξουσίας ανάμεσα στο δεξιό «Κόμμα Εθνικής Ενότητας» (ΚΕΕ) και το κεντροδεξιό «Κόμμα του Λαού». Ο πρόεδρος του ΚΕΕ Ε. Τατάρ δήλωσε «ευτυχισμένος» από την αλλαγή γιατί «εμπιστευόμαστε στο Κυπριακό τον Κουντρέτ Οζερσάι, ο οποίος «υπουργός εξωτερικών εκτέλεσε επάξια τα καθήκοντά του». Από τη δική μου πλευρά ο Κ. Οζερσάι δήλωσε ότι «ο ίδιος εμπιστεύεται τον Ερσίν Τατάρ», εκτιμώντας ότι «γι' αυτό είναι πολύ ψηλές οι πιθανότητες επιτυχίας στον οικονομικό τομέα».

Η 27η Μαΐου σηματοδοτεί ουσίωδη αλλαγή στα πολιτικά πράγματα της τ/κ κοινότητας. Η στροφή Οζερσάι είναι ένα «σήμα» ότι θα τρέξει στις επόμενες «προεδρικές» ως κοινός υποψήφιος ΚΕΕ - ΚΤΛ απέναντι στον Μ. Ακιντζί. Ο δε, «συμπαίκτης» του στην ανατροπή, Ε. Τατάρ, ήδη έλαβε τη θέση του «πρωθυπουργού». Μέσα σε αυτό το πνεύμα, στις 3 Ιουνίου οι δύο κεντρικοί πρωταγωνιστές παρουσιάζουν τις σκέψεις τους: **Μ. Ακιντζί:** «Το μόνο ρεαλιστικό

Ο Ν. Αναστασιάδης επιθυμεί να μουν οι Τ/κ σε εκλογικούς ρυθμούς το γρηγορότερο δυνατό και έτσι να προωθεί ευκολότερα το «όραμά» του για τρίτη πενταετία με το Κυπριακό στα αζήτητα της διεθνούς κοινότητας.

μοντέλο λύσης που μπορεί να γίνει αποδεκτό απ' όλες τις πλευρές είναι η ομοσπονδιακή λύση... Ό,τι και να συμβεί εμείς δεν πρέπει να εγκαταλείψουμε αυτή τη σωστή και δίκαιη στάση μας. Δεν έχω πρόθεση, όσο είμαι σε αυτή τη θέση, να επιτρέψω σε κάτι τέτοιο να συμβεί. Η μεγαλύτερη δύναμη σε αυτό το θέμα, είναι η δική σας εμπιστοσύνη».

Ερσίν Τατάρ («πρωθυπουργός»): «Η συνάντηση στην Κων/πολη (με Ερντογάν, Οκτάι, Τσαβούσογλου στην παρουσία Οζερσάι) ήταν θετική και επικοινωνιακή, στόχος είναι η 'τδβκ', μαζί με τη μητέρα πατρίδα Τουρκία, να γίνει μια αναπτυγμένη χώρα και να υπάρξει ένα δίκαιο αποτέλεσμα στα θέματα του Κυπριακού και των ερευνών για υδρογονάνθρακες».

Προηγούμενος ο Ε. Τατάρ έσπευσε να καρφώσει τον Μ. Ακιντζί ως μη αρεστό στην Άγκυρα. Απαντώντας σε ερώτηση εάν πιστεύει ότι στο Κυπριακό ο Τ/κ ηγέτης δεν ακολουθούσε μια πολιτική σε διαβούλευση με την Τουρκία,

απάντησε ως εξής:

«Σίγουρα υπήρχε διαβούλευση, αλλά από καιρού εις καιρόν ακούγονταν διαφορετικά πράγματα. Γνωρίζετε τις δηλώσεις Τσαβούσογλου, κατά τις οποίες ο Τούρκος ΥΠΕΞ είπε ότι θα μπορούσε να υπάρξει μια συμφωνία στη βάση της ομοσπονδίας, αλλά θα πρέπει να έρθουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και εναλλακτικές ιδέες. Και εμείς αυτό πιστεύουμε. Ο κ. Ακιντζί λέει συνεχώς ότι είναι πιο πολύ υπέρ μιας συμφωνίας στη βάση της ομοσπονδίας. Γι' αυτό πιστεύω ότι αυτό θα πρέπει να το ρυθμίσουμε λίγο».

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο ο Μ. Ακιντζί δεν μένει με σταυρωμένα τα χέρια και οργανώνει τη δική του επιχειρηματολογία με κεντρικό στόχο τη διεκδίκηση δεύτερης θητείας στην ηγεσία της κοινότητας του. Σε μήνυμά του στις 3 Ιουνίου, παραμονή της γιορτής του Μπαϊράμιού υπογράμμισε:

«Όπως σας υποσχέθηκα, προσπάθησα με όλες μου τις δυνάμεις για να έρθει στο νησί μας η ειρήνη και η ευημερία, να μη ζήσουμε ξανά τον πόνο του παρελθόντος. Παρ' όλη αυτή την προσπάθεια, η Διάσκεψη στο Κραν Μοντάνα έληξε χωρίς αποτέλεσμα. Γι' αυτή την αρνητική εξέλιξη καθοριστικό ρόλο έπαιξε η στάση της ε/κ ηγεσίας. Από τότε μέχρι σήμερα, σχεδόν δύο χρόνια, έχουμε γίνει μάρτυρες μιας συμπεριφοράς κλυδωνισμού της ε/κ πλευράς. Κάποτε μιλούν πίσω από κλειστές πόρτες για λύση δύο κρατών, σύμφωνα με πληροφορίες μας, μετά μάθαμε ότι λένε «δεν είπαμε κάτι τέτοιο,

ίσως συνομοσπονδία». Μετά μπέρδεψαν για τα καλά τα πράγματα, μιλώντας μια για «χαλαρή ομοσπονδία» και την άλλη για «αποκεντρωμένη». Και σαν να μην έφτανε αυτό επέδειξαν μια συγκεκαλυμμένη στάση απόρριψης και αμφισβήτησης της πολιτικής μας ισότητας, ως βασικής παραμέτρου. Την στιγμή που θα κολήσουμε σε έναν στόχο που δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, που είναι εκτός παραμέτρων του ΟΗΕ, είναι ξεκάθαρο τι θα συμβεί. Θα βολέψουμε την αδιάλλακτη ε/κ ηγεσία. Θα βρουν ευκαιρία να λένε ακόμα πιο δυνατά ότι η τ/κ πλευρά και η Τουρκία είναι αυτές που δεν θέλουν λύση».

Τι κάνει η ε/κ ηγεσία με βάση αυτές τις εξελίξεις; Ο Ν. Αναστασιάδης επιθυμεί να μουν οι Τ/κ σε εκλογικούς ρυθμούς το γρηγορότερο δυνατό και έτσι να προωθεί ευκολότερα το «όραμά» του για τρίτη πενταετία με το Κυπριακό στα αζήτητα της διεθνούς κοινότητας. Ο Ν. Αναστασιάδης δεν επιθυμεί την παρουσία του Μ. Ακιντζί στο τιμόνι της τ/κ ηγεσίας: πρώτο, επεχείρησε δύο φορές συνομιλώντας με τον Μ. Τσαβούσογλου να τον θέσει στο περιθώριο, δεύτερο, γνωρίζει ότι ο Μ. Ακιντζί διαθέτει υψηλού επιπέδου αξιοπιστία σε όσους ασχολούνται με το Κυπριακό στο διεθνές πεδίο, σε αντίθεση με τη μηδενική δική του, και, τρίτο, με βάση την πολιτική της μη λύσης που ακολουθεί, του πάει γάντι ένας «επίγονος» της ντενκτασικής

www.larkoslarkou.org.cy

Η ανθρωπιστική διάσταση του Κυπριακού

Του **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΑΤΖΗΧΑΜΠΗ**

Πόσοι εκτοπισθέντες που θα έχουν απομείνει θα θέλουν ή θα μπορούν μετά από τόσα χρόνια να επιστρέψουν στα σπίτια τους σε εδάφη, τα οποία δεν θα επιστραφούν και σε ποια σπίτια που θα συνεχίζουν να υπάρχουν;

εκπροσώπους της Πολιτείας λόγια που δεν βγαίνουν από την καρδιά αλλά από θεσμική υποχρέωση; **Προσφυγικό.** Στα σαράντα πέντε χρόνια από το 1974 τουλάχιστον τα δύο τρίτα των εκτοπισθέντων έχουν ήδη αποβιώσει και βεβαίως η φύση συνεχίζει την πορεία της. Πόσοι εκτοπισθέντες θα απομείνουν για να επιστρέψουν στα σπίτια τους, ακόμα και στα εδάφη τα οποία θα επιστραφούν, αν καθυστερήσει

και άλλο η λύση; Πόσοι εκτοπισθέντες που θα έχουν απομείνει θα θέλουν ή θα μπορούν μετά από τόσα χρόνια να επιστρέψουν στα σπίτια τους σε εδάφη, τα οποία δεν θα επιστραφούν και σε ποια σπίτια που θα συνεχίζουν να υπάρχουν; Πόσων εκτοπισμένων τα παιδιά και τα εγγόνια, που έχουν εν τω μεταξύ γεννηθεί και διαμορφώσει τη ζωή τους αλλού στην Κύπρο και στο εξωτερικό, θα έχουν λόγο να επιστρέψουν σε σπίτια και τόπους που δεν γνώρισαν;

Εδαφικό. Το εδαφικό συνδέεται άρρηκτα προς τους εκτοπισθέντες, αφού προκύπτει ευθέως από την κατάληψη των εδαφών από τα οποία αυτοί έχουν εκτοπισθεί. Η δε διευθέτηση των εδαφικών πρωτίστως συναρτάται προς την επιστροφή των εκτοπισθέντων, εξ ου και επιδίδεται η επιστροφή όσο το δυνατό περισσότερων εδαφών ώστε να επιστρέψουν και όσο το δυνατό περισσότεροι εκτοπισθέντες. Ποιο νόημα, όμως, θα έχει το εδαφικό,

όταν, όπως ελέχθη πιο πάνω, δεν θα υπάρχουν πια εκτοπισθέντες για να επιστρέψουν; Μοιραίως, το εδαφικό θα περιθωριοποιηθεί και θα υποβαθμισθεί, μη προσφερόμενο ως ουσιαστικό όφελος της λύσης σε σχέση με εκείνους από τον εκτοπισμό των οποίων και προέκυψε και περιοριζόμενο μόνο σε ανάκτηση περιουσιών από τους απογόνους των εκτοπισθέντων απλώς ως θέμα οικονομικής σημασίας.

Περιουσιακό. Όσο λιγοστεύουν οι ζώντες εκτοπισθέντες, τόσο χάνουν το νημά τους και τα περιουσιακά δικαιώματα σε σχέση με τα εδάφη τα οποία δεν θα επιστραφούν. Το περιουσιακό δικαίωμα έχει σημασία πρωτίστως ως θέμα αποκατάστασης του εκτοπισθέντα ιδιοκτήτη στην περιουσία του, με τον ίδιο τρόπο που έχει σημασία και η αποκατάσταση του εκτοπισθέντα κατοίκου στο σπίτι του. Όσο απομακρυνόμαστε από τους εκτοπισθέντες αρχικούς ιδιοκτήτες και πάμε στα παιδιά και στα εγγόνια

στραφούν. Από το 1974 έχουν περάσει 45 χρόνια άκαρπων διαπραγματεύσεων για τη λύση του Κυπριακού. Η πάροδος τόσο μακρού χρόνου απ' εαυτής τείνει να παγώσει την υφιστάμενη κατάσταση πραγμάτων σε όλο της το φάσμα, ιδιαιτέρως, όμως, επηρεάζει καίρια τα ανθρωπιστικά θέματα των αγνοουμένων, του προσφυγικού, του εδαφικού και του περιουσιακού και τα οποία, αν συνεχίσουν να καθυστερεί η λύση, θα παύσουν να έχουν νόημα.

Οι αγνοούμενοι. Η διακρίβωση της τύχης των αγνοουμένων αφορά πρωτίστως τους συγγενείς τους οι οποίοι τους γνωρίσαν, τους έζησαν και βίωσαν τον τραγικό χαμό τους. Όταν, με την πάροδο σαράντα πέντε χρόνων, οι περισσότεροι από αυτούς ήδη έφυγαν και συνεχίζουν να φεύγουν, για ποιους θα έχει πια προσωπικό νόημα η διακρίβωση του πώς έχασαν τη ζωή τους οι αγαπημένοι τους άνθρωποι; Μήπως για χάρη απλώς μιας δημόσιας κηδείας όπου θα ακουστούν από τους

Μέχρι το 1974, το Κυπριακό αφορούσε πρωτίστως τη συνταγματική πτυχή του ενιαίου, αλλά συνεταιρικού κράτους που ιδρύθηκε το 1960, με επίκεντρο τη διάσταση μεταξύ της αρχής της πλειοψηφίας και της αρχής της πολιτικής ισότητας των δύο κοινοτήτων. Μετά το 1974, η πτυχή αυτή συνεχίζει βεβαίως να αποτελεί μέρος του όλου προβλήματος, όπως έχει καταστεί και η αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων και η αναθεώρηση του συστήματος της ασφάλειας και των εγγυήσεων. Η τουρκική κατοχή έχει, όμως, αναδείξει και την ανθρωπιστική διάσταση με τέσσερις σημαντικές πτυχές – τους αγνοούμενους, που αφορά τη διακρίβωση της τύχης τους, το προσφυγικό, που αφορά την επιστροφή των εκτοπισθέντων, το εδαφικό, που αφορά τα κατεχόμενα εδάφη που θα επιστραφούν, και το περιουσιακό, που αφορά τη διευθέτηση των περιουσιακών δικαιωμάτων στα εδάφη που δεν θα επι-

τους που δεν δημιούργησαν και δεν έζησαν τις περιουσίες που κληρονομήσαν, το περιουσιακό δικαίωμα καθίσταται για πολλούς μάλλον οικονομικής παρά προσωπικής σημασίας. Και δεν είναι τυχαίο που το ίδιο το ΕΔΑΔ, αναγνωρίζοντας τώρα με τις αποφάσεις του ιδιοκτησιακά δικαιώματα και στους χρήστες, θεωρεί το περιουσιακό δικαίωμα ως αποζημιώσιμο παρά ως απόλυτο. Ο ανθρώπινος παράγων, όπως και ο χρόνος, είναι, λοιπόν, κρίσιμος όσον αφορά όχι μόνο τους αγνοούμενους και το προσφυγικό, αλλά και το εδαφικό και το περιουσιακό. Και δεν υπάρχουν άλλα χρονικά περιθώρια για τη λύση που θα έπρεπε να είχε γίνει από πολλούς. Όπως δικαιούσυνη που καθυστερεί δεν είναι δικαιοσύνη, έτσι και λύση που καθυστερεί δεν θα είναι λύση για τους ανθρώπους – αν μας ενδιαφέρουν οι άνθρωποι.

Ο κ. Δημήτριος Χατζήχαμπής είναι τώως πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Αμερικανική «λαβή» για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ

Η Ουάσιγκτον σήκωσε τους τόνους για την Ειρηνευτική Δύναμη στην Κύπρο, χρησιμοποιώντας και τουρκικά επιχειρήματα

Ηνωμένα Έθνη - Ανάλυση
του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΓΛΑΝΙΩΤΗ**

Οι δηλώσεις Αμερικανών αξιωματούχων στο πλαίσιο των εργασιών του 35ου Συνεδρίου της ΠΣΕΚΑ στην Ουάσιγκτον προμηνύουν ακόμη μία δύσκολη διαδικασία υιοθέτησης του ψηφίσματος για την ανανέωση της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Η έκθεση του γ.γ. του ΟΗΕ αναμένεται γύρω στις 8-10 Ιουλίου, με την προοπτική το σχέδιο ψηφίσματος να τεθεί σε ψηφοφορία πριν από τις 31 Ιουλίου που λήγει η θητεία της. Τα καλά νέα είναι πως η διευθύντρια Νοτίου Ευρώπης του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, Γιούρι Κιμ, ανέφερε δύο φορές απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις που δέχθηκε στη διάρκεια συζήτησης στο συνέδριο, ότι «κάνεις αυτή τη στιγμή δεν ζητά δραματικές κινήσεις» στο θέμα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Που σημαίνει ότι ανεξάρτητα από τις πιέσεις που θα ασκηθούν από αμερικανικής πλευράς για ακόμη αυστηρότερο λεκτικό στο ψήφισμα, στο τέλος η θητεία της Δύναμης θα ανανεωθεί για ακόμη 6 μήνες.

Από την άλλη, από τα όσα είπε η Γιούρι Κιμ, αλλά και η τώως πρέ-

Όταν επισημάνθηκε ότι Κύπρος και Ελλάδα πληρώνουν το μισό λογαριασμό της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, η κ. Κιμ είπε ότι, «πρόκειται για ασυνήθιστη ρύθμιση όταν ένα μέρος της σύγκρουσης πληρώνει για την ειρηνευτική επιχείρηση».

σβης των ΗΠΑ στην Κύπρο, Καθλίν Ντόχερτι, διαφαίνεται ότι κάποια από τα σημεία της τουρκοκυπριακής και της τουρκικής πλευράς σε σχέση με την εντολή της ΟΥΝΦΙΚΥΠ επηρεάζουν τους Αμερικανούς, αφού τα χρησιμοποιούν δημόσια.

Αρχικά η κ. Κιμ επισήμανε ότι οι θέσεις που εκφράζονται από την αμερικανική πλευρά δεν αφορούν ειδικά την ΟΥΝΦΙΚΥΠ ή την Κύπρο, αλλά τις αρχές που έχουν θέσει οι ΗΠΑ για τις ειρηνευτικές επιχειρήσεις του ΟΗΕ. Πρέπει να έχουν στρατηγική εξόδου και πρέπει να λειτουργούν υποστηρικτικά προς την πολιτική διαδικασία κι όχι να την υποκαθιστούν. Σημείωσε ότι στην περίπτωση της Κύπρου, στα δύο χρόνια από την κατάρρευση των συνομιλιών στο Κραν Μοντάνα, οι διαπραγματεύσεις αποτελούν ένα «αρκετά πεθαμένο μέτωπο». «Πρέπει να δείξουμε ότι υπάρχει μία διαδικασία, αν θα πρόκειται να κρατήσουμε τη συνέχιση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Η άποψη της κυβέρνησής μας είναι ότι τα χρήματα

«Υπάρχει παράνομη διακίνηση προσώπων και λαθρεμπόριο, τα οποία η ΟΥΝΦΙΚΥΠ δεν μπορεί να σταματήσει, γιατί δεν επιτρέπεται από την εντολή της. Επομένως, χρειαζόμαστε να αλλάξουμε την εντολή της», είπε η Καθλίν Ντόχερτι.

Η διευθύντρια Νοτίου Ευρώπης του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, Γιούρι Κιμ, μιλώντας στο ακροατήριο της ΠΣΕΚΑ, τόνισε ότι οι ειρηνευτικές επιχειρήσεις του ΟΗΕ πρέπει να έχουν στρατηγική εξόδου και πρέπει να λειτουργούν υποστηρικτικά προς την πολιτική διαδικασία κι όχι να την υποκαθιστούν.

των φορολογουμένων είναι πολύτιμα και δεν μπορούμε να συνεχίσουμε να πληρώνουμε, υποστηρίζοντας αυτή τη διαδικασία. Όταν από ομογενή επισημάνθηκε ότι Κύπρος και Ελλάδα πληρώνουν τον μισό λογαριασμό, η κ. Κιμ παρέθεσε ένα από τα τουρκικά επιχειρήματα, του «αντιδεοντολογικού» της συγκεκριμένης ρύθμισης.

«Πρόκειται για ασυνήθιστη ρύθμιση. Δεν έχουμε συνήθως μια κατάσταση όπου ένα μέρος στη σύγκρουση πληρώνει για την ειρηνευτική επιχείρηση. Και δεύτερο, η ειρηνευτική επιχείρηση πρέπει να υποστηρίζει κι όχι να αντικαθιστά την πολιτική διαδικασία». Σε επιστολή του προς τον γ.γ. του ΟΗΕ, στις 5 Ιουλίου 2018, ο Μουσταφά

Είναι προφανές ότι αν ανοίξει θέμα αλλαγής των όρων εντολής της Δύναμης, το πρώτο που θα επιδιωχθεί να αλλάξει είναι οι παραπομπές στο ψήφισμα 186 του 1964 και στη συναίνεση της κυβέρνησης της Κύπρου.

Ακιντζί το είχε χαρακτηρίσει «ωμό παράδειγμα σύγκρουσης συμφερόντων και πρακτική που έχει διακοπεί σε όλες τις άλλες αποστολές των Ηνωμένων Εθνών». Ωστόσο, η παράγραφος 6 του ψηφίσματος 186 της 4ης Μαρτίου 1964, που καθιέρωσε την ΟΥΝΦΙΚΥΠ, προνοεί σαφώς ότι «ο γ.γ. μπορεί να αποδεχθεί εθελοντικές συνεισφορές», χωρίς να προσδιορίζει από πού.

Θέμα αλλαγής της εντολής

Η Καθλίν Ντόχερτι που έλαβε τον λόγο, μίλησε για την εντολή της ΟΥΝΦΙΚΥΠ που δεν έχει αλλάξει από το 1964 και εξαιτίας αυτού δεν κάνει τα πράγματα που θα έπρεπε και θα μπορούσε να κάνει. «Υπάρχει παράνομη διακίνηση προσώπων και λαθρεμπόριο, τα οποία η ΟΥΝΦΙΚΥΠ δεν μπορεί να σταματήσει, γιατί δεν επιτρέπεται από την εντολή της», είπε. «Επομένως, χρειαζόμαστε να αλλάξουμε την εντολή της, να την ανανεώσουμε και να την ενυμώσουμε για κάποιες από τις τρέ-

χουσες απειλές: Ίσως τη ροή της διακίνησης προσώπων;».

Η αλλαγή της εντολής της ΟΥΝΦΙΚΥΠ είναι ένα ζήτημα που επιχείρησαν και στο μακρινό παρελθόν να επιτύχουν και οι Αμερικανοί, αλλά και αξιωματούχοι του ΟΗΕ. Ένας από τους αξιωματούχους του ΟΗΕ, ο Γκουστάβ Φεϊσέλ, πίστευε ότι η παράγραφος 4 του 186 που ζητεί τη συναίνεση της κυβέρνησης της Κύπρου στην ανάπτυξη της Δύναμης ήταν «εμπόδιο» στο Κυπριακό.

Είναι προφανές ότι αν ανοίξει θέμα αλλαγής των όρων εντολής της Δύναμης, το πρώτο που θα επιδιωχθεί να αλλάξει είναι οι παραπομπές στο ψήφισμα 186 και στη συναίνεση της κυβέρνησης της Κύπρου.

Αλλά ακόμη μία τοποθέτηση της Γιούρι Κιμ δείχνει την επιρροή των τουρκικών και τουρκοκυπριακών θέσεων. Στο επιχείρημα ομογενή ότι πιέζοντας για αποχώρηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ ουσιαστικά οι Αμερικανοί ενισχύουν τον εκβιασμό της Τουρκίας (αφού θα χειροτερεύσει η κατάσταση επί του εδάφους για τους Έλληνοκυπρίους) και μία τέτοια συμπεριφορά δεν συνάδει με τον χαρακτήρισμό της Κύπρου ως «στρατηγικού εταίρου των ΗΠΑ», η κ. Κιμ αφού είπε ότι κανείς δεν θα το χρησιμοποιήσει ως μοχλό πίεσης σ' ένα στρατηγικό εταίρο όπως η Κύπρος, συμπλήρωσε: «Υπάρχουν διαφορετικές ερωτήσεις που εγείρονται. Αποτελεί η ΟΥΝΦΙΚΥΠ εμπόδιο ή βοηθά στις συνομιλίες για την επανένωση; Δεν γνωρίζω την απάντηση. Νομίζω ότι αξίζει να το σκεφτούμε. Δεν εξυπηρετούμε τους εαυτούς μας αν δεν σκεφτόμαστε τέτοιες ερωτήσεις. Όμως τελικά κανείς δεν μιλά για δραματικές κινήσεις».

Ο Μουσταφά Ακιντζί, στην ίδια επιστολή της 5ης Ιουλίου 2018 αναφέρει ότι «δεν θα πρέπει η παρουσία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ να τυχάνει εκμετάλλευσης από την ελληνοκυπριακή πλευρά ως πρόφαση για τη δημιουργία εμποδίων σχετικά με την απευθείας συναλλαγή των πλευρών και αναμένω τα μέλη του Σ.Α. να το λάβουν υπόψη αξιολογώντας το μέλλον της ΟΥΝΦΙΚΥΠ».

Θεωρεί επίσης «επιτακτική ανάγκη το Συμβούλιο Ασφαλείας να διασφαλίσει ότι η παρουσία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ στην Κύπρο μετά από 54 χρόνια δεν συμβάλλει στο στάτους κβο και ότι συμμορφώνεται με τις αλλαγές στην κατάσταση που επικρατεί επί του εδάφους. Ως εκ τούτου, προσθεται, δεν πρέπει να αποκλείεται μια συνολική αναθεώρηση της εντολής και το επίπεδο και η έννοια της παρουσίας της UNFICYP στο νησί, καθώς, κατά τη γνώμη μου, κάθε παρουσία που δημιουργεί μια άνετη ζώνη για την ελληνοκυπριακή πλευρά στην Κύπρο πρέπει να αμφισβητηθεί».

Πονοκέφαλος η απουσία προόδου

Η αναφορά της Γιούρι Κιμ ότι «πρέπει να δείξουμε ότι υπάρχει μία διαδικασία, αν θα πρόκειται να κρατήσουμε τη συνέχιση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ», αποτελεί ακόμη έναν «πονοκέφαλο», αφού η τελευταία επίσκεψη της Τζέιν Χολ Λουτ στην Κύπρο πραγματοποιήθηκε στις αρχές Απριλίου (λίγο πριν από την υποβολή της έκθεσης καλών υπηρεσιών) κι από τότε δεν έχει λάβει χώρα κάτι στο Κυπριακό. Αλλά και στον τομέα των Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, μετά το άνοιγμα των οδοφραγμάτων, το μόνο θετικό που έχει να παρουσιάσει ο γ.γ. στην έκθεσή του είναι η συμφωνία για το ηλεκτρικό ρεύμα και την κινητή τηλεφωνία. Δεν είναι βέβαιο αν η κ. Λουτ επιχειρήσει μία ακόμη επίσκεψη στην Κύπρο, όμως με δεδομένες τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, τις εκλογές στην Ελλάδα και τις επαναληπτικές εκλογές στην Κωνσταντινούπολη, η προοπτική για κάτι τέτοιο δεν διαφαίνεται πιθανή. Μάλιστα, το αποτέλεσμα των εκλογών στην Κωνσταντινούπολη προβληματίζει πολύ τους Αμερικανούς, αφού μία νέα ήττα του Ερντογάν θα πλήξει το κύρος του και ίσως τον οδηγήσει σε σκλήρυνση της στάσης του. Το ίδιο, ωστόσο, μπορεί να συμβεί και στην περίπτωση νίκης, με τον Ερντογάν να αποθρασύνεται. Για την ώρα, η Λευκωσία μένει ικανοποιημένη, γιατί στα όσα αυτή οι Αμερικανοί δεν πρόκειται να επιχειρήσουν δραματικές κινήσεις, ενώ ταυτόχρονα δηλώνουν πως «δείχνουν κατανόηση» στα επιχειρήματα της Λευκωσίας. Ένα επιπρόσθετο εμπόδιο θα είναι αν προχωρήσει η επικύρωση του διορισμού του Τζόνσθαν Κόεν ως πρέσβη στο Κάιρο και ο έμπειρος διπλωμάτης δεν θα είναι αυτός που θα χειριστεί το θέμα στις διαβουλεύσεις του Σ.Α. Την ίδια στιγμή, η κυπριακή μόνιμη αντιπροσωπεία στον ΟΗΕ παραμένει σκέφαλη, καθώς ο διορισμός του πρέσβη Ανδρέα Μαυρογιάννη δεν έχει περάσει ακόμη από τη Βουλή.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ**

Σκέψεις για το βιβλίο του Ιωάννη Κασουλίδη

Τις τελευταίες μέρες διάβασα με ενδιαφέρον το βιβλίο του Ιωάννη Κασουλίδη υπό τον τίτλο «30 χρόνια παρών – Ιδέες και Σκέψεις για την Κύπρο μας». Η παρουσία του συγγραφέα στο τιμόνι του Υπουργείου Εξωτερικών για έντεκα χρόνια, με προέδρους τον Γλαύκο Κληρίδη και τον Νίκο Αναστασιάδη, η δεκάχρονη παρουσία του στην Ευρωβουλή και το πέρασμά του, τόσο από την κυπριακή βουλή, όσο και από τη θέση του κυβερνητικού εκπροσώπου, προσθέτουν ειδικό βάρος, σ' ένα σύγγραμμα που βασικά ασχολείται με θέματα εξωτερικής πολιτικής, το Κυπριακό και κρίσιμα ερωτήματα διεθνών σχέσεων.

Μέχρι σήμερα, σε μεγάλο βαθμό, τα θέματα εξωτερικής πολιτικής θεωρούνταν ταμπου, εξ ου και ο ουσιαστικός και αναλυτικός διάλογος, γι' αυτά τα θέματα, ήταν εξααιρετικά περιορισμένος στη δημόσια συζήτηση και πολιτική αντιπαράθεση. Οι απλοί πολίτες, αλλά και άνθρωποι που ασχολούνταν

με τα κοινά, είχαν, σε μεγάλο βαθμό, άγνοια των τεκταινομένων και, ειδικότερα, δεν γνώριζαν το σκεπτικό και τη λογική με την οποία εγίνονταν οι επιλογές πολιτικής. Οι κυβερνήσεις, γι' αυτά τα θέματα, σε μεγάλο βαθμό εκρίνοντο με ένστικτο ή, στην καλύτερη περίπτωση, με κριτήρια γενικού προσανατολισμού. Ο Κασουλίδης στο βιβλίο του, για πρώτη φορά δημοσιοποιεί αυτά τα θέματα και κυρίως, αναλύει τη δική του λογική, για την επιλογή της μιας ή της άλλης πολιτικής. Προσωπικά, βρήκα πολύ ενδιαφέρουσα αυτή την παρουσίαση. Είτε καταλήγει να συμφωνείς ή να διαφωνείς με κάποιες επιλογές, ο Κασουλίδης σου δίνει τα εργαλεία για να γνωρίζεις γιατί συμφωνείς ή γιατί διαφωνείς. Αυτό αποτελεί σημαντική συμβολή στην ενίσχυση των δημοκρατικών αρχών και του διαλόγου, ως καθοριστικού παράγοντα για ενίσχυση της διαφάνειας και της διακίνησης ιδεών.

Το κεφάλαιο για το Κυπριακό διαπνέεται, κατά την γνώμη μου,

από σωστή στάθμιση των κριτηρίων που πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν για την διαμόρφωση της πολιτικής μας. Ξεκινώντας από την αρχή ότι το σημερινό στάτους κβο δεν αποτελεί επιλογή, πως η επίλυση του Κυπριακού αποτελεί αναγκαιότητα, για αποφυγή χειρότερων εξελίξεων, αναπτύσσει επιχειρήματα, γιατί η αναβλητικότητα εγκυμονεί κινδύνους, και εξηγεί γιατί η παρουσία της Ειρηνευτικής Δύναμης του ΟΗΕ, μετά από 55 χρόνια, έχει ημερομηνία λήξης. Κριτικάρει τα στερεότυπα, τα κλισέ, τους όρους ταμπού, καθώς και όρους, που δεν ξεχωρίζουν αν είναι συνθήματα ή θέσεις ουσίας. Κριτικάρει τον μαζικισμό και την απόλυτή μας βεβαιότητα για το δικό μας, έστω κι αν δεν το συμμερίζεται άλλος στον κόσμο. Για τον Ιωάννη Κασουλίδη, το πρωταρχικό δεν είναι οι ατέρμονες συζητήσεις επί της ομοσπονδιακής δομής, το περιουσιακό και το εδαφικό, αλλά τα θέματα ασφαλείας. Αυτά, που υποβάλλω, ότι βρέθηκαν στο επί-

κεντρο του Πλαισίου Γκουτιέρες, στο Κραν Μοντάνα το 2017, που διασφάλιζε την αποχώρηση του κατοχικού στρατού (πλνν ΤΟΥΡ-ΔΥΚ) και την κατάργηση του μονομερούς δικαϊώματος επέμβασης της Τουρκίας. Κάτι που, δυστυχώς, ο πρόεδρος Αναστασιάδης άφησε, μέσα από τακτικισμούς, να χαθεί και σήμερα ο μεν γ.γ. να αναζητεί «νέους όρους αναφοράς» και η τουρκική πλευρά (με εξαίρεση τον Μ. Ακιντζί) να μας μιλάει για δικοτόμηση και δύο κράτη.

Ορισμένες αναφορές του Κασουλίδη στο κεφάλαιο «Εμείς και η Ε.Ε.» με έχουν φοβίσει. Όχι γιατί διαφωνώ, ότι με τα σημερινά δεδομένα η Κύπρος δεν μπορεί να συναινέσει στην αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης και στην αεροπορική συμφωνία, αλλά γιατί αποκαλύπτεται μια συγκρουσιακή νοοτροπία, και προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι εμείς θα πρέπει να παραμεινουμε αρνητικοί σε οτιδήποτε αφορά τις σχέσεις Ε.Ε. – Τουρκίας, έστω κι αν η τελευταία συμμορφω-

θεί με το Πρωτόκολλο της Άγκυρας και τις λεγόμενες κυπρογενείς της υποχρεώσεις. Πολύ φοβούμαι πως μια τέτοια προσέγγιση θα αφαιρέσει, πλήρως, το οποίο ηθικό πλεονέκτημα διαθέτει η Κύπρος και θα εξουδετερώσει κάθε δυνατότητα επηρεασμού της τουρκικής πολιτικής στο κυπριακό. Κάτι που κατά καιρούς είχαμε πετύχει, ακολουθώντας ευέλικτη και πειστική πολιτική και το 1992 με τη Δέσμη Ιδεών του Γκάλι, και το 2004 με το Σχέδιο Ανάν και το 2017 με το Κραν Μοντάνα. Δυστυχώς, σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις, υπαναχωρήσεις στην ε/κ πλευρά, έχουν διευρύνει, τόσο τον κατάλογο των χαμένων ευκαιριών, όσο και τα αδιέξοδα. Πιστεύω ότι αυτές οι απόψεις του συγγραφέα δεν συνάδουν με τις τοποθετήσεις του στο Κεφάλαιο για το Κυπριακό. Ιδιαίτερα όταν ο Κασουλίδης επικρίνει, ως μάταιη, την εισήγηση Ε/κ πολιτικών για να προκαλέσουμε κόστος σε μια παντοδύναμη Τουρκία, που κοντράρεται στα ίσια με τα ισχυ-

ρότερα κράτη του πλανήτη μας. Υιοθέτηση, λοιπόν, μιας τόσο ακραίας προσέγγισης, θα εντείνει το ψυχροπολεμικό κλίμα, που βιώνουμε, ελλείψει συνομιλιών για επίλυση του Κυπριακού, και θα μας αποστερήσει τη δυνατότητα ελιγμών, με στόχο μια εντιμη λύση του Κυπριακού, που, απο τη μία να εξυπηρετεί τα καλώς νοούμενα συμφέροντα μας και την ίδια ώρα να είναι συμφέρουσα και για την ίδια την Τουρκία. Όπως για παράδειγμα θα ήταν η διέλευση του αγωγού φυσικού αερίου μέσω Τουρκίας, κάτι που, εξάλλου, αποτελεί την πιο, οικονομικά, συμφέρουσα λύση.

Εν κατακλείδι, συνιστώ αυτό το βιβλίο για ανάγνωση. Το θεωρώ εξαιρετικά ενδιαφέρον για όσους προβληματίζονται και θέλουν να μελετούν όλες τις απόψεις, πριν τοποθετηθούν. Εξ άλλου, οι αφορισμοί και οι αποκαθάρσεις τοποθετήσεις δεν μας οδήγησαν πουθενά.

Ο κ. Μιχάλης Παπαπέτρου είναι νομικός και πρώην κυβερνητικός εκπρόσωπος.

Ταυτίστηκα με αυτή την υπόθεση

Ο Μάρκος Τράγκολας μιλάει στην «Κ» για όσα βίωσε στο εγκληματικό σίριαλ «Ορέστης»

Συνέντευξη στον **ΔΗΜΗΤΡΗ ΛΟΥΚΑ**

Ο **διευθυντής** της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Μάρκος Τράγκολας από την πρώτη στιγμή βρέθηκε στην πρώτη γραμμή των ερευνών στο Μιτσερό, αλλά και στην Κόκκινη Λίμνη και τη λίμνη Μεμί για την υπόθεση «Ορέστης». Στη συνέντευξή που παραχώρησε στην «Κ» ανέφερε ότι υπήρξαν στιγμές που υπήρξε απογοήτευση, αλλά και στιγμές με ανάμεικτα συναισθήματα χαράς και λύπης. Μιλώντας στην «Καθημερινή», ο επικεφαλής των ερευνών περιέγραψε τα όσα διαδραματίστηκαν τις πρώτες ημέρες των ερευνών, ενώ εξομολογήθηκε και τις ώρες αγωνίας, τόσο στο φρεάτιο στο Μιτσερό, όσο και στις δύο λίμνες, για εντοπισμό των θυμάτων του 35χρονου καθ' ομολογία κατά συρροή δολοφόνου.

—Εδώ και δύο μήνες, ήσαστε το κεντρικό πρόσωπο στην προσπάθεια εξιχνίασης ενός πρωτοφανούς εγκλήματος στον τόπο μας. Πώς ξεκίνησε για εσάς αυτή η ιστορία;

—Τα γεγονότα διαδραματίστηκαν ξαφνικά για την Πυροσβεστική Υπηρεσία, διότι η πρώτη κλήση δόθηκε την Κυριακή 14/4 το απόγευμα για ανάσυρση μιας ανθρώπινης σορού σε φρεάτιο λατομείου στην περιοχή Κокκινόγεια του Μιτσερό. Μέλη της ΕΜΑΚ που είχαν ανταποκριθεί ανέσυραν τη σορό αργά το απόγευμα τις Κυριακής. Είχα ενημερωθεί για το περιστατικό, καθώς βρίσκoυμoν στο εξωτερικό για προσωπικούς λόγους και παρακολουθούσα τις εξελίξεις και τύχωνα ενημέρωσης. Μετά και την ανάσυρση του πρώτου θύματος, είχαμε πάρει οδηγίες, να ερευνήσουμε, σύμφωνα με πληροφορίες που είχε το ΤΑΕ Λευκωσίας, για πιθανή άλλη σορό στο φρεάτιο. Τότε στίσαμε μια επιχείρηση, με μία κάμερα που διαθέτει η Πυροσβεστική Υπηρεσία για να διαπιστώσουμε εάν όντως υπήρχε και δεύτερη σορός. Στην πορεία, κατά τη διάρκεια των ερευνών, εντοπίσαμε ακόμη μία σορό, η οποία ανασύρθηκε.

—Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση, μετά την ενημέρωση σας;

—Η πρώτη αντίδραση είναι ότι έπρεπε να καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για να έχουμε αποτέλεσμα μέσα στο φρεάτιο. Η κατάσταση του φρεατίου με το βάθος που έχει και τα διάφορα εμπόδια που υπήρχαν, καθώς και η μεταλλική κατασκευή, εγκυμονούσαν κινδύνους. Έγινε εκτίμηση της κατάστασης, πήραμε κάποια μέτρα για την ασφάλεια του προσωπικού, όμως υπήρχε και το ρίσκο κατά τη διάρκεια της ανάσυρσης. Όλοι ανησυχούσαμε, αλλά κυρίως ανησυχούσα για την ασφάλεια των μελών. Πήραμε επιπρόσθετα μέτρα, ασφαλίσαμε τους άνδρες της ΕΜΑΚ όπως έπρεπε. Στη συνέχεια έπρεπε να ερευνήσουμε το φρεάτιο για εντοπισμό πιθανόν ακόμη μιας σορού. Η κάμερά μας δεν μπορούσε να κατέβει σε μεγαλύτερο βάθος, οπότε έπρεπε να φέρουμε πιο εξειδικευμένο εξοπλισμό. Τότε ήταν η πρώτη κρούση, αφού είχα την εξουσιοδότηση από το Αρχηγείο Αστυνομίας, για να δούμε το θέμα της παροχής της υποστήριξης από την ιδιωτική εταιρία, Brasal Marine Services, που ασχολείται με υποβρύχιες έρευνες σε μεγάλα βάθη. Συνεχίσαμε τις έρευνες στο φρεάτιο μαζί με την εταιρία, και αφού κατέβηκε η ρομποτική κάμερα μέχρι και 130 μέτρα βάθος, διαπιστώσαμε ότι δεν υπήρξε άλλο θύμα.

—Οι πρώτοι που αντίκριζαν τις σορούς ήταν τα μέλη της Πυροσβεστικής. Ποια ήταν τα συναισθήματα;

—Ο πυροσβέστης έχει εμπειρίες και μπορεί να αντιμετωπίσει τέτοιες περιπτώσεις. Ιδιαίτερα τα μέλη της ΕΜΑΚ, στο παρελθόν είχαν πραγματοποιήσει ξανά τέτοιου είδους επιχειρήσεις. Παρόλα αυτά, άρχισε να δημιουργείται μια κατάσταση, με την υπόθεση «Ορέστης», καθώς άρχισε να επηρεάζει πλέον την κοινωνία και έτσι για μας δημιουργήθηκε ένα βάρος ευθύνης, ότι έπρεπε να συμβάλουμε στην εξιχνίαση της υπόθεσης. Στη λίμνη Μεμί είχαμε πάρει οδηγίες για να διεξάγουμε έρευνες, όπου και η Λιμενική είχε αρχίσει έρευνες κάτω από δύσκολες για την ασφάλεια των δυτών συνθήκες. Είχα αναλάβει

Υπήρξαν και φορές που νιώσαμε απογοήτευση

—Περιγράψτε μου τις στιγμές όταν ανασύρθηκε η σορός της μικρής Έλενα;

—Όταν είδαμε ότι ήταν μικρή βαλίτσα, είχαμε σοκαριστεί καθώς ήμασταν σίγουροι ότι πρόκειται για το παιδί. Ήταν διπλά από τη μητέρα της. Η μικρή εντοπίστηκε σε απόσταση περίπου 18 μέτρων. Τη στιγμή εκείνη, το κλίμα ήταν ιδιαίτερα φορτισμένο. Η πρώτη ανάσυρση της βαλίτσας έγινε Κυριακή στις 28 Απριλίου, και η αμέσως επόμενη και πάλι Κυριακή 5 Μαΐου. Ικανοποιηθήκαμε για το αποτέλεσμα, γιατί αυτή ήταν η αποστολή και έπρεπε να την φέρουμε εις πέρας. Από την άλλη λυπάσαι, για όλα αυτά που συνέβησαν.

—Σας δυσκόλεψε ιδιαίτερα η τρίτη βαλίτσα.

—Όπως αποδείχθηκε χρειάστηκαν περίπου 30 ημέρες για να την εντοπίσουμε από τη γέρα που αρχίσαμε τις έρευνες στην Κόκκινη Λίμνη. Με βάση τα όσα υπέδειξε ο 35χρονος, ερευνούσαμε το σημείο και ο δύτες έφτασε μέχρι και τα 18 μέτρα. Όταν περνούσαν οι μέρες χωρίς αποτέλεσμα, μπήκαμε σ' ένα προγραμματισμένο σχεδιασμό έρευνας, χωρίζοντας την περιφέρεια της λίμνης σε τμήματα. Υπήρξαν

και φορές που νιώσαμε απογοήτευση. Στη δυτική πλευρά της λίμνης διαπιστώθηκε ότι άρχισαν να φαίνονται διάφορα αντικείμενα και έτσι αναπετρώθηκε το νηικό μας. Ο δύτες, μετά από έρευνες, εντόπισε αντικείμενο και το ερευνήσε. Μόλις έπιασε τον τροχό της βαλίτσας, κατάλαβε ότι ήταν αυτή που ψάχνουμε. Μετά από titάνιο αγώνα καταφέραμε να εντοπίσουμε και την τρίτη βαλίτσα σε βάθος δύο μέτρων. Εγώ εκείνη την ημέρα ήμουν στο Προεδρικό για σύσκεψη. Με ειδοποίησε ο διευθυντής της ιδιωτικής εταιρίας ότι την εντόπισαν και έτσι έφυγα εσπευσμένα για την Κόκκινη Λίμνη. Η χαρά μας ήταν μεγάλη, διότι έκλεισε το κεφάλαιο της Κόκκινης Λίμνης, που μας δυσκόλεψε πάρα πολύ. Είχαμε και την παράκληση της μητέρας της Μαρίκάρ να βρεθεί η σορός της.

—Πώς νιώσατε;

—Σε εκείνη τη φάση νιώσαμε ανακούφιση, είχα πολύ περισσότερα συναισθήματα λόγω της ευθύνης του συντονισμού. Είναι μια ιστορία που συντάραξε την κυπριακή κοινωνία. Εγώ προσωπικά, θεωρώ, ότι αν δεν βρεθεί και η μικρή Σιέρα στη λίμνη Μεμί, τότε η όλη επιχείρηση δεν θα έχει επιτυχία.

Αυτό που με ικανοποιεί είναι ότι ο κόσμος δείχνει την αγάπη του και τη συμπάθειά του. Βρίσκω ανθρώπους στον δρόμο που μου δίνουν κουράγιο και μου ζητούν να στείλω τα συγχαρητήρια σε όλη την ομάδα, λέει ο Μάρκος Τράγκολας.

“

Όταν πρόκειται να ανασύρεις ένα παιδί, τα συναισθήματα είναι διαφορετικά. Είναι σώμα μεν, αλλά πρόκειται για ένα παιδί, οπότε υπάρχει περισσότερη ευαισθησία.

τον συντονισμό. Πήραμε και τα μέλη της ΕΜΑΚ, ακόμη και τους ΟΥΚ, για να συνδράμουν στις έρευνες. Μας είχαν υποδείξει το σημείο όπου ο 35χρονος πέταξε τη μικρή Σιέρα και έτσι άρχισε η έρευνα στο συγκεκριμένο σημείο. Να σημειώσουμε πως στα αρχικά στάδια των ερευνών στη Μεμί, είχαμε πάρει ένα μήνυμα για ανάσυρση πτώματος από πηγάδι στο Πεδίο Βολής Ξυντούς. Πήγαμε εκεί στην περιοχή όπου είχαμε συνάντηση με την Αστυνομία, μας υπέδειξαν το σημείο και έγινε η ανάσυρση του τρίτου θύματος. Μετά από αυτό, επιστρέψαμε στη λίμνη Μεμί και άρχισε πλέον η προσπάθεια για τον εντοπισμό της μικρής Σιέρα με καταδύσεις δυτών με σκάφανδρο.

—Όταν κληθήκατε για τη λίμνη Μεμί και σας ενημέρωσαν ότι ψάχνετε για ένα ανήλικο κοριτσάκι ποια ήταν τα συναισθήματά σας;

—Όταν πρόκειται να ανασύρεις

ένα παιδί, τα συναισθήματα είναι διαφορετικά. Είναι σώμα μεν, αλλά πρόκειται για ένα παιδί, οπότε υπάρχει περισσότερη ευαισθησία. Ενώ ήμασταν στη λίμνη Μεμί και κάναμε τις έρευνες μάς είχε δοθεί οδηγία ότι πρέπει να μετακινηθούμε και σε άλλη λίμνη απέναντι από το φρεάτιο και μάλιστα μας είχαν πει ότι πρόκειται για τρεις βαλίτσες, δύο μεγάλες και μία μικρή, μέσα στις οποίες υπήρχαν πτώματα. Αυτές οι πληροφορίες μας ήρθαν από το ΤΑΕ Λευκωσίας. Εκεί στην Κόκκινη Λίμνη ήταν λίγο πιο εύκολο το έργο, καθώς ψάχναμε συγκεκριμένα αντικείμενα σε αντίθεση με την περίπτωση της λίμνης Μεμί, όπου η σορός ρίχθηκε τυλιγμένη με ένα σεντόνι.

—Πολύ πιο δύσκολη ήταν φαντάζομαι η επιχείρηση στην Κόκκινη Λίμνη; Πώς σχεδιάσατε τις έρευνες;

—Η πρώτη εντύπωση που σχηματίσαμε είναι ότι θα κάναμε έρευνες σ' ένα πολύ δύσκολο περιβάλλον, κάτι που αποδείχθηκε και στη συνέχεια. Η πρώτη μας έννοια, ήταν να έρθουμε σε επαφή με το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης για να γίνει μια ανάλυση της ποιότητας του νερού και να αξιολογήσουμε τους κινδύνους που υπήρχαν για τους δύτες. Όταν είχαμε τα αποτελέσματα, λήφθηκε απόφαση όπως χρησιμοποιηθούν ειδικές στολές, αλλά και η τακτική με εξωτερική τροφοδότηση αέρα στους δύτες, καθώς το νερό παρουσίαζε τοξικότητα. Το ΤΑΕ Λευκωσίας μας έδειξε κάποιες φωτογραφίες, οι οποίες έδειχναν κάποια αντικείμενα ανάμεσά τους και μια βαλίτσα. Έγινε μια σκιαγράφηση της περιοχής βάσει των

φωτογραφιών, έτσι αρχίσαμε τις έρευνες με τη ρομποτική κάμερα. Η ορατότητα ήταν πάρα πολύ περιορισμένη και υπήρχε λάσπη. Στις 28 Απριλίου διαπιστώσαμε ότι κάτι περίεργο εντοπίστηκε και στη συνέχεια καταδύθηκε ο δύτες και ανέσυρε τη βαλίτσα. Στην αυτήν βρισκόταν ενήλικο άτομο. Εμείς εξακολουθούσαμε να αναζητούμε ακόμη δυο βαλίτσες παρά τη χαμηλή ορατότητα.

—Ζητήσατε περαιτέρω βοήθεια;

—Η όλη κατάσταση ήταν δύσκολη και πήραμε την απόφαση να ζητήσουμε επιπρόσθετη βοήθεια και έτσι αποφασίστηκε να φέρουμε το σύστημα σόναρ. Για να λειτουργήσει το σόναρ, συνέβαλε το Τμήμα Τεχνολογικής Ανάπτυξης της Αστυνομίας καθώς από το Κέντρο Έρευνας και Διάσωσης με ειδικά οχήματα και τον απαραίτητο εξοπλισμό. Έγινε μία σάρωση, πρώτα της Κόκκινης Λίμνης και μετά στη λίμνη Μεμί. Το σόναρ μας έδωσε κάποιους στόχους. Όταν έγινε η πρώτη ανάλυση, ο Ισπανός χειριστής μας είπε να δώσουμε προτεραιότητα σε κάποιο στόχο και να τον ερευνήσουμε. Έτσι πήραμε απόφαση να κάνουμε στο συγκεκριμένο σημείο έρευνα με τη ρομποτική κάμερα και τοποθετήθηκαν συντεταγμένες από λειτουργούς του Τμήματος Χωρομετρίας. Όταν είδαμε πλέον ότι επρόκειτο για βαλίτσα, ο δύτες ετοιμάστηκε με τον απαραίτητο εξοπλισμό. Η κατάδυση έγινε σε περίπου τέσσερα μέτρα βάθος και με τη χρήση της αψής, αφού δεν υπήρχε ορατότητα, ερευνήσε το συγκεκριμένο αντικείμενο και διαπίστωσε ότι πρόκειται για βαλίτσα και έγινε η ανάσυρση.

«Εγώ το έλεγα από την αρχή, ότι η όλη επιχείρηση θέλει υπομονή και χρόνο και χρειάζεται κουράγιο», αναφέρει ο διευθυντής της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

—Πιστεύετε ότι ο δράστης λέει την αλήθεια;

—Εμείς πιστεύουμε πως είναι κάτω από το νερό η μικρή, διότι σύμφωνα με τα όσα μας είπε ο 35χρονος μέχρι στιγμής, φαίνεται να λέει την αλήθεια. Στη Μεμί θα συνεχιστούν οι έρευνες με τη ρομποτική κάμερα για τον εντοπισμό της μικρής. Κατά τη διάρκεια της επιχείρησης, όσον αφορά την Κόκκινη Λίμνη, είχα συνομιλία με το Πυροσβεστικό Σώμα του Ισραήλ και ρώτησα εάν διαθέτουν κάποιο εξοπλισμό και μου είπαν πως δεν διαθέτουν, αλλά υπάρχει στο ναυτικό της χώρας τους. Όταν ήρθαν, τους εξήγησα την κατάσταση

και ενημερωθήκαν για τις δυσκολίες. Δεν επιχείρησαν στην Κόκκινη Λίμνη, αλλά πήγαν στη Μεμί ερευνήσαν με τα δικιά τους συστήματα.

—Πώς βιώσατε τις ανασύψεις, ποιος οι αντοχές σας και ποια η συμβολή των δυτών;

—Εγώ το έλεγα από την αρχή, ότι η όλη επιχείρηση θέλει υπομονή και χρόνο και χρειάζεται κουράγιο. Για να δουλέψεις και να φέρεις αποτελέσματα χρειάζονται ημέρες. Σε τέτοιου είδους έρευνες κανείς δεν μπορεί να προβλέψει το πόσο μακριός είναι ο δρόμος. Όσον αφορά τους δύτες, αυτοί οι άνθρωποι δεν είναι καθόλου τυχαίοι, είναι δύτες με με-

Τα συγχαρητήρια σε όλη την ομάδα. Γιατί εδώ μιλάμε για ομάδα που πρέπει να δουλέψει με πολύ επαγγελματισμό, αντίληψη και αγάπη.

—Σας επηρέασε σαν άνθρωπο αυτή η υπόθεση;

—Ταυτίστηκα με αυτή την υπόθεση. Όσος κόπος και αν χρειάζεται, όταν αναλαμβάνεις μια αποστολή πρέπει να τη φέρεις εις πέρας, δεν μπορείς να την αφήσεις στη μέση. Με επηρέασε και μένα αυτή η υπόθεση. Υπήρχαν στιγμές που ένιωσα απογοήτευση, ενώ κάποια αρνητικά σχόλια με επηρέασαν. Είχαμε όμως αποτέλεσμα, καθώς από τα επτά θύματα βρήκαμε τα έξι.

Το χρονικό

14 Απριλίου – Εντοπίστηκε στο φρεάτιο του παλαιού μεταλλείου της Κокκινόγειας στο Μιτσερό η σορός της Μέρι Ρόουζ Τιμπούρκιο Ινφάντε από τις Φιλιππίνες.

16 Απριλίου – Η Αστυνομία συνέλαβε τον 33χρονο πρώην συμβίο της Μέρι Ρόουζ, ως ύποπτο για την δολοφονία της, ο οποίος αρνήθηκε οποιαδήποτε ανάμειξη στην υπόθεση.

18 Απριλίου – Η Αστυνομία συλλαμβάνει δύο Ελληνοκύπριους ηλικίας 35 και 30 ετών. Κατά τη διάρκεια των ανακρίσεων ο 30χρονος αρνείται οποιαδήποτε εμπλοκή στην υπόθεση, ενώ ο 35χρονος αρχικά τήρησε σιγή ιχθύος.

19 Απριλίου – Ο 35χρονος σε κατάθεσή του παραδέχεται τον φόνο της Μέρι Ρόουζ.

20 Απριλίου – Εντοπίστηκε στο ίδιο φρεάτιο η σορός της Αριάν Παλάνας Λοζάνο, επίσης από τις Φιλιππίνες.

25 Απριλίου – Εντοπίστηκε σε ξεροπήγαδο στο Πεδίο Βολής Ξυντούς η σορός της Κάτκα Ανού από το Νεπάλ. Ο 35χρονος συλληφθείς σε κατάθεσή του αποκαλύπτει ότι ο συνολικός αριθμός των θυμάτων του είναι επτά.

28 Απριλίου – Εντοπισμός και ανάσυρση της πρώτης βαλίτσας από την Κόκκινη Λίμνη στο Μιτσερό. Η βαλίτσα περιείχε τη σορό της Λίβια Μπουένα από τη Ρουμανία.

30 Απριλίου – Στο δικαστήριο ενώπιον του οποίου παρουσιάστηκε ο 35χρονος, αποκαλύπτεται ακόμη μία υπόθεση, που αφορά στην καταγγελία εναντίον του για βιασμό 19χρονης από τις Φιλιππίνες. Μέχρι σήμερα αρνείται τις κατηγορίες και προβάλλει ισχυρισμούς που διερευνώνται.

5 Μαΐου – Εντοπισμός και ανάσυρση της δεύτερης βαλίτσας από την Κόκκινη Λίμνη. Η βαλίτσα περιείχε τη σορό της 8χρονης κόρης της Λίβια, Έλενα.

4 Ιουνίου – Εντοπισμός και ανάσυρση της τρίτης και τελευταίας βαλίτσας από την Κόκκινη Λίμνη. Αυτή περιείχε ακόμη μία σορό που πιστεύεται ότι ανήκει στη Μαρίκάρ Βαλντέζ Αρκουιόλα, από τις Φιλιππίνες.

Η εβδομάδα παθών ΣΥΡΙΖΑ και η στρατηγική της Ν.Δ.

Σε υψηλούς τόνους θα καταφύγει ο πρωθυπουργός με αιχμή την κινδυνολογία

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Με εικόνα «δύο ξένων στην ίδια πόλη», με σαφώς αποκλίνουσες στρατηγικές, προσομοιάζει η αναμέτρηση του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα και του προέδρου της Ν.Δ. Κυριάκου Μητσοτάκη στην τελική ευθεία προς τις εκλογές της 7ης Ιουλίου, που αναμένεται να οδηγήσουν σε νέα μεγάλη ενίσχυση του δικομματισμού και αποδυνάμωση των μικρότερων πολιτικών σχηματισμών.

Η εκλογική αναμέτρηση σε κάθε περίπτωση θα διεξαχθεί με φόντο τις νάρκες στην οικονομία που θα κληθεί να αντιμετωπίσει η επόμενη κυβέρνηση: Παρά το γεγονός ότι δεν κυριαρχούν επί του παρόντος στον δημόσιο διάλογο, την επομένη των εκλογών θα έλθουν στο προσκήνιο η αποτίμηση των παροχών του κ. Τσίπρα και το κατά πόσον είναι συμβατές με την επίτευξη του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα της τάξεως του 3,5%, το ταμειακό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η ΔΕΗ και οι αναμικτοί ρυθμοί ανάπτυξης που καταγράφει η ελληνική οικονομία. Όπως, επίσης, και η μείωση των κόκκινων δανείων των τραπεζών με κρατικές εγγυήσεις, για την οποία δεν έχει επέλθει συμφωνία με την Κομισιόν.

Πάντως, ο κ. Μητσοτάκης εισέρχεται από αύριο στην τελική ευθεία της προεκλογικής περιόδου με ευ-

ρύ δημοσκοπικό προβάδισμα και με ένα πλήρως ανέφελο εσωκομματικό τοπίο. Παράλληλα, φέρεται να έχει επιλέξει μια στρατηγική χαμηλών τόνων, με έμφαση στην ανάδειξη του προγραμματικού λόγου του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης, βάζοντας επί του παρόντος σε δεύτερο πλάνο το διακύβευμα της αυτοδυναμίας.

Στον αντίποδα, ο Αλέξης Τσίπρας φέρει το βάρος της διηνέξης ήτ-

Τις τελευταίες ημέρες πριν από την αναμέτρηση της 7ης Ιουλίου, ο κ. Μητσοτάκης αναμένεται να αναδείξει το διακύβευμα της αυτοδυναμίας.

τας του ΣΥΡΙΖΑ στις ευρωεκλογές και στις περιφερειακές εκλογές. Επιπροσθέτως, βρέθηκε αντιμέτωπος με μια εβδομάδα των Παθών, την οποία συνδιαμόρφωσαν η βροχή των τροπολογιών που κατέθεσαν υπουργοί και βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ, η άκρως αρνητική για την κυβέρνηση έκθεση της Κομισιόν, αλλά και η υπόθεση των μετατάξεων στη Βουλή, που οδήγησε στον απο-

κλεισμό της κ. Τασίας Χριστοδουλοπούλου από τα ψηφοδέλτια. Έτσι, ο πρωθυπουργός οδηγείται σε μια προεκλογική εκστρατεία ιδιαίτερα υψηλών τόνων, με κινδυνολογικά χαρακτηριστικά και «κορωνίδα» ότι τυχόν επικράτηση της Ν.Δ. θα οδηγήσει τη χώρα πίσω στα χρόνια της «ακραίας λιτότητας». Ενώ, παράλληλα, θα επιχειρήσει να επαναπροσεγγίσει τη μεσαία τάξη, μέσω «κωδικοποιημένων» μέτρων ενίσχυσης της που εκπονούν οι Ευκλείδης Τσακαλώτος, Γιάννης Δραγασάκης και Αλέξανδρος Χαρίσις, και θα παρουσιάσει ο ίδιος ο κ. Τσίπρας τις αμέσως επόμενες ημέρες.

Το μείζον πρόβλημα για τον κ. Τσίπρα είναι ότι επί της ουσίας καλείται να διαχειριστεί την επερχόμενη προεκλογική περίοδο με αφήγημα ανάλογο εκείνου που είχε θέσει και αποδοκιμάστηκε προ δύο εβδομάδων στην ευρωκάλη. Επιπροσθέτως, πολλές από τις αιχμές της ρητορικής του ΣΥΡΙΖΑ αυτοακυρώθηκαν από τις εξελίξεις της τελευταίας εβδομάδας.

Πρώτον, το σχεδιαζόμενο «άνοιγμα» στη μεσαία τάξη πέφτει στο κενό, καθώς η κατάργηση της μείωσης του αφορολογητού συνοδεύθηκε από την ακύρωση των αντιμέτρων που προέβλεπε το κυβερνητικό πρόγραμμα. Συγκεκριμένα, δεν θα ισχύσουν τελικώς η

μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 30% εάν δεν υπερβεί τα 700 ευρώ, η μείωση του πρώτου φορολογικού συντελεστή από το 22% στο 20% και η μείωση της εισφοράς αλληλεγγύης για εισοδήματα έως 30.000 ευρώ. Παράλληλα, η ρητορική του κ. Τσίπρα ότι επί της θητείας του η χώρα αποκατέστησε λειτουργικές σχέσεις με τους εταίρους και τους θεσμούς δέχθηκε ισχυρό πλήγμα. Η έκθεση της Κομισιόν περιέγραψε κίνδυνο δημοσιονομικού εκτροχιασμού, ενώ ο πρωθυπουργός υποχρεώθηκε να στραφεί εναντίον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, παρά το γεγονός ότι υπήρχε ο βασικός υποστηρικτής της κυβέρνησης έναντι του Eurogroup και του ΔΝΤ, όλα τα προηγούμενα χρόνια.

«Φρένο» κατόπιν εορτής

Τέλος, το σύνθημα περί ηθικού πλεονεκτήματος της Αριστεράς είχε ήδη δεχθεί ισχυρό πλήγμα τις προηγούμενες εβδομάδες με την υπόθεση Πετσίτη και τις ακραίες δηλώσεις Πολάκη. Όμως, σε αυτό το «υπόστρωμα» προστέθηκαν, πλέον, και οι ακρότητες των τελευταίων ημερών με το κύμα των τροπολογιών και μετατάξεων στη Βουλή, στις οποίες υποχρεώθηκε να βάλει «φρένο» κατόπιν εορτής ο πρωθυπουργός.

Σε αντίθεση με τον κ. Τσίπρα,

Το μείζον πρόβλημα για τον κ. Τσίπρα είναι ότι επί της ουσίας καλείται να διαχειριστεί την επερχόμενη προεκλογική περίοδο με αφήγημα ανάλογο εκείνου που είχε θέσει και αποδοκιμάστηκε στην ευρωκάλη.

ο κ. Μητσοτάκης, με δεδομένο το ασφαλές προβάδισμα της Ν.Δ., δεν είναι υποχρεωμένος να ανεβάσει τους τόνους. Εξάλλου, το κλίμα πόλωσης μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της συσπείρωσης του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και να απομακρύνει ψηφοφόρους των μικρότερων κομμάτων, ορισμένοι εκ των οποίων τάσσονται υπέρ των κυβερνήσεων συνεργασί-

ας. Πάντως, τις τελευταίες ημέρες πριν από την αναμέτρηση της 7ης Ιουλίου, ο πρόεδρος της Ν.Δ. αναμένεται να αναδείξει το διακύβευμα της αυτοδυναμίας. Και τούτο, διότι εάν από τις εκλογές δεν προκύψει κυβέρνηση, η χώρα θα οδηγηθεί σε νέες κάλπες με απλή αναλογική και ορατό πλέον το ενδεχόμενο της κυβερνησίας.

Δύσκολη εξίσωση με τα ψηφοδέλτια και το πρόγραμμα

Διπλός πονοκέφαλος για τον ΣΥΡΙΖΑ

Της **ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Σε κατάσταση ιδιότυπης αναγκαστικής βρίσκεται ο ΣΥΡΙΖΑ, καθώς η εκλογική αναμέτρηση σε κάτι λιγότερο από έναν μήνα έχει επιβάλει σιωπητήριο στις εσωκομματικές διαμαρτυρίες είτε αυτές εκπορεύονται από επιμέρους ομαδοποιήσεις είτε αφορούν μεμονωμένα στελέχη του κόμματος. Το εκλογικό αποτέλεσμα, η τελική διαφορά από τη Ν.Δ. αλλά και το ποσοστό που θα καταφέρει να συγκεντρώσει ο ίδιος ο ΣΥΡΙΖΑ θα κρίνουν εν πολλοίς το εύρος και την ένταση της εσωκομματικής αναταραχής, που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θα εκδηλω-

Η κοιμματική βάση δεν εμφανίζεται ανοιχτή σε νέα πρόσωπα και περιμένει ένα ψηφοδέλτιο Επικρατείας με σαφές το αποτύπωμα του ΣΥΡΙΖΑ.

θεί μετά την 7η Ιουλίου. Πάντως, η κατάσταση στην Κουμουνδούρου θυμίζει την ηρεμία πριν από την καταιγίδα. Ο πυρήνας του κοιμματικού μηχανισμού λειτουργεί ως κυματοθραύστης για την εκτόνωση διαμαρτυριών, προκειμένου να περιορίζεται ο αντικτύπος τους στο Μαξίμου. Οι αιχμές της αντίδρασης που εκδηλώνεται στην κοιμματική βάση είναι δύο και αφορούν τις άμεσες προτεραιότητες των ημερών: την ολοκλήρωση των ψηφοδελτίων και το πρόγραμμα με το οποίο ο ΣΥΡΙΖΑ θα πορευθεί στις εκλογές και το οποίο, έπειτα από εντατικές διαπραγματήσεις, δεδομένης και της χρονικής πίεσης, αναμένεται να παρουσιαστεί άμεσα.

Όσον αφορά τα ψηφοδέλτια, ελάχιστοι είναι αυτοί που εμφανίζονται ήσυχοι. Ο μικρός κύκλος στελεχών που θα αποφύγουν τη μάχη του σταυρού καθώς οδεύουν προς το

Επικρατείας. Η Εφη Αχτσιόγλου, που ήδη έχει αναλάβει αυξημένες αρμοδιότητες κοινοποίησης του προεκλογικού λόγου και ο Πάνος Σκουρλέτης, που εκ της θέσεώς του ως γραμματέας έχει επίσης αυξημένο οργανωτικό έργο να διεκπεραιώσει.

Το «μήνυμα»

Ανώτατο κοιμματικό στέλεχος επισημαίνει ότι για το ψηφοδέλτιο Επικρατείας τον τελευταίο λόγο θα έχει, όπως είναι αναμενόμενο, ο Αλέξης Τσίπρας, ο οποίος, μάλιστα, εμφανίζεται να έχει περιορίσει τις συζητήσεις για τις επιλογές του, προφανώς και σε μία προσπάθεια να μην αποτελέσει το Επικρατείας πεδίο εκδήλωσης δυσφορίας και γκρίνιας. Ωστόσο, ήδη από την πλευρά της Κουμουνδούρου έχει σταλεί το μήνυμα προς το Μαξίμου ότι η κοιμματική βάση δεν εμφανίζεται ιδιαίτερα ανοιχτή σε πειραματισμούς με νέα πρόσωπα, όπως έγινε με το ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών και περιμένει ένα ψηφοδέλτιο με σαφές το αποτύπωμα του ΣΥΡΙΖΑ.

Στο πλαίσιο αυτό, που τίθεται επιτακτικά από μερίδα του κόμματος, λαμβάνονται και οι τελικές αποφάσεις σχετικά με τη θέση από την οποία θα κληθούν να αντιμετωπίσουν την εκλογική μάχη τα προερχόμενα από το ΠΑΣΟΚ στελέχη. Σε κάθε περίπτωση, ήδη, αμέσως μετά τις ευρωεκλογές, ετέθη από αρκετές πλευρές μέσα στον ΣΥΡΙΖΑ το ερώτημα πόσο σημαντική ήταν τελικά η συμβολή των πασοκογενών στελεχών στο εκλογικό αποτέλεσμα, ενώ με επιφυλάξεις αντιμετωπίστηκε και η απόφαση να διευρυνθεί ο «πρωινός καφές» στο Μαξίμου, ενόψει των εθνικών εκλογών, με την κ. Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου, τον Γιάννη Ραγκούση και τον Νίκο Μπίστη.

Αντιδράσεις έχουν προκύψει και αναφορικά με την απόφαση να κατέλθουν στις εκλογές με τα ψηφοδέλτια του ΣΥΡΙΖΑ βουλευτές προερχόμενοι από τους ΑΝΕΛ, όπως η κ. Μαρίνα Χρυσοβελώνη και ο Θανάσης Παπαχριστόπουλος.

Με το **Τρόδο**ς αναπνέουμε ελεύθερα. **Ακόμη...**

Στην Κύπρο, είμαστε τυχεροί.

Έχουμε το κατάφυτο Τρόδο, που μας προσφέρει εξαιρετικής ποιότητας αέρα, όχι μόνο στις κορυφές και στις πλαγιές του, αλλά και στις πόλεις.

Το βουνό μας, είναι η ζωή μας.

Τρόδος - Δάσος - Οξιγόνο - Ζωή

Αγαπάμε το Τρόδο, το προστατεύουμε με κάθε δυνατό τρόπο.

ΤΡΟΟΔΟΣ
Είναι, στη Φύση Μας!

CONTACT GREY

www.ilifetroodos.eu

Το έργο iLIFE-TROODOS συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE.

Αντίπαλος οι «νάρκες» της 8ης Ιουλίου

Στη Ν.Δ. προετοιμάζονται για τη διαχείριση των προβλημάτων που αφήνει πίσω της η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

Δεν έπρεπε ως κεραυνός εν αιθρία στον τρίτο όροφο της Πειραιώς η έκθεση της Κομισιόν για την ελληνική οικονομία. Εξάλλου, πολλά από τα «καμπανάκια» της έκθεσης, ειδικά ως προς την κυβερνητική αβελτηρία στην υλοποίηση μεταρρυθμίσεων, τις είχε επισημάνει δημοσίως ο Κυριάκος Μητσοτάκης, ψέγοντας ταυτόχρονα τους δανειστές ότι έκαναν τα «στραβά μάτια», δεχόμενοι αντ' αυτών την υπερφορολόγηση και την αφαίμαξη της μεσαίας τάξης. Δεν είναι τυχαίο ότι προ ημερών στον ΣΕΤΕ έμεινε μόνο σε αυτή τη διαπίστωση και ζήτησε ισχυρή εντολή για να έχει ελευθερία κινήσεων.

Εμμέσως πλην σαφώς, υπέδειξε την εκτίμησή του ότι μια κυβέρνηση που θα έχει αυτοδυναμία και ευρεία εντολή για μεταρρυθμίσεις, προφανώς μπορεί να εμφανιστεί με άλλον «αέρα» στους δανειστές και να εφαρμόσει το δικό της πρόγραμμα. Στη Ν.Δ. επιμένουν ότι το πρόγραμμά τους είναι ρεαλιστικό και κοστολογημένο και ότι σε κάθε περίπτωση δεν θα χρειαστούν έκτακτα μέτρα για να εφαρμοστεί. Με απλά λόγια, εκτιμούν ότι η δυναμική που θα προσδώσει στην οικονομία μία νίκη της Ν.Δ., θα υπερκεράσει το κόστος των προεκλογικών μέτρων του ΣΥΡΙΖΑ. Επιμένουν ακόμα ότι κανένα από τα επιδόματα που έδωσε ο ΣΥΡΙΖΑ δεν θα ακυρωθεί από την επόμενη κυβέρνηση που είναι αποφασισμένη να προχωρήσει σε προϋπολογισμένη μείωση φόρων και να επεκτείνει το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα.

Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, ότι στην Πειραιώς δεν υπάρχει προβληματισμός και ανησυχία για την επόμενη μέρα. Η επιλογή του κ. Μητσοτάκη να προχωρήσει σε μια μετριοπαθή και χαμηλόφωνη καμπάνια, εξάλλου, δεν είναι μόνο επικοινωνιακή, καθώς όπως έδειξε η κάλπη, η κοινωνία δεν θέλει την όξυνση, αλλά θέλει να ακούσει όσα την αφορούν για την επόμενη μέρα και ο πρόεδρος της Ν.Δ. είναι αποφασισμένος να ακολουθήσει αυτό τον δρόμο μέχρι τέλους. Είναι απολύτως συνειδητή επιλογή και επειδή ο κ. Μητσοτάκης πιστεύει ότι η κατάσταση όχι μόνο δεν επιτρέπει πανηγυρισμούς και αλαζονεία, αλλά

Οι κινήσεις που επέλεξε να κάνει ο κ. Μητσοτάκης τις προηγούμενες ημέρες μοιάζουν «πρωθυπουργικές». Την Πέμπτη, σε συνάντηση που είχε με τους 13 νεοεκλεγέντες περιφερειάρχες, τους ανακοίνωσε ότι θα θεσμοθετήσει Συμβούλιο Περιφερειαρχών, το οποίο θα συνεδριάζει ανά διήμερο υπό τον πρωθυπουργό.

Στην Πειραιώς εκτιμούν ότι η δυναμική που θα προσδώσει στην οικονομία μία νίκη της Ν.Δ., θα υπερκεράσει το κόστος των παροχών του ΣΥΡΙΖΑ.

απαιτεί δουλειά και προετοιμασία, καθώς η κυβέρνηση «ναρκοθετεί» συστημικά την επόμενη μέρα, «σπεκουλάροντας» ταυτόχρονα για το τι θα κάνει η Ν.Δ.

Τα ζητήματα

Στο επιτελείο του κ. Μητσοτάκη ήδη αναγνωρίζουν τις «νάρκες» της επόμενης μέρας και κάνουν προετοιμασία να τις διαχειριστούν. Για αρχή, υπάρχει μεγάλος προβληματισμός για το σύνολο των δημοσίων φορέων, οργανισμών και υπολόγων που βρίσκονται σε «τραγική κατάσταση», όπως λένε στην Πειραιώς. Νάρκη μεγάλων θεωρείται η ΔΕΗ, η οποία επί των ημερών

Συσκέψεις για φορείς και οργανισμούς

Από την επομένη κιόλας των ευρωεκλογών στην Πειραιώς έχουν πυκνώσει οι συσκέψεις για την επόμενη μέρα των εθνικών εκλογών. Πριν καν «κλειδώσουν» τα ονόματα των υπουργών –ο πρόεδρος της Ν.Δ. φέρεται να έχει αποφασίσει για τα βασικά υπουργεία– καταρτίζονται λίστες με ανθρώπους-κλειδιά που θα κληθούν να κάνουν τη «βρώμικη δουλειά» στα υπουργεία, αλλά και σε φορείς και οργανισμούς, καθώς η σημερινή εικόνα είναι τουλάχιστον απογοητευτική. Στην Πειραιώς γνωρίζουν ότι η μετάβαση του κρατικού μηχανισμού πρέπει να γίνει γρήγορα για να μπορούν τα πράγματα να «τρέξουν» με μεγάλη ταχύτητα από την αρχή. Σύμφωνα με πληροφορίες, αυτές τις μέρες μπαίνουν και οι τελευταίες πιελίες στο εμβληματικό νομοσχέδιο –το πρώτο που, όπως έγραψε η «Κ», αναμένεται να καταθέσει η Ν.Δ. ως κυβέρνηση– και αφορά την αναδιοργάνωση της δομής της κυβέρνησης και την αναδιάρθρωση της δομής του πρωθυπουργικού γραφείου.

του ΣΥΡΙΖΑ είναι «ουσιαστικά χρεοκοπημένη», όπως αναφέρουν στη Ν.Δ. Προς τούτο σημείωναν ότι η ΔΕΗ σήμερα δεν έχει κολόνες για να επεκτείνεται το ρεύμα σε περιοχές εντός σχεδίων πόλεων που πρέπει να ηλεκτροδοτηθούν. Δεδομένου, μάλιστα, ότι προχωράει στην πώληση του 40% της λιγνιτικής παραγωγής της χωρίς να ορίζει καν ελάχιστο τίμημα, στην Πειραιώς

αναρωτιούνται τι θα συμβεί όταν χάσει τον μισό της τζίρο διατηρώντας τα κόστη και υπογραμμίζουν ότι η πολιτική της κυβέρνησης οδηγεί «νομοτελειακά» σε αύξηση των τιμολογίων του ρεύματος για τους καταναλωτές. «Απελπιστική» χαρακτηρίζεται η κατάσταση στις αστικές συγκοινωνίες στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, ενώ η εικόνα σε ό,τι αφορά τα ελλείμ-

Η ΔΕΗ, ο ΟΑΣΑ, τα κόκκινα δάνεια και οι εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις για αναδρομικές αποδοχές προβληματίζουν την Πειραιώς,

ματα του ΟΑΣΑ και τον στόλο των λεωφορείων είναι «τραγική».

Τα κόκκινα δάνεια και οι πλειστηριασμοί αποτελούν ακόμη μία νάρκη για την επόμενη κυβέρνηση, καθώς επί ΣΥΡΙΖΑ τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια έφτασαν από το 35% στο 45% του συνόλου των δανείων. Η Ν.Δ. έχει παρουσιάσει τις προτάσεις της για το ζήτημα, με βασικό άξονα τη «δεύτερη ευκαιρία», αλλά και την επιβράβευση των συνεπών δανειοληπτών. Και επιμένει ότι οι τράπεζες πρέπει να κινηθούν γρήγορα και αποφασιστικά στην αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων και ότι οι πρωτοβουλίες σε επίπεδο πιστωτικών ιδρυμάτων,

αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλους τους παράγοντες (συμπεριλαμβανομένων του Δημοσίου, των αποταμιευτών και των τραπεζών).

Ετερη νάρκη είναι οι εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις για αναδρομικές αποδοχές που αφορούν ποσά 3,6 δισ. ευρώ σε ετήσια βάση, με ευθύνη της κυβέρνησης η οποία άφηνε τα θέματα να βαλτώνουν, λένε στην Πειραιώς. Σημειώνεται ότι ο κ. Μητσοτάκης έχει υπογράμμισει ότι η Ν.Δ. θα σεβαστεί τις αποφάσεις, αλλά στο πλαίσιο των δημοσιονομικών περιθωρίων, καθώς τα αναδρομικά αποτελούν εν δυνάμει δημοσιονομική βόμβα.

«Πρωθυπουργικές κινήσεις»

Πάντως, ήδη οι κινήσεις που επέλεξε να κάνει ο κ. Μητσοτάκης τις προηγούμενες μέρες μοιάζουν «πρωθυπουργικές». Η συνάντηση που είχε την Πέμπτη με τους 13 νεοεκλεγέντες περιφερειάρχες –συμπεριλαμβανομένου του Σταύρου Αρναουτάκη που στηρίχθηκε από το ΚΙΝΑΛ και τον ΣΥΡΙΖΑ και όχι από τη Ν.Δ.– όπου τους ανακοίνωσε ότι θα θεσμοθετήσει Συμβούλιο Περιφερειαρχών, το οποίο θα συνεδριάζει ανά διήμερο υπό τον πρωθυπουργό, δείχνουν ότι ο ίδιος έχει ήδη περάσει στην επόμενη φάση.

Εξάλλου, αυτό φάνηκε και από την πρώτη του επίσκεψη της εβδομάδας. Αυτή δεν έγινε τυχαία στο Κερασίνη –δήμο τον οποίο δεν κέρδισε η Ν.Δ.– όπου ο κ. Μητσοτάκης άρχισε τις επαφές με συνάντηση με τον στηριχθέντα από τον ΣΥΡΙΖΑ δήμαρχο Νίκο Βρετάκο. Το μήνυμα δεν ήταν αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης που διεκδικεί την πρωθυπουργία: ήταν ήδη πρωθυπουργικό, καθώς ήθελε να δώσει στιγμή ενότητας στην επόμενη φάση, χωρίς αλαζονεία και βεβητοισμούς. Το ίδιο κλίμα εξέπεμψε και η συνάντηση που είχε την Πέμπτη ο πρόεδρος της Ν.Δ. με τον Αμερικανό πρόεδρό στην Αθήνα Τζέφρι Πάιατ. Όχι μόνο επειδή ήταν η πρώτη μετά τη νίκη της Ν.Δ. στις τριπλές κάλπες, αλλά και επειδή εξέπεμψε μήνυμα μετάβασης στην επόμενη φάση –την κυβερνητική– αφού, σύμφωνα με πληροφορίες συζητήθηκε ένα ευρύς θεματόν, από την οικονομία, μέχρι την εξωτερική πολιτική και τον στρατηγικό διάλογο Ελλάδας-ΗΠΑ.

Περιβάλλον, πολεοδομία και χωροταξία στην ατζέντα Μητσοτάκη

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ**

Τον γνώρισα περίπου πριν από μία δεκαπενταετία, ως τομεάρχη της Νέας Δημοκρατίας για θέματα περιβάλλοντος. Μιας παράταξης που είχε να επιδείξει ενδιαφέρον για τα περιβαλλοντικά και χωροταξικά ζητήματα από την εποχή του Στέφανου Μάνου και που συχνά επιφανή στελέχη της έδειχναν να αντιμετωπιίζουν την περιβαλλοντική νομοθεσία ως εμπόδιο. Όμως, ο Κυριάκος Μητσοτάκης έδειχνε να έχει πάρει σοβαρά το σκιάδες χαρτοφυλάκιο που του είχε ανατεθεί. Και μάλιστα με ελάχιστα μέσα: παρότι κανείς θα περίμενε ότι λόγω επιφάνειας και πολιτικού ονόματος θα περιβαλλόταν από έναν μικρό στρατό στελεχών και συμβούλων, ο ίδιος είχε στη διάθεσή του τότε μόλις δύο ανθρώπους στο πολιτικό του γραφείο στον όροφο μιας πολυκατοικίας στην πλατεία Κάνιγγος. Και διάβαζε: τα σχέδια νόμου που κατατίθεντο στη Βουλή, την κοινοτική νομοθεσία, τις απόψεις επιστημόνων και περιβαλλοντικών οργανώσεων. Το ίδιο έκανε και στη συνέχεια ως πρόεδρος, το 2007-2009, της Επιτροπής Περιβάλλοντος της Βουλής. Το πόρισμα που συνέταξε η Επιτροπή το 2008 θύμιζε σε πολλά από τα συμπεράσματά του εκείνου που πρόσφατα συνέταξε η Επιτροπή Goldammer.

Από τότε μεσολάβησε ένας αιώνας, με όρους πολιτικούς. Ο Κυριάκος Μητσοτάκης είναι πλέον πρόεδρος της Ν.Δ. και υποψήφιος πρωθυπουργός. Όμως προχθές από τον Υμν-

τό, συμμετέχοντας συμβολικά στον καθαρισμό μιας περιοχής, έδειξε να επιθυμεί κάτι περισσότερο από τη συνηθισμένη «πράσινη γαρνιτούρα» στην πολιτική της παράταξής του. «Για εμάς το περιβάλλον είναι αναπόσπαστο στοιχείο μιας αναπτυξιακής πολιτικής», δήλωσε.

Σύμφωνα με στελέχη του περιβάλλοντός του, επιθυμεί κάτι διαφορετικό: να γίνει η Ν.Δ. η πολιτική παράταξη που θα εκφράσει έναν σύγχρονο περιβαλλοντικό λόγο στην Ελλάδα. Το πολιτικό αυτό πέραμα παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον, καθώς μέχρι σήμερα ο φιλοπεριβαλλοντικός λόγος «μονοπωλείται» από τα κόμματα της Αριστεράς.

Το ζήτημα της προστασίας του τοπίου, ειδικά στον νησιωτικό χώρο, πρόκειται να τεθεί μετεκλογικά.

Σύμφωνα όμως με πληροφορίες της «Κ», ο κ. Μητσοτάκης επιθυμεί να αναπτύξει μια εκτενή ατζέντα που θα καλύπτει θέματα περιβάλλοντος, πολεοδομίας και χωροταξίας, δοκιμάζοντας και ορισμένες τολμηρές (πολιτικά) κινήσεις. Για παράδειγμα, πολύ υψηλά στην προσηπική του ατζέντα βρίσκεται το ζήτημα της προστασίας του τοπίου, ειδικά στον νησιωτικό χώρο, κάτι που πρόκειται να τεθεί μετεκλογικά με την επανεξέταση επενδύσεων με μεγάλη «επίδραση» στο τοπίο.

Μία από τις πρώτες κινήσεις που υπόσχεται να κάνει η Νέα Δημοκρατία εφόσον εκλεγεί, είναι να καταθέσει το φθινόπωρο μια νομοθετική παρέμβαση για την αναδιοργάνωση του συστήματος πολιτικής προστασίας (στη φωτ. ο κ. Μητσοτάκης μιλάει σε εθελοντές στον Υμντό).

Επίσης, επιθυμεί να αγγίξει το φλέγον ζήτημα της εκτός σχεδίου δόμησης με δύο τρόπους: σε πρώτο επίπεδο με πολεοδομικά εργαλεία, όπως τις αρτιότητες και τους συντελεστές δόμησης και την κατάργηση των παρεκκλίσεων (κάτι που αποτρέπει πάγο αίτημα του επιστημονικού κόσμου εδώ και δεκαετίες, αλλά κανένας πολιτικός δεν το υλοποιεί). Και σε δεύτερο επίπεδο με την παροχή επαρκών κινήτρων ώστε να κατευθύνεται η ζήτηση για κατοικία στους υπάρχοντες οικισμούς.

Παράλληλα, επιθυμεί να τεθεί επί τάπητος το ζήτημα της φέρουσας ικανότητας στις περιοχές εκείνες που παρουσιάζουν έντονα σημάδια τουριστικού κορεσμού.

Αξιοποίηση απορριμμάτων

Στο ζήτημα των απορριμμάτων, ο κ. Μητσοτάκης έχει ήδη δηλώσει ότι θα επιμενεί στην ευρωπαϊκή γραμμή: διαλογή στην πηγή, ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση, με ιδιαίτερη έμφαση στη συλλογή των οργανικών απορριμμάτων

στην οποία η χώρα υστερεί τραγικά. Ταυτόχρονα, έχει δηλώσει ότι θα έβλεπε θετικά την ενεργειακή αξιοποίηση του υπολείμματος της διαλογής (και όχι γενικά των σύμμεικτων απορριμμάτων) με μονάδα στην Αττική, αντί της αποστολής μέρους του υπολείμματος για καύση σε τσιμεντοβιομηχανία της Μαγνησίας και ταφή των υπολοίπων. Επιθυμεί ακόμη να αναλάβει η Ελλάδα «πρωταγωνιστικό ρόλο» ειδικά για το θέμα των πλαστικών μιας χρήσης, αναλαμβάνοντας πρωτοβου-

λίες πέρα από τα όσα ήδη πρέπει υποχρεωτικά να πράξει η χώρα στο πλαίσιο της κοινοτικής νομοθεσίας.

Ψηλά στην ατζέντα, επίσης, βρίσκεται το ζήτημα της ενεργειακής αναβάθμισης των κτιρίων. Στόχος της Ν.Δ. είναι να αναπτυχθεί ένα πρόγραμμα με γενναία φορολογικά κίνητρα, στο πρότυπο του «Εξοικονομώ». Ειδικά για την τουριστική υποδομή, ο κ. Μητσοτάκης πρότεινε μιλώντας στην Πέμπτη στον ΣΕΤΕ να δοθεί σε παλαιά ξενοδοχεία αυξημένες συντελεστές ως αντάλλαγμα σε ένα πρόγραμμα «γενναίας» ενεργειακής αναβάθμισης. Τα νησιά θεωρείται ότι μπορούν και σε αυτό τον τομέα να διαδραματίσουν προνομιακό ρόλο, ως πεδίο εφαρμογής πιλοτικών προγραμμάτων, σε συνεργασία με εταιρείες διαχείρισης ενέργειας. Ο κ. Μητσοτάκης επιθυμεί να προχωρήσει σε ορισμένες «εντυπωσιακές» κινήσεις: για παράδειγμα, να επιλεγεί ένα νησί στο οποίο να αντικατασταθούν όλα τα συμβατικά οχήματα με ηλεκτροκίνητα.

Τέλος, μία από τις πρώτες κινήσεις που υπόσχεται να κάνει η Ν.Δ. εφόσον εκλεγεί, είναι να καταθέσει το φθινόπωρο μια νομοθετική παρέμβαση για την αναδιοργάνωση του συστήματος πολιτικής προστασίας της χώρας. Σύμφωνα με συνεργάτες του κ. Μητσοτάκη, οι προτάσεις που παρουσιάστηκαν προεκλογικά είναι πρόχειρες και θα επανεξεταστούν αλλά δεν θα «διαγραφούν», καθώς τον πρώτο λόγο στη νέα πολιτική θα έχει η επιστημονική γνώση.

Εξι ετών το 1963, ετοιμάζεται να οβήσει τα κεράκια στην τούρτα των γενεθλίων του.

Με τον Ανδρέα Παπανδρέου στις 10 Σεπτεμβρίου 1995. Διατηρούσαν καθημερινή επαφή από το 1989.

Σαμαράς και Βενιζέλος ξεκίνησαν τη συγκυβέρνηση ως ξένοι. Η εμπειρία αυτή αμυρνήλατσε ειλικρινή φιλία.

Οι σχέσεις Βενιζέλου - Τσίπρα χαρακτηρίζονται από δι-
αρκή ένταση λόγω των τριβών της διακυβέρνησής.

Ο Βενιζέλος, η Φώφη και η Ιστορία

Η πολυκύμαντη διαδρομή του τέως προέδρου του ΠΑΣΟΚ από την υπεράσπιση του Ανδρέα μέχρι την έξοδο από το ΚΙΝΑΛ

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Το 1989 ο Ευάγγελος Βενιζέλος ήταν μόλις 32 ετών, αλλά ο Κώστας Λαλιώτης που τον γνώριζε από την εποχή των φοιτητικών πολιτικών αναζητήσεων ήταν βέβαιος ότι πρόκειται για έναν σπουδαίο επιστήμονα που έπρεπε να συστήσει στον Ανδρέα Παπανδρέου. Η πρώτη επαφή έγινε στο περιθώριο μιας προεκλογικής ομιλίας στο Περιστέρι. Ακολούθησε γεύμα στο σπίτι του Παπανδρέου και ένας κεντρικός ρόλος στο έργο της υπεράσπισης του προέδρου του ΠΑΣΟΚ στον δρόμο προς το Ειδικό Δικαστήριο. Ακριβώς τριάντα χρόνια μετά, ο κ. Βενιζέλος δεν φανταζόταν ότι στις 20 Μαΐου 2019 στο Περιστέρι θα έδινε την τελευταία κοιμητική ομιλία του. Δέκα ημέρες μετά η Φώφη Γεννηματά θα του ανακοίνωνε ότι δεν θα τον τοποθετήσει επικεφαλής του ψηφοδελτίου Επικρατείας του ΚΙΝΑΛ. Την περασμένη Πέμπτη ο διανοούμενος των πολιτικών και ο πολιτικός των διανοούμενων αποχαιρέτησε τη Βουλή των Ελλήνων. Είναι μόλις 62 ετών.

Θα φέρει η θυσία του τέως προέδρου τον επαναπατρισμό των πρώην ψηφοφόρων του ΠΑΣΟΚ; Αυτή είναι η προσδοκία της κ. Φώφης Γεννηματά, η οποία θέλει να μετατρέψει το ΚΙΝΑΛ όχι σε «ουρά του ΣΥΡΙΖΑ», όπως την κατηγορεί ο κ. Βενιζέλος, αλλά σε αντικαταστάτη του ΣΥΡΙΖΑ στη δεύτερη θέση σε κάποιες μελλοντικές εκλογές. Οι περισσότεροι παρατηρητές πιστεύουν ότι αυτός ο στόχος είναι ανεδαφικός. Εκτιμούν ότι ο ΣΥΡΙΖΑ θα διατηρήσει τους παπανδρεϊκούς ψηφοφόρους, ενώ η Ν.Δ. θα προσελκύσει την πλειονότητα των εκσυγχρονιστών που αισθάνονται προσβεβλημένοι από την αντιπολιτευτική αφοργιστία και την αδυναμία ενοποίησης της Κεντροαριστεράς που συμβολίζουν οι απομακρύνσεις στελεχών με κορυφαία αυτή του κ. Βενιζέλου.

Παλαιότερα, η κ. Γεννηματά είχε καλές σχέσεις με τον κ. Βενιζέλο, με αποτέλεσμα στις εκλογές της 6ης Μαΐου 2012 να τοποθετηθεί εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ και στη δεύτερη εκλογίμη θέση του ψηφοδελτίου Επικρατείας (πρώτος ήταν ο Πύρρος Δήμας). Στη συνέχεια υποστήριξε τη «δεξιά στροφή» από τη θέση της αναπληρώτριας υπουργού Αμυνας στην κυβέρνηση Σαμαρά. Όμως, μετά το 2015 που τον διαδέχθηκε στην ηγεσία του κόμματος, οι πρωτοβουλίες του την αιφνιδιαζαν και την επισκίαζαν. Συσσωρεύθηκε ένα αρνητικό δυναμικό που τελικά εκτονώθηκε.

Τα «αρνητικά δυναμικά» δεν είναι η εξαίρεση, αλλά μάλλον ο κανόνας στις πολιτικές σχέσεις του κατά τα άλλα ευγενικού πολιτικού. Η σπάνια οζύνοια που τον χαρακτηρίζει συχνά συνοδεύεται από περιορισμένη υπομονή και έφεση στη σύγκρουση. Πολλοί θυμούνται επεισόδια οργής, όπως αυτό που έζησαν επικεφαλής τραπεζών στα τέλη του 2011, όταν τους απείλησε ότι «θα χάσουν τις τράπεζες» επειδή αντιδρούσαν στους όρους αναδιάρθρωσης του χρέους. Παλαιότερα κατηγορούνταν, όχι πάντοτε άδικα, για υπεροψία και αλαζονεία, χαρακτηριστικά που τα τελευταία χρόνια μάλλον έχουν περιοριστεί.

Αντίθετα, δεν έχουν περιοριστεί το χιούμορ και ο αυτοσαρκασμός του. Ο κ. Βενιζέλος μπορεί να κατακλύζει τα μέσα ενημέρωσης και

Ο Ευάγγελος Βενιζέλος και η Φώφη Γεννηματά στο Ζάππειο για την 3η Σεπτέμβρη 2017. Στο βάθος ο Γιώργος Καμίνης παρακολουθεί περπατώντας.

Ο «δικηγόρος υποθέσεων» ανέλαβε την εθνική υπόθεση της κρίσης του 2009-2010 με μια απροσδόκητη περιφρόνηση στο πολιτικό κόστος.

το Κοινοβούλιο, αλλά είναι πάντοτε μόνος του ακόμα κι όταν βρίσκεται μέσα στο πλήθος. «Δεν εφάπτομαι εύκολα», έχει παραδεχθεί. Η αφοσίωση στον στοχασμό, ήδη από παιδί, όξυνε την αίσθηση ματαιότητας για τη ζωή. Η φιλοδοξία της προσφοράς στην πολιτική με τα έντονα συναισθήματα και τις υπερβολές που προκαλεί έδρασε ως αναληπτικό απέναντι στην αίσθηση αυτή. Πήρε αυτό το αναληπτικό σε μεγάλες δόσεις.

Ο άγνωστος Βενιζέλος

Γεννήθηκε το 1957 στους Αμπελοκήπους της δυτικής Θεσσαλονίκης στη συμβολή των οδών Ελευθερίας και Ελευθερίου Βενιζέλου. Ο πατέρας του δικηγόρος, ο παππούς και ο προπάππος του ιερείς. Το γονίδιο της ιεροσύνης ίσως εξηγεί την κλίση στη ρητορική, αλλά και τις γνώσεις για την εκκλησιαστική ιστορία, με τις οποίες απολαμβάνει να αφηνιάζει τους συνομιλητές του. Το αίνιγμα της ευχέρειας που διαθέτει στην επιστράτευση γνώσεων έχει την εξήγησή του. Οι ικανότητές του οφείλονται στην εφαρμογή αρχών της μνημονικής.

Όπως έχει υπαινιχθεί σε ιδιωτικές συζητήσεις του, γνωρίζει και αξιοποιεί μνημονικούς κανόνες. Η μνημονική είναι μια μέθοδος απομνημόνευσης γνωστή από τα αρχαία χρόνια. Οι νέες πληροφορίες ταξινομούνται στη μνήμη με τη μορφή εικόνων και αντικειμένων.

Το μυαλό όσων γνωρίζουν τη μνημονική δεν είναι απλώς μια αποθήκη όπου καταχωρούνται σκόρπιες εντυπώσεις, αλλά ένα οργανωμένο «παλάτι μνήμης», όπου οι νέες πληροφορίες εντάσσονται σε «προθήκες» και «δωμάτια». Απαιτούνται κόπος και χρόνος για να χτίσει κανείς το «παλάτι μνήμης» του, αλλά αποκτά για πάντα άμεση πρόσβαση σε θεωρίες, νόμους, γνώσεις και γεγονότα.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου μάλλον είχε αντιληφθεί το μυστικό αυτό και γι' αυτό είχε πει τη φράση: «Ο Βαγγέλης έχει το μυαλό του στην άκρη της γλώσσας του». Αρκετά χρόνια νωρίτερα ο Δημήτρης Τσάτσος έλεγε σε συναδέλφους του καθηγητές: «Ελάτε στο μάθημα να δείτε έναν φοιτητή μου. Δεν θα σας πω ποιον. Θα καταλάβετε μόνοι σας».

Οι αντίπαλοί του έχουν κατασκευάσει πολλές ψευδείς εικόνες για να τον πλῆξουν. Μία από αυτές είναι ότι το πραγματικό του επώνυμο είναι «Τούρκογλου» και ότι το άλλαξε για να θυμίζει τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Η αλήθεια είναι το ακριβώς αντίθετο. Η πατρική του οικογένεια κατάγεται από την επαρχία Καρυστίας της Εύβοιας κοντά στην Κύμη και είχε το ίδιο επώνυμο όπως αποδεικνύουν τα μητρώα αρρένων και τα κληροκόλγια του νομού. Η οικογένεια μετακόμισε στην Εύβοια από τη λακωνική Μάνη στα τέλη του 18ου ή στις αρχές του 19ου αιώνα. Ενα άλλο παρακλάδι της ίδιας οικογένειας περίπου την ίδια εποχή μετακόμισε από τη Μάνη στα Χανιά. Είναι η οικογένεια του Ελευθέρου Βενιζέλου.

Ο κ. Βενιζέλος έχει αποσιωπήσει επιμελώς τη μακρινή του συγγένεια με αυτή την ιστορική προσηλυτικότητα, με το σκεπτικό ότι χάνεται τόσο πολύ στα βάθη του χρόνου, ώστε δεν είναι πια συγγένεια. Ωστόσο, ούτε απλή συνωνυ-

μία είναι. Δεν ήθελε, όμως, να τον προσδιορίζει αυτή η συζήτηση. Ήθελε επίμονα να είναι αυτόφωτος και η οποία αξία που του αναγνωρίζουν οι άλλοι να στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο στη δική του αξιολόγηση.

Μια άλλη μειωτική αναφορά ήταν η φράση ότι «δεν είναι πολιτικός πεπεισμένος, αλλά δικηγόρος υποθέσεων». Πράγματι, είχε καταγραφεί συχνά τη ρητορική του ικανότητα προκειμένου να υποστηρίξει ετερόκλητες θέσεις. Απέφυγε το πολιτικό κόστος, ενώ δεν έκρυβε ότι βιαζόταν να διαδεχθεί τον Γιώργο Παπανδρέου. Όμως, ο «δικηγόρος υποθέσεων» βρήκε στην κρίση του 2009-2010 την εθνική υπόθεση που τον κέρδισε και τον άλλαξε. Την ανέλαβε με μια απροσδόκητη περιφρόνηση στο πολιτικό κόστος, παράλληλα με την ενεργοποίηση όλων των πεποιθήσεων που από φοιτητής διέθετε στρατηγικές στο Σοσιαλδημοκρατικό. Έγινε υπουργός Οικονομικών τον Ιούνιο του 2011 και στα επόμενα οκτώ χρόνια αγωνίστηκε, τα πρώτα τέσσερα για να συμβάλει στη διάσωση της Ελλάδας από το ευρώ, δεν είχε ποτέ την υπομονή να διαχειριστεί τον μέσον όρο σε μια κομματική αίθουσα συσκέψεων. Η πρόκληση της κρίσης τον αποξένωσε από ένα κύριο «καθήκον» των αρχηγών, που είναι η συντή-

Ο εμφύλιος

Αρχηγός του ΠΑΣΟΚ έγινε το 2012, αλλά δεν ήταν καλός. Ο πολιτικός που είχε το αναστήμα να αποκρούσει τον Βόλφγκανγκ Σόιμπλε στο Βρότσλαβ της Πολωνίας στις 15 Σεπτεμβρίου 2011, όταν ο Γερμανός υπουργός παρουσίασε αφηνιαστικά ένα πλήρες σχέδιο εξόδου της Ελλάδας από το ευρώ, δεν είχε ποτέ την υπομονή να διαχειριστεί τον μέσον όρο σε μια κομματική αίθουσα συσκέψεων. Η πρόκληση της κρίσης τον αποξένωσε από ένα κύριο «καθήκον» των αρχηγών, που είναι η συντή-

ρηση πελατειακών δικτύων. Οι παπανδρεϊκοί διακινούσαν την αφήγηση ότι «ο Βενιζέλος έριξε τον Παπανδρέου με πραξικόπημα». Ο εμφύλιος ανάμεσα στα «δύο ΠΑΣΟΚ», που συνεχίζεται μέχρι σήμερα σαν τον εμφύλιο στη Συρία, διέλυσε το κόμμα και άνοιξε τον δρόμο στον ΣΥΡΙΖΑ.

Ο Βενιζέλος πρωταγωνίστησε στην ελάφρυνση χρέους ύψους 100 δισ. ευρώ του 2012 και στον αγώνα για να περιοριστεί η εθνική ζημία ύψους 100 δισ. ευρώ του 2015. Η αίσθηση καθήκοντος σφράγισε τη συνεργασία του με τον Λουκά Παπαδήμο και διαμόρφωσε τη σχέση του με τον Αντώνη Σαμαρά. Ξεκίνησαν ξένοι. Σήμερα είναι φίλοι. Τη φίλια «τίμησε» ο ΣΥΡΙΖΑ όταν τους συμπεριέλαβε στην περυσινή σκευωρία της Novartis.

Πολιτικοί σαν τον Ευάγγελο Βενιζέλο δημιουργούν την αίσθηση ότι θα υπάρχουν για πάντα στην πολιτική, όπως οι τοίχοι του Κοινοβουλίου. Την περασμένη Πέμπτη απευθύνθηκε στους τοίχους του Κοινοβουλίου «που έχουν αυτή και μνήμη». Είναι ειρωνεία της Ιστορίας ότι ο Βενιζέλος αποχαιρέτησε τον «συμβολικό τόπο της Δημοκρατίας» μόνο μπροστά σε βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ και στον Λεωνίδα Γρηγοράκο από το ΚΙΝΑΛ, καθώς η αντιπολίτευση είχε αποχωρήσει από τη συζήτηση για τον Πονικό Κώδικα.

Η αποχώρησή του από τη Βουλή συμπίπτει με τη διαφαινόμενη απομάκρυνση του ΣΥΡΙΖΑ από την εξουσία. «Όλος ο κόσμος είναι μια σκηνή», έγραψε ο Σαίξπηρ στο «Όπως σας αρέσει». Το δράμα ολοκληρώθηκε. Οι πρωταγωνιστές αποσύρονται. Οι βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ χειροκρότησαν τον σπουδαίο αντίπαλό τους. Εκείνος κατέβηκε από το βήμα συγκινημένος και τους χαιρέτησε έναν προς έναν. Ενα νέο έργο θα αρχίσει για όλους.

Οι σταθμοί της ζωής του

1974-1980. Σπουδές Νομικής στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και από το 1978 στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού II. Μέλος του πρώτου Εθνικού Συμβουλίου της ΕΦΕΕ και της Νεολαίας της Σοσιαλιστικής Πρωτοβουλίας. Το 1980 αναγορεύεται διδάκτωρ Νομικής και παντρεύεται τη Λίλα Μπακατσέλου.

1984. Εκλέγεται υφηγητής και στη συνέχεια καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου. Με άρθρο του για την ισορροπία των εξουσιών στο αναθεωρημένο Σύνταγμα προβλέπει τη ρήξη Παπανδρέου - Καραμανλή.

1989. Γεννιέται η κόρη του Ελβίνα και γνωρίζει τον Ανδρέα Παπανδρέου. Διακρίθηκε στην ομάδα οργάνωσης της υπεράσπισης του ιδρυτή του ΠΑΣΟΚ για το σκάνδαλο Κοσκωτά και το 1990 εκλέχθηκε στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος.

1993. Εκλέγεται βουλευτής Θεσσαλονίκης. Αναλαμβάνει υφυπουργός Τύπου και ΜΜΕ. Έως το 2015 υπηρετεί διαδοχικά στα υπουργεία Μεταφορών, Δικαιοσύνης, Ανάπτυξης, Πολιτισμού, Εθνικής Αμυνας, Οικονομικών και Εξωτερικών.

2007. Δεν εκλέγεται πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ. «Αν είχα γίνει αρχηγός το 2007, η Ελλάδα θα ήταν διαφορετική», δήλωσε το 2013, όταν είπε ότι λόγω της κρίσης ανέλαβε για τη χώρα έναν ρόλο Κυρηναίου, του βιβλικού προσώπου που βοήθησε τον Χριστό να σκώσει τον σατανά.

2011-2012. Αναλαμβάνει το υπουργείο Οικονομικών. Αποτρέπει το δημοψήφισμα μετά τη διάσκεψη των Καννών. Πρωτοστατεί στην αναδιάρθρωση του χρέους. Εκλέγεται πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ.

2015. Αποχωρεί από την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ και ασκεί συστηματική αντιπολίτευση στην κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ σε όλο το φάσμα της κυβερνητικής πολιτικής - από τους Θεσμούς και τη Δικαιοσύνη έως την οικονομία και την εξωτερική πολιτική.

Αιγιαλίτιδα ζώνη – ΑΟΖ – Υφαλοκρηπίδα: Προσοχή τώρα

Του **ΚΩΣΤΑΣ ΣΗΜΙΤΗ**

Η νέα κυβέρνηση, που θα αναδειχθεί από τις εκλογές του Ιουλίου, θα πρέπει να αντιμετωπίσει ένα σημαντικό θέμα της εξωτερικής πολιτικής μας, τις σχέσεις με την Τουρκία. Τα προβλήματα είναι γνωστά, αλλά οι συνθήκες που επικρατούν σήμερα είναι διαφορετικές από εκείνες που επικρατούσαν επί δεκαετίες μέχρι πρόσφατα. Η αποφασιστική διαφορά προέκυψε από την ανεύρεση κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) και την πιθανολόγηση ότι υπάρχουν κοιτάσματα φυσικού αερίου και πετρελαίου σε περιοχές της ελληνικής και κυπριακής υφαλοκρηπίδας. (Η ΑΟΖ κάθε χώρας συμπίπτει με την υφαλοκρηπίδα που ανήκει στη χώρα.) Ο υπουργός Αμυνας της Τουρκίας δήλωσε πριν από λίγες ημέρες: «Δεν μπορείτε να αγνοείτε τα δικαιώματά και το δικίο της Τουρκίας και τις Τουρκικές Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου [...] Διαμνύουμε στους συνομιλητές μας ότι με τον έναν ή τον άλλο τρόπο δεν θα επιτρέψουμε τετελεσμένα». Η φράση «δεν θα επιτρέψουμε τετελεσμένα» έχει χρησιμοποιηθεί και από τον Ερντογάν.

Είναι πεποιθισή μου ότι το πρόβλημά των Ιμίων το 1996 δεν προέκυψε τυχαία. Η τουρκική ηγεσία τότε θέλησε να εκμεταλλευθεί την κρίση που προκάλεσε η ασθένεια του Ανδρέα Παπανδρέου, η παραίτησή του, και η εκλογή νέας ηγεσίας, για την οποία πίστεψε ότι μπορεί να την αφηνιάσει. Δεν αποκλείεται να υπάραρκον παρόμοιες σκέψεις στη σημερινή τουρκική ηγεσία. Η έντονη πολιτική αντιπαράθεση στην Ελλάδα λόγω των εκλογών δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις για δράσεις. Η Τουρκία μπορεί να θεωρήσει ότι η περίοδος αυτή προσφέρεται για να επιβάλει τις απόψεις της στα θέματα των ορίων τόσο της ελληνικής αιγιαλίτιδας ζώνης όσο και της ελληνικής υφαλοκρηπίδας. Ένα τουρκικό πλοίο με στόχο την έρευνα κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου πλέει ήδη επί της κυπριακής υφαλοκρηπίδας. Μπορεί πιθανότατα η Τουρκία να στείλει πλοίο σε τμήμα της υφαλοκρηπίδας, που η Ελλάδα θεωρεί ελληνική αλλά η Τουρκία τουρκική.

Το γεγονός αυτό, αντί να προκαλέσει

την αρννητική στάση και τη διαμαρτυρία των συμμάχων της Ελλάδας, πιθανόν να τους οδηγήσει σε μια επιφυλακτική στάση. Να θεωρήσουν ότι έχουν την ευκαιρία να τελειάνουν με τις ελληνοτουρκικές διαφορές και έτσι να ισχυροποιήσουν την παρουσία τους στην Ανατολική Μεσόγειο. Είναι ενδεικτική η τοποθέτηση του πρέσβη των ΗΠΑ στην Ελλάδα, που σε ερωτήσεις σχετικά με «τις προκλήσεις της Τουρκίας» στην κυπριακή ΑΟΖ, «σημείωσε την ανάγκη σταθερότητας στην Ανα-

Η Τουρκία μπορεί να θεωρήσει ότι η περίοδος αυτή προσφέρεται για να επιβάλει τις απόψεις της.

τολική Μεσόγειο» και «μίλησε για συμφωνίες εξίσου επωφελείς για τα εμπλεκόμενα μέρη», μία απάντηση που υποδηλώνει πρωτοβουλίες που ίσως δεν θα είναι συμφέρουσες για τη χώρα μας.

Πολλοί πιθανώς θα θεωρήσουν ότι μια τέτοια στάση των «συμμάχων» δεν είναι επιτρεπτή. Θα εκφράσουν την πεποίθησή τους ότι όλοι «όπως συνήθως» στρέφονται κατά της Ελλάδας. Αγνωούν όμως, όπως η πλειοψηφία των Ελλήνων, ότι ακολουθήσαμε και ακολουθούμε μέχρι τώρα συνεπιδεττά μια πολιτική στην οποία κυριαρχεί η επικλινση των δικαιωμάτων μας, αλλά αποφεύγουμε να τα κατοχυρώσουμε για να μην προκαλέσουμε αμφισβητήσεις. Αναγνωρίζουμε τους κανόνες του διεθνούς δικαίου, αλλά εν γνώσει μας δεν επιδιώξαμε την εφαρμογή τους γιατί θεωρούμε πιθανό να προκύψουν αρνητικές επιπτώσεις για τη χώρα. Υπογράψαμε και κυρώσαμε τη διεθνή σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας το 1982, η οποία προβλέπει ότι η αιγιαλίτιδα ζώνη μιας χώρας έχει εύρος 12 μίλια. Παρ’ όλα αυτά δεν έχουμε αυξήσει τα χωρικά μας ύδατα στα 12 μίλια.

Εχουμε επίσης τώρα διαφορετικό εύρος χωρικών υδάτων (6 μίλια) και εναερίου χώρου (10 μίλια). Η αιτία είναι η εξής: Η δυνατή επέκταση των χωρικών υδάτων στα 12 μίλια θα καταστήσει σημαντικά τμήματα του Αιγαίου και νομικά ελληνική θάλασσα. Η ναυσιπλοία θα παραμεί-

Οι κινήσεις της Λευκωσίας, τα διλήμματα της Αθήνας και τα μυνύματα που φτάνουν από την Ουάσινγκτον.

19-22 Ιουνίου. Η παρουσία του κ. Αποστολάκη στις ΗΠΑ σχολιάστηκε θετικά από τους Αμερικανούς αξιωματούχους, καθώς αντιμετωπίστηκε ως ένδειξη ωριμότητας του ελληνικού πολιτικού συστήματος, χωρίς τη συνήθη και αναμενόμενη προεκλογική εσωστρέφεια.

Η τουρκική έξαρση της δραστηριοποίησης στην Ανατολική Μεσόγειο συμπίπτει χρονικά με το ναδίρ στο οποίο τείνουν, δίχως ωστόσο να έχουν φτάσει ακόμα, οι σχέσεις Ουάσινγκτον - Αγκυρας. Στο Αιγαίο τα πράγματα είναι αρκετά πιο ήρεμα, ωστόσο και εκεί η Αγκυρα ακολουθεί το δόγμα της

Ο πρώην πρωθυπουργός κ. Κώστας Σημίτης.

νει ελεύθερη αλλά ξένα πλοία, π.χ. τουρκικά ή άλλα που ανήκουν στις χώρες του Ευξείνου Πόντου (Ρωσία, Ρουμανία κ.λπ.), θα οφείλουν πλέον να υπακούουν στις οδηγίες των ελληνικών αρχών. Κατά της επέκτασης θα διαμαρτυρηθούν όχι μόνο η Τουρκία αλλά και η Ρωσία και οι άλλες χώρες του Ευξείνου Πόντου. Μία δυνατή λύση είναι να υπάρξει μια ζώνη ελεύθερης ναυσιπλοίας που να διασχίζει το Αιγαίο Πέλαγος. Θεωρείται όμως προς το παρόν μη δυνατή γιατί οι απόψεις Ελλάδας και Τουρκίας ως προς την αιγιαλίτιδα ζώνη τους διαφέρουν πολύ.

Ενα άλλο παράδειγμα εκκρεμότητας, λόγω των υφισταμένων με την Τουρκία διαφορών, είναι η μη κατάθεση των συντεταγμένων (του γεωγραφικού μήκους και πλάτους) για τα όρια της ελληνικής υφαλοκρηπίδας στον γενικό γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, όπως έχουμε υποχρέωση σύμφωνα με τη σύμβαση για το δικαίο της θάλασσας. Υποστηρίζουμε δημόσια την άποψη ότι η ελληνική υφαλοκρηπίδα εκτείνεται μέχρι την υφαλοκρηπίδα της Κύπρου. Η Τουρκία διεκδικεί όμως ένα τμήμα του χώρου αυτού και έχει ενημερώσει τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών για τις απόψεις της. Η ελληνική και η τουρκική άποψη για τα όρια των υφαλοκρηπίδων δεν συμβιβάζονται και συγκρούονται.

Ο ορισμός συντεταγμένων εξισούται με μονομερή οριοθέτηση, πράγμα

το οποίο αποκλείεται από τη σύμβαση για το δικαίο της θάλασσας. Η σύμβαση υποδεικνύει, στην περίπτωση στενότητας θαλασσών, τη διμερή συμφωνία ως τη λύση για την οριοθέτηση. Είμαστε, κατά συνέπεια, υποχρεωμένοι, προτού προχωρήσουμε σε οριοθέτηση, να επιδιώξουμε λύση με συμφωνία ή με προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο. Κατάθεση συντεταγμένων, με τις οποίες διαφωνεί η Τουρκία, θα είχε ως άμεση συνέπεια κατάθεση συντεταγμένων εκ μέρους της, που θα ήταν ασυμβίβαστες με τις ελληνικές. Τα Ηνωμένα Έθνη θα θεωρούσαν αναγκαία την επίλυση της διαφοράς από το Διεθνές Δικαστήριο. Για το τι θα αποφασίσει το Δικαστήριο επικρατεί αβεβαιότητα. Μπορεί να επιδιώξει μια συμβιβαστική λύση που δεν θα ικανοποιούσε καμία από τις δύο πλευρές.

Κατά την ελληνική άποψη όλα τα νησιά μας έχουν υφαλοκρηπίδα και αυτή ανήκει στην ελληνική ΑΟΖ. Η Κρήτη π.χ. όπως και τα Δωδεκάνησα έχουν υφαλοκρηπίδα που πρέπει να θεωρείται και θεωρείται ελληνική. Η Τουρκία αμφισβητεί ότι τα ελληνικά νησιά, όπως τα Δωδεκάνησα ή η Κρήτη, έχουν ελληνική υφαλοκρηπίδα. Η Τουρκία επικαλείται την άποψη ότι τα νησιά δεν έχουν υφαλοκρηπίδα. Παρερμηνεύει τη νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης.

Το Διεθνές Δικαστήριο έχει αποφανθεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, ότι ένα μικρό νησί δεν έχει δική του υφαλοκρηπίδα εφόσον βρίσκεται κοντά σε έναν «κύριο όγκο ξηράς». Η υφαλοκρηπίδα ανήκει σε αυτήν την περίπτωση στο κράτος που έχει τον κύριο όγκο ξηράς. Η Ελλάδα προβάλλει όμως το επιχείρημα ότι στην περιοχή υπάρχουν πολλά νησιά και νησίδες που όλα μαζί αποτελούν μια ενότητα, τα Δωδεκάνησα, και ορίζουν έτσι την ελληνική κυριότητα της υφαλοκρηπίδας στην περιοχή. Οσον αφορά την Κρήτη, θεωρεί αυτονόητο ότι το μέγεθός της αποδεικνύει τόσο ότι είναι προέκταση της ελληνικής υφαλοκρηπίδας, όσο και ότι επεκτείνει την ελληνική υφαλοκρηπίδα προς το Λιβυκό Πέλαγος. Θα πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι κατά την Τουρκία η υφαλοκρηπίδα νότια της Κρήτης και δυτικά της Κύπρου της ανήκει, μια που πρόκειται για νησιά και

επομένως δεν μπορεί να έχουν δική τους υφαλοκρηπίδα!!

Για τη λύση των θεμάτων που αφορούν τα θέματα των θαλασσίων συνόρων έχουν πραγματοποιηθεί διαπραγματεύσεις με την Τουρκία στο πλαίσιο μιας συνεννόησης εμπειρογνομώμων τα έτη 2002 μέχρι το 2016. Οι διαπραγματεύσεις υπήρξαν συστηματικές σε ορισμένες στιγμές κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ιδίως τα χρόνια 2002-2004 και 2010-2012. Στον υπόλοιπο χρόνο

Ο κίνδυνος επεισοδίων θα είναι υπαρκτός, εάν δεν προσπαθίσουμε να βρούμε λύσεις, όχι πάντα ευχάριστες.

σχεδόν μόνο τυπκές. Δεν απέδωσαν. Η Ελλάδα και η Τουρκία απείχαν επίσης μέχρι τώρα από έρευνες/εξορύξεις στο Αιγαίο σε περιοχές αμφισβητούμενης κυριότητας για να μην προκληθεί επεισόδιο. Αλλά τώρα είναι μεγάλες οι πιθανότητες να αλλάξει η Τουρκία στάση.

Η κυβέρνησηή μου, στο διάστημα 1996-2004, για να αποφευχθεί μία διαμάχη με την Τουρκία, για τα σύνορά μας, είχε επιτύχει το 1999 να συμπεριληφθεί στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι ρήτρα που υποχρέωνε κάθε υποψήφιο κράτος, όπως ήταν η Τουρκία, «να καταβάλλει κάθε προσπάθεια για την επίλυση κάθε εκκρεμούς συνοριακής διαφοράς. Αλλιώς θα πρέπει να φέρει τη διαφορά ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου».

Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας του 2004 παραιτήθηκε του δικαιώματος αυτού ένστασης για την ένταξη της Τουρκίας, που είχε αποφασισθεί στο Ελσίνκι και είχε καθιερωθεί και από τη στάση της Ελλάδας στα Συμβούλια της Ενωσης. Αποδέχθηκε την έναρξη των συζητήσεων για την ένταξη της Τουρκίας παρά την αμφισβήτηση των ελληνικών συνόρων από την Τουρκία. Θεώρησε, ίσως, ότι η απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου, εάν προσέφευγε η Τουρκία σε αυτό, να μην αποδεχόταν το σύνολο της ελληνικής άποψης για τα σύνορα της υφαλοκρηπίδας της χώρας. Αγνόησε όμως τελείως τους

κινδύνους στους οποίους θα οδηγούσε και οδήγησε η στάση της. Η πρωτοβουλία αυτή της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας έδωσε τη δυνατότητα στην Τουρκία να επαναφέρει το θέμα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας όποτε το κρίνει σκόπιμο. Γι’ αυτό και είναι δυνατή η σημερινή αμφισβήτηση των συνόρων από την Τουρκία, η ένταση στις σχέσεις των δύο χωρών και πάντα ο κίνδυνος μιας πρόκλησης.

Θα πρέπει επίσης να επενθυμίσουμε ότι η Τουρκία έχει παραχωρήσει για έρευνες οικόπεδα που ανήκουν στην κυπριακή υφαλοκρηπίδα (ΑΟΖ) με τον ισχυρισμό ότι ανήκουν στην Τουρκία. Αντιτίθεται επίσης στη συμφωνία συνεργασίας Κύπρου, Ισραήλ και Αιγύπτου για την αξιοποίηση των υδρογονανθράκων που θα ανευρεθούν. Η Τουρκία τη θεωρεί εκθρική πράξη. Δεν αποκλείεται επίσης οι υπάρχουσες εκκρεμότητες, οι οικονομικές δυσκολίες και η αμφισβήτηση του πρωθυπουργού Ερντογάν, που διεκίνητ στις πρόσφατες δημοτικές εκλογές, να οδηγήσουν τον Ερντογάν σε επιθετικές ενέργειες με τον ισχυρισμό ότι η Κύπρος δεν έχει δική της υφαλοκρηπίδα.

Η Τουρκία επιδιώκει επίσης τη λύση του Κυπριακού με τη δημιουργία δύο κρατών, ενός τουρκικού και ενός ελληνικού, και όχι όπως έχει συμφωνηθεί με τη δημιουργία ενός ομόσπονδου κράτους με μέλη δύο κοινότητες, μία ελληνική και μία τουρκική. Η δημιουργία ενός τουρκικού κράτους στην Κύπρο θα διευκολύνει τις διεκδικήσεις της Τουρκίας σχετικά με την κυπριακή υφαλοκρηπίδα. Θα ενέχει επίσης τον κίνδυνο η Τουρκία να εμπλέξει το ελληνοκυπριακό κράτος στις συνοριακές διαφορές της με την Ελλάδα για να ασκήσει έτσι πιο αποτελεσματική πίεση.

Πιστεύω ότι η τακτοποίηση των εκκρεμοτήτων μετά τις εκλογές είναι αναγκαία. Ο κίνδυνος επεισοδίων με αρνητικές επιπτώσεις θα είναι υπαρκτός, εάν δεν προσπαθήσουμε να βρούμε λύσεις, όχι πάντα ευχάριστες ίσως, αλλά που κατοχυρώνουν την ειρήνη στην περιοχή. Σε μια τέτοια προσπάθεια η Ελλάδα θα έχει, πιστεύω, την συμπαράσταση τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και των ΗΠΑ.

Εντείνονται οι φόβοι για ενδεχόμενο ελληνοτουρκικό «θερμό επεισόδιο»

Η Αγκυρα προχωρά το σχέδιό της για τη δημιουργία τετελεσμένων στην Ανατολική Μεσόγειο εις βάρος της κυριαρχίας της Κύπρου

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΩ**

Με τον κίνδυνο ενός ελληνοτουρκικού «θερμού επεισοδίου» να συζητείται ολοένα και πιο ανοιχτά σε Αθήνα, Λευκωσία αλλά –όπως φαίνεται τελευταία–και στην Ουάσινγκτον, η Αγκυρα προχωρά ολοταχώς προς την προσεδιασμένη απόφασή της να δημιουργήσει τετελεσμένα στην Ανατολική Μεσόγειο. Η γεώτρηση του «Φατίκ» στην κυπριακή ΑΟΖ λειτουργεί ήδη εις βάρος των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Λευκωσίας, ωστόσο πλέον αναμένεται η άφιξη και του δεύτερου πλωτού γεωτρήπανου, ονόματι «Γιαβούζ», το οποίο –και επισήμως πλέον– θα δραστηριοποιηθεί στην περιοχή.

Παρά το γεγονός ότι οι Τούρκοι έχουν προαναγγείλει την αποστολή του «Γιαβούζ» εντός του Ιουλίου στην κυπριακή ΑΟΖ (εντός των αποκαλούμενων «αδειών» που έχει παραχωρήσει το ψευδοκράτος στην Αγκυρα), ουδείς στην Αθήνα μπορεί να αποκλείσει την είσπευση. Όσο συμβαίνουν αυτά στην Ανατολική Μεσόγειο, η Αθήνα παρατηρεί με ψυχραιμία τις τουρκικές κινήσεις δυτικότερα, αναμένοντας να διαπιστώσει αν η Αγκυρα θα προχωρήσει σε συνολική προβολή των διεκδικησέων της στην περιοχή, δηλαδή στα νότια του Καστελλόριζου, εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδας. Καλά πληροφορημένες πηγές υπογραμμίζουν ότι στην Αθήνα δεν έχει ληφθεί απολύτως καμία απόφαση για την στάση που θα τηρηθεί σε περίπτωση που ερευνητικό πλοίο ή

άλλου είδους σκάφος, επιχειρήσει να δραστηριοποιηθεί στην ελληνική υφαλοκρηπίδα. Ολα είναι ανοιχτά, παρά το γεγονός ότι η Αθήνα επιμένει στην ανάγκη διατήρησης ενός μετριοπαθούς διπλωματικού προφίλ, ανεξαρτήτως των τουρκικών προκλήσεων. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η απόφαση του υπουργού Εθνικής Αμυνας Ευάγγελου Αποστολάκη να επιμείνει στην κανονική διεξαγωγή του δεύτερου γύρου τεχνικών επαφών ανάμεσα σε Τούρκους και Έλληνες στρατιωτικούς στην Αγκυρα, που έχει προγραμματιστεί για το τριήμερο

Εκτός από το «Φατίκ» (φωτ.) που έχει ξεκινήσει ήδη γεώτρηση στην κυπριακή ΑΟΖ, η Τουρκία απειλεί ότι θα στείλει στην περιοχή και δεύτερο πλωτό γεωτρήπανο, ονόματι «Γιαβούζ».

ιδιότυπης αμοιβαιότητας που χαρακτηρίζει τη δράση της. Ενώ η εβδομάδα κύλησε σχετικά ήσυχα, η επίσκεψη του αρχηγού ΓΕΣ στο Ανατολικό Αιγαίο την περασμένη Τρίτη, οδήγησε την αμέσως επόμενη ημέρα σε υπαράξια πραξιάσεων και μια πτήση μαχητικού πάνω από το Αγαθονήσι, ενώ και τις επόμενες ημέρες καταγράφηκε μηδενική δραστηριότητα. Παρά την τουρκική κινητικότητα, φαίνεται ότι η Ουάσινγκτον έχει αποφασίσει όχι απλά να ενισχύσει τις σχέσεις της με την Ελλάδα σε διμερές επίπεδο, όπως φάνηκε από τις επαφές του υπουργού

Εθνικής Αμυνας Ευάγγελου Αποστολάκη στην Ουάσινγκτον, αλλά να θέσει σε λειτουργία το σχήμα «3+1» στην Ανατολική Μεσόγειο. Η ευθυγράμμιση των ΗΠΑ με την τριμερή Ελλάδας, Κυπριακής Δημοκρατίας και Ισραήλ συνεχίζεται με πρακτικά βήματα.

Ενισχύεται το «3+1»

Την ερχόμενη εβδομάδα θα πραγματοποιηθεί στη Λευκωσία η πρώτη συνάντηση εκπροσώπων των τεσσάρων χωρών για θέματα αντιμετώπισης της τρομοκρατίας. Η Ουάσινγκτον επιθυμεί την περαιτέρω ενίσχυση του σχήματος

«3+1» και τους επόμενους μήνες η συγκεκριμένη δομή αναμένεται να λάβει ακόμα πιο οριστική μορφή. Η καταπολέμηση της τρομοκρατίας βρίσκεται στην κορυφή της ατζέντας, ωστόσο ακολουθούν η άμυνα και η ενέργεια. Ο τομέας της άμυνας είναι ιδιαίτερα σημαντικός κυρίως για τη Λευκωσία, η οποία διαθέτει πενιχρά μέσα για να υπερασπιστεί αυτόνομα τα συμφέροντά της. Οι τελευταίες συζητήσεις με τους Γάλλους για τη δημιουργία υποδομών κατάπλου πολεμικών, αλλά και οι πρόσφατες επαφές με σειρά Αμερικανών αξιωματούχων για την άρση της απαγόρευσης

πώλησης όπλων προς την Κυπριακή Δημοκρατία, σε συνδυασμό με τα προσδοκώμενα κέρδη από το φυσικό αέριο, συνθέτουν ένα πλαίσιο μελλοντικής ενίσχυσης της αποτρεπτικής ικανότητας της.

Όπως φάνηκε και από την πρόσφατη δημοσιοποίηση ενός κάρτι που η αμερικανική διπλωματία χρησιμοποίησε στις επαφές της κατά τη διετία 2015-2017, η δημιουργία ενός ενεργειακού κοινόσπουμ από τις χώρες της Ανατολικής Μεσογείου, με σκοπό επίλυση εκκρεμοτήτων, όπως το Κυπριακό, το σχέδιο για δημιουργία μιας μόνημς δομής στην περιοχή δεν είναι νέο. Ο τότε ειδικός απεσταλμένος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ για τα ενεργειακά Εϊμος Χοκστάιν μετακινείτο ανάμεσα σε Αθήνα, Αγκυρα, Λευκωσία, Βηρυτό και Ιερουσαλήμ και πρακτικά αναζητούσε τρόπους προώθησης ενός σχεδίου που θα καθιστούσε την περιοχή –ανταγωνιστικό προς τη Ρωσία– κόμβο εξαγωγής φυσικού αερίου. Την ίδια περίοδο Αθήνα και Λευκωσία έγιναν κοινωνοί διαφόρων ιδεών για την επίλυση του Κυπριακού, ανάμεσα στις οποίες και η δημιουργία μιας τουρκικής βάσης στην Κύπρο, ώστε να ικανοποιηθούν οι κόκκινες γραμμές της Αγκυρας. Εκτοτε, έχουν αλλάξει πολλά, όμως η πολιτική των ΗΠΑ για δημιουργία σταθερών δομών για την περιοχή παραμένει στην ίδια κατεύθυνση, δίχως, ωστόσο, στην Τουρκία, η οποία φαίνεται να επιλέγει κάποιον άλλο, μάλλον ασαφή και στον ίδιο τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, δρόμο.

Το SPD αναζητεί αρχηγό, γραμμή και ψηφοφόρους

Βαθαίνει η ιδεολογική και πολιτική κρίση στους Γερμανούς σοσιαλδημοκράτες

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Μετά τη δεινή ήττα των Γερμανών σοσιαλδημοκρατών (SPD) στις ευρωεκλογές και στην τοπική αναμέτρηση της Βρέμης, η επικεφαλής του SPD, Αντρέα Νάλες, υπέβαλε την παραίτησή της με μια ιδιαίτερα συγκινητική ομιλία. Παρέδωσε έτσι τη σκυτάλη σε μια μεταβατική τρόικα, η οποία θα κληθεί να προετοιμάσει τη διαδικασία για την ανάδειξη νέας ηγεσίας, ενδεχομένως και ενός διδύμου ηγετών, κατά τα πρότυπα των Γερμανών Πρασίνων.

Η κρίση στο SPD, όμως, συμπαρασύρει ολόκληρο τον μεγάλο συνασπισμό στο Βερολίνο, με δεδομένο ότι συρρίκνωση των ποσοστών τους είδαν και οι χριστιανοδημοκράτες (CDU) στις ευρωεκλογές. Την ίδια στιγμή, φαίνεται πως δεν εμπνέει τελικά εμπιστοσύνη ως διάδοχος της καγκελαρίου Άγκελα Μέρκελ η προστατευόμενη της, Ανεγκρετ Κραμπ Κάρενμπαουερ (AKK), με αποτέλεσμα να διατυπώνονται ερωτήματα για το πολιτικό της μέλλον. Η δημοτικότητα της καγκελαρίου είναι πάλι στο ζενίθ και έχει αυξηθεί κατά 14%.

Το πρόβλημα είναι ότι σε αυτές τις συνθήκες ουδείς θέλει να αναλάβει την ηγεσία των σοσιαλδημοκρατών, αφού η κατάληξη είναι γνωστή. Ζιγκμαρ Γκάμπριελ,

Η επικεφαλής του SPD Αντρέα Νάλες, έπετα από την πανωλεθρία που υπέστη το κόμμα της στις ευρωεκλογές, υπέβαλε την παραίτησή της. Η κρίση στο SPD, όμως, συμπαρασύρει ολόκληρο τον μεγάλο συνασπισμό στο Βερολίνο.

Οι Πράσινοι ταραάζουν τα νερά στη Βρέμη

Προειδοποιητική βολή για τους Χριστιανοδημοκράτες αποτελεί η πρόθεση των Γερμανών Πρασίνων να συγκροτήσουν κεντροαριστερή κυβέρνηση συνασπισμού στη Βρέμη, από κοινού με τους Σοσιαλδημοκράτες και το Κόμμα της Αριστεράς. Πρόκειται για μία υπόμνηση προς τη Μέρκελ και το κόμμα της πως ακόμη και αν κερδίσουν τις εκλογές, οποιεσδήποτε εκλογές, η εξουσία δεν είναι εξασφαλισμένη. Η προσπάθεια των Πρασίνων για μια αριστερόστροφη κυβέρνηση στο χανσεατικό λιμάνι αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς το οικολογικό κόμμα, το οποίο αναδείχθηκε δεύτερη δύναμη στις ευρωεκλογές, επιθυμεί πρόωρες εκλογές σε περίπτωση που καταρρεύσει ο μεγάλος συνασπισμός στο Βερολίνο. Το σενάριο αυτό δείχνει ολοένα πιθανότερο μετά τη διπλή ήττα των Σοσιαλδημοκρατών τον περασμένο μήνα. Τα τρία κόμματα της Κεντροαριστεράς –SPD, Πράσινοι και Die Linke– είχαν άλλωστε περισσότερες έδρες από το συντηρητικό στρατόπεδο της Μέρκελ, αν και οι πολιτικές διαφορές τους δεν επέτρεψαν στους προαναφερθέντες σχηματισμούς να δημιουργήσουν ενιαίο μέτωπο και να κυβερνήσουν τη Γερμανία.

στην εξουσία και όχι οι αρχηγικές φιλοδοξίες των στελεχών του. «Να καταλήγουμε διαρκώς στον μεγάλο συνασπισμό από κεκτημένα ταχύτητα, επειδή πιστεύουμε ότι όλες οι υπόλοιπες λύσεις είναι χειρότερες. Αυτό ακριβώς είναι που συρρικνώνει το SPD στη μεγάλη διάρκεια», δηλώνει στην ιστοσελίδα της Zeit.

«Το SPD και το CDU δεν τελούν σε κρίση. Είναι η κρίση», γράφει σε σχόλιό της η εφημερίδα Tagesspiegel, αποδίδοντας την οικτρή εμφάνιση των δύο παραδοσιακών σχηματισμών στην παρακμή των μεγάλων λαϊκών κομμάτων (Volksparteien). Από τη μία η μετανάστευση και από την άλλη το κλίμα, που αποτελούν τις μεγάλες ανησυχίες του εκλογικού σώματος στη Γερμανία, ψαλιδίζουν την επιρροή των δύο κομμάτων προς όφελος της «Εναλλακτικής για τη Γερμανία» (AfD) και των Πρασίνων αντίστοιχα. Το ίδιο λοιπόν που

ισχύει για τους σοσιαλδημοκράτες βρίσκει την επαλήθευσή του και στην περίπτωση των χριστιανοδημοκρατών. Μπορεί οι πολίτες να εκτιμούν την καγκελάριο, αλλά αυτό δεν συνεπάγεται την ψήφο τους. Παλιότερα αρκούσε στο CDU να προβάλλει την καγκελάριο και επικεφαλής του κόμματος.

Από το 2017 στο 2019

Το 2013 η εικόνα της ήταν ικανή να εξασφαλίσει στο κόμμα την απόλυτη πλειοψηφία, σημειώνει το περιοδικό Der Spiegel. Το αυτό συνέβη και το 2017. Παρά την πόλωση που πυροδότησε η μεταναστευτική πολιτική της, το CDU επανενέδνυσε στο πρόσωπό της για να κερδίσει τις εκλογές, έστω και χωρίς απόλυτη πλειοψηφία. Είναι η γνωστή στρατηγική των αρχηγικών κομμάτων. Όπως το SPD παλιότερα εργαλειοποιούσε τη δημοτικότητα του Γκέρχαρντ Σρέντερ, έτσι και

το CDU μπορούσε να σημειώνει εκλογικές νίκες εκμεταλλευόμενο την απήχηση της Μέρκελ. Όχι πια. Στις ευρωεκλογές, ούτε η AKK ούτε ο Spitzenkandidat, Μάνφρεντ Βέμπερ, ήταν πρόσωπα τέτοιας εμβέλειας ώστε να ωθήσουν τους ψηφοφόρους στην ψήφο υπέρ του CDU. Ταυτόχρονα, από άποψη ατζέντας, το κόμμα αποδείχτηκε κενό περιεχομένου. «Πρέπει να σταματήσουμε να διαχειριζόμαστε την πολιτική μας απόγνωση», προειδοποιεί ένας έμπειρος χριστιανοδημοκράτης πολιτικός, ο Νόρμπερτ Ρέτγκεν, πρώην υπουργός Περιβάλλοντος.

Στις πιο πρόσφατες δημοσκοπήσεις, οι χριστιανοδημοκράτες εμφανίζονται να μονομαχούν με τους Πρασίνους για την πρώτη θέση, καθώς το οικολογικό κόμμα ενισχύεται από την εγκατάλειψη του ριζοσπαστισμού του παρελθόντος και τη μετατροπή του σε αστικό κόμμα, σε συνδυασμό με τους φόβους που δημιουργεί σε όλο τον κόσμο η κλιματική αλλαγή. Στον αντίποδα, οι σοσιαλδημοκράτες παρουσιάζονται αποδυναμωμένοι να παλεύουν με το ψυχολογικό όριο του 15%, έχοντας απολέσει τον ταξικό χαρακτήρα και τον ιστορικό ρόλο τους ως εκπρόσωποι της εργατικής τάξης. Οι επόμενες δοκιμασίες για τα δύο πάλοι ποτέ «μεγάλα κόμματα» είναι δύο τοπικές αναμετρήσεις τον Σεπτέμβριο σε δύο πρώην ανατολικογερμανικά κρατίδια, τη Σαξονία και το Βρανδεμβούργο, ενώ στα τέλη Οκτωβρίου ακολουθεί η Θουριγγία, όπου το AfD έχει ισχυρή παρουσία. Αν τελικά το SPD αποφασίσει να αποχωρήσει από τον μεγάλο συνασπισμό, το φετινό φθινόπωρο μπορεί να αποδειχθεί καθοριστικό για το μέλλον της Γερμανίας.

Υπερβολικό έλλειμμα και... Ματέο Σαλβίνι απειλούν την Ιταλία

Θέλει την πρωθυπουργία της χώρας

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Θα τινάξει ο Ματέο Σαλβίνι την ιταλική κυβέρνηση στον αέρα, προκαλώντας πρόωρες εκλογές τον Σεπτέμβριο, ή θα περιμένει πρώτα την έκβαση της κρίσιμης διαμάχης με τις Βρυξέλλες, φορτώνοντας στους κυβερνητικούς εταίρους του τα κυοφορούμενα επώδυνα μέτρα και πηγαίνοντας εν συνεχεία στις κάλπες ως ο μόνος πιθανός «σωτήρας»;

Συνεχίζοντας την αγωνιώδη αναζήτηση διεξόδου από την οικονομική στασιμότητα που τροφοδοτεί την πολιτική αστάθεια, το ιταλικό εκλογικό σώμα ανέτρεψε για μία ακόμη φορά τα πολιτικά δεδομένα, αντιστρέφοντας τους ρόλους των δύο κομμάτων του κυβερνητικού συνασπισμού.

Το 34% που απέσπασε η Λέγκα στις ευρωεκλογές σε συνδυασμό με τα αυξημένα ποσοστά του συμμαχικού της νεοφασιστικού κόμματος «Αδελφοί της Ιταλίας» επιτρέπει στον Ματέο Σαλβίνι να σχεδιάζει μια νέα κυβέρνησή με τον ίδιο στο αξίωμα του πρωθυπουργού.

«Τα εκλογικά ραντεβού έχουν μετατραπεί σε σφαγεία, με σκοπό την καθάρηση του εκάστοτε επικεφαλής της κυβέρνησης, πριν καν προλάβει να θέσει σε εφαρμογή έστω και περιορισμένους έκβασ μεταρρυθμίσεις», σχολίασε ο διευθυντής του Il Fatto Quotidiano, Μάρκο Τραβάλιο.

Το διάγγελμα Κόντε

Με αυτό το σκεπτικό, ίσως να μη βιαστεί ο Σαλβίνι να γίνει πρωθυπουργός. Ουτως ή άλλως, έχει αναλάβει τα νήια της κυβέρνησης, σε σημείο που ο πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε απευθύνθηκε με διάγγελμα στον ιταλικό λαό για να ζητήσει από τους αντιπροέδρους (τον εξής έναν, τον Σαλβίνι) να μην τον ακυρώσουν. Με τις νέες ενδοκυβερνητικές ισορροπίες, πολλά από τα θέματα που ενδιαφέρουν τον Σαλβίνι, όπως οι αναθέσεις δημοσίων έργων και η προ-

ώθηση της αυτονομίας των ιταλικών περιφερειών, έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να υλοποιηθούν.

Επίσης, η συνέχιση της συγκυβέρνησης θα προσφέρει στον Σαλβίνι έναν βολικό αποδιοπομπαίο τράγο, στον οποίο θα μπορούσε να μεταθέσει τις ευθύνες αν δεν υλοποιηθεί η υπόσχεση για καθιέρωση ενιαίου χαμηλού φορολογικού συντελεστή.

Η Ιταλία παραμένει εγκλωβισμένη στην παγίδα του χρέους, το οποίο αυξάνεται καθώς οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι χαμηλότεροι από τα επιτόκια του χρέους, ενώ οι Βρυξέλλες ετοιμάζονται να ανοίξουν και επισήμως διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος εις βάρος της χώρας. «Με περικοπές δαπανών, κυρώσεις και λιτότητα, έχουμε δει αύξηση του χρέους, της φτώχειας, της επισφάλειας

Οι ευρωεκλογές άλλαξαν τις ενδοκυβερνητικές ισορροπίες, την ώρα που η διαμάχη Ρώμης - Βρυξελλών εντείνεται.

και της ανεργίας. Πρέπει να κάνουμε το αντίθετο», είπε ο Σαλβίνι ανακρινόμενος ότι η ιταλική κυβέρνηση δεν θα φέρει το πακέτο υφρεσιακών μέτρων που ζητάει η Κομισιόν.

Ο ρόλος του «σκληρού», που τα λέει «χύμα» στην Ευρώπη, ενώ ο πρωθυπουργός Κόντε, ο αντιπρόεδρος Ντζί Μάιο και ο υπουργός Οικονομικών Τζορβάνι Τρία αναλαμβάνουν πιο θεσμικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις με τις Βρυξέλλες, ταιριάζει πολύ καλά στον Σαλβίνι. Τον ρόλο του απειθαρχου μπροστά στη δημοσιονομική ορθοδοξία, όμως, 2011 και ο Σίλβιο Μπερλουσκόνι, έως ότου η πίεση των αγορών σήμανε το τέλος της κυβέρνησής του.

Ο αντιπρόεδρος Ματέο Σαλβίνι εκμεταλλεύεται στο έπακρο τη φθορά που υφίσταται ο πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε.

Ο Τραμπ εξαπέλυσε εκτός τόπου και χρόνου επίθεση σε πολιτικούς αντιπάλους του

Μπροστά στους τάφους χιλιάδων Αμερικανών στρατιωτών που έπεσαν κατά την απόβαση στη Νορμανδία, ο Αμερικανός πρόεδρος Τραμπ ένωσε την ανάγκη να απευθυνθεί προς τους Αμερικανούς και να μιλήσει για... τους πολιτικούς του αντιπάλους. Η συνέντευξη του Αμερικανού προέδρου από τη Νορμανδία ήταν αξιοσημείωτη για την άγνοια της βαρύτητας των στιγμών αλλά και την παντελή έλλειψη νοήματος των όσων δίλωσε σε σχέση με τον ανεξάρτητο εισαγγελέα Ρόμπερτ Μιούλερ, τον οποίο όπως φαίνεται ο Τραμπ συγκαταλέγει στους πολιτικούς του αντιπάλους.

Ο Μιούλερ πολέμησε στο Βιετνάμ και παρασημοφορήθηκε γι' αυτό, αλλά ο Τραμπ δεν θεώρησε ότι η συγκυρία ίσως να ήταν ακατάλληλη για να του επιτεθεί.

«Ο Μιούλερ γελοιοποιήθηκε», ισχυρίστηκε ο Τραμπ μιλώντας στη δημοσιογράφο του Fox News Λόρα Ινγκραμ. «Υποχρεώθηκε να γράψει επιστολή για να διορθώσει την κατάθεσή του, επειδή η κατάθεσή του ήταν λάθος», πρόσθεσε ο Αμερικανός πρόεδρος, με αποτέλεσμα όσοι παρακολούθησαν την υπόθεση των ερευνών Μιούλερ να τριβούν τα αυτιά τους: από τη φιλική προς τον ίδιο συχνότητα του

Fox News, ο Αμερικανός πρόεδρος μιλούσε για μια επιστολή που δεν γράφτηκε ποτέ, ώστε να διορθωθεί μια κατάθεση που δεν έγινε ποτέ.

Η ουρανομήκης απόσταση των λεγομένων του Αμερικανού προέδρου από την πραγματικότητα, αναφορικά με γεγονότα που δεν χωρούν αμφισβήτηση, είναι θρυλική. Το CNN μετέδωσε την είδηση με τίτλο «Το τελευταίο σχόλιο του Ντόναλντ Τραμπ για τον Ρόμπερτ Μιούλερ κυριολεκτικά δεν βγάζει νόημα», ενώ θυμισε ότι ο Μιούλερ ήταν σιωπηλός καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας και μίλησε μόνο με τρεις τρόπους. Πρώ-

τον, συντάσσοντας το πόρισμα της επιτροπής του, με αντικείμενο τις προεκλογικές παρεμβάσεις της Ρωσίας, δεύτερον, με επιστολή προς τον υπουργό Δικαιοσύνης στην οποία διαφώνουσε με τη σύνοψη του πορίσματος όπως δόθηκε στη δημοσιότητα από το υπουργείο και, τρίτον, με μία συνέντευξη τύπου δέκα λεπτών, στην οποία συνόψισε τα ευρήματα της έκθεσης και δήλωσε ότι δεν σκοπεύει να καταθέσει στο Κογκρέσο.

Η «νευρική Νάνσι»

Μετά τον Μιούλερ, ο Τραμπ έστρεψε τα πυρά του στην πρόε-

δρο της Βουλής των Αντιπροσώπων Νάνσι Πελόσι. «Η Νάνσι Πελόσι είναι σκέτη καταστροφή», είπε ο Τραμπ. «Αφίστε τη νευρική Νάνσι να κάνει ό,τι θέλει», πρόσθεσε. Μία ημέρα νωρίτερα, σύμφωνα με ρεπορτάζ του Politico, η Πελόσι είχε δηλώσει στους Δημοκρατικούς, που ζητούν να ψηφίσει το Κογκρέσο την παραπομπή του Ντόναλντ Τραμπ σε δίκη, ότι εκείνη θα προτιμούσε να τον δει να ολοκληρώνει τη θητεία του, να κάνει στις εκλογές και να μπαίνει εν συνεχεία στη φυλακή.

«Χωρίς να έχουν διαπραχθεί αδικήματα, η Πελόσι θέλει να

κλείσει έναν πολιτικό της αντίπαλο στη φυλακή. Αυτό γίνεται στις μπανανίες. Αυτή η συμπεριφορά είναι κάτι παραπάνω από αποκρουστική», δήλωσε στο Fox News ο δημοσιογράφος και οπαδός του Τραμπ, Σιν Χάντινι. Η ιερή αγανάκτηση του Χάντινι προξένησε γέλωτα σε όσους διαθέτουν μνήμη λίγο μεγαλύτερη από του χρυσόψαρου, δεδομένου ότι η ιαχή με την οποία ο Τραμπ ξεσάκωνε τα πλήθη στις προεκλογικές του συγκεντρώσεις ήταν «κλείστε τη μέσα!». Το «τη» υπονοούσε την αντίπαλό του για την προεδρία των ΗΠΑ, Χίλαρι Κλίντον.

Το απωθημένο τραύμα της Κίνας

Τριάντα χρόνια από την εξέγερση της Τιενανμέν, η δυτική δημοκρατία έχει χάσει την ελκτική της δύναμη στις νεότερες γενιές

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Στις 4 Ιουνίου του 1989, στρατιώτες και τεθωρακισμένα έπνιξαν στο αίμα τη μεγαλύτερη εξέγερση που γνώρισε ποτέ η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας στην κεντρική πλατεία Τιενανμέν του Πεκίνου. Η συμπλήρωση τριάντα χρόνων από τα τραγικά γεγονότα τροφοδότησε αφιερώματα και αναλύσεις σε όλον τον κόσμο εκτός από την Κίνα, όπου η επέτειος πέρασε απαρατήρητη. Προφανώς, η αυστηρή λογοκρισία έπαιξε τον ρόλο της, αλλά αυτή είναι η μισή αλήθεια. Η άλλη μισή είναι ότι οι περισσότεροι από τους παλιούς αντικαθεστωτικούς, μεσόκοποι πα, έχουν επιστρέψει στην Κίνα και συμβιβάζεται με την ηγεσία της, ενώ οι νεότερες γενιές προτάσσουν τις σπουδές και τον πλουτισμό έναντι των αγώνων για ελευθερία και δημοκρατία.

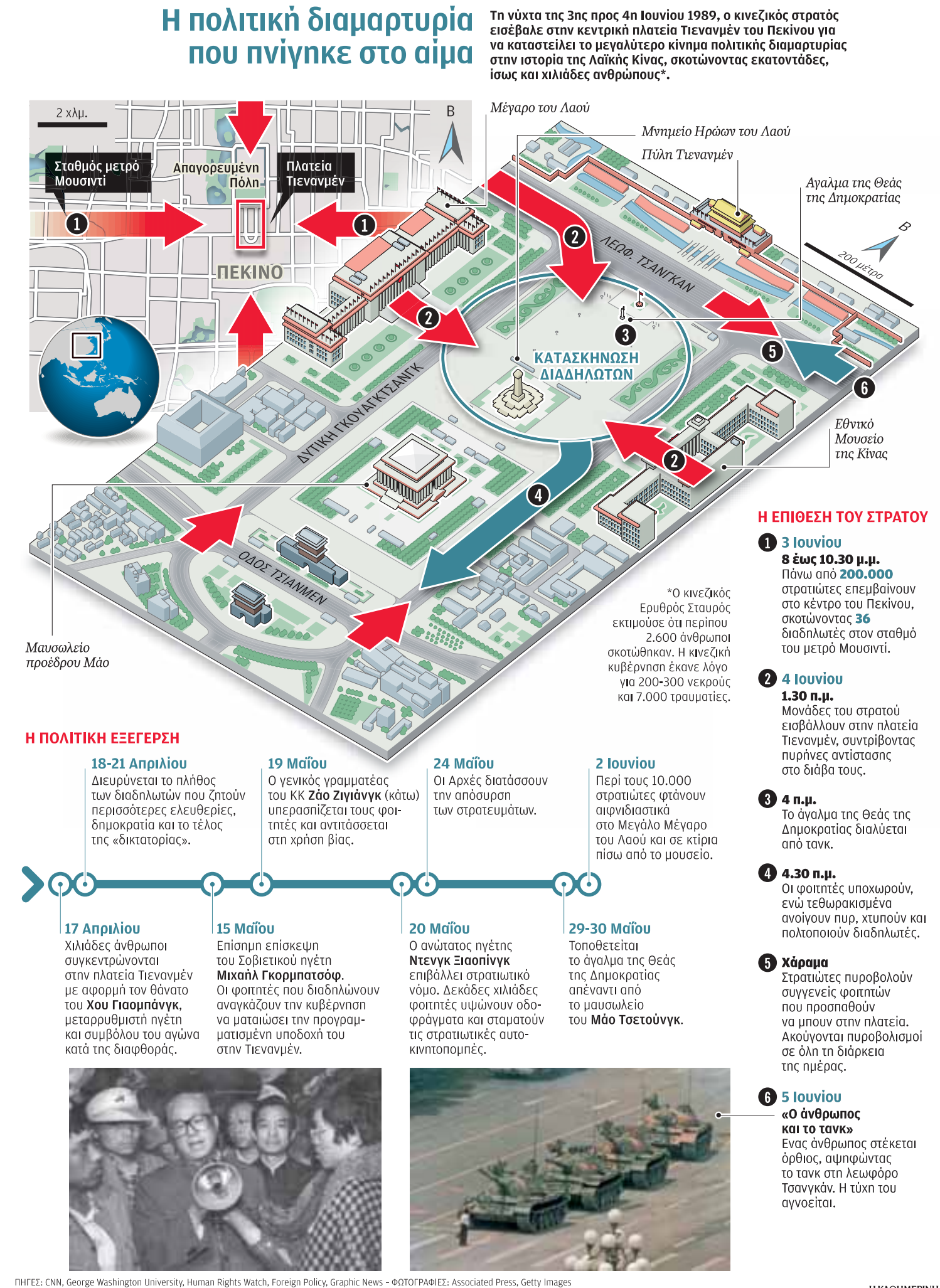
Αλλιώς φαίνονταν τα πράγματα το θελλώδες 1989. Το τότμνο της κατάρρευσης στην Ανατολική Ευρώπη είχε ξεκινήσει και η ΕΣΣΔ είχε εναποθέσει τις τελευταίες της ελπίδες στην περestroίκα του Μιχαήλ Γκορμπατσόφ. Οι πιθανότητες να ακολουθήσει η Κίνα τον ίδιο δρόμο φαίνονταν ισχυρές. Υπό την καθοδήγηση του ανώτατου ηγέτη Ντενγκ Ξιαοπίνγκ, η χώρα είχε αρχίσει τα ανοίγματα προς την οικονομία της αγοράς ήδη από το 1978. Κάτω από τις φτερούγες του Ντενγκ, ο Χου Γιαομπάνγκ, γενικός γραμματέας του ΚΚ από το 1982 έως το 1987, είχε προχωρήσει σε μια ορισμένη πολιτική φιλελευθεροποίηση.

Το οικονομικό και τεχνολογικό άλμα χάρισε πολιτική νομιμοποίηση στην κινεζική ηγεσία, αλλά τα πιο δύσκολα είναι μπροστά της.

ποση με περιορισμό της λογοκρισίας και ανοχή σε ετερόδοξες απόψεις. Τον ίδιο δρόμο ακολούθησε στη σύνομη θητεία του ο διάδοχός του, Ζάο Ζιγιάνγκ, παρά τις λυσσαλέες αντιδράσεις στα ανώτατα ηγετικά κλιμάκια.

Ο θάνατος του Χου

Αυτή η ρωγή που άνοιξε στην κορυφή της εξουσίας επέτρεψε την απότομη είσοδο του πλήθους στο προσκήνιο. Την αφορμή έδωσε ο θάνατος του Χου Γιαομπάνγκ, στις 15 Απριλίου του 1989. Ομάδες φοιτητών διοργάνωσαν στα πανεπιστήμια συγκεντρώσεις μνήμης στον Χου, προτάσσοντας συνθήματα για δημοκρατία και ελευθερίες. Δεν ήταν η πρώτη φορά που το φοιτητικό κίνημα έπαιζε τον ρόλο του πυροκροτητή λαϊκής εξέγερσης. Το πατριωτικό - αντιιμπεριαλιστικό κίνημα της 4ης Ιουλίου 1919, όπου οι φοιτητές είχαν παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο, ρίζοσπαστικοποίησε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα, δημιουργώντας την πρώτη μαγιά από

την οποία θα ξεπηδούσε δύο χρόνια αργότερα το ΚΚ Κίνας.

Τούτη τη φορά, η φοιτητική εξέγερση στο Πεκίνο προσείλκυσε μεγάλα πλήθη εργατών, οι οποίοι, δυσαρεστημένοι με την άνοδο

των τιμών και την αύξηση των ανισοτήτων λόγω των φιλελευθέρων μεταρρυθμίσεων, δημιουργούσαν αυτόνομες ενώσεις, έξω από τον έλεγχο των Αρχών. Η δημοκρατία ήταν ο κοινός παρονομαστής

και των δύο ομάδων, έστω κι αν οι εργάτες τραγουδούσαν τη Διεθνή, ενώ οι φοιτητές υψώναν ένα άγαλμα ύψους δέκα μέτρων, τη «Θεά της Δημοκρατίας» κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν του Αγάλματος της

Ελευθερίας. Ωστόσο, η κινεζική γραφειοκρατία δεν θα ακολουθούσε τον δρόμο της σοβιετικής και ο Ντενγκ δεν θα γινόταν ποτέ Γκορμπατσόφ. Δίνοντας εντολή για την ανελέητη συντριβή της εξέγερσης,

Αγώνας ενάντια στη λήθη που προσπαθεί να επιβάλει το Πεκίνο

Παρότι έχουν περάσει τριάντα χρόνια, η ολοκληρωτική απαλοιφή της ανάμνησης της σφαγής στην πλατεία Τιενανμέν εξακολουθεί να αποτελεί έμμονη ιδέα για το Κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα.

Σε κάποιο βαθμό, έχει επιτύχει τον στόχο του. Οι Κινέζοι που γεννήθηκαν μετέπειτα γνωρίζουν ελάχιστα για τα συμβάντα της 4ης Ιουνίου 1989 ή αποδέχονται την επίσημη θέση, ότι η αντιπετώπιση των «εκθροισμένων επαναστατών» ήταν αναγκαία προκειμένου να επιτευχθεί το οικονομικό θαύμα.

Ωστόσο, εκείνοι που έζησαν αυτά τα γεγονότα, όπως και πολλοί από αυτούς που γνωρίζουν ότι ο κινεζικός στρατός κατέπνιξε τις δημοκρατικές διαδηλώσεις, δεν μπορούν να λησμονήσουν και δεν μπορούν να αποδεχθούν ότι κάποιοι άλλοι έξεχσαν. Ένας από αυτούς,

Η ηγεσία εξακολουθεί να αντιστέκεται σε όλα τα αιτήματα των τότε διαδηλωτών: δημοκρατική κοινωνία, ανεξάρτητη δικαιοσύνη, τέλος της μονοκομματικής κυριαρχίας.

η Τζιάν Λιν, πρώην δημοσιογράφος των ενόπλων δυνάμεων, η οποία βρισκόταν στην πλατεία εκείνη τη νύχτα, εξακολουθεί να κατατρίχεται από εκείνα που βίωσε. Μοιράστηκε τις οδυνηρές αναμνήσεις της σε μια σειρά συνεντεύξεων με τον Κρις Μπάκλεϊ των New York Times.

Η Τζιάν είναι 66 ετών σήμερα

και εγκατέλειψε την Κίνα την περασμένη εβδομάδα. Αν δεν το είχε πράξει, κατά πάσα πιθανότητα, θα είχε τη μοίρα πολλών άλλων συμπατριωτών της, οι οποίοι καταπιέζονται επειδή η συνείδησή τους δεν τους επιτρέπει να παραμένουν σιωπηλοί.

«Ο πόνος με κατέτρωγε, επί τριάντα χρόνια», δήλωσε. «Όλοι όσοι συμμετείχαν στην Τιενανμέν οφείλουν να μιλήσουν για όσα γνώρισαν ότι συνέβησαν. Αυτό είναι το καθήκον μας προς τους νεκρούς, τους επιζώντες και τα παιδιά του μέλλοντος».

Την αγωνία της και την αποστολή της μοιράζονται πολλοί άνθρωποι, σε όλο τον κόσμο, που παραμένουν έντρομοι από τις ωμότητες, είτε είναι επιζήσαντες του Ολοκαυτώματος, είτε συγγενείς των «εξαφανισμένων» της Αργεντινής,

είτε θυμούνται τα σοβιετικά γκούλαγκ, τη Γενοκτονία των Αρμενίων στην Οθωμανική Τουρκία, τους Ερυθρούς Χμερ και τα «λιβάνια του θανάτου», τις σφαγές στη Ρουάντα ή οποιεσδήποτε μαζικές δολοφονίες στους σύγχρονους καιρούς.

Ενδειξη ελευθερίας

Ο βαθμός στον οποίο ένα έθνος είναι έτοιμο να αναγνωρίσει τις ιστορικές αμαρτίες του αντικατοπτρίζει τον βαθμό στον οποίο έχει υιοθετήσει την ελευθερία. Μια δημοκρατική Δυτική Γερμανία κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, να αντιμετωπίσει το ναζιστικό παρελθόν της. Μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας, η Αργεντινή αρνήθηκε να δώσει στους δράστες του «βρώμικου πολέμου» κατά των διωφονούντων.

Δεν είναι δύσκολο να κατανοήσει κανείς γιατί το Κομμουνιστικό Κόμμα προσδοκά να καταπνίξει τη γνώση των συμβάντων στην πλατεία Τιενανμέν. Οι Κινέζοι κομμουνιστές είδαν μια υπαρκτική απειλή στις μαζικές διαδηλώσεις, σε όλη την επικράτεια, που απαιτούσαν θεμελιώδεις δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις. Η αγριότητα με την οποία εκκένωθηκε η πλατεία, άφησε πίσω εκατοντάδες ή ίσως χιλιάδες νεκρούς. Ο συνολικός απολογισμός των θυμάτων δεν δημοσιοποιήθηκε ποτέ. Και αυτή δεν είναι μια ιστορία που οι ιθύνοντες της «Λαϊκής Δημοκρατίας» επιθυμούν να γνωστοποιηθεί.

Προφανώς, ένας ανοικτός δημόσιος διάλογος θα εγείρει σημαντικά ερωτήματα για την κρίση του «αλάνθαστου κόμματος». Κατά πόσον, παραδείγματος χάριν, η

πόνταρε σε αυτό που οι Δυτικοί θεωρούσαν μακροπρόθεσμα μη βιώσιμο: τον συνδυασμό οικονομικού φιλελευθερισμού και πολιτικού αυταρχισμού. Μέσα σε λίγα χρόνια, η Αμερική και οι σύμμαχοί της κατήργησαν τις κυρώσεις που είχαν επιβάλει προσωρινά στην ΗΠΑ για την αιματηρή καταστολή του 1989 και την υποδέχθηκαν με ανοιχτές αγκάλες στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

Τα αποτελέσματα ήταν θεαματικά. Από το 1980 μέχρι το 2018 η Κίνα ανέβασε το ποσοστό της στο παγκόσμιο ΑΕΠ από 2,3% σε 18,5%, ξεπερνώντας με όρους αγοραστικής δύναμης τις ΗΠΑ. Στη δεκαετία που διανύουμε, ο αναδυόμενος γίγαντας αφήνει σταδιακά πίσω του το μοντέλο μιας οικονομίας που βασίζεται στην αντιγραφή ξένης τεχνολογίας και στα χαμηλά μεροκάματα, για να γίνει ανταγωνιστικός σε τεχνολογίες αιχμής: Baidu, Alibaba, Tencent, Lenovo και Huawei ανταγωνίζονται τα αμερικανικά μεγαθήρια του Διαδικτύου, του ηλεκτρονικού εμπορίου, των υπολογιστών, των smartphones και των τηλεπικοινωνιών. Από τις επτά ισχυρότερες εταιρείες στον χώρο της τεχνητής νοημοσύνης, τέσσερις είναι αμερικανικές και τρεις κινεζικές.

Διαφορετικές συνθήκες

Σε αυτό το φόντο, δεν είναι περιεργό που η κινεζική γραφειοκρατία ανέκρινε μια ορισμένη πολιτική νομιμοποίηση. Οι νεότερες γενιές που δεν γνώρισαν, όπως η γενιά της Τιενανμέν, την πολύ μεγάλη στέρση, που μπορούν να επιλέγουν το επάγγελμά τους, να σπουδάζουν στην Αμερική, να κάνουν τουρισμό στο Παρίσι, να παντρεύονται στη Σαντορίνη και να ενημερώνονται στο Διαδίκτυο, δεν έχουν την ίδια ιδεαλιστική εικόνα για τη Δύση που είχαν πολλοί από τους γονείς τους. Αλλωστε, η δυτική δημοκρατία δεν ζει τις καλύτερες μέρες της, αφού το οικείο στους Κινέζους κράμα εθνικισμού-αυταρχισμού βρίσκεται σε άνοδο από την Αμερική του Τραμπ μέχρι την Ιαπωνία του Αιμπε, περνώντας από την Ιταλία του Σαλβίνι.

Παρ' όλα αυτά, η κινεζική ηγεσία υπό τον Σι Τζινπίνγκ δεν αισθάνεται και τόσο σίγουρη για τον εαυτό της και για τον λαό της. Το «Σινικό Τείχος» της λογοκρισίας στο Διαδίκτυο, η αυστηρή επιτήρηση πολιτών και πόλεων με σένσορες και συστήματα τεχνητής νοημοσύνης, οι πρόσφατες συλλήψεις φεμινιστριών και ακτιβιστών εργατών, ακόμη και η απειλή διάλυσης της Εταιρείας Μαρξιστικών Σπουδών του Πεκίνου από την ηγεσία του ΚΚ αποτελούν δείγματα γραφής. Οι ενδογενείς αντιθέσεις του κινεζικού μοντέλου και οι επιπτώσεις του οικονομικού πολέμου από τις ΗΠΑ θα φέρουν σύντομα τους ηγέτες της μεγάλης χώρας ενώπιον ιστορικών προκλήσεων και το απωθημένο, συλλογικό τραύμα της 4ης Ιουνίου του 1989 μοιραία κάποια στιγμή θα επιστρέψει.

THE NEW YORK TIMES

Σε κινούμενη άμμο το μέλλον του Ερντογάν

Από το αποτέλεσμα των εκλογών της 23ης Ιουνίου στην Πόλη θα εξαρτηθεί η πορεία των εξελίξεων σε πολλά ζητήματα

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Οι επαναληπτικές εκλογές στην Κωνσταντινούπολη, που θα πραγματοποιηθούν στις 23 Ιουνίου, μοιάζουν πλέον με μια κινούμενη άμμο πάνω στην οποία επιχειρεί να ορθώσει το ανάστημά του ο Ταγίπ Ερντογάν, αλλά και το τουρκικό πολιτικό σύστημα. Το Προεδρικό στην Άγκυρα γνωρίζει πολύ καλά ότι στις 23 Ιουνίου, στη μεγαλύτερη πόλη της Τουρκίας, οι πολίτες θα κληθούν να αναδείξουν, εκτός από τον νέο κυβερνήτη του μητροπολιτικού δήμου της Πόλης, και τις νέες πολιτικές ισορροπίες στην Τουρκία, οι οποίες επηρεάζουν το μέλλον της ευρύτερης περιοχής. Οι εκπρόσωποι της αντιπολίτευσης τονίζουν ότι το τουρκικό Προεδρικό είναι έτοιμο να επιστρατεύσει κάθε είδους μέσο, ακόμη και αντιδημοκρατικές μεθόδους, για να εξασφαλίσει εκ νέου τον έλεγχο του δήμου της Κωνσταντινούπολης.

Πισωγυρίσματα

Ο αντιπολιτευόμενος Τούρκος δημοσιογράφος Σαμπαχτιν Όνκιμαρ, οποίος πριν από λίγες ημέρες δέχθηκε επίθεση από υποστηρικτές της κυβερνητικής, συντηρητικής-εθνικιστικής συμμαχία επισημαίνει ότι η Τουρκία θα διακόψει τη γεώτρηση της στην Ανατολική Μεσόγειο –σε περίπτωση που χαθεί ο δήμος της Πόλης και ακολουθήσουν σαρωτικές πολιτικές εξελίξεις–, με βάση την υπόθεση ότι έρχεται να συμβάλει στη λύση, θα συμμετάσχει στις διαπραγματεύσεις, στο επίκεντρο των οποίων θα βρίσκεται η προοπτική της τελικής απόσυρσης του τουρκικού στρατού από την Κύπρο. Στηρίζει,

Οι εσωκομματικές αντιπολιτευόμενες ομάδες του Αχμέτ Νταβούτογλου και του Αμπντουλάχ Γκιουλ θα προσπαθήσουν να αποσπάσουν όσο το δυνατόν περισσότερους βουλευτές από την κοινοβουλευτική ομάδα του ΑΚΡ.

δε, αυτή την πρόβλεψη σε πληροφορίες και φήμες που κυκλοφορούν στα πολιτικά «πηγαδάκια» της Άγκυρας και τονίζει ότι δεν αποκλείεται κανένα σενάριο στο πολιτικό προσκήνιο της Τουρκίας. Όπως και άλλοι αντιπολιτευόμενοι αναλυτές, έτσι και ο κ. Όνκιμαρ δεν αποκλείει νέα πισωγυρίσματα του Τούρκου προέδρου αναλόγως με το τελικό αποτέλεσμα των εκλογών στην Πόλη. Σε περίπτωση που ακολουθήσει νέα ήττα, στο ζήτημα της Κύπρου, όπως και στο Κουρδικό, καθώς και στη βόρεια Συρία, η Τουρκία δεν αποκλείεται να οδηγηθεί σε ριζική αναθεώρηση της γραμμής της. Σε μια τέτοια περίπτωση, η Τουρκία θα υποχρεωθεί να προσεγγίσει εκ νέου τις ΗΠΑ και να εστιάσει στον διάλογο με τους Κούρδους. Αυτός ο διάλογος θα μπορούσε να φέρει την Τουρκία ενώπιον μιας νέας διαδικασίας διαπραγμάτευσης τουρκικού κράτους – κουρδικού κινήματος, η οποία θα έχει ως θερμά σημεία την πολιτική λύση του κουρδικού προβλήματος.

Φυσικά, σε μια τέτοια περίπτωση, ο κ. Ερντογάν θα υποχρεωθεί

Σε περίπτωση που ακολουθήσει νέα εκλογική ήττα, στο ζήτημα της Κύπρου, όπως και στο Κουρδικό, καθώς και στη βόρεια Συρία, η Τουρκία δεν αποκλείεται να οδηγηθεί σε ριζική αναθεώρηση της γραμμής της.

να «θυσιάσει» τους Γκρίζους Λύκους και τη Ρωσία του Πούτιν, δύο συμμάχους με τους οποίους διατηρεί στενή συνεργασία από την περίοδο του αποτυχημένου πραξικοπήματος. Επίσης, θα κληθεί να αποδεχθεί, ενδεχομένως με τους όρους που θα θέσει η ίδια η Τουρκία, την ανάδυσση μιας αυτόνομης κουρδικής δομής στο βόρειο τμήμα της Συρίας. Την ίδια στιγμή, το μέλλον του τελευταίου προπυργίου της συριακής αντιπολίτευσης στο Ιντλίπ θα καταστεί πιο αβέβαιο από ότι είναι σήμερα.

Δύο παράγοντες πίεσης

Έμπειροι αναλυτές, με πολύχρονη πείρα στα τουρκικά πολιτικά

πράγματα και σε θέματα διπλωματίας, εστιάζουν σε θεωρίες που πολλοί σπεύδουν να χαρακτηρίσουν ως «σενάρια φαντασίας» ή «απομακρυσμένα ενδεχόμενα». Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» πίσω από τις νέες εξελίξεις κρύβονται δύο παράγοντες. Πρώτο, σε περίπτωση που χαθεί ο έλεγχος του μητροπολιτικού δήμου της Πόλης, δηλαδή της οικονομικής και πολιτισμικής πρωτεύουσας της Τουρκίας, το σίγουρο είναι ότι η διάσπαση στους κόλπους του κυβερνώντος Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) θα λάβει νέες διαστάσεις. Οι εσωκομματικές αντιπολιτευόμενες ομάδες του Αχμέτ Νταβούτογλου και του Αμπντουλάχ

Γκιουλ θα προσπαθήσουν να αποσπάσουν όσο το δυνατόν περισσότερους βουλευτές από την κοινοβουλευτική ομάδα του ΑΚΡ και θα προχωρήσουν στη δημιουργία νέων πολιτικών φορέων. Έχοντας χάσει την πλειοψηφία στο κοινοβούλιο, το ΑΚΡ δεν αποκλείεται να βρεθεί αντιμέτωπο με την προοπτική πρόωγων βουλευτικών και προεδρικών εκλογών κατά το επόμενο διάστημα.

Δεύτερο, η επιδείνωση της συνολικής κατάστασης στην τουρκική οικονομία, αργά ή γρήγορα θα οδηγήσει την Τουρκία στην πόρτα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), έχοντας εξαντλήσει τα δικά της, εθνικά οικονομικά κεφάλαια

και κονδύλια, η Τουρκία θα υποχρεωθεί να καλύψει τις οικονομικές υποχρεώσεις με δανειακά χρήματα, τα οποία θα συνοδεύονται από αυστηρούς όρους των δανειστών της. Αυτοί οι όροι, εκτός από την οικονομία, ενδέχεται να αφορούν και άλλα πεδία, όπως την πολιτική (εκδημοκρατισμός) και τη διπλωματία (επίλυση των προβλημάτων μέσα από διάλογο). Η «Κ» είναι σε θέση να γνωρίζει ότι παρασκηνιακά, στον άξονα Τουρκίας-ΔΝΤ διεξάγονται οι πρώτες, μυστικές, διερευνητικού χαρακτήρα επαφές. Αυτές οι επαφές συνοδεύονται από έντονο διπλωματικό παρασκήνιο στον άξονα Τουρκίας-Κούρδων-ΗΠΑ.

Δυσάρεστα σενάρια

Καλά πληροφορημένες πηγές του κυβερνώντος κόμματος τονίζουν ότι οι ριζικές οπισθοχωρήσεις και «παραχωρήσεις» της Τουρκίας δεν πρόκειται να έρθουν στο προσκήνιο, καθώς το ΑΚΡ θα εξασφαλίσει τον έλεγχο του μητροπολιτικού δήμου της Πόλης και στη συνέχεια θα συνεχίσει την πορεία της σε διάφορα μέτωπα, στηρίζομενη στις δικές της, «εθνικές» δυνάμεις και στους πολύτιμους συμμάχους της, στο εθνικιστικό κίνημα στο εσωτερικό της χώρας, στη Ρωσία και στο Κατάρ.

«Φυσικά οι εκλογές στην Πόλη έχουν προ πολλού ξεπεράσει τα στενά όρια μιας αναμέτρησης σε έναν δήμο της χώρας. Το γνωρίζουμε πολύ καλά. Και για αυτόν τον λόγο με όλες τις δυνάμεις μας υποστηρίζουμε την υποψηφιότητα του Μπιν Αλί Γιλντιρίμ, για να αποφύγουμε δυσάρεστα σενάρια μετά της 23ης Ιουνίου», καταλήγουν οι πηγές μας.

ΕΙΔΙΚΕΣ
ΤΙΜΕΣ
για τους
ακροατές

Το ΚΑΝΑΛΙ 6, σε συνεργασία με τη Salamis Tours,
σας ταξιδεύει στη μαγευτική
ΒΗΡΥΤΟ | 7 - 9 Ιουνίου
Απολαύστε ένα 2ήμερο
γεμάτο γεύσεις και αρώματα της Αραβικής κουλτούρας
με το ανακαινισμένο κρουαζιερόπλοιο c/s Salamis Filoxenia

Πληροφορίες και κρατήσεις στο 99 396386

KANALI E3

PIK1 | PIK2

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

ΟΜΟΡΦΗ ΜΕΡΑ ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ

Το πρωινό του PIK επιστρέφει ανανεωμένο και πιο ζωντανό από ποτέ. Μια παλιά συνταγή με νέα υλικά ανακατεύεται στο μίξερ της τηλεοπτικής κουζίνας όχι μόνο για να δώσει προτάσεις για το καθημερινό σας φαγητό αλλά και για κάθε στιγμή της ζωής σας. Μόδα και ομορφιά, περιβάλλον, σπίτι, γονείς και παιδιά, ψυχολογία και μαγειρική είναι μερικά από τα ένθετα του ψυχαγωγικού πρωινού τηλε-μαγκαζίνου του PIK.

Παρουσίαση:
Ελπίδα Ιακωβίδου - Θεόδουλος Κουλλιαπής

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Φάνος Χρυσάνθου - Σόνια Δημητρίου

Δευτέρα με Παρασκευή
9.30 π.μ.

Το επιτοτέγασμα μιας απίθανης χρονιάς για τη Λίβερπουλ

Το τέλος ήταν πολύ γλυκό για τους «Reds», που έφτασαν ξανά στην κορυφή της Ευρώπης

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΔΟΥΝΑ**

Για 6η φορά στην ιστορία της, πρώτη έπειτα από 14 ολόκληρα χρόνια, στη δεύτερη διαδοχική παρουσία της στον τελικό της κορυφαίας ευρωπαϊκής διασυλλογικής διοργάνωσης και με τον Γιούργκεν Κλοπ να έχει τη χειρότερη επίδοση από προπονητή στην τελευταία ημέρα του θεσμού, η Λίβερπουλ κατάφερε να φτάσει και πάλι στην κορυφή της Ευρώπης, δίνοντας μεγάλη χαρά στα εκατομμύρια φίλων της σε όλη τη γη. Όταν στα μέσα του περασμένου Αυγούστου ξεκινούσε η σεζόν στο κατά πολλούς κορυφαίο πρωτάθλημα του κόσμου, την Πρέμιερ Λιγκ, λίγοι περίμεναν πως θα υπήρχε ομάδα που θα μπορούσε να κοντράρει, ή έστω να πλησιάσει τα στάνταρ της σπουδαίας ομάδας του Πεπ Γκουαρντιόλα. Αν θυμάστε καλά, η Σίτι προέρχεται από την κατάκτηση του πρωταθλήματος με ρεκόρ 100 βαθμών και ενώ είχε ενισχυθεί με τον πρώην πρωταθλητή με τη Λέστερ, Ριχάντ Μακρέχ. Ωστόσο, η Λίβερπουλ παρουσίασε ένα ώριμο και εξαιρετικά αποτελεσματικό σύνολο, το οποίο έμπαινε κάθε φορά στο γήπεδο και ήξερε κάθε αδύνατο σημείο του αντιπάλου της. Τώρα που τελείωσε η σεζόν, κάποιοι οπαδοί των «Reds» μπορούν να σκέφτονται το χαμένο τέτ α τέτ του Σαλάχ με την Έβερτον, το 0-0 με τη Γιουνάιτεντ, την εντός έδρας ισοπαλία με τη Λέστερ, ή ακόμη και τα εκατοστά για τα οποία ο Μανέ δεν έκανε το 0-1 στο Etihad, ως πιθανούς λόγους για τους οποίους δεν πανηγύρισαν το πρώτο τους πρωτάθλημα από το 1990. Παρ' όλα αυτά ήταν μια απίθανη σεζόν για τον Κλοπ και τους ποδοσφαιριστές του, οι οποίοι έσπασαν κάθε ρεκόρ της ομάδας, σε πόντους (97), σε λιγότερα γκολ που δέχθηκε (22), περισσότερες νίκες (30). Μέχρι και ο Άλισον κέρδισε το «χρυσό» γάντι... Μπορεί ο πρώτος και στην προκειμένη περίπτωση η Σίτι να είναι η ομάδα που παίρνει όλα τα εύσημα και εν τέλει το τρόπαιο, ωστόσο, η πορεία της Λίβερπουλ ήταν χάρμα οφθαλμών, σε μία από τις μεγαλύτερες, αν όχι η μεγαλύτερη κούρσα για τον τίτλο στα χρονικά κάθε πρωταθλήματος.

Με εμπειρία και ενθουσιασμό
Πέρασι το Κίεβο και συγκεκριμένα στις 26 Μαΐου η Λίβερπουλ έχασε από τη Ρεάλ Μαδρίτης, πληρώνοντας ακριβά

τα σοβαρά λάθη του Κάριους. Έναν χρόνο μετά, την 1η Ιουνίου 2019, η Λίβερπουλ, πιο ώριμη και πιο έτοιμη από ποτέ, κατακτά την κούπα με τα «μεγάλα αφτιά», με τον Άλισον να κρατάει με τις επεμβάσεις του το μηδέν στην εστία. Τη διαφορά μπορείτε εύκολα να τη διαπιστώσετε, ωστόσο, για να φτάσει η ομάδα του Κλοπ στη Μαδρίτη και στο Wanda Metropolitano, ίδρωσε αρκετά. Για να γίνει πιο κατανότης, στον όμιλο στον οποίο αγωνίστηκε, μια απόκρουση του Άλισον σε τέτ α τέτ με την Μίλι της Νάπολι στο τέλος του παιχνιδιού, έδωσε στην ομάδα του την πρόκριση στη νοκ άουτ φάση της διοργάνωσης. Παράλληλα, δεν πρέπει να ξεχνάμε πως η Λίβερπουλ ηττήθηκε στον όμιλο τρεις φορές (Νάπολι, Παρί, Ερυθρός Αστέρας) και προκρίθηκε με μόλις 9 βαθμούς (!). Στη συνέχεια και τη φάση των «16», μπορεί οι «Κόκκινοι» να μην πήραν τη νίκη στο Anfield ενάντια στην Μπάγερ Μονάχου (0-0), αλλά ήταν πολύ καλά διαβασμένοι στον επαναληπτικό του

Ο Κλοπ και οι ποδοσφαιριστές του έσπασαν φέτος κάθε ρεκόρ της ομάδας: σε πόντους (97), σε λιγότερα γκολ παθητικό (22) και σε περισσότερες νίκες (30).

Μονάχου και με μπροστάρηδες τους Μανέ-Φαν Ντάικ, έκλεισαν πολλά στόματα και πήραν-πρόκριση με 1-3. Στην προημιτελική φάση η Λίβερπουλ δεν αντιμετώπισε ιδιαίτερες δυσκολίες για να ξεπεράσει το εμπόδιο της Πόρτο και με συνολικό σκορ 6-1, πήρε μια άνετη πρόκριση στους «4» της διοργάνωσης. Για να φτάσει στον τελικό θα έπρεπε να αποκλείσει την πληγωμένη Μπαρτσελόνα, μετά τον περσινό της αποκλεισμό-κάζο από τη Ρόμα. Στο πρώτο ματς που έγινε στη Βαρκελώνη, οι «Μπλαουγκράνα» πήραν τη νίκη με 3-0, με προσωπική παράσταση του Μέσι, όσοι όμως παρακολούθησαν τον αγώνα μπορούσε να διαπιστώσει πως η Λίβερπουλ άξιζε σίγουρα κάτι καλύτερο. Στον επαναληπτικό μίλησε ο «νόμος» του Anfield, με τον Μέσι και την παρέα του να καταρρέουν για άλλη μια φορά, και τους Οριγκί-Βαϊνάντουνι να υπογρά-

Η Λίβερπουλ κατάφερε να φτάσει στην κορυφή της Ευρώπης για 6η φορά στην ιστορία της, δίνοντας μεγάλη χαρά στα εκατομμύρια φίλων της σε όλη τη γη.

Ο αρχιτέκτονας της «Αναγέννησης»

Κάθε καράβι θέλει και τον καπετάνιο του και έτσι στην περίπτωση της Λίβερπουλ η επιλογή της πρόσληψης του Γιούργκεν Κλοπ το 2015, αποδείχθηκε ως ένα από τα μεγαλύτερα ντίλ. Ο Γερμανός τεχνικός, άλλαξε όλη την αύρα στο Μέρισιάιντ, έφερε αέρα σιγουριάς και παρόλο που έχασε ήδη τρεις τελικούς με τη Λίβερπουλ, εντούτοις μετέτρεψε τον κόσμο της ομάδας από «doubters σε believers» και χάρη στις προπονητικές του μεθόδους, για τις οποίες θα χρειαζόμασαν ώρες ατέλειωτες για να αναλύσουμε, πήρε το 100% και κάτι παραπάνω από τους ποδοσφαιριστές, μέχρι και τον φροντιστή, έτσι ώστε η Λίβερπουλ να κατακτήσει το 6ο ευρωπαϊκό κύπελλο της πλούσιας της ιστορίας. Προσωπική μου άποψη, είναι πως με τον Κλοπ στον πάγκο η Λίβερπουλ δεν έχει φτάσει ακόμη στο «ταβάνι» της και δεν θα αργήσει η μέρα που θα της φέρει και το πρωτάθλημα. Μπορεί η κατάκτηση του Τσάμπιονς Λιγκ να πανηγυρίζεται ακόμη από τον κόσμο της ομάδας, από το Λίβερπουλ στο Κάιρο και από τη Νέα Υόρκη στη Λευκωσία και στη Λεμεσό, ωστόσο, ο Κλοπ και οι συνεργάτες του προετοιμάζουν ήδη την επόμενη μέρα, εκεί όπου η Λίβερπουλ πρέπει να παρουσιαστεί ακόμη πιο έτοιμη και δυνατή στη νέα σεζόν για να κατακτήσει την κορυφή και της συναρπαστικής Πρέμιερ Λιγκ, του καλύτερου και ανταγωνιστικότερου πρωταθλήματος στον κόσμο. Εξάλλου φαίνεται να το 'χει στη μοίρα της γραμμένο, χάρις το άστρο του Γερμανού, «τρελού» της τεχνικού.

φουν μία εκ των μεγαλύτερων ανατροπών όχι μόνο στην ιστορία του συλλόγου, αλλά γενικά στα ευρωπαϊκά κύπελλα. Ο τελικός θα είναι σίγουρα πιο «φρέσκος» στο μυαλό σας, με τους «Reds» να παίρνουν τη νίκη με 2-0 ενάντια στην Τότεναμ σε ένα μέτριο, θα μπορούσαμε να πούμε, από πλευράς θεάματος παιχνίδι, αλλά αυτό που θα θυμόμαστε είναι την επιστροφή της Λίβερπουλ, στο «Έβερερεστ» μετά από 14 χρόνια και το «Θαύμα της Πόλης».

Φαν Ντάικ και Άλισον

«Οι άμυνες κερδίζουν τίτλους» λέει το ρητό και αυτό μπορεί κάλλιστα να επιβεβαιωθεί από τη χρονιά που μόλις τελείωσε για τη Λίβερπουλ. Ο Φαν Ντάικ και ο Άλισον ήταν τα δύο κομμάτια που απέμεναν για να συμπληρωθεί το παζλ και μπήκαν να κόστισαν περίπου 150 εκατ. μαζί, αλλά όπως αποδείχθηκε άξι-

ζαν μέχρι και το τελευταίο σεντ που δόθηκε για χάρη τους. Ο Ολλανδός κεντρικός αμυντικός έχει ταιριάζει απόλυτα στη Λίβερπουλ και κάνει τους άλλους διπλά του να ανεβάζουν κατακόρυφα την απόδοσή τους (βλ. Μάτιπ), ενώ ο Βραζιλιάνος τερματοφύλακας εμπνέει εμπιστοσύνη όχι μόνο στον προπονητή και τους συμπαίκτες του, αλλά και στο φιλάθλο κοινό της ομάδας. Καλή η άμυνα, αλλά και στην επίθεση τα πράγματα γίνονται πολύ ευκολότερα και απλούστερα, όταν έχεις τους Μανέ και Σαλάχ. Οι δύο τους, μαζί με τον Φιρμίνο, συνθέτουν ένα από τα πιο εκρηκτικά όπλα σε όλη την Ευρώπη, τρόμος και φόβος για κάθε αντίπαλο άμυνα. Ο Σενεγαλέζος, κάθε χρόνο γίνεται ακόμη καλύτερος, ενώ ο Σαλάχ έδωσε συνέχεια, έστω και με χαμηλότερα στάνταρ σκοραρίσματος, στη μαγική πρώτη χρονιά με την οποία συστήθηκε στον κόσμο της ομάδας.

σχόλησή τους με τις μικρές ομάδες. Κάποιοι μάλιστα εκ των νεαρών έχουν βοηθήσει τους δύο, να διακριθούν ως επαγγελματίες προπονητές. Κόντρα σ' όλους και όλα, είναι καιρός πια ν' ανταποδώσουν και να δώσουν επιτέλους ευκαιρίες σε όσους πραγματικά το αξίζουν.

«Αθόρυβος» ο Κετσπάγια

Η συνταγή γνωστή και με την παρουσία του Κετσπάγια σε μια ομάδα ξέρεis και τι να περιμένεις. Οι διαρροές που υπάρχουν για τους μεταγραφικούς στόχους, πέραν από αυτούς εντός συνόρων και που αφορούν και άλλες ομάδες, είναι όταν ουσιαστικά προκύπτει συμφωνία με κάποιον ποδοσφαιριστή. Με τον Σελίν έτσι πήγε το πρόγραμμα, αφού ήταν ήδη στο αεροπλάνο, όταν έγινε γνωστό το ενδιαφέρον. Σε σχέση με άλλες θέσεις, αυτή του αριστερού μπακ ταλαιπώρησε τον Γεωργιανό τεχνικό λίγο παραπάνω και μια διαρροή που υπήρξε του έκανε και ζημιά έτσι κι-ήθηκε αλλιώς και πήρε αυτόν που ήθελε. Με τον ίδιο τρόπο θα πάει και για τους εξτρέμ που ολοκληρώνουν τον αρχικό σχεδιασμό, με εξαίρεση πάντα τους Κύπριους που είναι σε άλλη κατηγορία και είναι θέμα άλλων ομάδων όπως π.χ. ΑΠΟΕΛ για Αρτουμάτ.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Το κράτος παρανομεί και στο Μακάρειο

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Το ζούμε σ' όλες τις εκφάνσεις της ζωής μας. Κάθε φορά σχεδόν, που ο πολίτης συναλλάσσεται με τις Αρχές διαπιστώνει λίγο ή πολύ, ότι το ίδιο το κράτος είναι που παρανομεί. Και αν όχι, τις περισσότερες φορές σε ωθεί στην παρανομία για να διεκπεραιώσεις το ζητούμενο. Η περίπτωση του Μακαρείου και το αίτημα της Ομόνοιας να της παραχωρηθεί έφερε

στο προσκήνιο πολλές από τις παθογένειες του κρατικού μηχανισμού. Εάν δε λάβουμε σοβαρά υπόψη την απάντηση του σωματείου προς τις αρμόδιες Αρχές διαπιστώνουμε στοιχεία που όντως ταλαιπωρούν τον κρατικό μηχανισμό, εδώ και δεκαετίες.

Κλωσιεργία. Ο ΚΟΑ απάντησε στο αίτημα της Ομόνοιας, δύο μήνες μετά, αφού έλαβε την επιστολή/αίτηση για την παραχώρηση του γηπέδου. Οι απαιτήσεις της αστυνομίας για το Μακάρειο βρισκόντουσαν με επιστολή στα γραφεία του Οργανισμού από τις αρχές Απριλίου!

Παρανομία. Ο ΚΟΑ και η Αρχή Αδειοδότησης των γηπέδων επέτρεπε τη διεξαγωγή αγώνων σε γήπεδο το οποίο οι ίδιοι, εμμέσως πλην σαφώς, παραδέχονται ότι δεν πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις.

Ανευθυνότητα. Το γήπεδο και οι εγκαταστάσεις του είναι πλέον ξεκάθαρο ότι βρίσκονται στη χειρότερη δυνατή κατάσταση, αφού οι αρμόδιοι το έχουν παραμελήσει πλήρως. Κρατική δηλαδή περιουσία απαξιώνεται από τις αρχές που κανονικά θα έπρεπε να την προφυλάσσουν.

Αναξιοκρατία. Την ίδια ώρα που το κράτος στέκεται αργώς στην προσπάθεια ομάδων να αποκτήσουν γήπεδο, στην περίπτωση της Ομόνοιας κρατάει αποστάσεις.

Αναποτελεσματικότητα. Ενώ επιβάλουν τον περιβόπο νόμο περί της βίας στα γήπεδα, το ίδιο το κράτος αποδεικνύεται αναποτελεσματικό να τον εφαρμόσει.

Αυτά και άλλα πολλά. Δεν μπορεί. Ως πολίτης της Κυπριακής Δημοκρατίας να έχει έστω και μια φορά ζήσει στο πετόί σου, την άκρη γενική ομολογία αδυναμία του κράτους ν' ανταποκριθείς στις απαιτήσεις του πολίτη, αλλά και στα καθήκοντά του.

Ως πολίτες το έχουμε αντιληφθεί πολλάκις, σε θέματα που δεν είναι και τόσο σοβαρά, καμιά φορά για ζητήματα που αφορούν την υγεία ή ακόμη και τη ζωή των πολιτών. Από τον Ουζόχο έως το Μακάρειο, μέχρι και το Μαρί...

Η χώρα του... εγώ εν τζιαι

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ**

Η Αστυνομία εδώ και ένα χρόνο έχει υποβάλει επισημάνσεις για θέματα ασφαλείας στο Μακάρειο Στάδιο, για αγώνες όλων των βαθμών επικινδυνότητας (χαμηλής, μέτριας, υψηλής). Υπόψη δεν λήφθηκαν, μέτρα δεν πάρθηκαν, ωστόσο, η Αρχή Αδειοδότησης Σταδίων έδωσε πέραν την άδεια για διεξαγωγή αγώνων πρωταθλήματος πρώτης κατηγορίας. Για

φέτος, ο ΚΟΑ παραχωρεί το Μακάρειο στην Ομόνοια, υπό την προϋπόθεση να υλοποιηθούν τα... θέλω της Αστυνομίας.

Την περσινή χαλαρότητα σε θέματα ασφαλείας, αντικαθιστά φέτος η ανάγκη πιστής εφαρμογής των όσων η Αστυνομία απαιτεί, με δικαιολογία τη μεγαλύτερη προσέλευση κόσμου, με την Ομόνοια γηπεδούχο και παράλληλα τον ψηλό βαθμό επικινδυνότητας των αγώνων της. Μόνο που η χωρητικότητα του σταδίου δεν αλλάζει, από τη στιγμή που το αίτημα της Ομόνοιας για βελτιωτικά έργα σε κερκίδες και όχι μόνο δεν έχει καν εξεταστεί ακόμη από τον ΚΟΑ... Τι απάντησε ο ΚΟΑ στην Ομόνοια; Πάρτε το Μακάρειο, ως έχει αλλά τηρήστε τις προϋποθέσεις που θέτει η Αστυνομία για θέματα ασφαλείας. Τι δεν είπε ο ΚΟΑ στην Ομόνοια; Πληρώστε εσείς, για να πληροί το Μακάρειο στάδιο όσα η Αστυνομία από τον προηγούμενο χρόνο ζητούσε, δεν έγιναν, αλλά κανείς από όλους όσοι έχουν ευθύνη να διασφαλίσουν την ομαλή διεξαγωγή ενός αγώνα και κυρίως την ασφάλεια θεατών ή ποδοσφαιριστών, δεν αντέδρασε ή δεν ευαισθητοποιήθηκε στο βαθμό που αντιδρά τώρα.

Υπάρχουν και χειρότερα! Ο ΚΟΑ προσπαθεί (μάταια) να πείσει πως ακολουθούνται όλες οι προβλεπόμενες διαδικασίες. Η Αστυνομία υποδεικνύει κενά, υποβάλλει επισημάνσεις για θέματα ασφαλείας αλλά δηλώνει αναρμόδια να αποτρέψει την διεξαγωγή αγώνων, αν οι επισημάνσεις της δεν ληφθούν υπόψη! Η αρμόδια Αρχή Αδειοδότησης Σταδίων, στην οποία όλα τα υπόλοιπα εμπλεκόμενα μέρη επιρρίπτουν έμμεσα ή άμεσα την ευθύνη, υποστηρίζει πως σωστά έκανε τη δουλειά της, αποποιούμενη την ευθύνη ή και την αρμοδιότητα να αποφασίζει για θέματα ασφαλείας σε σχέση με εισηγήσεις της Αστυνομίας!

Τελικά σε αυτή τη χώρα ποιος αποφασίζει, ποιος ελέγχει και ποιος αναλαμβάνει την ευθύνη σε σημαντικά θέματα, όπως η ασφάλεια των φιλάθλων, πέντε, δέκα, εκατό ή χίλιων που πάνε σε ένα γήπεδο; Πάλι καλά, που το ερώτημα τίθεται χωρίς να έχουμε ενώπιόν μας ανεπιθύμητες – τραγικές καταστάσεις. Γιατί η απάντηση και πάλι ίδια θα ήταν. Εγώ εν τζιαι...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ομόνοια και Μπεργκ

Ασφαλώς και δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση η πρόσληψη του Νορβηγού προπονητή στην Ομόνοια. Με το που γνωστοποιήθηκε το όνομά του, άρchiαν και τα γνωστά, αυτά που πάντα συνοδεύουν κάθε νέα πρόσληψη προπονητή σε όλες τις μεγάλες ομάδες. Είναι ή όχι σε θέση να υλοποιήσει ψηλούς και πρωταγωνιστικούς στόχους; Έχει τη στόφα και την εμπειρία πρωταθλητισμού; Και αναλόγως του πώς αξιολογεί ο κάθε προπονητής της κερκίδας το βιογραφικό, καθορίζονται οι πιθανότητες επιτυχίας του εκάστοτε νέου προπονητή. Έστω και αν παραδείγματα υπάρχουν πολλά, τα τελευταία χρόνια, προπονητών με «βαρύ» βιογραφικό που ήρθαν και δεν πρόλαβαν παρελάσεις ή Χριστούγεννα και άλλων, οι οποίοι υπό συνεχή αμφισβήτηση έμειναν και διακρίθηκαν.

* * * * *

Οφειλουν...

Οι προπονητές και δη των μεγάλων ομάδων οφείλουν πια να δώσουν προσοχή στους νεαρούς Κύπριους που αποδεδειγμένα αξίζουν ευκαιριών. Για ακό-

μη μία φορά, το κυπριακό ποδόσφαιρο κατέχει τη μη τιμητική πρώτη θέση στην εργοδότηση ξένων παικτών... την ίδια ώρα που οι ομάδες μας αποδεικνύονται ανίκανες ν' αναδείξουν παίκτες από τα σπλάχνα τους

* * * * *

Κύπριοι ποδοσφαιριστές

Προθυμία και πρόθεση να ενισχύσουν το κυπριακό στοιχείο στα ρόστερ τους επιδεικνύουν όλες οι μεγάλες κυπριακές ομάδες. Από τη μία το ενδεχόμενο μεταγραφών και από την άλλη κάποιοι νεαροί κύπριοι στα ρόστερ, με χρόνο συμμετοχής στο τελευταίο πρωτάθλημα. Το θέμα είναι πόση εμπιστοσύνη θα δείξουν στους Κύπριους ποδοσφαιριστές, σε πό-

σο χρόνο συμμετοχής και ευκαιρίες, στο νέο πρωτάθλημα, θα αναλογεί η εμπιστοσύνη αυτή και ειδικά μετά τις πολλές και αυτό το καλοκαίρι μεταγραφές ξένων που αναμένονται. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να επισημανθεί, πως εμπιστοσύνη στους Κύπριους ποδοσφαιριστές δεν σημαίνει χρόνο συμμετοχής, όταν οι αγωνιστικοί στόχοι μιας ομάδας χαθούν, ούτε όταν το ρόστερ αδειάσει από πρόωγες αποδεσμεύσεις ξένων παικτών, οι οποίοι αποδεικνύονται αποτυχημένες μεταγραφικές κινήσεις.

* * * * *

Σωφρόνης – Κερκέζ

Αμφότεροι έχουν αναδειχθεί ως προπονητές μέσα από την πολυχρονή ενα-

Ενας μήνας και κάτι για κάρτα

Να θέσουμε τα πράγματα περί της κάρτας φιλάθλου στη σωστή τους βάση, γιατί όσοι τοποθετούνται είναι όσοι επηρεάζονται μεν, αλλά με δραστικό τρόπο να επηρεάσουν δεν μπορούν. Το μαχαίρι και το καρπούζι το έχει η κυβέρνηση, αφού η νομική υπηρεσία πρέπει να ετοιμάσει τροποποιοιτικό νομοσχέδιο, και ακολουθώς η Βουλή. Αυτοί και κανένας άλλος δεν αποφασίζουν για αυτό το θέμα αφού αποτελεί νόμο του κράτους. Η Βουλή ολοκληρώνει τις εργασίες της μετά την ειδική συνεδρία καταδίκης πραξικοπήματος-εισβολής στις 15 Ιουλίου και ό,τι είναι να γίνει πρέπει να γίνει μέχρι τότε για να υπάρχει και χρόνος για εφαρμογή των όποιων αλλαγών. Πάντως, να ψηφίσουν οι βουλευτές κατάργηση του μέτρου μοιάζει μάλλον απίθανο για να είμαστε και ξεκάθαροι.

Μεταβολές εβδομάδας

X.A.K.
-0,5%X.A.
-1,72%

Dow Jones

4,90%

Nasdaq

4,02%

Nikkei

1,38%

Dax

0,43%

FTSE 100

0,58%

ΔΙΕΘΝΗ
Διέξοδο
στη ρωσική
αγορά βρήκε
η Huawei
Σελ. 8

Πετρέλαιο

-0,32%

€/ \$

-0,87%

Συμφωνίες 12 δισ. μέσα σε 5 χρόνια

Αφορούν «deals» άνω των 100 εκατ. ευρώ και δεν περιλαμβάνουν τα ποσά από τα ενεργειακά

Συμφωνίες πέραν των 12 δισεκατομμυρίων ευρώ έκλεισαν στην Κύπρο την τελευταία πενταετία. Και αναφερόμαστε σε «deals» πέραν των 100 εκατ. ευρώ και άνω η καθεμία. Αν υπολογιστούν και οι άλλες συμφω-

νίες και επενδύσεις τότε το συνολικό ποσό θα ανέλθει σημαντικά. Το γεγονός αυτό είναι ενδεικτικό της εμπιστοσύνης που δείχνουν ντόπιοι και ξένοι στην κυπριακή οικονομία και αποτελεί ένα από τα πιο ισχυρά όπλα

για τη συνεχιζόμενη ανάπτυξη. Οι συμφωνίες που έχουν γίνει από το 2014 με χρήμα που έχει εισρεύσει στη χώρα, δεν σχετίζονται με ενεργειακούς σχεδιασμούς.

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις

που προσέλκυσε η Κύπρος την τελευταία πενταετία προήλθαν από τον τραπεζικό τομέα, με τις τράπεζες να αυξάνουν τα κεφάλαιά τους, τη ναυτιλία και την κατασκευή μαρίνων, την εκπαίδευση με τα πανεπιστήμια, τον

τουρισμό, το λιανικό εμπόριο και φυσικά από το πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων.

Μεγάλες επενδύσεις γίνονται επίσης στον τομέα των ακινήτων, καθώς και στον τομέα της υγείας. Σελ. 5

Οι φόβοι για ύφεση ανεβάζουν την τιμή του πετρελαίου

Όσο ενισχύονται οι προειδοποιήσεις περί πιθανής ύφεσης της παγκόσμιας οικονομίας εξαιτίας του εμπορικού πολέμου, τόσο υποχωρούν οι τιμές του πετρελαίου, παρά τις διαβεβαιώσεις της Σαουδικής Αραβίας πως ο ΟΠΕΚ θα αναλάβει δράση ώστε να μην υπάρξει υπερπροσφορά πετρελαίου το δεύτερο εξάμηνο του 2019. Στα τέλη Απριλίου, η τιμή του Brent είχε φτάσει τα 75 δολάρια ανά βαρέλι, καθώς ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ έσφιγγε τον κλοιό των κυρώσεων γύρω από το Ιράν. Σελ. 10

ΑΠΟ ΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η έκθεση του Συμβουλίου και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια

Κυκλοφόρησε αυτές τις μέρες η έκθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την κυπριακή οικονομία. Η έκθεση αυτή περιέχει ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις και εισηγήσεις, οι οποίες ξεφεύγουν από την παραδοσιακή νεοφιλελεύθερη ρητορική άλλων οργανισμών περί απορρύθμισης και ιδιωτικοποιήσεων. Στις συστάσεις τους περιλαμβάνονται θέματα αύξησης της αποτελεσματικότητας της δημόσιας υπηρεσίας, επενδύσεων σε έργα υποδομής και βιώσιμης ανάπτυξης και βελτίωση της απασχόλησης. Περιλαμβάνονται ασφαλώς και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, τα οποία είναι γεγονός ότι εξακολουθούν να αποτελούν σημαντική πρόκληση για την κυπριακή οι-

κονομία. Βεβαίως, το πολύ υψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι περισσότερο σύμπτωμα παρά αιτία των προβλημάτων της οικονομίας. Σύμπτωμα του υπερδανεισμού σε συνθήκες ασυδοσίας και μη ελέγχου των τραπεζών, του κουρέματος των καταθέσεων και της βαθιάς ύφεσης που ακολούθησε το κούρεμα και το περιοριστικό μνημόνιο. Το αποτέλεσμα ήταν ένα στα δύο δάνεια να καταστεί μη εξυπηρετούμενο. Αυτό το σύμπτωμα δεν θα μπορούσε να εξαφανιστεί διά μιας ούτε με την ψήφιση της διευκόλυνσης των εκποιήσεων, ούτε με την ψήφιση της πώλησης των δανείων. Η προσωπικά μου γνώμη ήταν εξ αρχής ότι θα έπρεπε να

είχε δημιουργηθεί ένας κρατικός οργανισμός, που θα έπαιρνε τα μεγάλα δάνεια και θα σταθεροποιούσε την αγορά ακινήτων και ένας οργανισμός με κοινωνικό προορισμό για να πάρει τα προβληματικά δάνεια της πρώτης κατοικίας και να προσφέρει τη δυνατότητα στις οικογένειες να κρατήσουν το σπίτι ή το διαμέρισμά τους, πληρώνοντας ένα ποσοστό του εισοδήματός τους. Αργήσαμε πολύ να κάνουμε κάτι ουσιαστικό και τώρα, μετά τη χρεοκοπία του Συνεργατισμού, τρέχουμε να λειτουργήσουμε το σχέδιο Εστία.

Όσον αφορά την πώληση δανείων σε ταμεία και ξένους οργανισμούς, έχουν γίνει κάποιες σημαντικές πράξεις από τις τράπεζες.

Υπάρχει όμως αβεβαιότητα και ανασφάλεια ως προς την πολιτική που θα ακολουθήσουν τα ταμεία αυτά. Η ελπίδα είναι ότι όσοι αγοράζουν τα δάνεια το κάνουν ως μορφή μεσοπρόθεσμης τουλάχιστον επένδυσης. Ότι δεν θα χρησιμοποιήσουν τακτικές εκφοβισμού κατά των δανειοληπτών και ότι δεν θα υπάρξουν κυκλώματα που θα αρπάξουν την περιουσία του κόσμου σε εξευτελιστικές τιμές. Διότι κάτι τέτοιο δεν θα έβλαπτε μόνο αυτούς που θα έχαναν τις περιουσίες τους. Θα έβλαπτε και τους υπόλοιπους, καθώς θα οδηγούσε σε πτώση των αξιών της ακίνητης περιουσίας. Ακόμα και οι τράπεζες στο τέλος της ημέρας θα ζημιώσουν αν γίνει κάτι

τέτοιο, καθώς η αξία των εξασφαλίσεων τους θα υποστεί κι άλλη διάβρωση.

Πάντως, το Συμβούλιο περιλαμβάνει στη δεύτερη από τις πέντε συστάσεις του, τη λήψη μέτρων που θα ενισχύσουν την επόπτευση τέτοιων ταμείων αγοράς δανείων. Ειδικά αναφορά κάνει και στον κρατικό οργανισμό, ο οποίος κληρονόμησε μη εξυπηρετούμενα δάνεια μερικών δισεκατομμυρίων από τον Συνεργατισμό. Αναφέρει ότι θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας αποτελεσματικός μηχανισμός διοίκησής του. Μάλιστα, η έκφραση που χρησιμοποιείται (setting up) εξυπακούει την δημιουργία εξ' υπαρχής και όχι απλώς βελτίωση στις υφιστάμενες δομές.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΑΠΟ ΤΗΝ DEUTSCHE BANK

Κατασχέθηκαν 20 τόνοι χρυσού της Βενεζουέλας

Στην κατάσχεση 20 τόνων χρυσού της Βενεζουέλας προχώρησε η Deutsche Bank. Ο χρυσός αποτελούσε εγγύηση σε δάνειο ύψους 750 εκατ. δολ. που είχε λάβει το καθεστώς Μαδούρο, με τη γερμανική τράπεζα να προχωρεί στην κατάσχεσή του μετά τη μη καταβολή των τόκων από το Καρακάς. Σελ. 9

ΕΛΛΑΔΑ

Οι τράπεζες πωλούν σύντομα 3.000 ακίνητα

Τουλάχιστον 3000 ακίνητα θα διαθέσουν προς πώληση οι τράπεζες στην Ελλάδα μέσα στις επόμενες εβδομάδες. Πρόκειται για κατοικίες και άλλα ακίνητα που έχουν προκύψει μέσα από τις διαδικασίες της πώλησης Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων. Τα ακίνητα δεν θα βγούν μαζικά προς πώληση. Σελ. 12

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,92%	-0,26%
Γερμανία	-0,24%	-0,06%
Γαλλία	0,11%	-0,12%
Ιταλία	2,48%	-0,17%
Ισπανία	0,60%	-0,16%
Ιρλανδία	0,29%	-0,35%
Ελλάδα	2,88%	-0,15%
Ην. Βασίλειο	0,82%	-0,07%

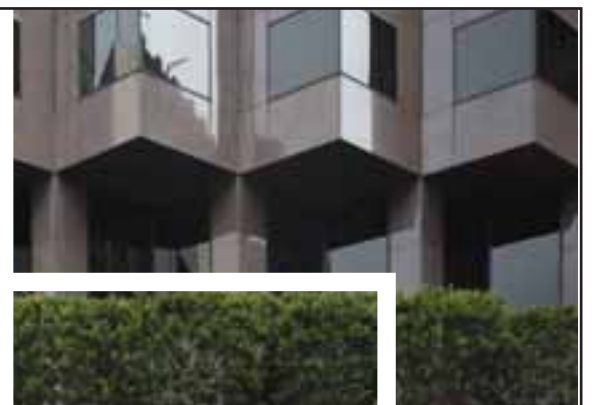
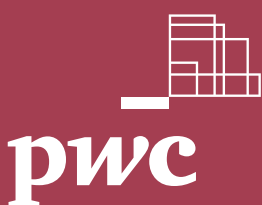
Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Cyprus Real Estate Market

Our insights and key market highlights

www.pwc.com.cy/real-estate

ΑΠΟΨΗ Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Η μεγάλη ευκαιρία που έχασε η Ελλάδα

Η ελληνική οικονομία έχασε πολλές ευκαιρίες, η πλέον σημαντική –δυσάρεστη– ήταν ότι βρέθηκε μακριά από την έκρηξη της απασχόλησης που έζησαν άλλες χώρες.

Τα πέντε τελευταία χρόνια οι χώρες του ΟΟΣΑ δημιούργησαν 43 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας. Οι άνεργοι, δηλαδή το ποσοστό του πληθυσμού που αναζητεί εργασία καθηλώθηκε στα χαμηλότερα ποσοστά των τελευταίων δεκαετιών.

Ακόμα και οι εκτιμήσεις του ΔΝΤ για την εξέλιξη της ανεργίας αποδείχθηκαν απαισιόδοξες και λανθασμένες. Τον Οκτώβριο του 2013 πρόβλεψαν ότι η ανεργία στις ανεπτυγμένες χώρες θα ήταν 6,9% το 2018. Η ανεργία πέρυσι στις χώρες αυτές ήταν πολύ χαμηλότερα, μόλις 5%.

Η χώρα βρέθηκε μακριά από την έκρηξη της απασχόλησης που έζησαν άλλες χώρες.

Το 2018, το ποσοστό της απασχόλησης ήταν υψηλότερο από ποτέ, στη Μεγάλη Βρετανία, στη Γερμανία, στον Καναδά και σε άλλες 22 χώρες του ΟΟΣΑ. Η ελληνική οικονομία έχασε την ευκαιρία αυτή, καθώς οι επενδύσεις σημείωσαν πτώση και η χώρα ακόμα βρίσκεται στις υψηλότερες θέσεις σε κάθε πίνακα ανεργίας. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του ΟΟΣΑ για την ανεργία, η Ελλάδα βρίσκεται με 18% δεύτερη αμέσως μετά τη Νότια Αφρική. Και αυτό, όταν το ποσοστό ανεργίας στην Ευρώζων είναι 7,9%, στην Ευρωπαϊκή Ένωση (των «28») ακόμα χαμηλότερα 6,5%, ίδιο ποσοστό στην Πορτογαλία, ενώ σε χώρες που είχαν επίσης μνημόνια, όπως η Ιρλανδία, βρίσκεται στο 5,5%, ενώ η Πολωνία είναι στο 3,6% και η Ολλανδία στο 3,5%.

Δεν είναι όμως μόνον το ποσοστό της γενικής ανεργίας που δείχνει πόσο λανθασμένα κινήθηκε η ελληνική οικονομία. Πολύ υψηλή είναι η μακροχρόνια ανεργία που καταγράφεται ως ποσοστό ανάμεσα στους ανέργους. Μακροχρόνια άνεργοι θεωρούνται όσοι επιδοτούνται για διάστημα μεγαλύτερο των 12 μηνών και είναι το 72% των ανέργων

στην Ελλάδα. Μακροχρόνια άνεργοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι το 40% των ανέργων, ενώ σε κάποιες χώρες οι άνθρωποι μένουν μικρότερο διάστημα άνεργοι, καθώς στην Κύπρο και στη Ρουμανία οι μακροχρόνια άνεργοι είναι το 41%, ενώ στην Αυστρία το 33%.

Η Ελλάδα έχει το θλιβερό πρόνομο να είναι και πρωταθλήτρια στην ανεργία νέων με 39%, αμέσως μετά τη Νότια Αφρική, παρότι χιλιάδες νέοι, κυρίως επιστήμονες, μετανάστευσαν. Η ανεργία νέων στην Ευρωζώνη είναι 16% και στο σύνολο του ΟΟΣΑ μόλις 11%.

Την τελευταία τετραετία, όταν η κυβέρνηση προσπαθούσε να επιβάλλει υπερβολική φορολογία για να έχει την ευχέρεια να κάνει προεκλογικές παροχές, σε άλλες χώρες η απασχόληση αυξανόταν. Στις ΗΠΑ, η ανεργία είναι 3,6%, στο χαμηλότερο ποσοστό των πενήντα τελευταίων ετών. Τα δύο τρίτα των κρατών-μελών του ΟΟΣΑ απολαμβάνουν ποσοστό απασχόλησης σε ύψος-ρεκόρ για όσους βρίσκονται στις ηλικίες 15-64. Ακόμα και σε χώρες με μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας από τις ΗΠΑ, όπως η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιταλία, η απασχόληση είναι υψηλότερη από τα επίπεδα του 2005.

Η πολιτική συνέπεια αυτής της άνηψης της απασχόλησης ήταν ότι το πρόβλημα της ανεργίας εξαφανίστηκε πλέον από το σκηνικό και την κομματική αντιπαράθεση. Για προφανείς λόγους, στην Ελλάδα η ανεργία είναι πολιτικό θέμα μεγάλου ενδιαφέροντος, το οποίο συνήθως οι πολιτικοί το «φορκίζουν» ο καθένας με τον τρόπο του.

Το αναμφισβήτητο γεγονός είναι ότι την περίοδο που άλλες χώρες είχαν έκρηξη απασχόλησης ή τουλάχιστον περιορισμό της ανεργίας, η ελληνική οικονομία βρισκόταν με ανεργία-ρεκόρ που έπληξε με ιδιαίτερη ένταση τους νέους. Μόνον το 2018 οι επενδύσεις μειώθηκαν κατά 12%, καθώς τόσο οι ιδιωτικές όσο και οι δημόσιες επενδύσεις βρέθηκαν σε καθίζηση.

Μπορεί να περιοριστεί γρήγορα η μεγάλη ανεργία; Αν η χώρα σταματήσει να αποτελεί εξαίρεση επιστρέφοντας στην κανονικότητα, θα αποκατασταθεί η κύρια προϋπόθεση για την ανάπτυξη, που έλειπε. Η εμπιστοσύνη.

ΔΗΚΤΗΣ

Οι Σύμβουλοι του Επιτρόπου

Από το 2005 εκκρεμεί το πλαίσιο ρύθμισης της αγοράς υπηρεσιών για τους ειδικούς συμβούλους προέδρου και υπουργών. Επανήλθε με αφορμή επιστολή του γενικού ελεγκτή και συζητήθηκε ξανά στη Βουλή. Από το στόχαστρο του ελεγκτή δεν γλίστωσε ούτε ο Επίτροπος Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων και οι σύμβουλοί του. Αναμένεται απάντηση από το γραφείο του Επιτρόπου, που κάνει λόγο για μισές αλήθειες. Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε πάντως ότι ο κ. Παπαδόπουρος έχει αρνηθεί την αντιμισθία του από το κράτος και έχει παραδώσει στοιχεία ύψους μισού εκατ. ευρώ για μελέτες. Αν και αυτό δεν δικαιολογεί τυχόν παρατυπία στο θέμα των συμβούλων.

Προτεραιότητα ο σιδηρόδρομος

Η συζήτηση για τα πιο πάνω γίνεται λίγο πριν να συζητηθεί στο Υπουργικό η ολοκληρωμένη στρατηγική για την ανάπτυξη ορεινών κοινοτήτων Τροόδους. Μαζί με τη στρατηγική, και ένα πρώτο πακέτο 30 δράσεων που θα προχωρήσουν μέχρι το 2021. Προτεραιότητα θα δοθεί στην αναβάθμιση του νοσοκομείου Κυπερούντας, τις διαδικασίες για την κατασκευή σιδηρόδρομου στην Ευρύχου, και τη μελέτη για τους γεώτοπους Τροόδους. Εξελίξεις θα πρέπει να αναμένονται λίγο μετά το πρώτο δεκαπενθήμερο Ιουνίου.

Με νέα ταυτότητα

Λέτε μετά την αλλαγή της επωνυμίας του Hilton να δούμε αλλαγές και στο Hilton Park; Ως ιδέα υπάρχει στο τραπέζι. Το αν θα προχωρήσει ή όχι, θα το μάθουμε το επόμενο διάστημα. Πάντως, τα ξενοδοχεία δεν είναι τα μόνα που μπορούν να αλλάξουν ταυτότητα. Την προηγούμενη εβδομάδα η Λευκωσία παρουσίασε το νέο της branding, και συστήθηκε ξανά ως «η πιο φωτεινή πόλη της Ευρώπης». Εμείς θα περιμένουμε για να δούμε την πρωτεύουσα θα λάμπει, όπως μας υπόσχονται.

Κατόπιν εορτής

Ο πρόεδρος επεσήμανε την Παρασκευή ότι η οικονομική, επιχειρηματική και επενδυτική συνεργασία μεταξύ Ρωσίας και Κύπρου αποτελεί ένα σημαντικό πυλώνα στις διμερείς σχέσεις. Πρόσθεσε πως η κυπριακή κυβέρνηση στέλνει το μήνυμα προς την επιχειρηματική κοινότητα της Ρωσίας που διαμένει είτε στην Κύπρο είτε στο εξωτερικό, ότι η Κύπρος θα παραμείνει ένας αξιόπιστος εταίρος και θα προωθήσει περαιτέρω τη θέ-

Μια πόλη, να την πιεις στο ποτήρι η Λευκωσία, που πρόσφατα παρουσίασε τη νέα της ταυτότητα.

ση της ως ένα σημαντικό διεθνές κέντρο για κυπριο-ρωσικές επιχειρηματικές και επενδυτικές συνεργασίες. Απλά εντάξει, έχουν φύγει γύρω

στα 10 δισ. ρωσικών καταθέσεων, πρόεδρε, κατόπιν εορτής λέγονται τα καλά λόγια.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Υποτίμηση νομίσματος

Υποτίμηση ενός νομίσματος καλείται η μείωση της αξίας του σε σχέση με κάποιο άλλο νόμισμα, αφού απαιτείται μικρότερη ποσότητα του ενός για απόκτηση μιας μονάδας του άλλου. Στην αγορά συναλλάγματος αναφέρεται ως μείωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, δηλαδή της τιμής σύμφωνά με την οποία ανταλλάσσονται τα νομίσματα.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ*

Ευρωπαϊκά κονδύλια για την Αδριατική θάλασσα

Η Κροατία, ως το νεότερο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαθέτει τόσο την τεχνογνωσία όσο και τα κατάλληλα εφόδια, για να αντλεί ευρωπαϊκά κονδύλια για ενίσχυση και βελτίωση των υποδομών της. Το γεγονός αυτό έχει αποδειχθεί μέσα από ενημερωτικό σεμινάριο, που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΕΤΠ) στην πόλη Ντουμπρόβνικ στη νότια Κροατία. Το Ντουμπρόβνικ έχει 45.000 κατοίκους, ενώ προσελκύει κάθε χρόνο γύρω στα 2 εκατ. τουρίστες, αφού είναι δημοφιλής ως η πόλη του πολιτισμού. Κάθε χρόνο η πανέμορφη πόλη φιλοξενεί γύρω στις 1.000 πολιτιστικές εκδηλώσεις, μέσα στα υπέροχα μεσαιωνικά κάστρα και πλατείες της, με αποκορύφωμα τις μουσικές εκδηλώσεις κατά τους μήνες Ιούλη και Αύγουστο.

Ο νεαρός δήμαρχος της πόλης, ο οποίος διετέλεσε ήδη δημοτικός σύμβουλος και βουλευτής, έχει καταφέρει μέσα σε δύο χρόνια να αντλήσει €10 εκατ. από τα ευρωπαϊκά ταμεία, ενώ βρίσκονται στο στάδιο ωρίμανσης άλλα 75 έργα υποδομής, που αφορούν στην παιδεία, στον πολιτισμό, στο σύστημα αποχέτευσης και ύδρευσης, στην κατασκευή πεζοδρομίων, δημόσιων χώρων στάθμευσης, γεφυριών και σπαράγγων για μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης.

Λόγω της ιδιομορφίας του εδάφους, η πόλη του Ντουμπρόβνικ δεν διαθέτει πλατιούς δρόμους, αφού για την κατασκευή τους πρέπει να κατεδαφιστούν βουνά και να κοπούν αρκετά δέντρα. Γι' αυτό τον λόγο γίνεται εκτεταμένη χρήση των πλοιαρίων και των σκαφών στις μαρίνες. Η Κροατία των 4,3 εκατ. πολιτών φιλοξενεί κάθε χρόνο 18 εκατ. τουρίστες, οι οποίοι φτάνουν στη χώρα μέσω θαλάσσης,

Η πόλη του Ντουμπρόβνικ δεν διαθέτει πλατιούς δρόμους, αφού για την κατασκευή τους πρέπει να κατεδαφιστούν βουνά και να κοπούν αρκετά δέντρα. Γι' αυτό τον λόγο γίνεται εκτεταμένη χρήση των πλοιαρίων και των σκαφών στις μαρίνες.

αέρος, αλλά και οδικώς κυρίως από τις γειτονικές χώρες. Τα δύο μεγαλύτερα έργα, που χτίζονται στην περιοχή Ντουμπρόβνικ, είναι το αεροδρόμιο, το οποίο αναβαθμίζεται, για να φιλοξενήσει μέχρι 5 εκατ. επισκέπτες και η 2,4 χλμ. γέφυρα, η οποία θα ενώσει την ενδοχώρα με τα νησιά, αλλά και για αποφυγή του ελέγχου διαβατηρίων στις περιφέρειες της Βοσνίας - Ερζεγοβίνης. Για τα δύο αυτά έργα η Ε.Ε., θα καλύψει μεταξύ 75-85% του συνολικού κόστους.

Η παλαιά μεσαιωνική πόλη του Ντουμπρόβνικ συγκαταλέγεται στον κατάλογο μνημείων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Unesco από το 1979. Γνωστή στα παλαιότερα χρόνια ως Ραγούσα, η πόλη αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα με το οδικό δίκτυο, λόγω των στενών δρόμων και της έλλει-

ψης επαρκών χώρων στάθμευσης και πεζοδρομίων. Από το 1950, όταν έφτασαν οι πρώτοι τουρίστες, το Ντουμπρόβνικ αυξάνει τον αριθμό των επισκεπτών του καθημερινά λόγω της φυσικής του ομορφιάς, αφού συνδυάζει βουνό και θάλασσα και μαγεύει τους επισκέπτες με τις γεύσεις της Αδριατικής θάλασσας και των μεσαιωνικών κάστρων και οχυρώσεων. Τα φραγκισκανά μοναστήρια αποτελούν, επίσης, δημοφιλές τουριστικό αξιοθέατο σε μια χώρα, όπου το 90% του συνολικού πληθυσμού είναι καθολικοί, όπως και τα γραφικά λιμάνια και οι μαρίνες. Η Αδριατική θάλασσα δεν στερείται την ομορφιά της υπόλοιπης Μεσογείου, ενώ το ήπιο κλίμα συμβάλλει στην προώθηση της υγιεινής διατροφής, της άθλησης και της χαλάρωσης. Εξάλλου η παραδοσιακή κουζίνα της περιοχής

μοιάζει πάρα πολύ με αυτή των υπόλοιπων μεσογειακών χωρών, με το ελαιόλαδο, το τοπικό παραδοσιακό κρασί, τα ψαρικά και το αλάτι της θάλασσας να μη λείπουν από το καθημερινό τραπέζι.

Στη μικρή κοινότητα Ston των 550 κατοίκων, η τοπική αρχή έχει καταφέρει να αντλήσει ευρωπαϊκά κονδύλια ύψους €8,4 εκατ. για ανάδειξη και συνέχιση της παραγωγής θαλάσσιου αλατιού, αναστήλωση των μεσαιωνικών κάστρων, οχυρώσεων και πλατειών. Η γειτονική κοινότητα Mali Ston των 140 μόνο κατοίκων, είναι γνωστή ως η πρωτεύουσα των οστρακοειδών, αφού στη θάλασσα της εκτρέφονται σε ειδικά δίκτυα στρείδια και μύδια για τρία χρόνια, μέχρι να καταναλωθούν σε ψηλή τιμή από ξένους και ντόπιους επισκέπτες. Ο συνδυασμός θάλασσας και βουνού, όπως και η συνεχής προσπάθεια για βελτίωση του τουριστικού προϊόντος έχουν καταστήσει την Κροατία δημοφιλή τουριστικό προορισμό. Δεν είναι, λοιπόν, τυχαίο που οι κάτοικοι του Ντουμπρόβνικ είναι περήφανοι για την πόλη και την περιφέρειά τους, την οποία επισκέπτονται αρκετές δημοφιλείς προσωπικότητες και εκατομμύρια τουρίστες. Η συμβολή των τοπικών αρχών, αλλά και η εργατικότητα και η αγάπη των ντόπιων για τη χώρα, τον πολιτισμό και την παρόδοσή τους, έχουν καταστήσει ολόκληρη τη χώρα σ' ένα τουριστικό μνημείο πολιτισμού, όπου η κάθε δημόσια επένδυση δαπανάται και εφαρμόζεται προς όφελος τόσο των αστικών όσο και των απομακρυσμένων και απομονωμένων περιοχών.

*Ο κ. Αντρός Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερίυνειας.

Deloitte.

Upcoming seminars
Enhance your knowledge

25 June | IFRS 16 Leases - Nicosia
26 June | IFRS 16 Leases - Limassol
3-4 July | Transfer Pricing - Limassol

Register today

Deloitte Academy

© 2019 Deloitte Limited

Ευάλωτη η Κύπρος από το Brexit, λέει το ΔΝΤ

Προειδοποιεί ότι ενδεχομένως να επηρεαστούν αρνητικά οι ροές του τουρισμού βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Την Παρασκευή ήταν η τελευταία ημέρα της Τερέζα Μέι ως ηγέτη του Συντηρητικού Κόμματος, εντούτοις θα παραμείνει ως πρωθυπουργός μέχρι να βρεθεί ο αντικαταστάτης της. Η Citi με σχετικό σημείωμά της σχολιάζει ότι μέχρι τα μέσα Ιουλίου οι Βρετανοί θα έχουν καινούργιο πρωθυπουργό, αλλά δεύτερον και σημαντικότερον, γεγονός που επηρεάζει την Κύπρο, το Brexit ενδεχομένως θα λάβει και καινούργια αναβολή. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, όμως, αναφέρει σε ειδική έκθεσή του για την Κύπρο πως δεδομένου ότι το Ηνωμένο Βασίλειο είναι σημαντικός εμπορικός εταίρος για τη χώρα, η κυπριακή οικονομία είναι ευάλωτη στους κινδύνους του Brexit.

Το Ταμείο εξηγεί πως η Κύπρος είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το Ηνωμένο Βασίλειο, ιδιαίτερα στους τομείς του τουρισμού και της μετανάστευσης. Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι επίσης μεταξύ των έξι κορυφαίων πηγών ξένων άμεσων επενδύσεων της Κύπρου, εντούτοις συμπληρώνει πως η Κύπρος μπορεί επίσης να επωφεληθεί από ορισμένες συνθήκες.

Σύμφωνα με την ανάλυση του διεθνούς δανειστή, το Brexit θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς τις ροές του τουρισμού βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα στο νησί, ενώ παράλληλα επισημαίνει ότι ο άμεσος αντίκτυπος πιθανών νέων δασμολογικών φραγμών θα πρέπει να περιοριστεί. Συμπληρώνει ότι ο τουρισμός αντιπροσωπεύει πάνω από το 20% των κυπριακών εξαγωγών, με τη Μεγάλη Βρετανία να είναι η μεγαλύτερη αγορά της Κύπρου. Επισημαίνει ότι με μία ενδεχόμενη υποβίβαση της αξίας της

Η μειωμένη ζήτηση από τους Βρετανούς μπορεί να αντισταθμιστεί εν μέρει από τουρίστες άλλων χωρών.

στερλίνας θα μπορούσε να περιορίσει τη ζήτηση στον τουρισμό, σχολιάζοντας ότι ένα σκληρό Brexit θα μπορούσε να επιδεινώσει τον αντίκτυπο. Ως «μετριαστικούς παράγοντες» βάζει το ποσοστό των επισκεπτών του Ηνωμένου Βασιλείου που μένουν σε δικές τους εξοχικές κατοικίες ή με οικογένειες και φίλους, απομονώνοντάς τους σε κάποιο βαθμό από τους Βρετανούς τουρίστες που έρχονται για τουρισμό μικρής διάρκειας.

Η μειωμένη ζήτηση από τους Βρετανούς μπορεί να αντισταθμιστεί εν μέρει από τουρίστες άλλων χωρών, αντανakλώντας τις συνεχιζόμενες προσπάθειες της Κύπρου

Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι η έκτη πιο σημαντική πηγή άμεσων επενδύσεων για την Κύπρο, με τις εισερχόμενες άμεσες ξένες επενδύσεις στην Κύπρο να ισοδυναμούν με το 22% του κυπριακού ΑΕΠ.

για διαφοροποίηση των πηγών τουριστών και από άλλες αγορές. Καταλήγει όμως πως, μακροπρόθεσμα, η τουριστική σύνδεση μεταξύ Βρετανών και Κυπρίων είναι απίθανο να διαλυθεί λόγω των ιστορικών τους δεσμών.

Έκτη σημαντικότερη

Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι η έκτη πιο σημαντική πηγή άμεσων επενδύσεων για την Κύπρο, με τις εισερχόμενες άμεσες ξένες επενδύσεις στην Κύπρο να ισοδυναμούν με το 22% του κυπριακού ΑΕΠ και με τις άμεσες επενδύσεις που εξαγονται προς το Ηνωμένο Βασίλειο να ανέρχονται στο 42% του κυ-

πριακού ΑΕΠ. Η επιβράδυνση της οικονομίας του Ηνωμένου Βασιλείου θα μπορούσε να επηρεάσει τις εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων και να περιορίσει τις αποδόσεις των υφιστάμενων εξωτερικών άμεσων ξένων επενδύσεων στην Κύπρο.

Αναφορικά με τα περιουσιακά στοιχεία των Κυπρίων στα χαρτοφυλάκια του Ηνωμένου Βασιλείου που κατά το μεγαλύτερο μέρος τους κατέχονται από άλλες χρηματοπιστωτικές εταιρείες, ανέρχονται σε μόλις 3% του ΑΕΠ, γεγονός που περιορίζει την πιθανότητα δυσμενών επιπτώσεων από την απότομη υποτίμηση της λίρας ή της μείωσης των τιμών των περιουσιακών στοιχείων. Επίσης, το ΔΝΤ τονίζει πως ο δανεισμός από τις τράπεζες του Ηνωμένου Βασιλείου είναι περιορισμένος, με μειωμένους κινδύνους και ισοδυναμεί με 6% του ΑΕΠ της Κύπρου.

Ισως και θετικά

«Η Κύπρος θα μπορούσε επίσης να επωφεληθεί από την Brexit», αναφέρει το Ταμείο. Η ελκυστικότητα της Κύπρου για μελλοντικές άμεσες ξένες επενδύσεις ενδεχομένως θα μπορούσε να ενισχυθεί και εταιρείες θα μπορούσαν να μεταφερθούν από το Ηνωμένο Βασίλειο στην Κύπρο. Τέλος, η Κύπρος έχει ένα ελκυστικό επιχειρηματικό περιβάλλον για εγγραφές νέων πλοίων, το οποίο μπορεί να λειτουργήσει πολύ θετικά για την οικονομία και τη ναυτιλία του νησιού.

Μπορεί να αποπληρώσει

Το ΔΝΤ τονίζει πως η ικανότητα της Κύπρου αποπληρώμης των δανείων του ΔΝΤ είναι επαρκής στο πλαίσιο του βασικού σεναρίου, δεδομένης της αναμενόμενης μεί-

ωσης, όπως σημειώνει, του ακαθάριστου δημόσιου χρέους, του σταθερού προφίλ εξυπηρέτησης του χρέους και των συνεκών ευνοϊκών συνθηκών των αγορών. Αναφορικά με τους κινδύνους στην ικανότητα της Κύπρου αποπληρώμης των δανείων, το ΔΝΤ τονίζει πως αυτοί μειώνονται και αναμένεται να είναι διαχειρίσιμοι. Οι κίνδυνοι, προσθέτει, απορρέουν κυρίως από ενδεχόμενες υποχρεώσεις που θα προκύψουν από τον ακόμη αδύναμο τραπεζικό τομέα και από αυξημένες πιέσεις στις δημοσιονομικές δαπάνες οι οποίες θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών, να αυξήσουν το κόστος δανεισμού και να μειώσουν την μεσοπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη. Οι επιπτώσεις από εξωτερικές κρίσεις, σύμφωνα με το ΔΝΤ, θα μπορούσαν να αποδυναμώσουν τη δυναμική της ανάπτυξης, επηρεάζοντας αρνητικά τη δυναμική του δημόσιου χρέους και αυξάνοντας τις πιέσεις χρηματοδότησης.

Αναφέρει, επίσης, ότι οι μεγάλες εξωτερικές υποχρεώσεις και οι χρηματοδοτικές ανάγκες επιδεινώνουν αυτούς τους κινδύνους. Αναφορικά με την πολιτική που πρέπει να ακολουθηθεί για τον μετριασμό των συγκεκριμένων κινδύνων, το ΔΝΤ τονίζει πως βασικές προτεραιότητες πολιτικής πρέπει να είναι η σταθερή εφαρμογή των προσφάτων τροποποιημένων νομικών εργαλείων για μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και προεξόφληση του χρέους και η ενθάρρυνση των τραπεζών για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στη βελτίωση της κερδοφορίας τους και στη δημιουργία κεφαλαιακών αποθεμάτων για ενίσχυση του τραπεζικού συστήματος.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ
ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

Πιστοποιήσεις ποιότητας, υγείας, ασφάλειας για το ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ Ιδιωτικό Νοσοκομείο

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΡΙΣΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ

Η Διοίκηση του ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ έχοντας γνώση των ευθυνών και υποχρεώσεων της προς τους ασθενείς, συνοδούς, επισκέπτες, εργαζομένους, μετόχους ιατρούς και συνεργάτες, εξωτερικά συνεργεία και άλλους συνεργάτες, έχει δεσμευτεί να εφαρμόζει και να τηρεί διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα για την ποιότητα, την υγεία, την ασφάλεια, την ασφάλεια τροφίμων και την υγιεινή και να εφαρμόζει βέλτιστες πρακτικές.

Στο πλαίσιο αυτών των δεσμεύσεων, το ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ απέκτησε τον Μάιο 2019, τις επίσημες πιστοποιήσεις που αφορούν τα εξής:

- ISO 9001:2015 (Σύστημα Διασφάλισης της Ποιότητας)
- OHSAS 18001:2007 (Σύστημα Διαχείρισης για την Υγεία και Ασφάλεια)
- ISO 22000:2015 (Σύστημα Ασφάλειας Τροφίμων και Υγιεινής)

Η επιθεώρηση διενεργήθηκε βάσει των προδιαγραφών ελέγχου και αξιολόγησης της QMSCERT, ενός από τους κορυφαίους φορείς πιστοποίησης σε Ελλάδα και Κύπρο, σε συνεργασία με την εταιρεία παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών Sizzero Managing Risk and Compliance.

Η QMSCERT ως ανεξάρτητος φορέας πιστοποίησης, επιβεβαίωσε την πλήρη εναρμόνιση των διαδικασιών που εφαρμόζει το ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ για τα σχετικά Συστήματα Διαχείρισης.

Η Γενική Διευθύντρια του Νοσοκομείου, κα Αγάθη Μακρή, επισήμανε ότι οι συγκεκριμένες πιστοποιήσεις αποτελούν σταθμό στην πορεία ανάπτυξης του ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ, κατατάσσοντας το ανάμεσα στα λίγα αντίστοιχα πιστοποιημένα νοσηλευτήρια στην Κύπρο. Οι πιστοποιήσεις αυτές επιβεβαιώνουν τη δέσμευση του ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΥ για να διασφαλίσει:

- Την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών υγείας σε ένα ασφαλές περιβάλλον
- Την ικανοποίηση όλων των απαιτήσεων των πελατών του καθώς επίσης και τις νομοθετικές υποχρεώσεις του νοσηλευτηρίου και
- Την εφαρμογή αυστηρών προδιαγραφών σε ότι αφορά θέματα ασφάλειας, υγιεινής και ποιοτικού ελέγχου

Επενδύοντας στην καινοτομία και την αξιοπιστία των συστημάτων αυτών, το ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ευελπιστεί σε μια συνεχή ανοδική πορεία, παρέχοντας άριστου επιπέδου ιατρικές υπηρεσίες και εξαιρετική κλινική φροντίδα, επικεντρωμένη στις ανάγκες του κάθε ασθενή, σε ένα ευχάριστο, φιλικό αλλά και υγιές περιβάλλον.

Η υγεία έχει όνομα!

ΗΜΕΡΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Λευκωσία 11/6
Κεντρικό Κτήριο UNIC
19:00

Λεμεσός 12/6
Ξενοδοχείο Crowne Plaza
19:00

Πάφος 13/6
Ξενοδοχείο Αημύρα
19:00

#91

QS World University Rankings: EECA 2019 | Top Universities
Περιφέρεια Αναδυόμενης Ευρώπης και Κεντρικής Ασίας [EECA]

Ενημερώσου για όλα όσα μπορούν να διαμορφώσουν το μέλλον σου. Μάθε τι πραγματικά σημαίνει "THINK BIG".

- 100+ συμβατικά και εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών που ανταποκρίνονται στις σημερινές απαιτήσεις
- 8 διαπανεπιστημιακά μεταπτυχιακά σε συνεργασία με άλλα κορυφαία πανεπιστήμια
- 25 ερευνητικά κέντρα
- 5 QS Stars στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση
- No 1 στον κόσμο στην εκπαίδευση για Blockchain
- Ιατρική Σχολή σε συνεργασία με το St George's, University of London
- Αξέχαστη φοιτητική εμπειρία στην πιο δυναμικά αναπτυσσόμενη πανεπιστημιούπολη
- Υπερύψαλτες φοιτητικές εστίες, ίσως οι καλύτερες στην Ευρώπη

Μάθε επίσης ποιο επάγγελμα ταιριάζει στην προσωπικότητά σου, κάνοντας δωρεάν το «Άριστον» τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού που σου δίνει απαντήσεις με βάση προηγμένους κανόνες, αλγόριθμους και μαθηματικά μοντέλα.

THINK BIG.

Τμήμα Εισόδους Φοιτητών
Λεωφ. Μονεμόντισσας 46, CY-2412, T.B. 24005, CY-1700, Λευκωσία
Τηλ.: +357 22841528, E-mail: admissions@unic.ac.cy

unic.ac.cy

UNIVERSITY of
NICOSIA

Πολλά τα δισ. για την αγορά ειδών πολυτελείας

Ο παγκόσμιος τζίρος θα ξεπεράσει τα 460 δισ. δολάρια μέχρι τέλος του 2019, αυξάνεται η τάση και στην Κύπρο

Θεσμοί όπως το Must Fashion έχουν ενισχύσει την προσπάθεια των νέων και ανερχόμενων Κύπριων σχεδιαστών μόδας. Χρειάζεται περισσότερη υποστήριξη από περισσότερους οργανισμούς για προώθηση της κυπριακής παρουσίας στην αγορά του εξωτερικού.

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

«Κτυπάει κόκκινο» ο τζίρος της αγοράς πολυτελών ειδών παγκοσμίως. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Euromonitor από το 2015 μέχρι τέλος του 2019, ο τζίρος της συγκεκριμένης αγοράς θα ξεπεράσει τα 460 δισ. δολάρια. Την ίδια ώρα έρευνα της Deloitte καταγράφει 10,8% αύξηση στα έσοδα των εκατό δυνατότερων εταιρειών του τομέα σε διάστημα ενός έτους. Συγκεκριμένα το 2017 κατέγραψαν έσοδα 247 δισ. δολάρια, σε σύγκριση με 217 δισ. το 2016.

Σύμφωνα με την Transparency Market Research, η παγκόσμια αγορά πολυτελών ειδών αναμένεται να ανέλθει στο 3,4% του σύνθετου ποσοστού επίσης ανάπτυξης κατά την περίοδο προβλεψής μεταξύ 2014-2020, και εκτιμάται ότι μέχρι τέλος του 2020 ο τζίρος θα φτάσει τα 374,85 εκατ. δολάρια. Από την άλλη η έκθεση της Euromonitor του 2018 αναφέρει ότι η βιομηχανία ειδών πολυτελείας αντιμετωπίζει πολλές νέες προκλήσεις λόγω των γεωπολιτικών αλλαγών, αλλά και τις προσδοκίες των καταναλωτών και τις ανάγκες τους ως τα είδη πολυτελείας. Εκτιμάται, λοιπόν, ότι τα είδη πολυτελείας θα συνεχίσουν να κερδίζουν έδαφος, κυρίως δε, λόγω της βελτίωσης της τεχνολογίας, η οποία προσφέρει τη δυνατότητα στους καταναλωτές, να βρουν τα καταστήματα πολυτελείας οπουδήποτε

Γύρω στους 30 Κύπριους σχεδιαστές μόδας δραστηριοποιούνται στο νησί. Η αύξησή τους τα τελευταία χρόνια είναι συνυφασμένη με την αύξηση στη ζήτηση για ρούχα πολυτελείας, μέχρι και 60% την τελευταία δεκαετία.

Πέραν του 50% στις δαπάνες των πολυτελών ειδών προέρχονται από την Κίνα. Εκτιμάται ότι θα φτάσει το 65% τα επόμενα έξι χρόνια.

στον κόσμο, καταρρίπτοντας τους γεωγραφικούς φραγμούς. Ένα παράδειγμα είναι η Κίνα. Έκθεση της εταιρείας McKinsey & Company δείχνει ότι πρόκειται για τη μεγαλύτερη δύναμη παγκοσμίως όσο αφορά τις δαπάνες για την αγορά πολυτελών ειδών, καταγράφοντας ποσοστό μεγαλύτερο του 50% των δαπανών για την περίοδο 2012-2018, ενώ αναμένεται ότι θα φτάσουν το 65% σε παγκόσμιο επίπεδο μέχρι

το 2025. Είναι, λοιπόν, λογικό επόμενο, ο εμπορικός πόλεμος μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας να επηρεάσει και τις εταιρείες πολυτελών ειδών, όπως η Kering (μπρική της Gucci) και η Hermes, που είχαν τον περασμένο μήνα τις μετοχές τους να κλείνουν με πτώση, υπό το βάρος της κλιμάκωσης της εμπορικής έντασης μεταξύ των δύο χωρών.

Στην Κύπρο

Την τάση προς την αγορά πολυτελών ειδών σε παγκόσμιο επίπεδο δεν μπορεί παρά να ακολουθήσει και η μικρή κυπριακή αγορά, αν και είναι σαφές ότι χρειάζονται ακόμα πολλά βήματα ώστε οργανισμοί και φορείς να αγκαλιάσουν αυτή την ιδιαίτερη αγορά. Από την άλλη, αν και οι πρωταγωνιστές του κλάδου κάνουν λόγο για αύξηση των καταναλωτών που είναι διατεθειμένοι να αγοράσουν χειροποίητα ή επώνυμο ξένου οίκου ρούχα και αξεσουάρ, δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία που να καταγράφουν την πρόοδο του κλάδου. Κύπριοι σχεδιαστές με τους οποίους επικοινωνήσαμε η «Κ» εκτιμούν ότι ο κύκλος εργασιών τους έχει αυξηθεί έως και 60% τα τελευταία δέκα χρόνια. Επισημαίνουν τη σημαντική ώθηση που δίνουν στον κλάδο των ειδών πολυτελείας, θεσμοί όπως το Must Fashion που διοργανώνεται φέτος για 5η χρονιά και δίνει βήμα σε Κύπριους σχεδιαστές, που στο σύνολό τους ανέρχονται γύρω στους τριάντα παγκύπρια.

Να ενισχυθεί ο κλάδος

Πέντε Κύπριοι σχεδιαστές μόδας μίλησαν στην «Κ» για τα χαρακτηριστικά της ιδιαίτερης αγοράς χειροποίητων ενδυμάτων πολυτελείας και τα βήματα που εκτιμούν ότι χρειάζονται να γίνουν για ενίσχυση του κλάδου στην Κύπρο.

Λουκία Κυριάκου

Υπάρχει περιθώριο να αλλάξουν και να διορθωθούν κάποια πράγματα στην αγορά ειδών πολυτελείας στην Κύπρο. Βλέπουμε ότι δυστυχώς δεν υπάρχει υποστήριξη στους νέους σχεδιαστές. Αυτό που θα μπορούσε να γίνει είναι να διοργανώνεται για παράδειγμα μια εβδομάδα μόδας, και με ξένες συμμετοχές, ώστε να αναπτυχθούν σχέσεις και με το εξωτερικό. Πιστεύω, όμως, ότι μπορούν να γίνουν ενέργειες ώστε οι Κύπριοι σχεδιαστές να στηρίζονται περισσότερο και ο κλάδος να συνεχίσει να αναβαθμίζεται. Θα πρέπει, επίσης, να αυξηθούν διοργανώσεις όπως το Must Fashion. Ωστόσο, ακόμα και με τα σημερινά δεδομένα ο τζίρος έχει αυξηθεί. Ανταγωνιστές μας είναι οι μεγάλοι ξένοι οίκοι μόδας, αλλά και εμπορικές αλυσίδες τύπου Zara που κρατούν τις τιμές σε χαμηλά επίπεδα.

Βανέσα Χατζηνιωσήφ

Χρόνο με τον χρόνο υπάρχει μια στροφή στα ρούχα πολυτελείας και τις διαφορετικές στιλιστικές επιλογές. Υπάρχει ανταπόκριση από το καταναλωτικό κοινό. Η προώθηση των ενδυμάτων μας γίνεται κυρίως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή μέσω συμμετοχής σε κάποιο trade show του εξωτερικού. Για την Κύπρο υπάρχει το Must Fashion, το οποίο είναι για εμένα ένα πολύ μεγάλο βήμα, το οποίο βοηθά για να γίνει και το επόμενο. Θεωρώ ότι είναι σημαντικό να έχουμε τέτοιους θεσμούς στην Κύπρο, για να προωθείται η βιομηχανία μόδας. Υπάρχουν σχεδιαστές, αλλά όχι πολλοί θεσμοί που να το ενθαρρύνουν.

Μιχάλης Ασημάκης

Θεωρώ ότι υπάρχει η ζήτηση για ρούχα πολυτελείας, ειδικά μετά την οικονομική κρίση. Από την άλλη είναι απογοητευτικό να μην υπάρχουν στοιχεία να το καταγράφουν αυτό. Πέραν της κυπριακής αγοράς υπάρχουν και Κύπριοι σχεδιαστές που διαπρέπουν στο εξωτερικό. Ο στόχος είναι το εξωτερικό, και συγκεκριμένα η ασιατική αγορά, που είναι η κινητήριος δύναμη της βιομηχανίας. Θεσμοί όπως το Must Fashion ενισχύουν τη βιομηχανία, αφού φέρνει κοντά το κοινό με τους σχεδιαστές και είναι ίσως ο μοναδικός θεσμός που προωθεί ανερχόμενους Κύπριους σχεδιαστές.

Ανδρέας Ζανettiδης

Δραστηριοποιούμαι στην Κύπρο εδώ και δέκα χρόνια. Η περίοδος της οικονομικής κρίσης δεν ήταν τόσο δύσκολη για τον κλάδο. Φυσικά υπάρχουν καλές και λιγότερο καλές περιόδους για τον τομέα μας. Για παράδειγμα φέτος οι μήνες από τον Νοέμβριο μέχρι τον Απρίλιο δεν ήταν ενθαρρυντικοί, αν και αναμένουμε ότι το καλοκαίρι θα μας αποζημιώσει. Αυτό που έχω παρατηρήσει είναι ότι από το 2010 ο κύκλος των πελατών και ο κύκλος εργασιών έχει αυξηθεί κατά 60%.

Άννα Χατζηγηγορίου

Υπάρχει πλέον τάση για πολυτέλεια στα ρούχα και η ζήτηση είναι αυξημένη τα τελευταία δύο χρόνια. Το κοινό είναι διατεθειμένο να ξοδέψει περισσότερα χρήματα και έτσι αφού αυξάνεται η ζήτηση, αυξάνεται και η προσφορά των χειροποίητων και πολυτελών ενδυμάτων. Στα τελευταία 3-4 χρόνια που δραστηριοποιούμαι μπορώ να πω ότι πλέον οκτώ στις δέκα γυναίκες αναζητούν ρούχα πολυτελείας.

To Must Fashion θα πραγματοποιηθεί στο Δημαρχείο Λευκωσίας, στη νέα πλατεία Ελευθερίας. Το Must Fashion The Anniversary Event παρουσιάζουν: LUX, Ελληνική Τράπεζα, και BMW.

If you don't use technology to transform your business, will it make you obsolete?

ey.com #BetterQuestions

The better the question. The better the answer. The better the world works.

EY

Building a better working world

Πολλά «deals» άνω των 100 εκατ. μέσα σε πέντε χρόνια

Εκτός των ποσών που πηγάζουν από τα ενεργειακά, φτάνουν τα 12 δισ. ευρώ

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η Κύπρος παρουσιάζει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης από το 2015, φτάνοντας αισίως το 2018 στο 3,9%. Παρόλο που αναμένεται να δείξει σημάδια «κοπώσεως» για το 2019 φτάνοντας στο 3,5%, στο 3,2% το 2020 και στο 3% για το 2021 και 2022, ακόμα και στο 3% η ανάπτυξη θεωρείται εξαιρετικά ισχυρή.

Οι συμφωνίες συνολικά αγγίζουν τα 12 δισεκατομμύρια ευρώ, έχουν γίνει από το 2014 και είναι άνω των 100 εκατ. ευρώ η καθεμία.

Μπορεί η Κύπρος να δέχεται σκληρή κριτική για τις πολιτικές της και την κατεύθυνση που ακολουθεί η παρούσα κυβέρνηση, ωστόσο, δύο γεγονότα εντός της εβδομάδας ήταν ικανά να φέρουν στην επιφάνεια τις επενδύσεις που έχουν γίνει στην Κύπρο την τελευταία πενταετία.

Από τη μία, η συμφωνία της CNP Assurances και από την άλλη η αναφορά του υπ. Ενέργειας Γιώργου Λακκοτρύπη για έσοδα 9,4 δισ. ευρώ σε 18 χρόνια από τη συμφωνία με την κοινοπραξία του «Αφροδίτη», Noble, Shell, Delek. Όσον αφορά στο «deal» της ασφαλιστικής, η CNP Assurances αύξησε τη συμμετοχή της στο μετοχικό κεφάλαιο της θυγατρικής της εταιρείας, CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd, στο 100%. Το ποσό της εξαγοράς ανήλθε στα 97,5 εκατ. ευρώ για την εξαγορά από την Τράπεζα Κύπρου του εναπομειναντος μεριδίου του 49,9% στο μετοχικό κεφάλαιο της CNP Cyprus Insurance Holdings, που αύξησε τη συμμετοχή της στο μετοχικό κεφάλαιο της θυγατρικής της εταιρείας, CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd, στο 100%.

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις που προσέλκυσε η Κύπρος την τελευταία πενταετία προήλθαν από τον τραπεζικό τομέα, τη ναυτιλία, την εκπαίδευση, τον τουρισμό, το λιανικό εμπόριο και φυσικά από το πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων. Ποιες είναι όμως οι επενδύσεις – συμφωνίες άνω των 100 εκατ. ευρώ που έγιναν επί κυπριακού εδάφους;

Στο παρόν άρθρο δεν καταγράφκαν τα ενεργειακά «deals», καθώς τα έσοδά τους είναι βασισμένα σε αστάθμητους παράγοντες, όπως

η τιμή του πετρελαίου και οι γεωπολιτικές εξελίξεις.

Κεφάλαια και όχι μόνο

Το τραπεζικό τοπίο άλλαξε άρδην από την αρχή της οικονομικής κρίσης και τη χρονιά που η Κύπρος μπήκε σε μνημόνιο. Στα πιο πρόσφατα γεγονότα συγκαταλέγεται η συμφωνία ύψους 1,3 δισ. ευρώ της Τράπεζας Κύπρου, χρήματα τα οποία θα λάβει από αμερικανικά κυρίως επενδυτικά ταμεία, του Apollo και της Pimco ως τιμήμα της πώλησης 2,8 δισ. ευρώ δανείων του γνωστού εγχειρήματος «Helix». Πρόσφατη, επίσης, και η αύξηση κεφαλαίου της Ελληνικής Τράπεζας ύψους 150 εκατ. ευρώ, στην οποία συμμετείχαν ξένοι και εγχώριοι επενδυτές όπως η Pimco, η War-

Η CNP Assurances αύξησε τη συμμετοχή της στο μετοχικό κεφάλαιο της CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd, στο 100%, αφού αγόρασε το 49,9% του εναπομειναντος μεριδίου της δεύτερης έναντι 97,5 εκατ. ευρώ.

gaming και η Δήμητρα Επενδυτική. Η Astrobank από πλευράς της προχώρησε το 2017 στη μετονομασία της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου και οι επενδυτές της έβαλαν 40 εκατ. ευρώ. Εάν συνδυαστεί με την αύξηση κεφαλαίου ύψους 54 εκατ. ευρώ για την απορρόφηση της USB Bank στις αρχές του 2019, η επένδυση φτάνει κοντά στα 100 εκατ.

Ωστόσο, οι επενδύσεις των τραπεζών άρχισαν από το 2014. Το ταμείο του αμερικανού Γουίλμπουρ Ρος WL Ross & Co LLC προχώρησε σε επένδυση 1 δισ. ευρώ στην Τράπεζα Κύπρου, ενώ την ίδια περίοδο μπήκαν στο μετοχικό κεφάλαιο της Ελληνικής η Wargaming, η αμερικανική Third Point και η Δήμητρα με 100 εκατ. ευρώ κεφαλαίων.

Τηλεπικοινωνίες

Σε μεγάλες συμφωνίες κατέλη-

Το τραπεζικό τοπίο άλλαξε άρδην από την αρχή της οικονομικής κρίσης και τη χρονιά που η Κύπρος μπήκε σε μνημόνιο.

ξαν και οι τηλεπικοινωνίες στην Κύπρο. Η μητρική εταιρία της MTN Κύπρου συμφώνησε να μεταβιβάσει το 100% των μετοχών στη Monaco Telecom SA το 2018 έναντι 260 εκατομμυρίων ευρώ. Η MTN Νοτίου Αφρικής προχώρησε σε αυτή την κίνηση, αφού έκρινε ότι η παρουσία της στην Κύπρο βρισκόταν εκτός του τομέα δραστηριότητάς της. Σε επένδυση προχώρησε και η μαλτέζικη GO, που απόκτησε το τηλεοπτικό πακέτο της Cablenet, ωστόσο η επένδυση ήταν κάτω από τα 100 εκατ. ευρώ.

Τα πανεπιστήμια

Η ιδιοκτήτρια του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, Laureate Education πώλησε το 2017 το σύνολο των μετοχών της 225 εκατ. ευρώ στην Galileo Global Education, εταιρεία που ανήκει στην Providence Equity και που δραστηριοποιείται σε επενδύσεις στα πανεπιστήμια.

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας από την άλλη, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, έχει επενδύσει πάνω από 100 εκατ. ευρώ σε υποδομές, με πιο πρόσφατες τις καινούργιες εστίες του Πανεπιστημίου. Σημειώνεται πως μέτοχος του εν λόγω πανεπιστημίου είναι μεγάλο αμερικανικό επενδυτικό ταμείο.

Το C2 Casino

Το «πρότζεκτ» καζίνο ήταν ένα εγχείρημα το οποίο δεν είχε ξαναγίνει στην Κύπρο. Μετά από πολλές συζητήσεις, αδειοδοτήσεις και

Επενδύσεις σε ακίνητα και μαρίνες

Επενδύσεις συνολικής αξίας 215 εκατ. ευρώ έχει πραγματοποιήσει η Εθνική Παναγία ΑΕΕΑΠ στην αγορά ακινήτων της Κύπρου, κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών, ενώ πλέον η Invel Real Estate που κατέχει ποσοστό 66% των μετοχών της Παναγία ανακοίνωσε και επισήμως την πρόθεσή της να ασκήσει το δικαίωμα προαίρεσης για την απόκτηση και του υπολοίπου μετοχικού μεριδίου της εταιρείας. Όσον αφορά στην κατασκευή της Μαρίνας Παραλιμνίου θα κοστίσει περί τα 110 εκατομμύρια

ευρώ και τα κεφάλαια προέρχονται από Κύπριους επενδυτές, την PMV Maritime Holdings Limited. Η Μαρίνα της Αγίας Νάπας θα κοστίσει περί τα 250 εκατ. ευρώ, σύμβαση που υπεγράφη με την M.M. Makronisos Marina Ltd. Πρωταγωνιστής του όλου εγχειρήματος, ο αιγύπτιος επενδυτής Ναγκίμπ Σαουίρις μέσω της επενδυτικής του εταιρείας Gemini Holding. Ο αιγύπτιος κατέχει το 80% του πρότζεκτ, και η οικογένεια Καραμοντάνη μέσω της G. Caramondani Investments κατέχει το 20%.

κολλήματα, την άδεια έλαβε η Melco. Το καζίνο της Λεμεσού, το City Of Dreams Mediterranean, αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2021 βάσει των λεγομένων της εταιρείας και η επένδυση μόνο για το μεγάλο – καζίνο θέρετρο αναμένεται να φτάσει τα 0,5 δισ. ευρώ. Βάσει των σχεδιασμών, όμως, η εταιρεία θα έχει μέχρι τότε άλλα 4 δορυφορικά καζίνο σε λειτουργία, με τη συνολική επένδυση να ανέρχεται στα 0,55 δισ. ευρώ.

Επενδύσεις στην υγεία

Η Ascendis Health Ltd. μπήκε στη διαδικασία να αγοράσει τη κυπριακή φαρμακευτική εταιρεία Remedica και τη νοτιοαφρικάνικη

Scitec International Sarl, η οποία ασχολείται με αθλητική διατροφή, το 2016. Για την κυπριακή εταιρεία πλήρωσε 260 εκατ. ευρώ και περίπου 170 εκατ. ευρώ το τιμήμα για τη Scitec.

Στο λιανεμπόριο

Το 2015 εξαγοράστηκαν από κοινού το The Mall of Cyprus και το The Mall of Engomi του Ομίλου Σιακόλα από νοτιοαφρικανική εταιρεία, την Atterbury Group. Το κόστος εξαγοράς τους έφτασε τα 200 εκατ. ευρώ

Πρόσθετα, στα τέλη του 2018 άνοιξε τις πόρτες του και το Nicosia Mall, το εγχείρημα της Τράπεζας Κύπρου, που η επένδυση αυτή

έφτασε τα 100 εκατ. ευρώ. Η Τράπεζα Κύπρου πλέον ψάχνει αγοραστή για το συγκεκριμένο Mall.

Η μοναδική ιδιωτικοποίηση

Τεράστιο «πρότζεκτ» και στην ουσία η μοναδική ιδιωτικοποίηση που πέρασε, είναι η εμπορικοποίηση του λιμανιού Λεμεσού για περίοδο 25 ετών, που βάσει της συμφωνίας του 2016 σε βάθος αυτών των 25 χρόνων αναμένεται να εισρεύσουν έσοδα 2 δισ. ευρώ. Το συμβόλαιο δίνει και δικαίωμα ανανέωσης γι' ακόμη μία 12ετία.

Οι πολιτογραφήσεις

Όπως αναφέρει στη μελέτη του το Υπουργείο Οικονομικών για το Σχέδιο των Πολιτογραφήσεων, από την 1η Ιουνίου 2013 μέχρι τις 15 Αυγούστου 2018 έχουν γίνει συναλλαγές συνολικού ύψους 6,6 δισ., δίχως όμως να σημαίνει πως αυτός ο αριθμός είναι με τη «στενή έννοια» επενδύσεις. Μέσα στα χρήματα αυτά για παράδειγμα μπορεί να συμπεριλαμβάνεται η επένδυση του Καζίνο ύψους 550 εκατ. ευρώ (λέγεται ότι δόθηκε διαβατήριο στον Κινέζο επενδυτή). Συντηρητικά, οι επενδύσεις από το 2013 μέχρι και τον Μάιο του 2019 αγγίζουν τα 5 δισ. ευρώ.

Σημειώνεται πως οι επενδύσεις είναι πολύ περισσότερες, αλλά δεν υπολογίστηκαν αυτές που δεν έφταναν τα 100 εκατ. η καθεμία. Οι επενδύσεις κάτω των 100 εκατ. ευρώ είναι πάρα πολλές και ανεβάζουν κατακόρυφα το προαναφερθέν ποσό.

Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμος (ΚΕΦ.224) όπως τροποποιήθηκε μέχρι σήμερα

Ειδοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 70 (α)

Επειδή με Διάταγμα που δημοσιεύτηκε στο Πρώτο Μέρος, του Τρίτου Παραρτήματος της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας με αρ. 5163 με την Κ.Δ.Π 190/31.05.2019, το Υπουργικό Συμβούλιο διέταξε τη διενέργεια Γενικής Εκτίμησης της ακίνητης ιδιοκτησίας που βρίσκεται εντός ολόκληρου του ελεγχόμενου από την Κυπριακή Δημοκρατία τμήματος της, όπως καθορίστηκε στο Διάταγμα που εκδόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 69 (1) του πιο πάνω Νόμου:

2. Γι' αυτό, ενασκώντας τις εξουσίες που μου παρέχονται με το άρθρο 70(α) του περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου, εγώ, ο Διευθυντής του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, με την παρούσα ειδοποίηση πληροφορώ το κοινό ότι η Γενική Εκτίμηση σε τιμές 01.01.2018 στην περιοχή που αναφέρεται πιο πάνω, θα αρχίσει την ημερομηνία της δημοσίευσης της ειδοποίησης αυτής στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας και καλώ όλους τους ιδιοκτήτες ακίνητης ιδιοκτησίας που βρίσκεται στην πιο πάνω περιοχή-

(α) να εφοδιάσουν τον εκτιμητή με τέτοιες πληροφορίες, προφορικές ή γραπτές, που σχετίζονται με την υπό εκτίμηση ακίνητη ιδιοκτησία τις οποίες ο εκτιμητής δυνατόν να απαιτήσει.

(β) να παρουσιάσουν στον εκτιμητή για εξέταση οποιοδήποτε έγγραφο που βρίσκεται στην κατοχή τους, ή κάτω από τον έλεγχό τους και σχετίζεται με την υπό εκτίμηση ακίνητη ιδιοκτησία, το οποίο ο εκτιμητής δυνατόν να απαιτήσει.

Ανδρέας Σωκράτους
Διευθυντής Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας
(Φακ. ΧΧΤ 5.19.50.01)

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΚΡΗΤΟΥ ΤΕΡΡΑ
ΤΗΛ.: 99447237
ΦΑΞ: 26332392
www.krilouterra.org

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

ΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ - ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ, ΟΠΩΣ ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ 30.06.2017 ΚΑΘΑΡΙΣΟΥΝ ΤΑ ΟΙΚΟΠΕΔΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΧΟΡΤΑ - ΜΠΑΖΑ - ΚΛΑΔΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΚΑΘΑΡΣΙΕΣ. ΣΤΙΣ ΜΕΜΩΝΩΜΕΝΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΝΑ ΦΡΟΝΤΙΣΟΥΝ ΤΟΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΤΟΥΣ ΣΕ ΑΚΤΙΝΑ 30 ΜΕΤΡΩΝ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ ΤΟΥΣ.

ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΑΥΤΗ 30.06.2019 ΘΑ ΑΣΚΗΣΕΙ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΩΞΕΙΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΘΕΝΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟ ΧΩΡΙΣ ΑΛΛΗ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ.

ΟΣΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΕΠΙΘΥΜΟΥΝ ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΕΙ ΝΑ ΤΟΥΣ ΤΑ ΚΑΘΑΡΙΣΕΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΑ ΑΠΟΤΑΘΟΥΝ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΓΙΑ ΤΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΣΤΟ ΤΗΛ.: 99447237 ΤΟ ΣΥΝΤΟΜΩΤΕΡΟ.

ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΡΙΤΟΥ ΤΕΡΑ
ΔΕΡΒΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Προσγειώνεται η οικονομία, θολώνει το success story

Επιβράδυνση ανάπτυξης για τρίτο διαδοχικό τρίμηνο – Αύξηση ΑΕΠ μόλις 1,3%

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Ανησυχητικά σημάδια επιβράδυνσης εμφάνισε ο ρυθμός ανάπτυξης το α΄ τρίμηνο, καθώς περιορίστηκε στο 1,3%, οδηγώντας οικονομικούς αναλυτές στην πρόβλεψη ότι συνολικά στο έτος θα προσγειωθεί κάτω από το 2%, κάτι που θέτει σε κίνδυνο και τις δημοσιονομικές επιδόσεις της χώρας.

Ειδικότερα, η χαμηλή πτήση του ΑΕΠ το α΄ τρίμηνο ενισχύει τις ανησυχίες της Κομισιόν, οι οποίες θα διατυπώνονται στην έκθεσή της σήμερα για την ελληνική οικονομία, ότι –μετά και τις παροχές Τσίπρα– υπάρχει κίνδυνος να παραβιαστεί ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ.

Ο ρυθμός 1,3% του α΄ τριμήνου είναι χαμηλότερος από τον συνολικό ρυθμό του 2018 (1,9%) και απ' αυτόν όλων των επιμέρους τριμήνων του 2018 (2,6% το α΄ τρίμηνο, 1,6% το β΄ τρίμηνο, 2,1% το γ΄ τρίμηνο και 1,5% το δ΄ τρίμηνο).

Το ανησυχητικότερο, όπως επισημαίνουν αναλυτές, είναι ότι οφείλεται σε λόγους που δεν φαίνεται να είναι προσωρινοί, κυρίως στην επιβράδυνση των εξαγωγών, που πιθανότατα αντανακλά την επιβράδυνση της Ευρωζώνης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ανάλυση των επιμέρους στοιχείων του ΑΕΠ του α΄ τριμήνου, η αύξηση των εξαγωγών υποχώρησε στο 4% από ρυθμό 9,1% το 2018. Την ίδια ώρα, οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 9,5%.

Η τελική καταναλωτική δαπάνη υποχώρησε κατά 0,1%, αλλά αυτό οφείλεται κυρίως στο Δημόσιο και συγκεκριμένα στη μεγάλη πτώση της καταναλωτικής δαπάνης της γενικής κυβέρνησης κατά 5%, κάτι το οποίο πιθανότατα συνδέεται με την προσπάθεια επίδειξης υπερπλεονασμάτων. Η καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών αυξήθηκε ελαφρώς κατά 0,2%, συνεχιζοντας να κινείται με αργούς ρυθμούς.

Τέλος, οι επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 8,1%, αλλά αυτό είναι αποτέλεσμα βάρους, αφού πέρυσι το α΄ τρίμηνο είχαν μειωθεί δραματικά κατά 26,4%. Εφόσον

Χαμηλές πτήσεις για το ΑΕΠ

2016	-0,2%
2017	1,5%
2018	1,9%
α' τρίμ. 2019	1,3%

Ορατός ο κίνδυνος να παραβιαστεί ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ.

οι τάσεις του α΄ τριμήνου συνεχιστούν, οι αναλυτές συμφωνούν ότι ο ρυθμός ανάπτυξης δεν θα ξεπεράσει το 2%, με ορισμένους να τον βλέπουν και αρκετά χαμηλότερα. Η κυβέρνηση προέβλεψε πρόσφατα, στο Πρόγραμμα Σταθερότητας, ρυθμό 2,3% (πριν από λίγους μήνες, στον προϋπολογισμό του 2019, προέβλεπε 2,5%). Η πρόβλεψη της Κομισιόν ήταν ελαφρώς χαμηλότερη, στο 2,2%, στις ανοιξιάτικες προβλέψεις της τον περασμένο μήνα.

Στην έκθεσή της, που δημοσιεύεται σήμερα, η Κομισιόν επισημαίνει ότι το μακροοικονομικό σενάριο της κυβέρνησης είναι πιο αισιόδοξο από το δικό της, κάτι που εξηγεί έως ένα βαθμό τη διαφορά εκτίμησης των δύο πλευρών σε ό,τι αφορά το πρωτογενές πλεόνασμα (η ίδια το βλέπει στο

3,6% του ΑΕΠ, πριν από τα μέτρα Τσίπρα και η κυβέρνηση στο 4,1%). Προφανώς, αν το ΑΕΠ διαμορφωθεί τελικά ακόμη χαμηλότερα, θα επιδεινωθούν περαιτέρω οι δημοσιονομικές επιδόσεις και θα τεθεί εκ των πραγμάτων θέμα περιοριστικής πολιτικής, τη στιγμή ακριβώς που η χώρα έχει ανάγκη το αντίθετο.

Η κυβέρνηση, βεβαίως, από την πλευρά της, είδε το ποτήρι μισογεμάτο. Σε ανακοίνωση που εξέδωσε χθες το υπουργείο Οικονομικών, σημείωσε ότι ο ρυθμός ανάπτυξης του 1ου τριμήνου «επιβεβαιώνει ότι συνεχίζεται η πορεία ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας για ένατο συνεχόμενο τρίμηνο».

Επίσης, εκφράζει ικανοποίηση γιατί «η μεγέθυνση του ΑΕΠ το α΄ τρίμηνο 2019 είναι ευρείας βάσης και προέρχεται από την ενίσχυση των κυριότερων συνιστωσών του: καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών (+0,8%), επενδύσεις (+7,9%) και εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών (+4%)».

Η ανακοίνωση καταλήγει, επισημαίνοντας ότι σε απόλυτα μέγεθος το ΑΕΠ το α΄ τρίμηνο 2019

(47,94 δισ. ευρώ) είναι το υψηλότερο από το α΄ τρίμηνο του 2012.

Ο κ. Σταϊκούρας

«Η ελληνική οικονομία συνεχίζει τις χαμηλές πτήσεις της ως αποτέλεσμα της συνειδητής κυβερνητικής επιλογής να υπερφορολογήσει νοικοκυριά και επιχειρήσεις, προκειμένου να επιτύχει υπερπλεονάσματα», σχολίασε ο τομεάρχης Οικονομικών της Νέας Δημοκρατίας Χρήστος Σταϊκούρας. Ο κ. Σταϊκούρας θύμισε, επίσης, ότι η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ επί μία τετραετία απέτυχε σε κάθε στόχο που έθεσε για την ανάπτυξη. Και πρόσθεσε: «Η χώρα, όμως, έχει ανάγκη από ισχυρή και βιώσιμη ανάπτυξη, πολλές επενδύσεις, καλές και ποιοτικές θέσεις εργασίας, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Και αυτό μπορεί να γίνει με την υλοποίηση του σχεδίου της Νέας Δημοκρατίας, μέσα από τη μείωση φόρων και εισφορών, την ενίσχυση της ρευστότητας στην πραγματική οικονομία, τη βελτίωση της λειτουργίας του κράτους, την υλοποίηση πολιτικών για τους συμπατριώτες μας που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη».

Ευοίωνες ενδείξεις για τον ελληνικό τουρισμό από την αγορά των ΗΠΑ

Εντείνεται το ενδιαφέρον της αμερικανικής αγοράς επισκεπτών για ελληνικούς τουριστικούς προορισμούς και μαζί με αυτό και οι επαφές Ελλήνων και Αμερικανών τουριστικών πρακτόρων. Ετσι, για δεύτερη φορά από το 2018 ο κορυφαίος φορέας τουριστικών γραφείων των ΗΠΑ, ASTA (American Society of Travel Agents), επιλέγει να συστήσει την Ελλάδα στα μέλη του ως ιδανικό προορισμό διακοπών για τους Αμερικανούς

Για δεύτερη φορά από το 2018 ο κορυφαίος φορέας τουριστικών γραφείων των ΗΠΑ, ASTA, συστήνει την Ελλάδα ως ιδανικό προορισμό διακοπών.

ταξιδιώτες. Επειτα από τη διοργάνωση του συνεδρίου «ASTA Destination Expo», τον Απρίλιο του 2018 στην Αθήνα, μια πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συνδέσμων Γραφείων Ταξιδιών & Τουρισμού, FedHATTA, που είχε ισχυρό θετικό αντίκτυπο στις πωλήσεις των αμερικανικών τουριστικών γραφείων για ταξίδια σε ελληνι-

Το 2018 οι αφίξεις από τις ΗΠΑ αυξήθηκαν κατά 26,9% από το 2017, ξεπερνώντας το ένα εκατομμύριο.

κούς προορισμούς, μια δεύτερη διοργάνωση της ASTA που πραγματοποιείται σε επιλεγμένους προορισμούς, το «International Showcase», διεξάγεται τώρα (12-16 Μαΐου) στη Ρόδο. Υπενθυμίζεται πως το 2018 οι αφίξεις από τις ΗΠΑ αυξήθηκαν κατά 26,9% από το 2017 και διαμορφώθηκαν στο ένα εκατομμύριο ενενήντα επτά χιλιάδες ταξιδιώτες. Ακολουθούν

πλέον σε πλήθος τους Βρετανούς, τους Γερμανούς, τους Γάλλους και τους Ιταλούς, αλλά με δαπάνη αυξημένη κατά 27,8% στο ένα δισεκατομμύριο σαράντα χιλιάδες ευρώ έρχονται τρίτοι, μετά τους Γερμανούς και τους Βρετανούς. Η επιστροφή των Αμερικανών στην Ελλάδα θεωρείται μία από τις πλέον ενθαρρυντικές τάσεις προηγούμενης και της τρέ-

χουσας σεζόν, καθώς έχουν πολύ μεγαλύτερη κατά κεφαλήν δαπάνη από τους υπολοίπους και, εξαιτίας του μεγέθους της αγοράς τους, παρέχουν τη δυνατότητα να αντισταθμίσουν βραχυπρόθεσμα πιθανές αναταράξεις της γερμανικής ή της βρετανικής αγοράς και μεσοπρόθεσμα να αναπτύξουν ακόμη περισσότερο την εισερχόμενη κίνηση. Το εν εξελίξει «International Showcase in Rhodes 2019» αποτελεί διοργάνωση της FedHATTA και της Περιφέρειας Ν. Αιγαίου, ενώ πραγματοποιείται με την υποστήριξη του υπουργείου Τουρισμού και του ΕΟΤ. Είναι η πρώτη φορά στην ιστορία της ASTA που η ίδια χώρα επιλέγεται για δεύτερη συνεχόμενη ως επικρατέστερος προορισμός για τη γνωριμία των μελών της με αυτόν.

Η διοργάνωση του συνεδρίου της ASTA στην Αθήνα πέρυσι είχε ως αποτέλεσμα την πολύμηνη προβολή της χώρας μας και απτά αποτελέσματα σε επίπεδο πωλήσεων στην αμερικανική αγορά για την Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, 65% των Αμερικανών τουριστικών πρακτόρων που συμμετείχαν στο συνέδριο κατέγραψαν αύξηση των πωλήσεών τους σε ελληνικούς προορισμούς και 58% μέχρι ένα μήνα μετά το συνέδριο είχε ήδη προβεί σε πώληση διακοπών στην Ελλάδα.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

«Πρωταθλήτρια» ανεργίας και τον Φεβρουάριο η Ελλάδα στην Ε.Ε.

Την αρνητική πρωτιά του υψηλότερου ποσοστού ανεργίας, τόσο στο επίπεδο του συνολικού πληθυσμού, όσο και στο επίπεδο των νέων διατήρησε η Ελλάδα τον Φεβρουάριο, με βάση τα στοιχεία της Eurostat. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποιήθηκαν χθες, η ανεργία στη χώρα μας τον Φεβρουάριο του τρέχοντος έτους διαμορφώθηκε στο 18,5%, έναντι 6,4% στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνολικά, στην Ευρωζώνη – σύμφωνα με στοιχεία του Απριλίου 2019– η ανεργία διαμορφώθηκε στο 7,6%, όμως τα στοιχεία της Ελλάδας αφορούν τον Φεβρουάριο.

Μάλιστα, και παρά το σημαντικά υψηλότερο ποσοστό ανεργίας που καταγράφει η χώρα μας, τόσο σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, όσο και με την Ισπανία που ακολουθεί στη δεύτερη υψηλότερη θέση με 13,8%. Στην Ελλάδα, η ανεργία διαμορφώθηκε στο 18,5% έναντι 18,6% τον Ιανουάριο, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη μείωση του ποσοστού ανεργίας στην Ε.Ε. σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι (από 20,6% σε 18,5%).

Ειδικότερα, ο αριθμός των ανέργων στην Ελλάδα ανήλθε σε 872.000. Το ποσοστό ανεργίας στους άνδρες διαμορφώθηκε στο 14,8% και στις γυναίκες στο 23,3%. Το ποσοστό ανεργίας των νέων (κάτω των 25 ετών) ανήλθε

στο 38,8% τον Φεβρουάριο από 39,3% τον Ιανουάριο και 40,3% ένα χρόνο πριν. Συνολικά στην Ευρωζώνη –σύμφωνα με στοιχεία του Απριλίου 2019– η ανεργία διαμορφώθηκε στο 7,6% σε σχέση με το 7,7% τον Μάρτιο και 8,4% ένα χρόνο πριν. Στην Ε.Ε. το ποσοστό ανεργίας ήταν 6,4% τον Φεβρουάριο, όπως και τον Μάρτιο, σε σχέση με το 7% ένα χρόνο πριν.

Ειδικότερα, εκτιμάται ότι τον Μάρτιο, ο αριθμός των ανέργων στην Ε.Ε. ανήλθε στα 15,8 εκατομμύρια και στην Ευρωζώνη στα 12,5 εκατομμύρια.

Σύμφωνα με τη Eurostat, τα υψηλότερα επίπεδα ανεργίας στην Ε.Ε. τον Απρίλιο καταγράφονται στην Ελλάδα (18,5% με στοιχεία Φεβρουαρίου), στην Ισπανία (13,8%) και στην Ιταλία (10,2%). Τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας σημειώθηκαν στην Τσεχία (2,1%) και στη Γερμανία (3,2%).

Τον Απρίλιο η ανεργία των νέων στην Ευρωζώνη διαμορφώθηκε στο 15,8% και στην Ε.Ε. στο 14,2%. Τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας των νέων στην Ε.Ε. καταγράφονται στην Ελλάδα (38,8%, στοιχεία Φεβρουαρίου), στην Ισπανία (32,7%) και στην Ιταλία (31,4%). Το χαμηλότερο ποσοστό καταγράφεται στη Γερμανία (5,3%) και στην Ολλανδία (6,2%).

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Ο αριθμός των ανέργων στην Ελλάδα ανέρχεται σε 872.000.

Πιθανές θετικές εκπλήξεις από τις ελληνικές τράπεζες «βλέπει» η UBS

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Οι περισσότεροι επενδυτές προτιμούν να τηρήσουν ουδέτερη στάση απέναντι στις ελληνικές τράπεζες, ωστόσο αποτιμούν πιθανές θετικές εκπλήξεις από τα σχέδια μείωσης των NPΕs, όπως σημειώνει η UBS σε νέα έκθεσή της. Στο ίδιο πλαίσιο κινείται και η δική της θέση, όπως επισημαίνει, καθώς οι κύριοι καταλύτες (ενισχυμένα εργαλεία μείωσης των NPΕs και το θετικό μακροοικονομικό (ποτίο) φαίνονται να έχουν προεξοφληθεί από την αγορά μετά το πρόσφατο ράλι των μετοχών των τραπεζών. Για να αλλάξει τη στάση της σε πιο αισιόδοξη, πρέπει να υπάρξει καλύτερη ορατότητα ως προς τον χρόνο και την τιμολόγηση των αναδιρθρώσεων των NPΕs, όπως τονίζει.

Οι συστημικές λύσεις για τα NPΕs και οι οικονομικές συνθήκες βρίσκονται στο επίκεντρο της αγοράς καθώς αποτελούν προαπαιτούμενα για την εξυγίανση του κλάδου χωρίς να χρειαστεί ένας νέος γύρος ανακεφαλαιοποίησης που παραμένει το βασικό ερώτημα στο μυαλό των επενδυτών. Η UBS σημειώνει πως οι επενδυτές κατατάσσουν το ρυθμιστικό περιβάλλον και την αντιμετώπιση των αναβαλλόμενων φορολογικών πιστώσεων τελευταία ως προτεραιότητες και αυτό δείχνει πως η αγορά ανησυχεί πιθανότατα λιγότερο για την ενίσχυση του ελέγχου της ΕΚΤ και για τις ρυθμιστικές προκλήσεις.

Η UBS θεωρεί ότι τα κύρια θετικά στοιχεία γύρω από τις ελληνικές τράπεζες έχουν αποτιμηθεί από την αγορά, ωστόσο εκτιμά πως υπάρχει περιθώριο για θετικές εκπλήξεις. Τα θεμελιώδη μέγερ του κλάδου βελτιώνονται ενώ η κυβέρνηση εργάζεται πάνω σε μια δέσμη εργαλείων για την ενίσχυση των προσπάθειών των τραπεζών για τη βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού τους. Ετσι η UBS συνιστά μια αμυντική προσέγγιση εν μέσω των αβεβαιοτήτων που υπάρχουν γύρω από τα NPΕs, που είναι οι εξής: 1) το πότε θα ξεκινήσουν τα σχέδια SPV/APS και η δομή που θα έχουν, 2) η τιμολόγηση των NPΕs από την αγορά και 3) η αξία των εξασφαλίσεων.

Η UBS προσθέτει πως η ανάκαμψη των εσόδων από βασικές δραστηριότητες μπορεί επίσης να τεθεί εν αμφιβόλω, εν μέσω του ανταγωνισμού για εταιρικά δάνεια αλλά και της διαχείρισης των NPΕs.

Με βάση τα παραπάνω, η UBS δίνει σύσταση «αγοράς» για τη Eurobank σημειώνοντας πως αποτελεί το πιο ελκυστικό story, καθώς αναμένεται η εξυγίανση του ισολογισμού της να είναι η ταχύτερη όλων. Για την Πειραιώς δίνει σύσταση «πώλησης» καθώς εκτιμά πως υπάρχει έλλειψη κεφαλαίου περιθωρίου, ενώ για τις Alpha Bank και Εθνική Τράπεζα τηρεί «ουδέτερη» στάση καθώς προσφέρουν μια ισορροπημένη αναλογία ρίσκου/απόδοσης.

Τέταρτη στην «αφαίμαξη» ιδιοκτητών ακινήτων η Ελλάδα στην Ευρώπη

Το 8,1% των φορολογικών εσόδων προέρχεται από τους φόρους στην ιδιοκτησία

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

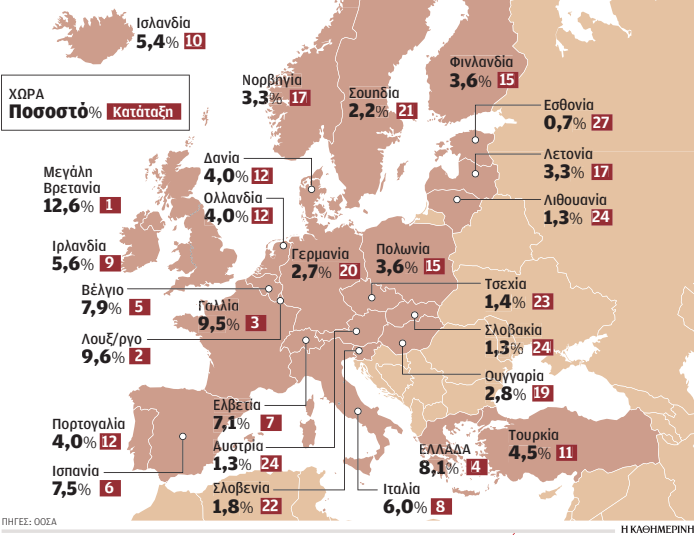
Από τους πλέον επιβαρυνμένους στην Ευρώπη είναι οι Έλληνες ιδιοκτήτες ακινήτων, σύμφωνα με μελέτη του Tax Foundation που εξετάζει το εύρος των φορολογικών επιβαρύνσεων στην ιδιοκτησία και την αναλογία τους στο σύνολο των φορολογικών εσόδων. Λίγες μέρες πριν από τις εθνικές εκλογές και ενώ η συζήτηση για τη φορολογία και την υπερφορολόγηση έχει φουντώσει, η μελέτη του Tax Foundation (με βάση στοιχεία του ΟΟΣΑ) δείχνει ότι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες αλλά και παγκοσμίως το ποσοστό συμμετοχής των φόρων επί της ιδιοκτησίας στο σύνολο των εσόδων είναι ιδιαίτερα χαμηλό. Από την ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι στην Ευρώπη η φορολογία επί της ιδιοκτησίας αντιπροσωπεύει το 4,6% των φορολογικών εσόδων. Ωστόσο σε τέσσερις χώρες της Ε.Ε., μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, τα πράγματα είναι διαφορετικά.

Συγκεκριμένα, στην πρώτη θέση βρίσκεται το Ηνωμένο Βασίλειο, με τη φορολογία επί της ιδιοκτησίας να διαμορφώνεται στο 12,6% των φορολογικών εσόδων, στη δεύτερη θέση το Λουξεμβούργο με 9,6%, στην τρίτη θέση βρίσκεται η Γαλλία με 9,5% και στην τέταρτη είναι η Ελλάδα με 8,1%. Στον αντίποδα η Εσθονία, η οποία εισπράττει μόλις 0,7% από την ακίνητη περιουσία των πολιτών της, ενώ Αυστρία, Λιθουανία, Σλοβακία, Τσεχία κινούνται στο 1,3-1,4%.

Σύμφωνα με τη μελέτη, η Ελλά-

Οι φόροι ιδιοκτησίας στην Ευρώπη

(% φορολογικών εσόδων)

δα πάντα βρισκόταν σε υψηλότερα ή στα ίδια επίπεδα φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας στην Ευρώπη σε σχέση με τον μέσο όρο. Το 2007 οι φόροι στην ιδιοκτησία ανέρχονταν στο 5,3% του συνόλου των φορολογικών εσόδων (5,5% ο μ.ό. του ΟΟΣΑ), με το ποσοστό να αυξάνεται ραγδαία στα χρόνια των μνημονίων. Σημειώνεται ότι η αρχή έγινε με το ΕΕΤΗΔΕ, ακολουθώντας το ΕΤΑΚ για να φθάσουν με τον σκληρό ΕΝΦΙΑ και τον συμπληρωματικό φόρο που επιβάλλεται σε όσους έχουν ακίνητη περιουσία άνω των 250.000 ευρώ. Από το 5,3% του 2007, το 2013 εκτινάχθηκε στο 8,9%, δηλαδή η συμμετοχή των φόρων επί των ακινήτων στο σύνολο των φορολογικών εσόδων αυξήθηκε κατά

68%. Το 2014 το ποσοστό περιορίστηκε στο 8% μετά τις μειώσεις στον ΕΝΦΙΑ που είχαν θεσμοθετηθεί επί κυβερνήσεως Σαμαρά, για να αυξηθούν και πάλι το 2015 στο 8,4%, ενώ το 2017 υποχώρησε ελαφρώς στο 8,1%. Το κυβερνών κόμμα προχώρησε στη μεσοσταθμική μείωση κατά 10% του φετινού ΕΝΦΙΑ με τον βεβαιωθέντα φόρο να περιορίζεται από τα 3,1 δισ. ευρώ στα 2,9 δισ. ευρώ, ενώ η Ν.Δ. έχει υποσχεθεί τη σταδιακή μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 30% στα επόμενα δύο χρόνια. Αυτό σημαίνει ότι ο φόρος θα περιοριστεί κατά 900 εκατ. ευρώ και θα προσεγγίσει τα 2 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών, οι φόροι από το 2010 μέχρι και το 2015

αυξήθηκαν κατά 600% και πλέον, ενώ την ίδια στιγμή τα εισοδήματα από ακίνητα μειώθηκαν κατά 32%. Σύμφωνα με στοιχεία: • Το 2010 το Δημόσιο εισέπραξε από τη φορολόγηση των ακινήτων 487 εκατ. ευρώ, ενώ το δηλούμενο εισόδημα από ακίνητα ανερχόταν στα 8,87 δισ. ευρώ. • Το 2011 οι φόροι των ακινήτων έφθασαν το 1,17 δισ. ευρώ, ενώ το δηλούμενο εισόδημα τα 7,98 δισ. ευρώ (1.584.059 φορολογούμενοι είχαν εισοδήματα από ακίνητα). • Το 2012 οι φόροι των ακινήτων διαμορφώθηκαν στα 2,75 δισ. ευρώ, ενώ το εισόδημα από ακίνητα στα 6,8 δισ. ευρώ. • Το 2013 οι φόροι των ακινήτων αυξήθηκαν περαιτέρω και διαμορφώθηκαν στα 2,991 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα να μειώνεται στα 6,22 δισ. ευρώ. • Το 2014 οι φόροι των ακινήτων έσπασαν το φράγμα των 3 δισ. ευρώ και συγκεκριμένα εισπράχθηκαν 3,474 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα να περιορίζεται στα 6,08 δισ. ευρώ. • Το 2015 οι φόροι στα ακίνητα ανήλθαν στα 3,18 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα να υποχωρεί στα 6,05 δισ. ευρώ. • Το 2016 οι φόροι στα ακίνητα ανήλθαν στα 3,53 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα από ακίνητα να περιορίζεται και να φθάνει τα 6,1 δισ. ευρώ. • Το 2017 οι φόροι στα ακίνητα διαμορφώθηκαν στα ίδια επίπεδα, με το δηλούμενο εισόδημα από ακίνητα να περιορίζεται και να φθάνει τα 6,19 δισ. ευρώ.

Η Ιταλία παραμένει πρώτος προορισμός των ελληνικών εξαγωγών

Η Ιταλία εξακολουθεί και κατά το πρώτο τρίμηνο του 2019 να αποτελεί τον σημαντικότερο προορισμό των ελληνικών εξαγωγών. Στις επόμενες, ωστόσο, θέσεις της πρώτης δεκάδας καταγράφονται ανακατατάξεις. Υπενθυμίζεται ότι κατά το διάστημα Ιανουαρίου - Μαρτίου 2019 οι εξαγωγές, συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών, αυξήθηκαν κατά 1,1% και ανήλθαν σε 7,86 δισ. ευρώ, ενώ χωρίς τα πετρελαιοειδή αυξήθηκαν κατά 3%, στα 5,46 δισ. ευρώ. «Παρ' όλα τα εμπόδια που εξακολουθούν να υπάρχουν στο εσωτερικό της χώρας αλλά και την επιβράδυνση της ανάπτυξης στις χώρες της Ε.Ε., συνεχίζουν ανοδικά και στο ξεκίνημα της νέας χρονιάς, μετά το ιστορικό ρεκόρ που πέτυχαν το 2018», επισημαίνει ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων (ΠΣΕ).

Σύμφωνα με την επεξεργασία των στοιχείων που έχει κάνει ο ΠΣΕ, δεύτερος κυριότερος προορισμός για τα ελληνικά προϊόντα είναι πλέον η Γερμανία, από την 3η θέση στο αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο, ακολουθεί η Κύπρος με άνοδο μιας θέσης στη σχετική κατάταξη και η Τουρκία, προς την οποία η σημαντική μείωση των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων (κατά -28,2%) οδήγησε στην απώλεια δύο θέσεων στη λίστα των κυριότερων προορισμών. Η Βουλγαρία και ο Λίβανος ακολουθούν στην 5η και 6η θέση αντίστοιχως, όπως και το πρώτο τρίμηνο του 2018, ενώ στην 7η θέση ανέβηκε το Ηνωμένο Βασίλειο, κερδίζοντας δύο θέσεις (από την 9η). Στην 8η θέση, με άνοδο τριών (από την 11η), βρίσκεται η Γαλλία, ενώ την πρώτη δεκάδα των κυριότερων προορισμών των ελληνικών εξαγωγών συμπληρώνουν η Ισπανία, με υποχώρηση μιας θέσης,

Το πρώτο τρίμηνο, συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών, αυξήθηκαν κατά 1,1% και ανήλθαν σε 7,86 δισ.

και οι ΗΠΑ, με υποχώρηση τριών θέσεων (ήταν στην 7η θέση). Τα προϊόντα πετρελαίου αποτελούν και για το τρίμηνο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2019 το κυριότερο εξαγωγίμο προϊόν της χώρας, παρά τη μείωση που σημείωσαν οι εξαγωγές τους. Στην 2η θέση, με αύξηση 42,7%, ακολουθούν τα φάρμακα, στην 3η θέση οι εξαγωγές βαμβακιού (από την 11η θέση πέρυσι), ενώ στην 4η θέση παραμένουν τα προϊόντα αλουμινίου. Στην 5η θέση ανέβηκαν οι σωλήνες από αλουμίνιο (από την 7η θέση) και στην 6η, με υποχώρηση κατά μία θέση, βρίσκονται οι εξαγωγές υπολογιστικών μηχανών. Στην 7η θέση βρέθηκαν το πρώτο τρίμηνο του 2019 οι εξαγωγές μη κατεψυγμένων λαχανικών, στην 8η τα ιχθυορρά και στην 9η τα τυριά. Η πρώτη δεκάδα κλείνει με την άσφαλτο από πετρέλαιο, η οποία καταγράφει άνοδο 21 θέσεων (από 31η) λόγω του τριπλασιασμού των εξαγωγών στο πρώτο τρίμηνο του 2019.

PIK1 | PIK2

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

EU4U

Η εβδομαδιαία πολιτικο-κοινωνική εκπομπή του PIK για την Ευρώπη, σε μία κρίσιμη και μεταβατική χρονική περίοδο για τη γηραιά ήπειρο.

Έρευνα - Παρουσίαση:
Βίβιαν Κανάρη

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Χρίστος Κανικλίδης

Τρίτη
11.30 μ.μ.

PIK1 | PIK2

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

ROADTRIP

Η δημοσιογράφος Ελένη Ξένου και ο σκηνοθέτης Χριστόφορος Ροδίτης επιβιβάζονται σε ένα μικρό λεωφορείο και ταξιδεύουν μαζί με μια διαφορετική μουσική μπάντα κάθε φορά, σε ένα χωριό της Κύπρου. Μια on the road μουσική εκπομπή που σκοπό έχει να μας γνωρίσει τους σύγχρονους δημιουργούς της κυπριακής μουσικής σκηνής και παράλληλα να μας ταξιδέψει μέσα από τη μουσική τους στα πιο αυθεντικά χρώματα του τόπου μας. Κάθε Σάββατο απόγευμα ταξιδεύουμε με μια από τις μουσικές μπάντες της Κύπρου μας σε ένα αλληλωτικό... Roadtrip!

Παρουσίαση:
Ελένη Ξένου

Παραγωγή - Σκηνοθεσία:
Χριστόφορος Ροδίτης

Σάββατο
6.45 μ.μ.

Εξετάζεται η συγχώνευση μεταξύ Commerzbank και ING

Ζητούμενο η δημιουργία ενός ισχυρού ευρωπαϊκού τραπεζικού ομίλου

Η **γερμανική** κυβέρνηση ερευνά τις πιθανότητες μιας συγχώνευσης ανάμεσα στην Commerzbank και την ολλανδική ING Groep για να δημιουργηθεί ένας ευρωπαϊκός χρηματοπιστωτικός όμιλος με ισχυρή παρουσία στον κλάδο. Το πρακτορείο Bloomberg αποκάλυψε χθες πως τον Μάιο συναντήθηκε ο υπουργός Οικονομικών της Ολλανδίας, Βόπκε Χούκστρα, με τον υφυπουργό Οικονομικών της Γερμανίας, Γεργκ Κούκισ, στο Βερολίνο. Εκεί συζητήσαν διάφορες πτυχές μιας ενδεχόμενης συγχώνευσης ανάμεσα στην Commerzbank και την ING, συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης των κεντρικών γραφείων στη Γερμανία. Η Commerzbank είναι μια από τις μεγαλύτερες τράπεζες στην Ευρώπη, ενώ το γερμανικό δημόσιο διατρεί μερίδιο 15,5% στο μετοχικό της κεφάλαιο.

Προ μηνών, ο υπουργός Οικονομικών Ολαφ Σολτς είχε ταχθεί υπέρ μιας συγχώνευσης ανάμεσα στην Deutsche Bank και την Commerzbank, με στόχο, όπως είχε δηλώσει ο ίδιος, τη δημιουργία ενός εθνικού πρωταθλητή στον τραπεζικό κλάδο. Μετά την κατάρρευση των συνομιλιών ανάμεσα στις δύο γερμανικές τράπεζες –λόγω και της έντονης αντίδρασης συνδικάτων και μετόχων–, ο Σολτς άλλαξε το αφήγημά του υποστηρίζοντας τη δημιουργία ενός ισχυρού ομίλου μέσω μιας διασυνοριακής σύμφωνίας. «Χρειάζομαστε μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες στη Γερμανία», είχε δηλώσει ο υπουργός Οικονομικών λίγο αφότου είχε γίνει γνωστό πως δεν θα ευοδωθεί μια συμφωνία ανάμεσα στην Deutsche Bank και την Commerzbank.

Σε αυτή τη φάση, το Βερολίνο ζυγίζει τις διαθέσεις των επενδυτών στο ενδεχόμενο μιας συγχώνευσης ανάμεσα στην Commerzbank και την ING. Αλλά δεν πιέζει για τη σύναψη μιας συμφωνίας στο άμεσο μέλλον. Πάντως, οι επενδυτές φαίνεται να

Σε αυτή τη φάση, το Βερολίνο ζυγίζει τις διαθέσεις των επενδυτών στο ενδεχόμενο μιας συγχώνευσης ανάμεσα στην Commerzbank και την ING.

Τον Μάιο συναντήθηκαν ο Ολλανδός υπ. Οικονομικών Β. Χούκστρα με τον Γερμανό υφυπουργό Οικονομικών Γ. Κούκισ στο Βερολίνο.

αποδέχονται ένα τέτοιο σενάριο. Χθες, η μετοχή της Commerzbank στο χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης σημείωνε άνοδο έως και 4% μετά την είδηση για την πιθανότητα συμφωνίας με τον ολλανδικό χρηματοπιστωτικό όμιλο. Κέρδη της τάξεως του 2% παρουσίασε, επίσης, η μετοχή της ING.

Η ING έχει προσεγγίσει τη Γερμανία με διάφορους τρόπους, ώστε να καλλιεργήσει ένα θετικό κλίμα για την επίτευξη μιας συμφωνίας με την Commerzbank.

Πρόσφατα πραγματοποίησε επενδυτικό συνέδριο (investor day) στη Φρανκφούρτη, αποτυπώνοντας την έντονη παρουσία της στον γερμανικό τραπεζικό κλάδο. Προσφέρθηκε επίσης να μεταφέρει τα κεντρικά γραφεία από το Αμστερνταμ στη Φρανκφούρτη και δεσμεύτηκε πως θα καταργήσει λιγότερες θέσεις εργασίας, αντί των 30.000 απολύσεων που φημολογούνταν πως θα γίνονταν σε μια συμφωνία Commerzbank - Deutsche Bank, σύμφωνα με πληροφορίες του Manager Magazin.

Ενδιαφέρον για την εξαγορά της Commerzbank έχει εκδηλώσει επίσης η ιταλική UniCredit. Πρόσφατα, όμως, ο διευθύνων σύμβουλος της UniCredit, Ζαν Πιερ Μουστιέ, δήλωσε στο τηλεοπτικό δίκτυο του Bloomberg πως είναι πολλά τα εμπόδια όσον αφορά τη σύναψη συμφωνιών στον ευρωπαϊκό τραπεζικό κλάδο.

Οικονομικοί αναλυτές έχουν τονίσει την ανάγκη συμμαχιών

στον ευρωπαϊκό τραπεζικό κλάδο. Σύμφωνα με δημοσίευμα του The Economist τον Απρίλιο, οι μετοχές των ευρωπαϊκών τραπεζών υπολογίζονταν πως είχαν χάσει το 22% της αξίας τους σε διάστημα 12μήνου λόγω της υποτονικής κερδοφορίας τους, του ξεσπάσματος μιας σειράς σκανδάλων αλλά και της αδυναμίας τους να περιορίσουν τις δαπάνες. Μάλιστα, το ζήτημα της αντιμετώπισης των περιστατικών με το ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος ετέθη ξανά στη χθεσινή συνέντευξη Τύπου που έδωσε ο Μάριο Ντράγκι μετά τη λήξη της συνεδρίασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ο πρόεδρος της ΕΚΤ είπε πως θα πρέπει να δημιουργηθεί μια ευρωπαϊκή αρχή που να έχει αρμοδιότητες στην καταπολέμηση σκανδάλων σχετικών με το ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος, όπου πρόσφατα βρέθηκαν εμπλεκόμενες οι σκανδιναβικές Danske Bank και Swedbank, αλλά και η Deutsche Bank.

Διέξοδο στη ρωσική αγορά βρήκε η Huawei

Εχοντας βρεθεί στη δίνη του σινοαμερικανικού πολέμου, κατηγορηθεί ότι κατασκοπεύει τη Δύση για λογαριασμό του Πεκίνου και αποκλειστεί από αρκετές αγορές της Δύσης, ο κινεζικός κολοσσός των τηλεπικοινωνιών, η Huawei, αναζητεί εναλλακτικές. Στρέφεται τώρα στη Ρωσία, που καθώς εξακολουθεί να υφίσταται τις οικονομικές κυρώσεις των ΗΠΑ προσφέρεται για συμμαχίες με τις κινεζικές επιχειρήσεις.

Ετσι στο περιθώριο της επίσκεψης του Κινέζου προέδρου Σι Τζινπίνγκ, η Huawei υπέγραψε χθες συμφωνία συνεργασίας με τη ρωσική εταιρεία τηλεπικοινωνιών MTS για την ανάπτυξη της τεχνολογίας πέμπτης γενιάς στη Ρωσία. Στη σχετική της ανακοίνωση η MTS αναφέρει πως η συμφωνία προβλέπει «την ανάπτυξη τεχνολογιών πέμπτης γενιάς και την πιλοτική εισαγωγή των δικτύων πέμπτης γενιάς το 2019 και το 2020». Η προσέγγιση με τη ρωσική εταιρεία τηλεπικοινωνιών θα προσφέρει στον κινεζικό κολοσσό διέξοδο, καθώς έχει ήδη απαγορεύσει κάθε συνεργασία της με αμερικανική επιχείρηση ο Ντόναλντ Τραμπ, επικαλούμενος λόγους εθνικής ασφάλειας. Έχει προηγηθεί πέρυσι αντίστοιχος αποκλεισμός της από την αγορά της Αυστραλίας, της Ταϊβάν και της Ιαπωνίας που επίσης επικαλέστηκαν λόγους εθνικής ασφάλειας.

Παράλληλα, η Νέα Ζηλανδία την έχει αποκλείσει από τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας πέμπτης γενιάς. Σημειώνον ότι η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία μαζί με τον Καναδά και τις ΗΠΑ έχουν συμφωνία ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των μυστικών

Η **προσέγγιση** με τη ρωσική εταιρεία τηλεπικοινωνιών θα προσφέρει στον κινεζικό κολοσσό της Huawei διέξοδο, καθώς ο Ντόναλντ Τραμπ, επικαλούμενος λόγους εθνικής ασφαλείας έχει ήδη απαγορεύσει κάθε συνεργασία της με αμερικανική επιχείρηση.

Υπέγραψε συμφωνία με τη ρωσική εταιρεία MTS για την ανάπτυξη της τεχνολογίας πέμπτης γενιάς στη Ρωσία.

τους υπηρεσιών. Και ήταν οι προβληματισμοί των μυστικών υπηρεσιών αυτών των χωρών που προκάλεσαν τον ευρύτερο συναγερμό κατά της πρώτης στον κόσμο εταιρείας εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών. Εν ολίγοις, ο πανίσχυρος κινεζικός κολοσσός με το παγκόσμιο δίκτυο προμηθευτών από την Κίνα, την Ταϊβάν και την Ιαπωνία μέχρι τις ΗΠΑ και τη Φινλανδία και με τις παλλήσεις των κινητών του ανά τον κόσμο να υπερβαίνουν εκείνες της Apple βρίσκεται σταδιακά όλο

και περισσότερες κλειστές πόρτες σε όλο και περισσότερες χώρες. Φραγμούς και αποκλεισμούς στη Huawei έχουν επιβάλει, όμως, όχι μόνον κυβερνήσεις αλλά και επιχειρήσεις έστω κι αν η σχετική απόφασή τους υποκινείτο από τις Αρχές της χώρας στην οποία ανήκουν. Τον Δεκέμβριο του περασμένου έτους, η γαλλική εταιρεία τηλεπικοινωνιών Orange, πάλαι ποτέ France Telecom, ανακοίνωσε ότι δεν πρόκειται εφεξής να χρησιμοποιεί εξοπλισμό της Huawei στα δικά της δίκτυα πέμπτης γενιάς. Κι ενώ η Γερμανία έχει εμφανώς αποφύγει να προβεί σε αποκάλυπτα εχθρικές κινήσεις προς τον κινεζικό κολοσσό, η γερμανική Deutsche Telekom εξετάζει διεξοδικά κατά πόσον υπάρχει πρόβλημα εθνικής ασφάλειας με τη χρήση του εξοπλισμού της Huawei.

Επισημώς, οι χώρες της Ε.Ε.

δεν έχουν ακόμη αποφασίσει να την αποκλείσουν επισήμως και μόνον η Ολλανδία έχει ανακοινώσει ότι δεν θα της επιτρέψει να συμμετάσχει στον «πυρήνα» της τεχνολογίας πέμπτης γενιάς χωρίς, ωστόσο, να της απαγορεύει να προμηθεύει άλλον εξοπλισμό που θεωρεί λιγότερο ευαίσθητο από απόψεις εθνικής ασφάλειας. Στην επίσκεψή του στη Βρετανία, ο Αμερικανός πρόεδρος κάλεσε τη βρετανική κυβέρνηση να μμηθεί το παράδειγμα της Ουάσινγκτον. Ενδέχεται, έτσι, να αποκλειστεί η Huawei στο μέλλον και από κάποιες ευρωπαϊκές χώρες αν αυτές υποκύψουν στις πιέσεις της Ουάσινγκτον. Σημειωτέον, ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δώσει εντολή στα κράτη-μέλη να ελέγξουν διεξοδικά τα δίκτυά τους και να την ενημερώσουν σχετικά μέχρι τη τέλη Ιουνίου.

Σύμφωνα, πάντως, με τις εκτιμήσεις της ίδιας της Huawei, ο αποκλεισμός της από κάθε συνεργασία με τις αμερικανικές επιχειρήσεις θα πλήξει τουλάχιστον τρία δισεκατομμύρια καταναλωτές σε 170 χώρες. Ανάμεσά τους συγκαταλόγονται, βέβαια, τα τουλάχιστον τρία δισεκατομμύρια καταναλωτές που ήδη χρησιμοποιούν τα προϊόντα της Huawei καθώς και τις υπηρεσίες της. Βάσει των συνεργασιών που είχε ως τώρα με αμερικανικές επιχειρήσεις, ο κινεζικός κολοσσός εκτιμά ότι θα πληγούν «άμεσα» τουλάχιστον 1.200 αμερικανικές επιχειρήσεις. Παράλληλα, αναλυτές του κλάδου των τηλεπικοινωνιών θεωρούν πως ο αποκλεισμός της μπορεί να υπονομεύσει την ανάπτυξη της τεχνολογίας και των δικτύων πέμπτης γενιάς.

Νέο πρόστιμο στις τράπεζες για τη χειραγώγηση των αγορών νομισμάτων

Πρόστιμα συνολικού ύψους 90 εκατ. ελβετικών φράγκων (80 εκατ. ευρώ) επιβλήθηκαν εις βάρος τεσσάρων τραπεζών –Barclays, Citigroup, JPMorgan και Royal Bank of Scotland (RBS)– από την Ελβετία για τη χειραγώγηση των αγορών συναλλάγματος. Τον περασμένο μήνα, είχε ανακοινωθεί πως οι τέσσερις τράπεζες θα πληρώσουν πρόστιμο 1,07 δισ. ευρώ στην Κομισιόν για την ίδια υπόθεση, με την αρμόδια επιτροπή Μαργκρέτε Βεστάγκερ αυτών των τραπεζών υποβάθμισε το κύρος του κλάδου εις βάρος της ευρωπαϊκής οικονομίας και των καταναλωτών». Σύμφωνα με το πόρισμα της ελβετικής αρχής ανταγωνισμού (WEKO), ένας μεγάλος όγκος συναλλαγών μεταξύ αυτών των τραπεζών ήταν προσυμφωνημένος, οδηγώντας στη χειραγώγηση των αγορών νομισμάτων, όπου πραγματοποιούνται πράξεις τρισεκατομμυρίων σε καθημερινή βάση. Πρόστιμο καλείται να πληρώσει, επίσης, η ιαπωνική MUFG Bank.

Το σκάνδαλο χειραγώγησης των αγορών συναλλάγματος ξέσπασε μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και τη συνακόλουθη κρίση δημόσιου χρέους στην Ευρωζώνη, πλήττοντας ακόμη το κύρος του παγκόσμιου τραπεζικού κλάδου, που ήδη θεωρούνταν υπεύθυνος για αλόγιστη χορήγηση δανείων και κατάχρηση της ισχύος του απέναντι στους ανυποψί-

astους επενδυτές. Το σκάνδαλο χειραγώγησης των αγορών νομισμάτων απασχόλησε τις αρμόδιες εποπτικές αρχές σε διάφορες γωνιές του κόσμου από την Ασία μέχρι την Ευρώπη.

Δεν ήταν δε μόνο ένα, αλλά δύο τα καρτέλ με διαπραγματευτές από διαφορετικές τράπεζες που προγραμματίζαν εκ των προτέρων τις συναλλαγές τους σε ευρώ, δολάρια ΗΠΑ, στερλίνες και γιεν εκ μέρους μεγάλων πελατών, όπως είναι τα συνταξιοδοτικά ταμεία και οι διαχειριστές κεφαλαίων. Από το 2007 μέχρι το 2013, στελέχη των Barclays, Citigroup, JPMorgan, Royal Bank of Scotland (RBS) and UBS συντόνιζαν τις δραστηριότητές τους μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας ανταλλαγής μηνυμάτων. Από το 2009 μέχρι το 20W12 λειτουργούσε άλλο καρτέλ ανάμεσα σε διαπραγματευτές των Barclays, MUFG Bank, RBS και UBS. Η UBS απαλλάχθηκε από τις κατηγορίες και δεν πλήρωσε κανένα πρόστιμο, διότι αποκάλυψε στις Αρχές την ύπαρξη των καρτέλ. Η WEKO ανακοίνωσε επίσης πως ολοκληρώθηκαν οι έρευνες για την Julius Baer και την Zuercher Kantonalbank. Πρόστιμα δισεκατομμυρίων επιβλήθηκαν για το ίδιο σκάνδαλο το 2014 και το 2015 από το αμερικανικό υπουργείο Δικαιοσύνης και τις αρμόδιες εποπτικές αρχές στις ΗΠΑ και στη Βρετανία.

REUTERS

Για την ίδια υπόθεση η Κομισιόν έχει επιβάλει στις τέσσερις τράπεζες πρόστιμο 1,07 δισ. ευρώ, με την αρμόδια επιτροπή Μαργκρέτε Βεστάγκερ να δηλώνει πως «η συμπεριφορά αυτών των τραπεζών υποβάθμισε το κύρος του κλάδου».

Πάνω από 1,4 δισ. γυναίκες βιώνουν διακρίσεις λόγω φύλου

BANKOYBEP. Χωρίς αντίκρισμα είναι οι υποσχέσεις των παγκόσμιων ηγετών προς τις γυναίκες του αναπτυσσόμενου κόσμου για καλύτερο μέλλον, σύμφωνα με διεθνή δείκτη που εγκαινιάσθηκε στο παγκόσμιο συνέδριο ισότητας στο Βανκούβερ. Η μελέτη έδειξε ότι ο στόχος της ισότητας μεταξύ των φύλων δεν πρόκειται να έχει εκπληρωθεί το 2030, ενώ ούτε μία χώρα δεν βρίσκεται στην «τελική ευθεία». Μεταξύ των ομιλητών της εκδήλωσης ξεχωρίζουν η ιδρύτρια του κινήματος #MeToo κατά της σεξουαλικής κακοποίησης, Νιγηριανή πολίτης που απήχθη από την ισλαμική οργάνωση Μπόκο Χαράμ και πρωταθλήτρια του σκουός η οποία απέφυγε τους Ταλιμπάν ζώντας μεταμφιεσμένη σε αγόρι. Τις εργασίες του συνεδρίου επρόκειτο να εγκαινιάσει χθες ο Καναδός πρωθυπουργός Τζάστιν Τριντό.

Ο δείκτης των 129 χωρών, που θέτει στόχους ισότητας των γυναικών σε ζητήματα όπως η υγιεινολογική περιθαλψη, η εκπαίδευση, η ασφάλεια και η εργασία, ανέδειξε τη Δανία στην πρώτη θέση, με τη Φινλανδία και τη Σουηδία να ακολουθούν. Στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης βρίσκονται το Κονγκό-Μπραζαβίλ, η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και το Τσαντ. Η έρευνα έδειξε ότι 40% των κοριτσιών και γυναικών –1,4 δισ. σε ολόκληρο τον κόσμο– ζουν σε χώρες που χαρακτηρίζονται «πολύ ελλειπείς» σε θέματα ισότητας των γυναικών, ενώ μόλις 8% ζουν σε

χώρες που χαρακτηρίζονται «καλές». Καμία χώρα δεν εξασφάλισε τον χαρακτηρισμό «εξαιρετική» όσον αφορά την ισότητα μεταξύ των φύλων.

Στο μεταξύ, ενώπιον δικαστηρίου της Καλιφόρνιας βρέθηκε χθες ο διάσμος σεφ Τόμας Κέλερ, ο οποίος κατηγορείται για διακρίσεις εις βάρος γυναικών υπαλλήλων του, η οποία απολύθηκε από εστιατόριό του εξαιτίας της εγκυμοσύνης της. Η ενάγουσα Βανέσα Σκοτ-Αλεν διεκδικεί αποζημίωση ύψους 5 εκατ. δολαρίων, υποστηρίζοντας ότι η «μίσογονική κουλτούρα» στα εστιατόρια του Κέλερ οδήγησε στην απόλυσή της. Η δικηγόρος της Σκοτ-Αλεν, Κάριλ Μινάρ, σημείωσε: «Ο χώρος της εστίασης είναι από τα τελευταία προπύργια του μισογυνισμού, όπου οι διακρίσεις κατά των γυναικών θεωρούνται φυσιολογικές». Η δικη, είπε η κ. Μινάρ, θα αποκ

αλύψει τις απαρχαιωμένες αντιλήψεις στον χώρο των πολυτελών εστιατορίων. Η 28χρονη Βανέσα Σκοτ-Αλεν ξεκίνησε τη σταδιοδρομία της ως σερβιτόρα, για να προαχθεί σε αρχισερβιτόρα, ειδική στο σερβίρισμα και στην τοποθέτηση των εδεσμάτων στο πάτο του πελάτη.

Όταν όμως έμεινε έγκυος και επεδίωξε να μετακομίσει στην Καλιφόρνια για να εργαστεί σε άλλο εστιατόριο του Κέλερ, η επιχείρηση κατασκεύασε διάφορες προφάσεις για να την απολύσει.

A.P.

Κατάσχεση 20 τόνων χρυσού της Βενεζουέλας από Deutsche Bank

Αποτελούσαν εγγύηση σε δάνειο 750 εκατομμύρια δολάρια που είχε λάβει το Καράκας

Η Deutsche Bank προχώρησε στην κατάσχεση 20 τόνων χρυσού που είχε δώσει ως εγγύηση η Βενεζουέλα σε δάνειο 750 εκατ. δολαρίων, στο πλαίσιο συμφωνίας ανταλλαγής (swap). Τυπικά το swap έληγε το 2021. Ομως, το καθεστώς του Νικολάς Μαδούρο, το οποίο έχει δεχθεί την κατακραυγή της διεθνούς κοινότητας για τον αυταρχισμό του, δεν αντεπεξήλθε σε πληρωμές τόκων και έτσι η Deutsche Bank προχώρησε στην πρόωρη κατάσχεση του χρυσού. Το πολύτιμο μέταλλο έχει μετατραπεί σε βασικό μέσο για την εξασφάλιση ρευστού από το Καράκας και κατ' επέκταση την επιβίωση του αυταρχικού καθεστώτος Μαδούρο, το οποίο χρειάζεται τον στρατό για να διατηρήσει τον έλεγχο της χώρας.

Στο μεταξύ, η παράλληλη κυβέρνηση του αυτοανακηρυχθέντος μεταβατικού προέδρου Χουάν Γκουαϊδό ζήτησε από την Deutsche Bank να καταθέσει σε λογαριασμό που δεν θα είναι προσβάσιμος από τον Μαδούρο τα 120 εκατ. δολάρια που προκύπτουν από την τρέχουσα τιμή και την τιμή που αγοράστηκε ο χρυσός. «Είμαστε σε επαφές με την Deutsche Bank για να διαπραγματευθούμε τους όρους κατάθεσης του ποσού που θα περισσέψει από την πώληση του χρυσού για την κάλυψη του swap», δήλωσε χθες ο υπουργός Δικαιοσύνης της κυ-

Η κατάσχεση έγινε διότι η κυβέρνηση της Βενεζουέλας δεν αποπλήρωσε τους προβλεπόμενους τόκους.

βέρνησης Γκουαϊδό, Χοσέ Ιγνάσιο Θερμάντεθ, από τη Νέα Υόρκη. «Η Deutsche Bank δεν μπορεί να ριψοκινδυνέψει την οποιαδήποτε διαπραγμάτευση με τις αρχές του καθεστώτος Μαδούρο που δεν έχουν διοριστεί με νόμιμες διαδικασίες. Ιδιαίτερα μετά την επιβολή κυρώσεων από τις ΗΠΑ», τόνισε ο Θερμάντεθ στο πρακτορείο Bloomberg.

Στα τέλη Ιανουαρίου, οι ΗΠΑ είχαν επιβάλει κυρώσεις εις βάρος της κρατικής πετρελαϊκής εταιρείας PDVSA, η οποία συνεισφέρει στο 95% των κρατικών εσόδων της Βενεζουέλας, προκειμένου να ασκήσουν πιέσεις στον πρόεδρο Μαδούρο.

Η Ουάσινγκτον μαζί με περισσότερες από 50 χώρες θεωρούν πια νόμιμη την κυβέρνηση Γκουαϊδό. Η Βενεζουέλα βρίσκεται προ πολυλού σε ανθρωπιστική κρίση, παρά το γεγονός ότι είναι μία από τις χώρες με τα πλουσιότερα αποθέματα

πετρελαίου στον κόσμο. Οι οικονομικές συνθήκες επιδεινώθηκαν δραματικά από το 2013, όταν ο Μαδούρο διαδέχθηκε τον Ούγκο Τσάβες στο αξίωμα του προέδρου ύστερα από μια αμφιλεγόμενη εκλογική αναμέτρηση. Η πλειονότητα του πληθυσμού της χώρας προσπαθεί με δυσκολία εδώ και χρόνια να καλύψει βασικές ανάγκες λόγω του υπερπληθωρισμού και της έλλειψης φαρμάκων.

Η απουσία στρατηγικής για τη μείωση της εξάρτησης της οικονομίας από το πετρέλαιο, οι τιμές του οποίου υποχώρησαν δραματικά τα τελευταία χρόνια, έχουν επιδεινώσει τις οικονομικές συνθήκες στη χώρα. Τέλη του 2017, το Καράκας κήρυξε αδυναμία αποπληρωμής ομολόγων σε δολάρια. Επιπροσθέτως, είναι η δεύτερη φορά που η Βενεζουέλα δεν κατάφερε να είναι συνεπής σε συμφωνία ανταλλαγής χρυσού με ξένη τράπεζα. Τον Μάρτιο, το Καράκας δεν πλήρωσε το 1,1 δισ. δολ. που όφειλε στη Citigroup ως πρώτη δόση δανείου, με αποτέλεσμα η αμερικανική τράπεζα να πουλήσει τον χρυσό που είχε δώσει το Καράκας ως ενέχυρο. Λίγο πριν, η Τράπεζα της Αγγλίας δεν επέτρεψε στην κυβέρνηση Μαδούρο να αποσύρει χρυσό της Βενεζουέλας, αξίας 1,2 δισ. δολ., που διατηρούσε στα θησαυροφυλάκιά της.

Η παράλληλη κυβέρνηση του αυτοανακηρυχθέντος μεταβατικού προέδρου Χουάν Γκουαϊδό (φωτ.) ζήτησε από την Deutsche Bank να καταθέσει σε λογαριασμό που δεν θα είναι προσβάσιμος από τον Μαδούρο τα 120 εκατ. δολάρια που προκύπτουν από την τρέχουσα τιμή και την τιμή που αγοράστηκε ο χρυσός.

Ωστόσο, το καθεστώς Μαδούρο έχει καταφέρει να βρει κάποιους τρόπους άντλησης ρευστού. Παραδείγματος χάριν έχει πουλήσει πετρέλαιο στη Ρωσία, αγοράζοντας τρόφιμα και φάρμακα. Στοιχεία της ρωσικής SonEsop έδειξαν πως η Μόσχα προμήθευσε το Καράκας με 64.100 τόνους σιταριού το 2018-19.

Εντούτοις, οι συνθήκες για την οικονομία παραμένουν δύσκολες.

Λόγω κυρώσεων της Ουάσινγκτον που απαγορεύουν παραγγελίες από τα αμερικανικά διυλιστήρια, οι εξαγωγές πετρελαίου της PDVSA μειώθηκαν κατά 17% τον Μάιο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Οι παραγγελίες πετρελαίου που έχει λάβει η PDVSA από το εξωτερικό έχουν μειωθεί από τα τέλη Απριλίου, καθώς καμία ξένη εταιρεία δεν επιθυμεί να κατηγορηθεί ότι παραβιάζει τις

κυρώσεις των ΗΠΑ. Τον Μάρτιο η αμερικανική κυβέρνηση ζήτησε από ορισμένες εταιρείες και διαπραγματευτές να σταματήσουν οι αποστολές βενζίνης στη Βενεζουέλα. Τον Μάιο, τέλος, έδωσε εντολή να μην προμηθεύουν τη Βενεζουέλα με καύσιμα αεροσκαφών, εντεινόντας τις πιέσεις στο καθεστώς Μαδούρο από όλες τις πλευρές.

BLOOMBERG, REUTERS

Ανάπτυξη 6,2% στην Κίνα «βλέπει» το ΔΝΤ

Ο εμπορικός πόλεμος υπονομεύει την ανάπτυξη της Κίνας που εξακολουθεί να επιβραδύνεται. Την εκτίμηση αυτή εξέφρασε χθες το ΔΝΤ που αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις του για την ανάπτυξη της Κίνας, προεξοφλώντας πως δεν θα υπερβεί το 6,2% φέτος για να επιβραδυνθεί περαιτέρω στο 6% το 2020. Πρόκειται για υποβάθμιση κατά μία εκατοστιαία μονάδα σε σύγκριση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις του Ταμείου που κάλεσε χθες την Κίνα και τους εμπορικούς εταίρους της «να εργαστούν εποικοδομητικά για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα στο παγκόσμιο εμπορικό σύστημα». Από κινεζικής πλευράς, πάντως, ο πρόεδρος της χώρας, Σι Τζινπίνγκ, επιμένει πως η κινεζική οικονομία βελτιώνεται.

Οι εκτιμήσεις του ΔΝΤ συγκλίνουν με εκείνες των οικονομολόγων που συμμετείχαν σε πρόσφατη δημοσκόπηση του Bloomberg και προβλέψαν ανάπτυξη της κινεζικής οι-

Το Ταμείο αναμένει περαιτέρω επιβράδυνση στο 6% για το 2020.

νομίας κατά 6,3% φέτος και κατά 6,0% το επόμενο έτος. Τα στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα τον Απρίλιο κατέδειξαν επιβράδυνση σε όλους τους τομείς της κινεζικής οικονομίας. Παράλληλα, το ΔΝΤ τόνισε πως δεν απαιτούνται περαιτέρω μέτρα στήριξης για να τονωθεί η δεύτερη οικονομία στον κόσμο «υπό τον όρο ότι δεν θα υπάρξουν περαιτέρω αυξήσεις στους δασμούς, ή κάποια σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης». Σύμφωνα, πάντως, με τον Κινέζο πρόεδρο η δεύτερη οικονομία στον κόσμο σταθεροποιείται και οι συνθήκες βελτιώνονται. Σε συνέντευξη που παραχώρησε στα ρωσικά ΜΜΕ, ο κ. Σι τόνισε πως η αύξηση του ΑΕΠ παρέμεινε φέτος

Στη διάρκεια του Απριλίου, το σύνολο των κλάδων της κινεζικής οικονομίας παρουσίασε επιβράδυνση.

σε λογικά όρια, η απασχόληση αυξήθηκε και μαζί αυξήθηκαν τα έσοδα του κινεζικού λαού, ενώ οι τιμές παρέμειναν σταθερές. Σε μια έμμεση αναφορά στις δυσχέρειες που αντιμετωπίζει τώρα η δεύτερη οικονομία του κόσμου εν μέσω εμπορικού

πολέμου και των επιπτώσεών του στις κινεζικές επιχειρήσεις, ο Κινέζος πρόεδρος τόνισε πως η Κίνα διαθέτει «επαρκείς προϋποθέσεις, ικανότητα και αυτοπεποίθηση» για να αντεπεξέλθει στους κινδύνους.

Εξάλλου, το ΔΝΤ συνέστησε στην κινεζική ηγεσία να μην αρκестεί στην πρόοδο που έχει σημειώσει στην εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και να επιτρέψει στις δυνάμεις της αγοράς να διαδραματίσουν πιο καθοριστικό ρόλο και να ανοίξει το ταχύτερο την κινεζική οικονομία στον υπόλοιπο κόσμο. Σημειωτέον ότι τον περασμένο μήνα η εποπτική αρχή τραπεζών της Κίνας ανακοίνωσε ότι θα απελευθερώσει περαιτέρω τον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ενώ στις αρχές του έτους ο διοικητής της Τράπεζας της Κίνας ανακοίνωσε πως θα αναπτυχθούν εργαλεία αντιστάθμισης κινδύνου που θα διευκολύνουν τους επενδυτές να διαχειρίζονται τον επενδυτικό κίνδυνο.

Μειώθηκαν τον Μάιο οι προσλήψεις στις ΗΠΑ

Ο χαμηλότερος αριθμός προσλήψεων από την περίοδο της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, δηλαδή από τον Μάρτιο του 2010, σημειώθηκε τον Μάιο στον αμερικανικό ιδιωτικό τομέα, μία ακόμη απόδειξη ότι η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο επιβραδύνεται. Με 27.000 προσλήψεις στον ιδιωτικό τομέα, σύμφωνα με έκθεση των ADP και Moody's Analytics, έναντι 173.000 που προβλεπόταν για τον Μάιο σε έρευνα του πρακτορείου Dow Jones, η απασχόληση στις ΗΠΑ παρέμεινε στάσιμη. Βάσει της έκθεσης, το μεγαλύτερο πλήγμα δέχθηκαν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που απασχολούν έως και 50 εργαζόμενους, με απώλειες 52.000 θέσεων εργασίας. Επίσης, μεγάλη ζημία δέχθηκαν και οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα παραγωγής αγαθών, σημειώνοντας απώλεια 43.000 θέσεων εργασίας. Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις με λιγότερες από 20 εργαζόμενους έχασαν συνολικά 50.000 εργαζόμενους, ενώ στον κατασκευαστικό τομέα εξα-

λείφθηκαν 36.000 θέσεις εργασίας.

Ανθεκτικές στη γενικότερη στασιμότητα αποδείχθηκαν οι αμερικανικές επιχειρήσεις με περισσότερους από 50 εργαζόμενους, όπου προσλήφθηκαν συνολικά 68.000 άτομα. «Οι μεγάλες εταιρείες παραμένουν ισχυρές, καθώς βρίσκονται σε καλύτερη θέση να ανταγωνιστούν για ανθρώπινο δυναμικό σε μια αγορά εργασίας με χαμηλή ανεργία», ανέφερε σε δήλωσή του ο Ακού Γιλντινιμάζ, αντιπρόεδρος και επικεφαλής του ερευνητικού ινστιτούτου ADP. Παράλληλα, και στον κλάδο των υπηρεσιών προσλήφθηκαν 71.000 εργαζόμενοι τον Μάιο. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μόλις έναν μήνα πριν, τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους, καταγράφηκε σημαντική αύξηση των προσλήψεων στον ιδιωτικό τομέα στις ΗΠΑ, προσθέτοντας 271.000 θέσεις εργασίας. Βέβαια, το νούμερο αυτό ήταν ελαφρώς χαμηλότερο από τη μέση πρόβλεψη των οικονομολόγων, ωστόσο ήταν το υψηλότερο από τον Ιούλιο του 2018.

Το εμπάργκο Τραμπ στην κρουαζιέρα, πλήγμα για την οικονομία της Κούβας

Στραγγαλισμό της οικονομίας της Κούβας μπορεί να αποτελέσει η απόφαση που έλαβε η κυβέρνηση Τραμπ να απαγορεύσει στις αμερικανικές εταιρείες τις κρουαζιέρες στο νησί της Καραϊβικής. Η απόφαση τέθηκε από χθες σε εφαρμογή και χωρίς περίοδο χάριτος. Αναμένεται να καταφέρει καίριο πλήγμα στην τουριστική οικονομία, που παραπαίει έπειτα από δεκαετίες αμερικανικού εμπάργκο. Κι αυτό γιατί ο τουρισμός, και σε σημαντικό ποσοστό ο τουρισμός από τις κρουαζιέρες, αποτελεί καίρια πηγή εσόδων για την κυβανική οικονομία.

Όσον αφορά ειδικότερα τους Αμερικανούς τουρίστες, οι ΗΠΑ είναι η δεύτερη μετά τον Καναδά χώρα προέλευσης των τουριστών που επισκέπτονται το νησί. Φέτος, μόνον τους πρώτους τρεις μήνες του έτους το επισκέφθηκαν 257.000 Αμερικαν-

Μόνο το πρώτο τρίμηνο, 257.000 Αμερικανοί τουρίστες επισκέφθηκαν την Κούβα.

νοί τουρίστες, το 55% των οποίων ήταν με κρουαζιερόπλοια. Με στοιχεία του 2017, οι Αμερικανοί τουρίστες που κατέφθασαν στην Κούβα με κρουαζιερόπλοια ήταν 451.000 άτομα και δαπάνησαν συνολικά 63 εκατ. δολάρια μέσα στο νησί. Το ίδιο χρονικό διάστημα, 18 εκατ. δολάρια άντλησαν τα λιμάνια της Κούβας από τα λιμενικά τέλη που κατέβαλαν τα αμερικανικά κρουαζιερόπλοια.

Η ζημία δεν περιορίζεται, βέβαια, μόνον στην οικονομία της Κούβας, αλλά αφορά και τις αμερικανικές εταιρείες κρουαζιερόπλοιων. Οι εται-

Η ζημία δεν περιορίζεται, βέβαια, μόνο στην οικονομία της Κούβας, αλλά αφορά και τις αμερικανικές εταιρείες κρουαζιερόπλοιων. Οι εταιρείες αυτές έχουν δραστηριοποιηθεί εκτεταμένα στο νησί της Καραϊβικής από την περίοδο 2014-2016, όταν επί κυβέρνησης Ομπάμα χαλάρω-

ρείες αυτές έχουν δραστηριοποιηθεί εκτεταμένα στο νησί της Καραϊβικής από τη διετία 2014-2016, όταν επί κυβέρνησης Ομπάμα χαλάρωσε το μακροχρόνιο εμπάργκο. Έτσι, στη διάρκεια του 2017 συγκέντρωσαν έσοδα 607 εκατ. δολαρίων από τις κρουαζιέρες στην Κούβα. Στο μεταξύ, η απόφαση εφαρμόζεται χωρίς να δίνεται στα κρουαζιερόπλοια περίοδος χάριτος ώστε να προλάβουν να προχωρήσουν σε ορισμένες αλλαγές των προορισμών τους. Σχετικό ρεπορτάζ του Reuters αναφέρεται μάλιστα στη σύγκυση που έχει ήδη προκληθεί μεταξύ των επιδόσεων επισκεπτών της Κούβας που επρόκειτο να μεταβούν εκεί με κρουαζιερόπλοιο.

«Πείτε μου, σας παρακαλώ, η κρουαζιέρα μου στην Κούβα θα παραμείνει κρουαζιέρα στην Κούβα;» ρωτούν πελάτες των εταιρειών

κρουαζιέρας που έχουν ήδη προπληρώσει το ταξίδι τους και δεν επιθυμούν να αλλάξουν προορισμό. Και, βέβαια, από χθες η Royal Caribbean Cruises ανακοίνωσε ότι τα πλοία της δεν θα σταματούν στην Κούβα και ότι πρόκειται σύντομα να ενημερώσει την πελατεία της για τους μελλοντικούς προορισμούς. Παράλληλα, η Carnival Corp και η Norwegian Cruise Line πρόβλεψαν σε ανάλογες ανακοινώσεις προς την πελατεία τους.

Στο μεταξύ, πολλοί οικονομικοί αναλυτές κατηγορούν την κυβέρνηση Τραμπ ότι, στην προσπάθειά της να υπονομεύσει την κυβέρνηση της Κούβας, υιοθετεί μια αποτυχημένη πολιτική προσφέροντας τελικά άλλοθι στην Αβάνα για να δικαιολογεί την οικονομική δυσπραγία των τελευταίων 60 ετών και να καταστέλ-λει κάθε αμφισβήτηση.

Νέο πρόβλημα για ΕΚΤ η «βουτιά» του πληθωρισμού τον Μάιο

Απρόσμενη πτώση από το 1,7% στο 1,2% εν μέσω χαμηλής ανάπτυξης

Ο **πληθωρισμός** στην Ευρωζώνη υποχώρησε απρόσμενα στο 1,2% τον Μάιο από το 1,7% τον Απρίλιο, διολισθαίνοντας σε χαμηλό τουλάχιστον 12μήνου και περιπλέκοντας έτσι ακόμη περισσότερο το έργο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) ενόψει της αυριανής συνεδρίασης. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ευρωτράπεζας ήδη καλούνται να αντεπιξέλθουν σε ένα περίπλοκο οικονομικό περιβάλλον, λόγω του κλιμακούμενου εμπορικού πολέμου, της αβεβαιότητας για το Brexit και της συνεχιζόμενης διαμάχης Βρυξελλών και Ρώμης για τον ιταλικό προϋπολογισμό. Αυτοί οι παράγοντες έχουν επηρεάσει το οικονομικό κλίμα στην Ευρωζώνη, όπου οι τιμές ποτέ δεν επανήλθαν στα επίπεδα που ίσχυαν πριν από την κρίση δημόσιου χρέους.

Παρά την ανάκαμψη των κρατών-μελών την τελευταία εξαετία, ο πληθωρισμός εξακολουθεί να απέχει από τον επιθυμητό στόχο της ΕΚΤ που είναι «κοντά στο 2%». «Αν και η ζήτηση έχει ενισχυθεί, οι εταιρείες φαίνεται πως δυσκολεύονται να περάσουν την αύξηση του κόστους εργασίας στους καταναλωτές, αποφασίζοντας να μην επέμβουν στις τιμές αγαθών και υπηρεσιών», σχολιάζει η Commerzbank σε έκθεσή της. «Η ΕΚΤ αρχίζει να αμ-

φιβάλλει για το εάν η αναρρίκηση των μισθών σε υψηλότερα επίπεδα οδηγήσει τελικά σε μια βιώσιμη αύξηση του πληθωρισμού», αναφέρεται στην έκθεση της γερμανικής τράπεζας, που δημοσίευσε το πρακτορείο Reuters.

Αύριο αναμένεται να δώσει η ΕΚΤ στη δημοσιότητα περισσότερες λεπτομέρειες για τον νέο γύρο φθνιών δανείων που θα χορηγήσει στις εμπορικές τράπεζες. Οικονομικοί αναλυτές εικάζουν, επίσης, πως η ΕΚΤ μάλλον θα αφήσει αιχμές ότι προτίθεται να διατηρήσει αμετάβλητα τα επιτόκια για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα απ' όση σκόπευε αρχικά. Πιθανολογείται, σύμφωνα με το Reuters, ότι το κόστος δανεισμού στην Ευρωζώνη θα παραμείνει χαμηλό μέχρι το 2021, ενώ κυκλοφορούν σενάρια ακόμη και για μείωση των επιτοκίων. Ο Γάλλος κεντρικός τραπεζίτης Φρανσουά Βιλερουά ντε Γκαλό είχε δηλώσει στα τέλη Μαΐου πως θα ήταν υπερβολή να υποθέσει κανείς πως τα χαμηλά επιτόκια της Ευρωζώνης είναι ο μοναδικός παράγοντας που ασκεί πιέσεις στα επιτοκιακά περιθώρια και άρα στην κερδοφορία των τραπεζών. Οπως αναφέρει δημοσίευμα του Bloomberg, ο Ντε Γκαλό είπε πως η γενικότερη νομισματική πολιτική στην Ευρωζώ-

Αύριο αναμένεται να δώσει η ΕΚΤ στη δημοσιότητα περισσότερες λεπτομέρειες για τον νέο γύρο φθνιών δανείων που θα χορηγήσει στις εμπορικές τράπεζες. Οικονομικοί αναλυτές εικάζουν, επίσης, πως η ΕΚΤ μάλλον θα αφήσει αιχμές ότι προτίθεται να διατηρήσει αμετάβλητα τα επιτόκια για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα απ' όση σκόπευε αρχικά.

Μετά την αιφνίδια υποχώρηση του πληθωρισμού, ορισμένοι αναλυτές βάζουν στο τραπέζι ακόμη και τη μείωση των επιτοκίων.

νη ευνόησε τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Τα τελευταία στοιχεία της ΕΚΤ επιβεβαιώνουν πως ο δανεισμός έχει λίγο έως πολύ επανέλθει σε φυσιολογικά επίπεδα στα περισσότερα από τα 19 κράτη-μέλη. Εντούτοις, ο αδύναμος πληθωρισμός και η επιβράδυνση της ανάπτυξης μάλλον θα ωθήσουν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου να χορηγήσουν δάνεια με πιο ευνοϊκούς όρους, δηλαδή με αρνητικό επιτόκιο, κάτι το οποίο «μεταφράζεται» σε πρόσθετη ρευστότητα στις εμπορικές τράπεζες. Εκτός των απογοητευτικών στοιχείων για την

πορεία των τιμών, η ετήσια ανάπτυξη στην Ευρωζώνη κινήθηκε στο 1,2% το α' τρίμηνο του 2019 αντί του 2,4% έναν χρόνο πριν. Βέβαια, δεν είναι όλα τα στοιχεία για την Ευρωζώνη απαισιόδοξα. Η ανεργία υποχώρησε στο 7,6% τον Απρίλιο, που είναι το χαμηλό 10ετίας. Ομως, η αβεβαιότητα επιμένει, όπως δήλωσε πρόσφατα η ΕΚΤ, και αρχίζει να επηρεάζει το οικονομικό κλίμα της Ευρωζώνης.

Εδώ και χρόνια, η Γερμανία έχει ασκήσει σκληρή κριτική στα χαμηλά επιτόκια της ΕΚΤ και ειδικότερα στο αρνητικό επιτόκιο αποδοχής των καταθέσεων από τις εμπορικές τράπεζες, με το επιχείρημα πως δεν πλάττονται μόνον οι τράπεζες αλλά και οι καταθέτες. Ομως ο επικεφαλής της κεντρικής τράπεζας της Γαλλίας –ο οποίος είναι ένας από τους υποψήφιους διαδόχους του Μάριο Ντράγκι στο τιμόνι της ΕΚΤ– είπε ότι οι επιπτώσεις της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ θα πρέπει να εξεταστούν συνολικά και σε βάθος χρόνου.

Politico κατά Βάιντμαν

Ο **Γενς Βάιντμαν** δεν είναι ο κατάλληλος άνθρωπος για να αναλάβει τα νηπία της ΕΚΤ, καθώς ήταν αντίθετος με κάθε απόφαση που έπαιξε κεντρικό ρόλο στη διάσωση του ευρώ, χωρίς μάλιστα να παρουσιάζει εναλλακτική λύση, αναφέρεται σε εκτενές δημοσίευμα του Politico. Η ιστοσελίδα κάνει, επίσης, αναφορά στη δημόσια κριτική που ασκούσε ο Βάιντμαν στη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ όταν επικρατούσε μεγάλη νευρική κατάσταση στις αγορές. «Η ΕΚΤ χρειάζεται έναν ηγέτη, που προτίθεται να σκεφτεί εκτός της πεπατημένης οδού και να λάβει αντισυμβατικά μέτρα σε μια καταιγίδα εάν χρειαστεί», γράφει ο Πολ Τέιλορ, αρθρογράφος του Politico. Ο Βάιντμαν έχει πολλά προσόντα, όμως θεωρεί πως μοναδική αποστολή της ΕΚΤ είναι η σταθερότητα των τιμών και όχι η διαφύλαξη της Ευρωζώνης.

Η επιλογή του διαδόχου του Μάριο Ντράγκι στο τιμόνι της Ευρω-

παϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) αποτελεί ακανθώδες θέμα καθώς επικρατεί μεγάλη αβεβαιότητα υπό την τρέχουσα οικονομική συγκυρία. Το εγχείρημα γίνεται ακόμη πιο δύσκολο για τους Ευρωπαίους εταίρους, οι οποίοι δεν καλούνται να επιλέξουν μόνον τον νέο κεντρικό τραπεζίτη της Ευρωζώνης αλλά, επίσης, τους νέους επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Εκκρεμεί επίσης ο διορισμός του ύπατου εκπροσώπου της Ε.Ε. για την εξωτερική πολιτική. Οπότε ο διορισμός του νέου προέδρου της ΕΚΤ φέρει μεγαλύτερο βάρος, αφού εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πολιτικό παιχνίδι, όπου θα πρέπει να διατηρηθούν ισορροπίες μεταξύ των ισχυρότερων της Ευρώπης. Τα χρονικά περιθώρια δε εξαντλούνται, δεδομένου ότι η θητεία του Ντράγκι λήγει τον ερχόμενο Οκτώβριο.

Η Αργεντινή βυθίζεται σε νέα οικονομική κρίση

«**Είμαστε** σε χειρότερη κατάσταση και από την οικονομική κρίση του 2001». Η φράση αυτή συνοψίζει τα δεινά των Αργεντινών αλλά και την ολοκληρωτική διάψευση των προσδοκιών τους από έναν πρόεδρο που εξελέγη το 2015 με την υπόσχεση να μηδενίσει τη φτώχεια στην Αργεντινή. Τη διατύπωσε ο γραμματέας της ένωσης υποδηματοποιών στη βιομηχανική περιοχή Λα Ματάντζα της Αργεντινής, μιλώντας στους Financial Times για την καταστροφή που έχει γνωρίσει ο κλάδος κατά τη διάρκεια της θητείας του Μαουρίσιο Μάκρι.

Και δεν είναι ο μόνος. Στο σχετικό ρεπορτάζ της βρετανικής εφημερίδας οι επιχειρηματίες της Λα Ματάντζα αναφέρουν πως από το 2015 και την εκλογή του Μάκρι έχουν κλείσει οι περισσότερες βιοτεχνίες υποδημάτων στην περιοχή. Η βιομηχανική δραστηριότητα μειώθηκε κατά 13% μόνον κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους. Προβλέπουν μάλιστα πως αργά

Ολοένα και περισσότεροι Αργεντινοί αντιμετωπίζουν σήμερα τον κίνδυνο της φτώχειας.

ή γρήγορα θα κλείσουν και όσες επιχειρήσεις έχουν απομείνει. Πρόκειται, όμως, για επιχειρήσεις που ευημερούσαν στο παρελθόν. «Και μετά ήρθε ο Μάκρι», σχολιάζει ένας άλλος επιχειρηματίας που απασχολούσε πάνω από 100 εργάτες υποδηματοποιούς, αλλά σταδιακά αναγκάστηκε να τους μειώσει κατά 50% και τελικά έκλεισε την επιχείρησή του πριν από ένα χρόνο. Και βέβαια αυτά συνέβησαν επειδή κατέρρευσε η εγχώρια ζήτηση και η αγορά της Αργεντινής κατακλύστηκε από φτηνά κινεζικά παπούτσια, όταν η κυβέρνηση Μάκρι ανακάλεσε τους περιορισμούς στις εισαγωγές.

Ο **πρόεδρος** Μάκρι δεν κατάφερε να υλοποιήσει τη βασική του προεκλογική δέσμευση, που ήταν ο περιορισμός της φτώχειας.

γές. «Δεν θα ξεχάσω ποτέ ότι ο Μάκρι υποσχέθηκε να εξαλείψει τη φτώχεια», τονίζει ένας άλλος έμπορος της περιοχής που με περσινή πικρία δηλώνει στους FT ότι «μάλλον αυτό σημαίνει πως θα πεθάνουν οι φτωχοί, εφόσον

μας σκοτώνει έναν έναν». Ο κλάδος των υποδηματοποιών της περιοχής βρίσκεται στο επίκεντρο μιας βαθύτατης ύφεσης που έχει πλήξει ιδιαίτερα τα προάστια του Μπουένος Αϊρες, φτωχοποιώντας τους κατοίκους, τους επιχειρηματίες και την ευρύτερη περιοχή. Το ποσοστό της φτώχειας στην Αργεντινή έχει επανέλθει στα επίπεδα προ της εκλογής Μάκρι, και κυμαίνονταν στο 32% του πληθυσμού στα τέλη του περασμένου έτους.

Είχε περιοριστεί στο 25,7% στα μέσα του 2017 αλλά μεσολάβησε μια δραματική νομισματική κρίση που οδήγησε τον πληθωρισμό στα ύψη, ενώ οι μισθοί παρέμειναν χαμηλοί.

Σήμερα, ο βασικός μισθός στην Αργεντινή καλύπτει μόλις το 85% του κόστους των ειδών πρώτης ανάγκης που χρειάζεται για να παραμείνει κανείς πάνω από το όριο της φτώχειας. Το κόστος ζωής, άλλωστε, αυξήθηκε κατά 62% στη διάρκεια του περασμένου έτους.

Στο 1,25% μειώθηκαν τα επιτόκια στην Αυστραλία

Η **κεντρική** τράπεζα της Αυστραλίας μείωσε χθες το βασικό επιτόκιο δανεισμού στο επίπεδο-ρεκόρ 1,25% και άφησε να εννοηθεί πως θα χαλαρώσει ακόμη περισσότερα τη νομισματική πολιτική της εν μέσω αυξημένων ανησυχιών περί επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας εξαιτίας των εντάσεων στον εμπόριο. Η χθεσινή μείωση του βασικού επιτοκίου δανεισμού κατά 25 μονάδες βάσης ήταν η πρώτη εδώ και τρία χρόνια, ενώ σήμερα τα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας για το πρώτο τρίμηνο αναμένεται να δείξουν πως η αυστραλιανή οικονομία αναπτύχθηκε με τον ασθενέστερο ρυθμό της τελευταίας δεκαετίας. Ο Αυστραλός κεντρικός τραπεζίτης Φίλιπ Λόου δήλωσε χθες πως η μείωση έχει ως στόχο να υποστηρίξει την απασχόληση και τον πληθωρισμό, ο οποίος κινείται σταθερά κάτω από τον μεσοπρόθεσμο στόχο 2% με 3%. «Είναι πιθανό το τρέχον επίπεδο των επιτοκίων να

αρκεί – ότι απλώς θα πρέπει να είμαστε υπομονετικοί. Αλλά είναι επίσης πιθανό το τρέχον επίπεδο επιτοκίων να μην είναι επαρκές. Δεδομένου αυτού, η πιθανότητα χαμηλότερων επιτοκίων δανεισμού παραμένει στο τραπέζι», είπε ο επικεφαλής της κεντρικής τράπεζας της Αυστραλίας. Η αγορά θεωρεί πως είναι 50-50 οι πιθανότητες για μία ακόμη μείωση του βασικού επιτοκίου στο 1% τον Ιούλιο. Η Αυστραλία δεν έχει βιώσει οικονομική ύφεση από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, αλλά σήμερα βρίσκεται αντιμέτωπη με πτώση των τιμών κατοικιών, άνοδο της ανεργίας, ληθαργική κατανάλωση και χαμηλό πληθωρισμό. Η κατανάλωση των νοικοκυριών αποτελεί μεγάλη πηγή ανησυχίας για την κεντρική τράπεζα, διότι μειώνεται εξαιτίας του πολύ χαμηλού ρυθμού αύξησης των πραγματικών μισθών και της πτώσης των τιμών κατοικιών, ενώ συνεισφέρει το 56% του ΑΕΠ.

Ο κίνδυνος επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας πιέζει την τιμή του πετρελαίου

Όσο ενισχύονται οι προειδοποιήσεις περί πιθανής ύφεσης της παγκόσμιας οικονομίας εξαιτίας του εμπορικού πολέμου, τόσο υποχωρούν οι τιμές του πετρελαίου, παρά τις δι-αβεβαιώσεις της Σαουδικής Αραβίας πως ο ΟΠΕΚ θα αναλάβει δράση ώστε να μην υπάρξει υπερπροσφορά πετρελαίου το δεύτερο εξάμηνο του 2019.

Στα τέλη Απριλίου, η τιμή του Brent είχε φτάσει τα 75 δολάρια ανά βαρέλι, καθώς ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ έσφιγγε τον κλοιό των κυρώσεων γύρω από το Ιράν. Την Τρίτη, η τιμή του Brent βρέθηκε στα 60,2 δολάρια/βαρέλι, έχοντας υποχωρήσει κατά 20% από το επίπεδο του Απριλίου, καθώς στο μεσοδιάστημα κατέρρευσαν οι δι-απραγματεύσεις μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας για το εμπόριο, ενώ οι ΗΠΑ ανακοίνωσαν την περασμένη εβδο-

Στη διάρκεια του τελευταίου ενάμιση μήνα η τιμή του Brent έχει υποχωρήσει κατά 20%.

μάδα ότι θα επιβάλουν δασμούς σε όλες τις εισαγωγές από το Μεξικό, με πρόσχημα το μεταναστευτικό ζήτημα. «Ο φόβος περί επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας επηρεάζει ολόκληρη την αγορά ενέργειας, καθώς εκφράζονται ανησυχίες ότι η ζήτηση θα υποχωρήσει εφ'έτος», εξηγεί στο Reuters ο Πίτερ Κίρναν, επικεφαλής αναλυτής αγορών ενέργειας στην Economist Intelligence Unit. Τα προθεσμιακά συμβόλαια Brent για παράδοση τον Ιούλιο υποχωρούσαν χθες κατά 1%, ενώ χωρίς το πρωί η τιμή είχε

Οι **διαβεβαιώσεις** της Σαουδικής Αραβίας πως ο ΟΠΕΚ θα αναλάβει δράση ώστε να μην υπάρξει υπερπροσφορά πετρελαίου το δεύτερο εξάμηνο του 2019 δεν επαρκούν για να στηρίξουν την τιμή του βαρελιού.

υποχωρήσει μέχρι τα 60,2 δολάρια/βαρέλι, για να ανακάμψει μερικώς στα 60,90 δολάρια/βαρέλι χωρίς το βράδυ. Στις αρχές του έτους οι περισσότερες τράπεζες και διεθνείς οργανισμοί προέβλεπαν πως η παγκόσμια οικονομία θα αναπτυχθεί το 2019 με ρυθμό υψηλότερο από 3%, ενώ πλέον οι εκτιμήσεις είναι αρκετά πιο απαισιόδοξες. Ο Κίρναν δήλωσε χθες πως η ΕΙΥ αναθεώρησε την πρόβλεψη για την παγκόσμια ανάπτυξη στο 2,6%. Η απειλή των υψηλότερων δασμών ρίχνει βαριά σκιά στον μεγαλύτερο καταναλωτή ενέργειας του κόσμου, την Κίνα.

Τον Μάιο, οι ΗΠΑ αύξησαν τους δασμούς σε εισαγωγές από την Κίνα ύψους 200 δισ. δολαρίων στο 25% από 10% προηγουμένως. Ο πρόεδρος Τραμπ έχει προειδοποιήσει πως θα αυξήσει τους δασμούς και στις εναπομείναντες εισαγωγές από

την Κίνα ύψους 300 δισ. δολαρίων τον χρόνο. Αν πραγματοποιήσει την απειλή του και αν απαντήσει με το ίδιο νόμισμα το Πεκίνο, τότε θα οδηγηθούμε σε ύφεση της παγκόσμιας οικονομίας εντός εννέα μηνών, είχε προειδοποιήσει τη Δευτέρα ο επικεφαλής οικονομολόγος της Morgan Stanley. Στην Κίνα, τα διυλιστήρια ήδη αποφεύγουν να κάνουν νέες παραγγελίες για εισαγωγή αργού πετρελαίου, προβλέποντας περαιτέρω υποχώρηση των τιμών, καθώς θα υποχωρεί η ζήτηση. Στην Ευρώπη, οι τιμές του θερμικού άνθρακα υποχώρησαν τη Δευτέρα στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων δύο ετών. Στην Ασία, οι τιμές του υδρογονοποιημένου φυσικού αερίου έχουν υποχωρήσει στα επίπεδα του Απριλίου του 2016, κατά 60% χαμηλότερες από το υψηλότερο επίπεδο όπου είχαν βρεθεί το 2018.

Η ηλεκτροκίνηση απαιτεί ενίσχυση των τεχνολογικών τμημάτων και μείωση εργαζομένων στις μονάδες συναρμολόγησης.

Αλλάζει η σύνθεση των εργαζομένων στη Volkswagen

Η **Volkswagen**, όπως και η ανταγωνιστριά της Toyota, χρησιμοποιούν τα ρομπότ στη γραμμή της παραγωγής τους εδώ και πολλά χρόνια, έχοντας δώσει μια πρόγευση του πώς θα είναι στο κοντινό μέλλον η απασχόληση σε όλα τα επίπεδα: αυτοματισμός, αντικατάσταση εργατών από ρομπότ και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, που απαιτούν νέες δεξιότητες και επανακατάρτιση. Η τάση αυτή υπήρχε ήδη στα εργοστάσια της Volkswagen και τώρα εξαπλώνεται και στα γραφεία της, ενδύω συνολικά ο γερμανικός κολοσσός με τα επιμέρους 12 εμπορικά σήματα με-

ταργεί μοντέλα και επικεντρώνεται σε νέες τεχνολογίες –όπως η ηλεκτροκίνηση–, οι οποίες απαιτούν λιγότερους χειρώνακτες στα εργοστάσια. Σε συνδυασμό και με τις παλαιότερες περικοπές θέσεων εργασίας, η Volkswagen αποσκοπεί να βελτιώσει την κερδοφορία της κατά 5,9 δισ. ευρώ σε ετήσια βάση, σύμφωνα με όσα δήλωσε ο γενικός διευθυντής της επιμέρους μονάδας Volkswagen, Ραλφ Μπραντςτέτερ. «Θέλουμε να βρίσκεται σε καλή φυσική κατάσταση η εταιρεία για τη νέα ψηφιακή εποχή, μέσα από έναν τρόπο βιώσιμο», τόνισε.

Βέβαια, αυτή η προοπτική της μείωσης προσωπικού ανησυχεί τους συνδικαλιστές. Υπηρεσίες που βασίζονται σε εφαρμογές, όπως η συνοδήγηση και η σύνδεση ιδιωτών οδηγών με πελάτες, κλονίζει το μοντέλο του ιδιοκτήτου οχήματος. Η μονάδα VW, που αντιστοιχεί στο ήμισυ των πωλήσεων του ομίλου συνολικά, απασχολεί 110.000 άτομα επί συνόλου 663.000 συνολικά διεθνώς.

Ο Χέρμπερτ Ντίες, διευθύνων σύμβουλος όλου του ομίλου και της VW ειδικά, επιδιώκει να μειώσει τη γραφειοκρατία καθώς και να αποσύρει μη ελκυστικά μοντέλα. Η VW, τέλος, θα αρχίσει να παράγει το πρώτο πλήρως ηλεκτροκινούμενο αμάξι της από τη συναφή σειρά των μοντέλων ID προς τα τέλη της χρονιάς, στοχεύοντας σε 20 και πλέον εκδοχές του. Έως το 2025 θέλει να πουλάει τουλάχιστον ένα εκατομμύριο αμιγώς ηλεκτρικά αυτοκίνητα.

BLOOMBERG

Η κλιμάκωση του εμπορικού πολέμου θα φέρει διεθνή ύφεση

Εντός των επόμενων 9 μηνών, προειδοποιούν JP Morgan και Goldman Sachs

Οι μεγαλύτερες αμερικανικές τράπεζες προειδοποίησαν χθες τους επενδυτές ότι έχουν αυξηθεί σημαντικά οι πιθανότητες για ύφεση της παγκόσμιας αλλά και της αμερικανικής οικονομίας ακόμη και εντός των επόμενων εννέα μηνών, εξαιτίας της κλιμάκωσης του εμπορικού πολέμου ΗΠΑ - Κίνας και των αμερικανικών δασμών στο Μεξικό. Οι επόμενες κινήσεις του Ντόναλντ Τραμπ εντός του Ιουνίου είναι πιθανό να καθορίσουν την κατεύθυνση που θα πάρει η οικονομία το επόμενο διάστημα.

Οι αναλυτές της Morgan Stanley προειδοποίησαν χθες για ύφεση της παγκόσμιας οικονομίας αν ο Αμερικανός πρόεδρος πραγματοποιήσει την απειλή του και επιβάλει το επόμενο διάστημα αυξημένους δασμούς σε εισαγωγές από την Κίνα, ύψους 300 δισ. δολαρίων τον χρόνο, και αν η Κίνα απαντήσει με το ίδιο νόημα. Προειδοποίησαν επίσης πως έχουν αυξηθεί στο 40% από 25% προηγουμένως οι πιθανότητες να σημειωθεί ύφεση της αμερικανικής οικονομίας το δεύτερο εξάμηνο του 2019. Κατά την Goldman Sachs δε, αυξάνονται στο 60%, από 40% προηγουμένως, οι πιθανότητες να αυξήσουν οι ΗΠΑ τους δασμούς στις τελευταίες εισαγωγές από την Κίνα, ύψους 300 δισ. δολαρίων, που δεν έχουν ακόμη περιληφθεί στους αυξημένους δασμούς. Μια τέτοια εξέλιξη πιθανότατα θα ανάγκαζε την αμερικανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα να μειώσει τα επιτόκια δανεισμού ώστε να ενισχύσει την οικονομία.

«Πρόσφατες συζητήσεις με επενδυτές ενισχύουν την αίσθηση πως οι αγορές υποτιμούν την επίπτωση των εντάσεων στο εμπόριο», αναφέρει σε έκθεση ο Τσετάν Αχίγια, επικεφαλής οικονομολόγος της Morgan Stanley. «Γενικότερα, οι επενδυτές έχουν την άποψη πως η διαμάχη στο εμπόριο θα μπορούσε να παραταθεί, αλλά φαίνεται πως παραγνωρίζουν τη δυναμική της επίπτωσης στη μακροοικονομία», συμπληρώνει. Και η JP Morgan προβλέπει πλέον επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας και προοπτική για ακόμη χαμηλότερες αποδόσεις των αμερικανικών ομολόγων, τα οποία χθες υποχώρησαν μέχρι το 2,07%, το χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων είκοσι μηνών, εξαιτίας της ανησυχίας περί επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας. «Η παγκόσμια ανάπτυξη είναι πλέον πιθανό να υποχωρή-

Κατά την Goldman Sachs, έχουν αυξηθεί στο 60%, από 40% προηγουμένως, οι πιθανότητες να αυξήσουν οι ΗΠΑ τους δασμούς στις τελευταίες εισαγωγές από την Κίνα, ύψους 300 δισ. δολαρίων, που δεν έχουν ακόμη περιληφθεί στους αυξημένους δασμούς. Μια τέτοια εξέλιξη πιθανότατα θα ανάγκαζε την αμερικανική ομοσπονδιακή τράπεζα να μειώσει τα επιτόκια δανεισμού, ώστε να ενισχύσει την οικονομία.

Οι πιθανότητες ύφεσης στην αμερικανική οικονομία έχουν αυξηθεί στο 40%, εκτιμά η JP Morgan.

σει χαμηλότερα από τη μακροπρόθεσμη τάση για το υπόλοιπο του έτους», ανέφερε σε σημείωμα ο Μπρους Κάσμαν, επικεφαλής οικονομολόγος της JP Morgan. Συναγερμό σήμαναν χθες και οι αναλυτές της Goldman Sachs, προειδοποιώντας ότι πλέον περιμένουν αύξηση των δασμών στο 10% σε εισαγωγές από την Κίνα ύψους 300 δισ. δολαρίων, αλλά και σε όλες τις εισαγωγές από το Μεξικό. Παράλληλα, η

τράπεζα προβλέπει επιβράδυνση της αμερικανικής οικονομίας το δεύτερο εξάμηνο στο 2%, δηλαδή κατά 0,5% χαμηλότερη ανάπτυξη από την προηγούμενη πρόβλεψη. Η Goldman Sachs προβλέπει πως υπάρχουν 70% πιθανότητες οι ΗΠΑ να αυξήσουν στο 5%, την ερχόμενη εβδομάδα, τους δασμούς στις εισαγωγές από το Μεξικό. Κατά την JP Morgan η ζημία που θα προκαλέσουν οι δασμοί στις εισαγωγές από το Μεξικό θα είναι μακροχρόνια, διότι θα πλήξει την επιχειρηματική εμπιστοσύνη. Και γίνεται ακόμη χειρότερη.

Συνέπειες στην κατανάλωση

«Η μεγαλύτερη ανησυχία», γράφουν οι αναλυτές της JP Morgan, «είναι πως η υποχώρηση των επενδύσεων θα μετατραπεί σε επιφύλαξη όσον αφορά

τις προσλήψεις και στη συνέχεια θα επεκταθεί στην κατανάλωση». Αυξημένο κίνδυνο για ύφεση της αμερικανικής οικονομίας βλέπουν και οι επενδυτές της αγοράς αμερικανικών κρατικών ομολόγων, οι οποίοι προβλέπουν χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής από τη Fed. Η διαφορά της απόδοσης μεταξύ των αμερικανικών δεκαετών ομολόγων και των αμερικανικών τριμήνων ομολόγων έχει γίνει αρνητική, με το δεκαετές να βρίσκεται στο 2,07% και το τρίμηνο στο 2,33%, πράγμα που σημαίνει πως οι επενδυτές ανησυχούν για τις βραχυπρόθεσμες αναπτυξιακές προοπτικές των ΗΠΑ. Ο συγκεκριμένος δείκτης αποτελεί αξιόπιστο σημάδι επερχόμενης ύφεσης και το προειδοποιητικό σήμα που στέλνει σήμερα είναι το ισχυρότερο από το 2007.

Στο στόχαστρο των εποπτικών αρχών οι τεχνολογικοί κολοσσοί

Στο μικροσκόπιο των αμερικανικών ρυθμιστικών αρχών θα βρεθούν οι τεχνολογικοί κολοσσοί της Σίλικον Βάλι, Apple, Google, Amazon και Facebook, ώστε να διαπιστωθεί εάν παραβιάζουν τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες εκμεταλλεόμενες την τεράστια επίδρασή τους στην αγορά. Αυτή η άνευ προηγουμένου έρευνα υποδηλώνει ότι το αμερι-

Απώλειες 133 δισ. δολ. για τις μετοχές των Apple, Google, Amazon και Facebook, τη Δευτέρα.

κανικό Κογκρέσο και η κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ θα τηρήσουν σκληρότερη στάση απέναντι στους ισχυρούς του κλάδου της τεχνολογίας.

Σε εξονυχιστική έρευνα πρόκειται να προχωρήσει το υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, το οποίο απέκτησε αρμοδιότητα για την εξέταση της Apple και της Google, θυγατρικής της Alphabet. Αντίστοιχα,

η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου των ΗΠΑ (FTC) θα αναλάβει την έρευνα των Amazon και Facebook. Παρότι δεν είναι προς το παρόν ξεκάθαρο το ακριβές αντικείμενο της έρευνας, αυτή πρόκειται να επικεντρωθεί σε ζητήματα αντιμονοπωλιακής στρατηγικής, ένα θέμα το οποίο έχει απασχολήσει σε μεγάλο βαθμό τα τελευταία χρόνια τις ρυθμιστικές αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παράλληλα έρευνα θα διενεργήσει η επιτροπή δικαιοσύνης της αμερικανικής Βουλής των Αντιπροσώπων σχετικά με τον ανταγωνισμό μεταξύ των τεχνολογικών εταιρειών, τις αντιμονοπωλιακές στρατηγικές των «κυρίαρχων εταιρειών», αλλά και για να εξακριβώσει αν επαρκούν οι ισχύοντες νόμοι. «Προκύπτουν όλο και περισσότερες αποδείξεις ότι μια χούφτα εταιρείες έχουν έρθει για να αποκτήσουν έλεγχο σε βασικές αρτηρίες στο ηλεκτρονικό εμπόριο, στη μετάδοση περιεχομένου και στις επικοινωνίες», υποστήριξε ο κ. Τζέραλντ Νάντλερ, πρόεδρος της επιτροπής. «Δεδομένης της αυξανόμενης τάσης για συγκέντρωση ισχύος, είναι ζωτικής σημασίας να ερευνήσου-

Σε εξονυχιστική έρευνα πρόκειται να προχωρήσει το υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, το οποίο απέκτησε αρμοδιότητα για την εξέταση της Apple και της Google, θυγατρικής της Alphabet.

με την τρέχουσα κατάσταση του ανταγωνισμού στον κλάδο της τεχνολογίας και την αποδοτικότητα των αντιμονοπωλιακών κανόνων»,

συμπλήρωσε ο κ. Νάντλερ. Η απόφαση των ρυθμιστικών αρχών των ΗΠΑ να εξετάσουν εις βάθος τις στρατηγικές των γιγαντιαίων τε-

χνολογικών εταιρειών δημιουργήσε τεράστια πίεση στον κλάδο, με αποτέλεσμα την υποχώρηση των μετοχών τη Δευτέρα. Μετά τη διарροή της είδησης, η συνολική κεφαλαιοποίηση των τεσσάρων τεχνολογικών κολοσσών υποχώρησε κατά 133 δισ. δολάρια. Ωστόσο, οι μετοχές των Amazon, Google και Apple ανέκαμπταν χθες αργά το απόγευμα από 1,28% έως 3,55%, ενώ της Facebook υποχώρησε κατά 0,04%.

Παλαιότερες κατηγορίες

Στο παρελθόν η Apple κατηγορήθηκε από τη Spotify, εταιρεία μετάδοσης μουσικού περιεχομένου, ότι εκμεταλλεύεται την επιρροή που ασκεί στην αγορά, υποχρεώνοντας παρόχους εφαρμογών για το κινητό να συνεργαστούν με αυτή. Την κατηγορία εξετάζει ήδη η ρυθμιστική αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ούτε όμως η Google θα βρεθεί για πρώτη φορά στο στόχαστρο των ρυθμιστικών αρχών. Η εταιρεία έχει πληρώσει επανειλημμένως πρόστιμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση για παραβίαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, με το

πιο πρόσφατο του Μαρτίου να αγγίζει το 1,7 δισ. δολ.

Σε αμέτρητα σκάνδαλα σχετικά με την πώληση προσωπικών δεδομένων και τη διακίνηση «fake news» έχει εμπλακεί στο παρελθόν η Facebook, μητρική των Instagram και WhatsApp, η οποία έχει περισσότερους από 1,5 δισεκατομμύριο χρήστες σε καθημερινή βάση. Έρευνα της FTC για τη Facebook, όσον αφορά την παράνομη χρήση προσωπικών δεδομένων 87 εκατομμυρίων χρηστών, έχει ήδη ξεκινήσει, και η εταιρεία αναμένει πρόστιμο έως και 5 δισ. δολαρίων, όπως είχε γνωστοποιηθεί τον Απρίλιο.

Η Amazon έχει κατηγορηθεί κατ'επανάληψη για στραγγαλισμό των μικρών επιχειρήσεων λιανικής, οι οποίες οφείλουν να πληρώσουν το κόστος της διαφήμισης για να προβληθούν στην ιστοσελίδα της και να ανταγωνιστούν την ίδια την Amazon και προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας της εταιρείας. Αρκετά μέλη του Κογκρέσου έχουν υποστηρίξει ότι οι χαμηλές τιμές των προϊόντων της Amazon έχουν οδηγήσει πολλές παραδοσιακές αλυσίδες λιανικών πωλήσεων σε κλείσιμο.

Πωλούνται τα πρώτα 3.000 ακίνητα από «κόκκινα» δάνεια

Μέσα στις επόμενες εβδομάδες θα διατεθούν στην αγορά από τις τράπεζες

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Επείτα από διεργασίες αρκετών μηνών, τα πρώτα 3.000 ακίνητα που έχουν προκύψει μέσω της διαδικασίας της πώλησης μη εξυπηρετούμενων δανείων αναμένεται να διατεθούν στην αγορά κατά τη διάρκεια των προσεχών εβδομάδων. Σύμφωνα με πληροφορίες φορέων της αγοράς ακινήτων, αυτή την περίοδο ετοιμάζονται τουλάχιστον πέντε μεγάλα χαρτοφυλάκια ακινήτων με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά το καθένα, με τον συνολικό αριθμό να υπολογίζεται ότι ξεπερνάει τα 2.200 ακίνητα.Επιπλέον, όπως είναι γνωστό, αυτή την περίοδο «τρέχει» και ο διαγωνισμός για την πώληση του πακέτου ακινήτων της Eurobank με την επωνυμία Star. Σε αυτό περιλαμβάνονται 674 ακίνητα, κυρίως διαμερίσματα, με την αξία τους να εκτιμάται σε περίπου 28 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, έχουν υποβληθεί δεσμευτικές προσφορές από ενδιαφερόμενους επενδυτές και για την πώληση του χαρτοφυλακίου Opus, επίσης της Eurobank, το οποίο απαρτίζεται από 280 επαγγελματικά ακίνητα (π.χ. γραφεία, εμπορικά καταστήματα κ.λπ.), αξίας της τάξεως των 90 εκατ. ευρώ. Επομένως, το συνολικό άθροισμα ξεπερνάει τα 3.000 ακίνητα.

Η διαδικασία

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο τρόπος διάθεσης, καθώς δεν προβλέπεται να πωληθούν μαζικά όλα τα ακίνητα ταυτόχρονα. Ειδικότερα, η κάθε τράπεζα αναμένεται να αναθέσει είτε σε εξωτερικούς συνεργάτες είτε σε εσωτερικές υπηρεσίες π.χ. πακέτα αποτελούμενα από 200, 300 ή 500 ακίνητα τη φορά. Στη συνέχεια, οι εταιρείες που θα κληθούν να διαχειριστούν την πώληση των πακέτων αυτών προχωρούν σε επιμέρους ομαδοποιήσεις, π.χ. ανάλογα με την αξία ή με τα χαρακτηριστικά. Έτσι, ακίνητα αξίας άνω των 3-4 εκατ. ευρώ θα πωληθούν με τη διαδικασία του ανοικτού πλειοδοτικού διαγωνισμού. Άλλα ακίνητα, που δεν είναι εύκολο να συνενωθούν με άλλα, θα διατίθενται μεμονωμένα, μέσω ανάθεσης σε μεσιτικά και δικηγορικά γραφεία, ενώ άλλα θα πωλούνται με βάση τον χαρακτήρα τους,

Επιχειρείται η επιτάχυνση του ρυθμού πώλησης, λόγω της ταχύτητας με την οποία εισρέουν πλέον ακίνητα στους ισολογισμούς των τραπεζών, απόρροια του μεγάλου ποσοστού ανακτηθέντων ακινήτων μέσω της διαδικασίας των πλειστηριασμών.

π.χ. διαμερίσματα κατάλληλα για εκμετάλλευση μέσω βραχυχρόνιων μισθώσεων σε διάφορα σημεία της χώρας.

Σύμφωνα με στελέχη του κλάδου, είναι σαφές ότι επιχειρείται η επιτάχυνση του ρυθμού πώλησης, δεδομένης και της ταχύτητας με την οποία εισρέουν πλέον ακίνητα στους ισολογισμούς των τραπεζών, απόρροια του μεγάλου ποσοστού ανακτηθέντων ακινήτων μέσω της διαδικασίας των πλειστηριασμών. Είναι χαρακτηριστικό ότι, σε ποσοστό που ξεπερνάει το 80%, τα ακίνητα που πωλούνται μέσω πλειστηριασμού, εντέλει, καταλήγουν στα χέρια της τράπεζας. Αφού ρυθμιστούν οι απαιτούμενες πολεοδομικές και νομικές εκκρεμότητες, μια πολυδάπανη και χρονοβόρος διαδικασία, σταδιακά αυτά τα ακίνητα

Τα ακίνητα δεν θα πωληθούν μαζικά, αλλά σταδιακά, σε πακέτα, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους.

ομαδοποιούνται με βάση τα επιμέρους χαρακτηριστικά τους και άλλες παραμέτρους και πλέον οδεύουν προς πώληση στην αγορά.

Η «τακτοποίηση»

Όπως τονίζει στην «Κ» ο κ. Γιώργος Μούντης, διευθύνων εταίρος της εξειδικευμένης εταιρείας διαχείρισης «κόκκινων» δανείων Delfi Partners, η «τακτοποίηση» των ακινήτων αποτελεί μεγάλο άχθος για τις τράπεζες

και τα funds που έχουν αποκτήσει χαρτοφυλάκια «κόκκινων» δανείων με εξασφαλίσεις σε ακίνητα. Υπενθυμίζεται ότι για την πώληση ενός ακινήτου χρειάζεται πληθώρα πιστοποιητικών και εγγράφων, που συχνά απαιτούν αρκετό χρόνο, αλλά και χρήμα. Όταν αυτό αφορά εκατοντάδες ή και χιλιάδες ακίνητα για κάθε τράπεζα, το κόστος είναι μεγάλο. Στο πλαίσιο αυτό, στελέχη του κλάδου επισημαίνουν την ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης, η οποία θα επιτρέπει στις τράπεζες να πωλούν τα ακίνητα αυτά χωρίς τα σχετικά πιστοποιητικά, με ταυτόχρονη υποχρέωση του νέου ιδιοκτήτη να εκδώσει ο ίδιος τα απαιτούμενα έγγραφα. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε να συμφωνείται κι ένα χαμηλότερο τίμημα πώλησης, ώστε να διευκολύνεται η όλη διαδικασία.

«Απογειώνονται» οι τιμές πώλησης γραφείων και καταστημάτων

Αύξηση της τάξεως του 9% κατέγραψαν το 2018 οι τιμές πώλησης κτιρίων γραφείων στην Αθήνα, απόρροια του υψηλού επενδυτικού ενδιαφέροντος για τέτοιου είδους ακίνητα και της έλλειψης νέων αναπτύξεων.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα προσωρινά στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, σε πανελλαδικό επίπεδο, οι αξίες των γραφείων ενισχύθηκαν κατά 7% σε ετήσια βάση, έναντι αύξησης κατά 1,7% το 2017. Στη Θεσσαλονίκη, η αντίστοιχη άνοδος ήταν της τάξεως του 5,4% και στην υπόλοιπη Ελλάδα του 5,1%. Ειδικότερα, κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους προέκυψε άνοδος σε πανελλαδικό επίπεδο κατά 2,9% και μάλιστα σε σύγκριση με το πρώτο εξάμηνο. Στην Αθήνα, η αντίστοιχη αύξηση άγγιξε το 4,6%, στη Θεσσαλονίκη το 3,7% και στην υπόλοιπη Ελλάδα το 0,7%.

Σε ό,τι αφορά τα ενοίκια των γραφείων, η ετήσια αύξηση για το σύνολο του 2018 ανήλθε σε 1,8%

πανελλαδικά. Στην Αθήνα, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανόδου των τιμών ενοικίασης γραφειακών χώρων διαμορφώθηκε επίσης σε 1,8%, ενώ στην υπόλοιπη Ελλάδα σε 2,6%. Στον αντίποδα, στην πόλη της Θεσσαλονίκης καταγράφηκε μικρή μείωση των ενοικίων γραφείων κατά 0,3%.

Σε ό,τι αφορά τα εμπορικά καταστήματα, οι τιμές πώλησης σημείωσαν ετήσια αύξηση κατά 4,3% σε σχέση με το 2017 σε πανελλαδικό επίπεδο, έναντι αύξησης κατά 1,7% το 2017.

Ειδικότερα, στην Αθήνα, η άνοδος των τιμών πώλησης διαμορφώθηκε σε 7,4%, έναντι μικρών αυξήσεων της τάξεως του 0,3% στη Θεσσαλονίκη και του 0,8% στην υπόλοιπη Ελλάδα. Ωστόσο, οι τιμές ενοικίασης καταστημάτων στο σύνολο της χώρας υποχώρησαν κατά 0,5% (με βάση τουλάχιστον τα προσωρινά στοιχεία). Στην Αθήνα, η μείωση άγγιξε το 0,2%, στη Θεσσαλονίκη το 1,9% και στην υπόλοιπη Ελλάδα το 0,5%.

Υπενθυμίζεται ότι κατά τη διάρκεια του 2018, οι εισηγμένες εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητα (ΑΕΕΑΠ) διπλασίασαν τον όγκο των κεφαλαίων που διέθεσαν για την απόκτηση ακινήτων εισοδήματος, όπως κτίρια γραφείων, καταστήματα, ή ακόμα και ξενοδοχεία.

Συγκεκριμένα, προχώρησαν σε επενδύσεις που προσέγγισαν τα 500 εκατ. ευρώ, έναντι 247 εκατ. ευρώ το 2017. Μάλιστα, όπως σημειώνουν στελέχη της αγοράς ακινήτων, το ποσό που επένδυσαν οι ΑΕΕΑΠ πέρυσι θα μπορούσε να ήταν ακόμα υψηλότερο, αν είχαν διατεθεί ακόμα περισσότερα ακίνητα προς πώληση.

Εν ολίγοις, αν η προσφορά ήταν μεγαλύτερη, οι επενδύσεις των ΑΕΕΑΠ θα ήταν ακόμα υψηλότερες.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Λονδρέζικη θέα 360 μοιρών

Δεν είμαστε μόνο εμείς στη Λευκωσία που έχουμε θέα three- sixty. Το «talk of the town» τις τελευταίες ώρες στο Λονδίνο δεν είναι ούτε το Brexit, ούτε ποιος θα είναι ο νέος πρωθυπουργός. Ούτε λίγο, ούτε πολύ το πήραν απόφαση σχεδόν όλοι ότι «η κκελλά τους είναι μέσ' τη βούρκα»... Το «talk of the town» είναι η είδηση ότι πρόκειται να κατασκευαστεί μια πισίνα στην οροφή ενός κτηρίου κάπου στο κέντρο του Λονδίνου με θέα 360 μοιρών. Τώρα θα μου πείτε, «σιγά τα αβγά (!) και τι έγινε δηλαδή;». Όλα ξεκίνησαν με ένα δημοσίευμα της εφημερίδας «The Sun», το οποίο σε χρόνο ρεκόρ έγινε viral και αναδημοσιεύθηκε σε όλο τον κόσμο. Και θα συμφωνούσα μαζί σας με το «σιγά τα αβγά», αν η πισίνα αυτή δεν είχε σημαντικές σχεδιαστικές και κατασκευαστικές απαιτήσεις που την καθιστούν καινοτόμα στην κατηγορία αυτή.Το κτήριο αφορά σε ουρανοξύστη, ο οποίος πρόκειται να κατασκευαστεί – άρα δεν είναι υφιστάμενος. Η τοποθεσία του είναι ακόμη μυστική, αλλά ανακινώθηκε πως, αν όλα πάνε καλά, θα ξεκινήσει να ανεγείρεται εντός του 2020. Η πισίνα θα βρίσκεται σε ύψος 220 μ. πάνω από το έδαφος.

Οι σχεδιαστές της πισίνας, οι Compass Pools, νιώθουν αρκετά περήφανοι, καθώς είναι η πρώτη

Οι λουόμενοι θα είναι ορατοί τόσο από εξωτερικά του κτηρίου, αλλά και από το λόμπι 220 μ. πιο κάτω! Εννοείται ότι και οι λουόμενοι θα έχουν παρόμοια ικανότητα να βλέπουν προς τα κάτω και περιμετρικά όταν είναι βυθισμένοι στο νερό!

πισίνα παγκοσμίως σε ουρανοξύστη που διαθέτει θέα 360 μοιρών. Και είναι ίσως η πρώτη φορά που μια τέτοια πισίνα δεν αποτέλεσε σκέψη εκ των υστέρων, αλλά πρωταγωνιστεί στον σχεδιασμό ολόκληρου του κτηρίου. Σχεδιάστηκε η πισίνα και μετά προχώρησαν με το να τοποθετήσουν το υπόλοιπο κτήριο από κάτω.

Ας δούμε τώρα κάποια επιμέρους στοιχεία της, που την καθιστούν μοναδική του είδους της. Πρώτα έχουμε το δεδομένο πως τα περιμετρικά της τοιχώματα, αλλά και το δάπεδό της –που συνολικά θα

Οι σχεδιαστές της πισίνας, οι Compass Pools, νιώθουν αρκετά περήφανοι, καθώς είναι η πρώτη πισίνα παγκοσμίως σε ουρανοξύστη που διαθέτει θέα 360 μοιρών.

κρατούν 600.000 λίτρα νερού– θα είναι από ειδικό, διαφανές υλικό. Δηλαδή, οι λουόμενοι θα είναι ορατοί τόσο από εξωτερικά του κτηρίου, αλλά και από το λόμπι 220 μ. πιο κάτω! Εννοείται ότι και οι λουόμενοι θα έχουν παρόμοια ικανότητα να βλέπουν προς τα κάτω και περιμετρικά, όταν είναι βυθισμένοι στο νερό!

Κάπου εδώ άρχισαν και τα σχόλια χρηστών των σελίδων κοινωνικής δικτύωσης: «καλά ρε παίχτες, με υπερχειλίσει 360 μοιρών, πώς θα μπαίνουν και πώς θα βγαίνουν οι λουόμενοι...», με ελικόπτερο;»

Η απάντηση ήρθε από τον τεχνικό διευθυντή της εταιρείας σχεδιαστών, χωρίς όμως να δίνει λεπτομέρειες του μηχανισμού. Επειδή

δεν ήθελαν με τίποτε να χαλάσουν την απρόσκοπτη θέα που προσφέρει η υπερχειλίσει 360 μοιρών από αυτό το ύψος, δεν ήθελαν να τοποθετήσουν σκάλα ή σκάλες που να προσφέρουν πρόσβαση. Γι' αυτό σκέφτηκαν να δουλέψουν γύρω από ένα σύστημα που βασίζεται στην πρακτική που εφαρμόζεται στα υποβρύχια σε συνδυασμό με μια σκάλα

σε σχήμα σπείρας, η οποία θα έχει την ιδιότητα να αναδύεται και να καταδύεται περιστροφικά αναλόγως των αναγκών των λουόμενων! Όπως χαρακτηριστικά δήλωσε, «η όλη εμπειρία θα έχει μια δόση από Τζέιμς Μποντ... χωρίς όμως να υπάρχει κίνδυνος να κυθούν 600.000 λίτρα νερού εντός του κτηρίου...!».

Είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα πρόταση, η οποία ανεβάζει τον πήχη της τοποθέτησης μιας πισίνας σε οροφή ενός κτηρίου. Μπορεί να ακούγεται ευκολάκι για κάποιους, αλλά φαντάζομαι τι απαιτήσεις της μηχανικής επιτότημης χρειάζονται για να στηθεί ένα τέτοιο ψηλό κτήριο, όπου οι μετακινήσεις όγκων νερού στην κορυφή του και μάλιστα από διαφανές υλικό, δεν θα επηρεάζουν τη στατική του επάρκεια, όπως αυτή δεν θα επηρεάζεται και από μετακινήσεις του όλου φέροντα οργανισμού λόγω αέριων μαζών που θα το καταπονούν, αλλά και από μετακινήσεις του υπεδάφους. Μπορεί το Λονδίνο να μην έχει σεισμούς, αλλά έχει υπόγειο μετρό.

Που με κάνει να διερωτώμαι τώρα, είμαστε εντάξει με τις πιόνες που τοποθετούνται σε διάφορα επίπεδα πάνω στα πολυώροφα μας;

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Ενας κόσμος γεμάτος διλήμματα

Η «Κ» συνάντησε τους συντελεστές του «What/If», της νέας σειράς του Netflix που εξετάζει τα σύγχρονα όρια της ηθικής

Του απεσταλμένου μας
στο ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ
ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Όταν ακούς πως η Ρενέ Ζελβέγκερ κάνει για πρώτη φορά στην καριέρα της τηλεόραση και μάλιστα πρωταγωνιστώντας σε μια σειρά του Netflix, σίγουρα σου κινεί το ενδιαφέρον. Πόσο μάλλον που την περασμένη εβδομάδα είχαμε την ευκαιρία να βρεθούμε στο Λος Αντζελες και να συνομιλήσουμε τόσο με την Αμερικανίδα star, όσο και με τους υπόλοιπους συντελεστές του «What/If», το οποίο έχει κάνει την εμφάνισή του στη διαδικτυακή πλατφόρμα εδώ και μερικές μέρες.

Λίγα λόγια για την υπόθεση όμως, που μοιάζει πολύ –και δεν το κρύβει– με διασκευή της καλτ σήμερα «Ανήθικης πρότασης» (1993) του Αντριαν Λιν. Εκεί ένας ζάμπλουτος άνδρας (Ρόμπερτ Ρέντφορντ) προσφέρει σε κάποιο ανδρόγυνο ένα εκατομμύριο δολάρια, προκειμένου να περάσει μια νύχτα με τη γυναίκα (Ντέμι Μουρ). Στο «What/If» από την άλλη, το ζευγάρι είναι η Λίσα (Τζέιν Λίβαϊ) και ο Σον (Μπλέικ Τζενερ)· αυτός πρώην αθλητής του μπιέζμπολ και εκπαιδευμένος πυροσβέστης, ενώ εκείνη λαμπρή επιστήμη, που όμως αδυνατεί να χρηματοδοτήσει την έρευνά της

«Ζητώ από τους θεατές να εξετάσουν τη δική τους ηθική στάση απέναντι σε όσα τους απασχολούν», λέει ο δημιουργός της σειράς, Μάικ Κέλι.

πάνω στον καρκίνο. Κάπου εκεί στο παιχνίδι μπαίνει η Ζελβέγκερ φορώντας το προσωπείο της Αν Μοντγκόμερι, μιας μυστηριώδους όσο και αδίστακτης επενδύτριας, η οποία θα προσφερθεί να λύσει οριστικά τα οικονομικά τους προβλήματα, με αντάλλαγμα μια νύχτα με τον Σον. Γύρω τους εμφανίζεται ακόμα μια σειρά από χαρακτήρες, οι οποίοι βρίσκονται κι εκείνοι μπροστά στα δικά τους σταυροδρόμια.

Οι επιρροές

«Αποφάσισα πως θέλω να γίνω σεναριογράφος όταν είδα τον “Πρωτάρη” του Μάικ Νίκολς. Είχα πάθει εμμονή με τον χαρακτήρα της Αν Μπράνκροφτ και πάντα αναρωτιόμουν πώς θα είχε καταλήξει αυτή η γυναίκα, αν αντί να διοχετεύσει τον δυναμισμό και τη κίνητρά της στο αλκοόλ και την αυτοκαταστροφή, τα χρησιμοποιούσε για να χτίσει κάτι για τον εαυτό της και να σταθεί απέναντι στον κόσμο. Η δεύτερη επιρροή είναι προφανώς η “Ανήθικη πρόταση” αλλά και όλα τα υπόλοιπα κοινωνικά θρίλερ εκείνης της εποχής (“Fatal Attraction”, “Βασικό ένστικτο”), τα οποία φαίνεται σήμερα να είναι λίγο εκτός μόδας. Και βέβαια υπάρχουν και όσα έγιναν τα τελευταία χρόνια στη Γουόλ Στρίτ. Εκεί όπου το λεγόμενο 1% κατέστρεψε την παγκόσμια οικονομία και στην ουσία πήρε άφεση αμαρτιών. Όλα αυτά τα πάντρεψα με τον “Κόμη Μόντε Κρίστο” που είναι η καλύτερη ιστορία εκδίκησης και προσπάθησα να τα στρέψω στο πιο προσωπικό· να ζητήσω τελικά από τους θεατές να εξετάσουν τη δική τους ηθική στάση απέναντι σε όσα τους απασχολούν και η ζωή φέρνει μπροστά τους», εξηγεί σχετικά με τις

«Η Αν είναι ένας χαρακτήρας ασυνήθιστος. Δεν έχω ξαναπαίξει τέτοιο ρόλο και μου φάνηκε συναρπαστικό να εξερευνήσω αυτή την ιδέα των επιλογών και των συνεπειών τους», λέει η Ρενέ Ζελβέγκερ.

Το «What/If» είναι εμφανώς επηρεασμένο από την «Ανήθικη πρόταση» (1993) του Αντριαν Λιν, αλλά και την προσωπικότητα της Αν Μπράνκροφτ, η οποία ανέκθεσε τον δημιουργό της σειράς.

βάσεις της σειράς, ο δημιουργός της, Μάικ Κέλι.

Το «What/If» έχει όντως στον κεντρικό πυρήνα του τα διλήμματα. Μικρά ή μεγάλα, περισσότερο ή λιγότερο τρομακτικά, είναι συνεχώς εκεί και αφορούν τόσο τους πρωταγωνιστές όσο και τους περιφερειακούς χαρακτήρες της ιστορίας. «Έχει κυρίως να κάνει με το πόσο διατεθειμένος είναι κανείς να αλλοιώσει την ηθική του. Το βλέπεις να συμβαίνει συχνά, ειδικά στη χώρα μας (σ.σ. Αμερική). Πολλοί άνθρωποι κυνηγούν την επιτυχία με κάθε κόστος και κάποιοι απλά προτιμούν τον “σύντομο” δρόμο», αναφέρει σχετικά η Τζέιν Λίβαϊ, η οποία δειχνει παραπάνω από ενθουσιασμένη που πρωταγωνιστεί στη σειρά. Η έννοια της ηθικής πάντως, που όντως παίζει μεγάλο ρόλο, δεν αντιμετωπίζεται μονοδιάστατα. Κάποιες φορές βλέπουμε για παράδειγμα τη συντηρητική «ηθική» να στέκεται

εμπόδιο στην επιτυχία μιας ερωτικής σχέσης ή μιας τολμηρής ιδέας.

Ο πραγματικός χαρακτήρας κλειδί βέβαια, όπως είπαμε, είναι αυτός της Αν Μοντγκόμερι – το όνομα αποτελεί προφανή φόρο τιμής στη μεγάλη Αν Μπράνκροφτ. Αυτή η ιδιοφυής γυναίκα, που βρίσκεται στον ρόλο του κακού, διαισθάνεται, και με τη σειρά της χαρίζει, πολύ περισσότερο βάθος στη σειρά. «Μου άρεσε που η Αν είναι ένας χαρακτήρας ασυνήθιστος, ειδικά για γυναίκα. Προσωπικά δεν έχω ξαναπαίξει τέτοιο ρόλο και μου φάνηκε συναρπαστικό να εξερευνήσω αυτή την ιδέα των επιλογών και των συνεπειών τους. Οχι τυχαία, η Αν είναι εξαιρετικά σκακίστρια. Και από την άλλη είναι σκληρή, αδυσώπητη, σαν μια στρεβλή πρωίδα του φεμινισμού που αποφασίζει να θέσει εκείνους κανόνες του παιχνιδιού. Ευτυχώς τα πράγματα αρχίζουν να

αλλάζουν για εμάς τις γυναίκες τελευταία...» λέει γελώντας η Ρενέ Ζελβέγκερ και συμπληρώνει πως ένιωσε σαν να κάνει ελεύθερη πτώση με αυτή την πρώτη της τηλεοπτική συμμετοχή. «Δεν είχα σκεφθεί πως θα ήθελα να κάνω τηλεόραση. Ο Μάικ όμως με κάλεσε και μου έδειξε το σενάριο, μόνο του πρώτου επεισοδίου, και του είπα αμέσως το ναι. Δεν συμβουλεύτηκα καν τον ατζέντη μου ή κάποιο κοντινό μου πρόσωπο. Είπα πως θέλω οπωσδήποτε να παίξω αυτόν τον χαρακτήρα».

Πολυδιάστατη ερμηνεία

Η σειρά φυσικά δεν θα λειτουργούσε καθόλου χωρίς την ίδια. Εδώ εμφανίζεται σε τέλεια φόρμα, αφοσιωμένη σε μια απαιτητική και πολυδιάστατη ερμηνεία. Ο Μάικ Κέλι μας την περιέγραψε ως εξής: «Δεν έχω δουλέψει ποτέ με κανέναν καλύτερο από τη Ρενέ. Εκείνη έχει

σε ολόκληρο τον χαρακτήρα: τα μαλλιά, τα ρούχα, την ομιλία της. Όταν έπαιξε για πρώτη φορά και είδα τη σοκαριστική αλλαγή στη στάση και στον τόνο της φωνής της, κατάλαβα γιατί αυτή η ηθοποιός έχει κερδίσει το Όσκαρ και όλα τα υπόλοιπα βραβεία».

Ευκαιρίας δοθείσης, δεν θα μπορούσαμε να μη ρωτήσουμε την Τεξανή ηθοποιό και για την εξαετή απουσία της (πολύ σπάνια για star του βεληνεούς της) από τον κινηματογράφο, η οποία έληξε το 2016, με μία ακόμα εκδοχή της «Μπρίτζιτ Τζόουνς». «Το διάλειμμα έξι ετών ήταν διότι έκανα αυτή τη δουλειά για 25 χρόνια – πόσο απίστευτο να γίνει ένα κορίτσι;» απαντά χαμογελώντας πονηρά και συνεχίζει: «Ήθελα να βρω κάτι καινούργιο ως άνθρωπος, ως προσωπικότητα. Έμαθα να ισορροπώ καλύτερα, να βάζω όρια και επίσης έμαθα τι πράγματα αρέσουν στην

ανιψιά και στους ανιψιούς μου. Από την άλλη η υποκριτική είναι η ζωή μου, η ευτυχία μου, τώρα την εκτιμώ ακόμα παραπάνω».

Αυτό πάντως που είναι γενικώς αξιοσημείωτο, και το ανέφεραν όλοι οι συνομιλητές μας στο Λος Αντζελες, είναι το πώς η σύγχρονη διαδικτυακή τηλεόραση, η οποία πρόσφατα απέκτησε και νέους «παίκτες», δημιουργεί επί της ουσίας μια νέα βιομηχανία στον χώρο, δίνοντας ευκαιρίες σε δημιουργούς, όπως ο Μάικ Κέλι, ο οποίος μερικά χρόνια πριν έγινε γνωστός χάρη στην επιτυχία του επίσης τηλεοπτικού «Revenge». Η ίδια η Ρενέ Ζελβέγκερ είναι ξεκάθαρη: «Δέω ζήτω! Είμαι ενθουσιασμένη γιατί έχω πολλούς φίλους σεναριογράφους και τώρα είναι πραγματικά η εποχή τους. Υπάρχει τεράστια όρεξη και ζήτηση για πρωτότυπο υλικό αυτή τη στιγμή».

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

9.6.19 - 15.6.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

«Τσιαττιστά του παλιωμάτου»

Το Ίδρυμα Φοίβου Σταυρίδη - Αρχαία Λάρνακας διοργανώνει την παρουσίαση του βιβλίου της δρος Νικολέττας Δημπρίου «Τα τσιαττιστά του παλιωμάτου στον Κατακλυσμό της Λάρνακας. Τόμος Β΄:200-2009». Το βιβλίο θα παρουσιάσει ο Μιχάλης Τερλικκάς. Μετά την παρουσίαση θα ακολουθήσει σύντομο πρόγραμμα με τσιαττιστά από τους Αντρέα Χρίστακκο, Χρίστο Τζιαλλή και Ξενή Παντελή. Τετάρτη 12 Ιουνίου, ώρα 7:00 μ.μ. Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Λάρνακας, Λατεία Βασιλέως Παύλου (κτήριο της Πρώην Οθωμανικής Τράπεζας), Λάρνακα.

ΧΟΡΟΣ

«Τάματα» του Φώτη Νικολάου στο Ριάλτο

Παρουσιάζεται τη Δευτέρα 10 Ιουνίου στο Θέατρο Ριάλτο στο πλαίσιο του 22ου Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού η παράσταση «Τάματα» του Φώτη Νικολάου, σε μουσική Δημήτρη Σπύρου. Τα σώματα πέφτουν, αγκαλιάζονται, τρέμουν, ακινητοποιούνται, ανανέουν, τινάζονται, λικνίζονται, παλεύουν, χορεύουν, ποθούν, ελπίζουν, υπόσχονται και τάζουν. Στιγμιαίες συναντήσεις που έρχονται και ξανάρχονται και άλλες που χάνονται

για πάντα στο σκοτάδι αφήνοντας τους και πάλι μόνους, αντιμέτωπους με τα πάθη τους, τις επιθυμίες τους και τους φόβους τους. Μια ματιά στις κρυφές επιθυμίες και ανείπωτες ιστορίες της τρυφερής αρσενικής ψυχής. Ο Φώτης Νικολάου είναι ιδρυτής της Χοροθεατρικής Ομάδας X-it. Υπήρξε χορογράφος των Ολυμπιακών Αγώνων 2004 και μόνιμο μέλος της Ομάδας Εδάφους του Δημήτρη Παπαϊωάννου (1993- 2005). Το

2011-2013 του απονεμήθηκε Βραβείο Χορογραφίας από τον ΘΟΚ. Σκηνικά των Έλενας Κοτασβήλι και Αλέξη Βαγιανού. Χορευτές - Ερμηνευτές: Τάσος Καρακωνίδης, Πάνος Μαλακτός, Φώτης Νικολάου, Γιάννης Οικονομίδης, Αλέξανδρος Σταυρόπουλος, Δημήτρης Σπύρου. Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη 19, πλατεία Ηρώων, Λεμεσό. Δευτέρα 10 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ.

Πληροφορίες, κρατήσεις 7777745.

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΑΙΓΑΙΑ

Εκθεση Φοιτητών και Μαθητών 2019

Η ετήσια έκθεση της Σχολής καλών & εφαρμοσμένων τεχνών Αιγαία, θα πραγματοποιηθεί από τις 8 μέχρι και τις 22 Ιουνίου 2019. Την έκθεση θα προλογίσει ο ζωγράφος Ανδρέας Λαδόμματος. Ένας από τους σημαντικότερους στόχους της σχολής είναι ο κάθε μαθητής ή φοιτητής να φτάνει με επιτυχία στο μέγιστο των δυνατοτήτων του. Αυτό επιτυγχάνεται αρχικά με την ανάπτυξη των καλλιτεχνικών του δεξιοτήτων, τον πειραματισμό με τα υλικά, την προώθηση της καλλιτεχνικής έρευνας, την ικανότητα ανάλυσης και επίλυσης θεμάτων και τέλος με την ανάπτυξη της κριτικής του σκέψης. Τα εγκαίνια της έκθεσης θα γίνουν, στις 13 Ιουνίου 2019 στις 8:00μ.μ. στο κτίριο της Σχολής, στη Λεωφόρο Αγίων Ομολογητών 81. Η έκθεση θα λειτουργεί Δευτέρα - Παρασκευή 10:00π.μ. - 7:00μ.μ. και Σάββατο 12:00 - 1:30μ.μ.

ΘΕΑΤΡΟ

Λείλα και Συνεργάτες

Η Θεατρική Ομάδα Μαρίας Καραλίδου παρουσιάζει σε πανελλήνια πρώτη το έργο της Βρετανίδας συγγραφέα Κορντίλια Λιν «Λείλα και Συνεργάτες» που θα ανέβει στον χώρο του Space στο πλαίσιο της δράσης «Σεζόν Γυναίκες 2019-2020». Βασισμένο σε πραγματική ιστορία το έργο πρωτοανέβηκε το 2015 στο Θέατρο Royal Court στο Λονδίνο. Μέσα από έναν λόγο, που καταφέρει να είναι ταυτόχρονα άμεσος και ποιητικός, μια γλώσσα που περιγράφει, δηλώνει, προσκαλεί, εξερευνά και τολμά να ακροβατεί ανάμεσα στο κωμικό και το τραγικό, το φωτεινό και το σκοτεινό, το ρεαλιστικό και το υπερ-ρεαλιστικό η συγγραφέας καλεί τους θεατές σε ένα ταξίδι που θα εξετάσει τις δικές τους αντιλήψεις και προ-

σλαμβάνουσες καθώς και τη στάση τους σε σχέση με τα πράγματα που επιλέγουν να δουν και να ακούσουν. Η Λείλα, μια νεαρή γυναίκα, επικειρεί να αφηγηθεί την προσωπική της ιστορία. Συντελεστές: Μετάφραση-Σκηνοθεσία: Μαρία Ιόλη Καραλίδου, σκηνικά - Κοστούμια: Ελένη Ιωάννου, μουσική Γιάννης Κούτης, κίνηση Αλέξης Βασιλείου. Ερμηνεύουν: Αντωνία Χαραλάμπους, Γιάννης Καραούλης. Η ομάδα ευχαριστεί τον Γιώργο Κουκουριά για τη βοήθεια του. Παραστάσεις 8, 10, 15 και 17 Ιουνίου στις 8:30 μ.μ. και 9 και 16 Ιουνίου στις 7 μ.μ. Space, Κωστή Παλαμά 12, Λευκωσία.

Πληροφορίες και κρατήσεις 99784920. Το έργο είναι κατάλληλο για άτομα άνω των 16 ετών.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Έκθεση καλλιτεχνών από τη Ρουμανία

Η Προεδρία της Ρουμανίας στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για την Ρουμανική Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου διοργανώνει έκθεση εφτά Ρουμάνων καλλιτεχνών στην Γκαλερί Γκλόρια. Η έκθεση παρουσιάζει τα σύμβολα, τις παραδόσεις και τα βασικά στοιχεία της ρουμανικής πνευματικότητας. Με πολλαπλές πηγές έμπνευσης, είτε από τη Βυζαντινή Ανατολή είτε από την Άνω Ανατολή, η ρουμανική τέχνη έχει ισχυρές ρίζες στην εθνική μυθολογία και ιστορία. Η AnnArt Gallery επέλεξε πίνακες ζωγραφικής και γλυπτά από σύγχρονους καλλιτέχνες από διαφορετικές γενιές, που ξεχώρισαν όμως στη ρουμανική αγορά, όπως: Stefan Caltia, Sorin Ilfoveanu, Mircea Roman, Virgil Scripcariu, Gheorghe Fikl, Dorin Cretu and Constantin Rusu. Την

έκθεση θα ανοίξει η και Gabriella Massaci, διευθύντρια της AnnART Gallery στο Βουκουρέστι την Τετάρτη 5 Ιουνίου, στις 7:30 μ.μ. Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία. **Πληροφορίες 22762605, gloriagallery1@gmail.com**

ΜΟΥΣΙΚΗ

The Fascinating Rhythm of George Gershwin

Μια συναυλία αφιερωμένη στον κορυφαίο συνθέτη και πιανίστα Τζορτζ Γκέρσουιν, ο οποίος συνέβαλε καθοριστικά στη διαμόρφωση και την εξέλιξη της τζαζ, δίνοντας συμφωνική διάθεση σ' αυτό το πλούσιο και ποικιλόμορφο μουσικό είδος. Ένα μουσικό ταξίδι στις δεκαετίες του 1920 και 1930, όταν το δίδυμο Τζορτζ και Άιρα Γκέρσουιν μεγαλούργησαν γράφοντας αξεχαστες επιτυχίες όπως Summertime, I Got Rhythm, Someone to Watch Over Me, Fascinating Rhythm κ.ά. Ερμηνευμένες με τη βελούδινη αλτο φωνή της Ιωάννας Τρουλλιδου και τη δεξιοτεχνία των μουσικών, Ηλίας Ιωάννου: τρομπέτα, Χάρης Ιωάννου: σαξόφωνο, Μάριος Τούμπα: πιάνο Ειρηνάιος Κουλουράς: κοντραμπάσο, Ιωάννης Βα-

φέας: τύμπανα, το οποίο αντιπροσωπεύει την ελίτ της κυπριακής τζαζ σκηνής. Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Κύπρου, Αρχοντικό Οδού Αξιοθέας, παλιά Λευκωσία. Δευτέρα, 10 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες 22894531-2, culture@ucy.ac.cy.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Δώστε μάγκου μου το 1%!

Είναι σημαντικό το κράτος να επενδύει στον πολιτισμό και αυτό είναι καλά γνωστό και χιλιοεπιώνιμο. Δεν νομίζω ότι υπάρχει κάποιος που θα διαφωνούσε με μία τέτοια επένδυση. Συνεπώς και ο σχετικός νόμος που επιβάλλει το 1% του κόστους ανέγερσης να πηγαίνει σε έργα τέχνης είναι σωστός και ευεργετικός για τους καλλιτέχνες, αλλά και για την κοινωνία ευρύτερα. Ποιος δεν θα ήθελε το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων να κοσμεύεται από γλυπτά ή και πίνακες ζωγραφικής, να μπαίνει μέσα ο πολίτης και αντί το μάτι του να πέφτει στο γκρίζο του τοίχου, ή στις αφίσες του 1980 και σε κάτι ημερολόγια που τα βλέπεις και αναρωτιέσαι πότε πέρασαν τα χρόνια. Βέβαια, ο νόμος δεν τηρείται και οι εικαστικοί Μαρία Λοϊζίδου και Νίκος Κουρούσιος ζητούν την εφαρμογή του νόμου του 1% για έργα τέχνης σε δημόσια κτήρια και πολύ καλά κάνουν (Ο περί του Ελάχιστου Υποχρεωτικού Ποσοστού Εμπλουτισμού των Δημόσιων Κτιρίων με Έργα Τέχνης του 2009). Μακάρι να εισακουστούν και να αρχίσει να εφαρμόζεται,

διότι είμαι της άποψης πως ό,τι κατασκευάστηκε, κατασκευάστηκε να μπουν έργα τέχνης το βλέπω δύσκολο, αφήστε που χρειάζονται και τα λεφτά, και υπάρχουν; Μάλλον, τα χρήματα του 1% έγιναν μάρμαρα και ξύλα και φώτα, και για να είμαι ειλικρινής δεν θα ήθελα περικοπές για να βρεθούν. Και τώρα που λέμε για έργα τέχνης στα δημόσια κτήρια, μερικά κτήρια ήταν από μόνοι τους έργα τέχνης και εμείς τα μασκαρέψαμε και τα κάναμε να φωνάζουν kits, kits, kits. Ένα παράδειγμα που μου έρχεται στο μυαλό είναι το κτήριο της Κεντρικής Συνεργατικής Τράπεζας, του αρχιτέκτονα Χαρίλαου Δικαιου, το οποίο το μετατρέψαμε από ένα σπουδαίο δείγμα μοντερνισμού σε κάτι που μιμείται τον στεκέι στον αντίποδα αυτού που ήθελε και πρέσβευε ο αρχιτεκτόνός του. Τώρα θα μου πείτε, αυτά γινόντουσαν παλιά, που δεν ξέραμε και δεν καταλαβαίναμε, τώρα είναι αλλιώς... Επίσης, πόσο καιρό ήταν κρυμμένο το διάσημο γλυπτό «Ποιητής» του Κώστα Βαρώτσου και τώρα πήγε

στην πλατεία Ελευθερίας; Πολύν καιρό, όμως αυτό γλύτωσε, τώρα για τα τείχη και την τάφρο δεν σας κρύβω ότι διατηρώ μια επιφύλαξη, αλλά περιμένω να δω την πλατεία εν πλήρη αναπτύξει για να μη με πουν και προπέτη.

Πρέπει να εφαρμοστεί ο νόμος του 1%, χωρίς καμία αμφιβολία, αλλά θέλει προσοχή όταν θα προκηρυχθεί ο σχετικός διαγωνισμός, αφού θα πρέπει να βρεθούν οι κατάλληλες επιτροπές που θα αξιολογήσουν τις προτάσεις και μην καταντήσουμε όπως τα λογοτεχνικά βραβεία, που οι μισοί θεωρούν ότι οι άλλοι μισοί είναι κόλακες και αυλοκόλακες και οι άλλοι μισοί θεωρούν ότι αδικήθηκαν κατάφορα από τα συμφέροντα και τις κλίκες και δεν πήραν το βραβείο.

Φυσικά, με το 1% ενισχύεται ο καλλιτέχνης, αλλά δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι σε αυτόν θα μπορούσαν να συμμετέχουν καλλιτέχνες από παντού, Άγγλοι, Γάλλοι, Πορτογάλοι –τώρα θα μου πείτε και το Μουσείο του Αγώνα Βρετανός το σχεδίασε... Πάντως, το κράτος οφείλει περίπου δύο

εκατομμύρια, ή καλύτερα θα έπρεπε να είχε διαθέσει αυτά τα χρήματα για αγορά/δημιουργία έργων τέχνης και δεν το έχει κάνει και περισσότερα από πενήντα δημόσια κτήρια δεν έχουν εμπλουτιστεί... Πρώτο και καλύτερο το κτήριο του ΘΟΚ, όπου θα έπρεπε να είχαν βάσει κάτι, στην είσοδό του, τουλάχιστον... άραγε η Κυπριακή Βιβλιοθήκη έχει έργο τέχνης στο εσωτερικό της ή στον εξωτερικό της χώρο; Στο Νέο Δημαρχείο, αν εμπίπτει στην κατηγορία του δημοσίου κτηρίου, όπως αυτή ορίζεται στον νόμο έχουν προβλέψει;

Δεν μιλάω για τα παλαιότερα δημόσια κτήρια, Τμήμα Φορολογίας, Κτηματολόγια, διάφορες υπηρεσίες ποτζέι ποδά, αυτά είναι καρυωτατικά καταδικασμένα: «Θάνατος είναι οι κάργιες που χτυπούνται στους μαύρους τοίχους και τα κεραμίδια».

Επίσης, τα γλυπτά του Κήπου, εκείνο του Δώρου Λοΐζου, οι περίπατοι πίσω από το Ομερέ Τζαμί, αυτά δεν είναι πολιτισμός που πρέπει να αναδείξουμε και να σώσουμε; Λέω, μήπως να αρχίζαμε από τα εύκολα...

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Το σύνδρομο αυτοδικαίωσης

Αναρτήθηκε την περασμένη εβδομάδα στην επίσημη σελίδα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής στο Facebook ένα βίντεο διάρκειας μισού λεπτού με την Ιταλίδα σοπράνο Κάρμεν Τζανατάζιο να τραγουδάει την περίφημη άρια Casta diva από τις πρόβες της όπερας «Νόρμα» του Μπελίνι στο Ηρώδειο. Η υποψία σκηνικού που φαινόταν και το κόστούμι της πρωταγωνίστριας προκάλεσαν επιθετικές αντιδράσεις για τη σκηνοθετική σύλληψη της πρωτοποριακής ομάδας των Φούρα ντελς Μπάους από τη Βαρκελώνη. Πριν «αλέκτορα φωνήσαι» η ετυμολογία ήταν έτοιμη: ντροπή, χάλια, κρίμα, τι κόστισε όλο αυτό... Κανείς δεν είχε δει το αποτέλεσμα αλλά «ξέρουμε εμείς τι είναι αυτές οι μεταμοντέρνες ανοησίες» και το κοινοποιούμε...

Μπορεί να αποτύχει ο Κάρλους Πατρίσια να μεταφέρει την άποψή του (εν τάχει: βρισκόμαστε στο 2050, ένα νησί από πλαστικά απορρίμματα, κλιματική αλλαγή, περιβαλλοντική καταστροφή) μπορεί και όχι. Δεν έχουμε παρακολουθήσει την παράσταση (η πρεμιέρα δόθηκε την Τετάρτη 5 του μηνός), οπότε όλα τα ενδεχόμενα είναι ακόμη ανοικτά. Μπορεί να άρσε η να μην άρσε, να απασχόλησε, να εντυπωσίασε, να ενόχλησε. Δεν αποσκοπούμε σε κριτική αποτίμηση ούτε της παραγωγής ούτε των προθέσεων. Είναι γνωστό ότι οι «οπερομανείς» αποστρέφονται τις «πειραγμένες» εκδοχές, επιθυούν να βλέπουν την παράσταση που έχουν στο μυαλό τους. Εδώ ακριβώς βρίσκεται το πρώτο σύμπτωμα: «έχουν στο μυαλό τους». Με την ίδια προκατασκευασμένη βεβαιότητα προσεγγίζουν συχνά πυκνά οι αναγνώστες τα κείμενα. Δεν διαβάζουν αυτό που επιχειρεί να πει αυτός που υπογράφει το σχόλιο/άρθρο/δημοσίευμα αλλά διατρέχουν τις γραμμές με την ελπίδα να επιβεβαιώσουν την άποψή τους: αλλιώς εξαγριώνονται με την παρέκκλιση από τη «δική τους» αρχή. Η υποκειμενικότητα στην ανάγνωση του έργου τέχνης είναι αναμενόμενη όσο και ανεξέλεγκτη και καταλήγει, συνήθως, στην αυτοδικαίωση του θεατή.

Η «Νόρμα» είναι μόνον η αφορμή και η πρόφαση για να αναδείξουμε την παντοκρατορία του «αυτό που έχω στο μυαλό μου». Εξαπλώθηκε τα τελευταία χρόνια της κρίσης με μεγάλη ταχύτητα, βρήκε πρόσφορο έδαφος σε μια κοινωνία με περιορισμένη ανοχή και καμία εκπαίδευση στον διάλογο και «άνθισε» η τοξικότητα προς πάσα κατεύθυνση. Μαζί και η επιθυμία για τη διαρκή παρουσία μιας αστυνομίας της αισθητικής για να επιβάλλει την αντίληψη αυτού «που μας αρέσει» και, κατ' επέκταση, «του σωστού».

Μετά την εκλογική νίκη της Ν.Δ. –και, κυρίως, προσωπικά ο πρόεδρος της– προπαθεί να αντιστρέψει το κλίμα δικαίου που οξύνθηκε τα τελευταία χρόνια. Οι δημόσιες τοποθετήσεις του κ. Μητσοτάκη προτάσσουν την «ενότητα», τη «συνοχή», τη «συνεργασία» πέρα από την κομματική ταυτότητα του καθενός. Είναι ανακουφιστικές οι παρεμβάσεις του σε μια κοινωνία ποικιλοτρόπως ταλαιπωρημένη, που έχει πάρει αιματηρό διαζύγιο από την κανονικότητα. Το παράδειγμα «πολιτικού πολιτισμού» όμως πρέπει να είναι συνολικό και να στηρίζεται από όλα τα κόμματα.

Η τέχνη ήταν ανέκαθεν πεδίο εντάσεων και αντιπαράθεσεων αλλά οι αποκλεισμοί, ειδικά όταν επιχειρούν να επιβληθούν σε δημόσιους οργανισμούς, μόνο τερατογενέσεις υπόσχονται. Το νοθευμένο κριτήριο δεν βοήθησε ποτέ ούτε στην ανανέωση ούτε στην ανάπτυξη.

Η άσκηση στην ανταλλαγή επιχειρημάτων δεν συντάσσεται ποτέ με τον «αποκεφαλισμό» εκείνου που βρίσκεται απέναντί μας. Η επιτυχία και η αποτυχία, η νίκη και η ήττα, τόσο στην τέχνη όσο και στην πολιτική συνοδεύονται πάντα από το ρίσκο της ανατροπής. Η στερέωση του κάθε φορά επόμενου βήματος προϋποθέτει ανοχή στην αντίθετη άποψη, στην ανοικτή αισθητική. Κινδυνεύουμε από την εκδηλωμένη τάση ισοπέδωσης, να χρησιμοποιούμε την ίδια γλώσσα για την αντιμετώπιση, για παράδειγμα, της ανομίας και μιας καλλιτεχνικής επιλογής. Να μιλάμε με τον ίδιο τρόπο καταργώντας όρια, διαφορετικά πεδία, αποχρώσεις. Σε αυτήν την περίπτωση δεν χρειάζεται να φτάσουμε στο 2050 για να δούμε την ερήμωση, εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής. Ο εσωτερικός σκουπιδότοπος είναι εξίσου επικίνδυνος με τον εξωτερικό.

Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

Επιμέλεια: ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ Κ. ΤΣΟΥΚΑΣ

Τεχνοεπιστήμη και μεταμορφώσεις του ανθρωπισμού

Της ΓΚΟΛΦΩΣ ΜΑΓΓΙΝΗ*

Με κάθε αναφορά στον όρο τεχνοεπιστήμη ο νους πιγαίνει εύλογα όχι τόσο σε φιλοσοφικές αναλύσεις όσο στη «σκοτεινή» λογοτεχνία προηγούμενων αιώνων –στο «Φρανκενστάιν ή ο σύγχρονος Προμηθέας» της Μαίρνς Σέλλει και στο «Δρ Τζέικλ και κ. Χάιντ» του Ρόμπερτ Λιούις Στίβενσον– και τη σύγχρονη επιστημονική φαντασία: ταινίες όπως το «Blade Runner» του Ρίντλεϊ Σκοτ και το «Matrix» των Λίλι και Λάνα Γουαστάφσκι μοιάζουν από πολλές πλευρές να αναστοχάζονται την εποχή μας με μεγαλύτερη προσήλωση στις τεχνοφιλικές ή τεχνοφοβικές της συνιστώσες απ’ ό,τι η φιλοσοφία και οι ανθρωπιστικές επιστήμες εν γένει.

Ήδη, από το 1938 ο Γάλλος επιστημολόγος Γκαστόν Μπασελάρ είχε κάνει λόγο για μια επιστήμη που έχει προ πολλού απολέσει την όρεξη της «καθαρής» γνώσης ως θυμικό της υπόβαθρο: δεν είναι πλέον η επιστήμη των γεγονότων σύμφωνα με το θετικιστικό ιδεώδες του 19ου αιώνα, καθώς η βασική της επιδίωξη είναι η τεχνολογική αποτελεσματικότητα και η έμφραση στην παραγωγή αποτελεσμάτων. Πρόκειται για τη διαβόητη εξίσωση της γνώσης με τη δύναμη, την οποία διακήρυξε στις απαρχές των νεότερων χρόνων ο Φράνσις Μπέκον: η ανθρώπινη ενδυνάμωση μέσω της χρήσης του λόγου, με τρόπο, εάν όχι καθεαυτό μαγικό, τουλάχιστον σε αναλογία με το πως, στη Δύση, για αιώνες, η μαγεία αντιμαχόταν τη γνώση και την επιστήμη ως καθαρή θεωρία.

Ο κλασικός ανθρωπισμός αναζητεί εναγωνίως την επόμενη μεταμόρφωσή του μέσα σ’ ένα ιδιαίτερος περίπλοκο περιβάλλον με συνεχείς προκλήσεις.

Στις μέρες μας, ο λόγος των κοινωνιολόγων της επιστήμης, ιδιαίτερα του Μπρούνο Λατούρ, ανέδειξε το γεγονός ότι, στην όψιμη νεωτερική εποχή, οι τεχνολογικές παρεμβάσεις στο όνομα της επιστήμης έχουν πάψει να θεωρούνται απλές εφαρμογές της επιστήμης, αλλά έχουν αναχθεί σε αυτοτελή παράγοντα διαμόρφωσης της πραγματικότητας. Η τεχνητή νοημοσύνη είναι ένα καλό παράδειγμα: η διαρκώς αυξανόμενη ψηφιοποίηση και η ταχύτητα ανάπτυσσόμενη υπολογιστική ισχύς αλλάζουν καθοριστικά τόσο τις οικονομικές όσο και τις κοινωνικές σχέσεις.

Στην πραγματικότητα, η συνειδητοποίηση της αυτονομίας του τεχνολογικού γίγνεσθαι δεν ήταν εύκολη, καθώς συνιστά ωρολογιακή βόμβα στα θεμέλια, αφενός, του επιστημονικού ιδεώδους του Διαφωτισμού και, αφετέρου, του αισιόδοξου φιλελεύθερου οράματος του ανθρωπισμού που το ενέπνευσε.

Ο ευρωπαϊκός Μεσοπόλεμος και, ακόμη περισσότερο, τα τεχνοεπιστημονικά επιτεύγματα του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου που ακολούθησε (λ.χ. η ατομική βόμβα), μετασχημάτισαν αποφασιστικά την αντίληψη

Η διαρκώς αυξανόμενη ψηφιοποίηση και η ταχύτητα αναπτυσσόμενη υπολογιστική ισχύς αλλάζουν καθοριστικά τόσο τις οικονομικές όσο και τις κοινωνικές σχέσεις.

περί αέναος προόδου της επιστήμης και θριάμβου του ανθρωπισμού. Κι εδώ, για άλλη μία φορά, η τεχνολογία μοιάζει να προηγείται της επιστήμης και να προσδιορίζει αποφασιστικά την πορεία της. Υπάρχουν ασφαλώς και οι προφύτες αυτής της νέας πραγματικότητας, η επιρροή των οποίων υπήρξε αδιαφιλονίκητη, αν και συχνά ανομολόγητη. Η κριτική της τεχνικοποιημένης επιστήμης, παρούσα σε ένα μεγάλο μέρος της μεταπολεμικής φιλοσοφίας, δεν θα ήταν η ίδια χωρίς τη δριμεία κριτική των πολλών προσώπων και προσωπειών του ορθολογισμού που πρέσβευε ο Διαφωτισμός από τον Φρίντριχ Νίτσε: ένα από αυτά τα πρόσωπα και προσώπεια, ίσως το κυ-

ρίαρχο, είναι αυτό της εργαλειακότητας – η μετατροπή του ορθολογισμού σε εργαλείο βελτιστοποιήσεως. Αντίστοιχα, ο Μάρτιν Χάιντεγκερ επιχειρεί την πλήρη αντιστροφή της σχέσης επιστήμης και τεχνολογίας, καθώς η νεωτερική τεχνολογία, ισχυρίζεται, παρεμβαίνει και μετασχηματίζει το ιδιαίτερο είναι των όντων – συμπεριλαμβανομένου και του ίδιου του ανθρώπου. Δίχως υπερβολή, ο σύγχρονος λόγος περί τεχνοεπιστήμης δεν θα ήταν αυτό που είναι χωρίς τις γόνιμες προι-δεάσεις του Νίτσε, του Μπασελάρ, και του Χάιντεγκερ, μεταξύ άλλων.

Πώς, όμως, η αμφισβήτηση του πρωτείου της επιστημονικής γνώσης συμπλέκεται με την κριτική στο

ιδεώδες του ανθρωπισμού; Στο «Κανόνες για το ανθρωποπάγκο», ένα κείμενο-σταθμό για τη σύγχρονη συζήτηση περί ανθρωπισμού, ο Γερμανός φιλόσοφος Πέτερ Σλότερντικ τάσσεται υπέρ της αποσύνδεσης του ανθρωπισμού από το ιδεαλιστικό ιδεώδες της κλασικής παιδείας και της εκ νέου νοηματοδότησής του ως «ανθρωποτεχνικής». Ο Σλότερντικ επισημαίνει έτσι τον τρόπο με τον οποίο η ανθρωποκεντρική εξουσία πραγματώνεται ως τεχνολογική κυριαρχία και άνευ όρων «βούληση για βούληση». Αλλωστε, όπως επισημαίνει ο Γερμανός φιλόσοφος, ο ανθρωπισμός ως διαδικασία «εκτροφής» ή «εξημέρωσης» του ανθρώπου ήταν ευθύς εξαρχής τεχνικός ή τεχνολογικός.

Στην πραγματικότητα, ο σύγχρονος λόγος περί τεχνοεπιστήμης αναδεικνύει τον εγγενώς τεχνικό χαρακτήρα της σχέσης μας με τη φύση. Από την αρχαιοελληνική «φύσιν» και τη χριστιανική «creatio ex nihilo» έως τη νεωτερική «natura», η δυτική επιστήμη ήταν ευθύς εξαρχής συνυφασμένη με μια διαδικασία αποφυσικοποίησης, με μια τεχνολογία. Στην εποχή μας, εντούτοις, το τρίπτυχο ιστορικής προόδου, τεχνοεπιστημονικής ανάπτυξης και ανθρωπισμού έχει κλονιστεί σοβαρά από την επέλαση μιας νέας πραγματικότητας, στο πλαίσιο της οποίας η συμπλοκή επιστήμης και ανθρωπισμού σπλιτεύεται, αφενός, ως υποκριτική και, αφετέρου, ως εγγενώς ανεπαρκής όσον αφορά τους όρους συγκρότησής της. Εδώ και τρεις τουλάχιστον δεκαετίες, έχουν έλθει στο προσκήνιο διάφορες μορφές αντι-ανθρωπισμού, αλ-

λά και μετα-ανθρωπισμού, πάντοτε σε σύμπραξη με τις προκλήσεις που θέτει η σύγχρονη τεχνοεπιστημονική συνθήκη. Για μετα-ανθρωπιστές θεωρητικούς, όπως η Ντόνα Χάραγουεϊ, φύση και πολιτισμός δεν είναι πλέον διακριτά οριοθετημένες περιοχές αλλά ανοικτά, αλληλοδιαπλεκόμενα πεδία.

Σε αυτό το νέο πλαίσιο, στο οποίο, μεταξύ άλλων, η τεχνητή νοημοσύνη αποδυναμώνει παραδοσιακές διακρίσεις (π.χ. οι άνθρωποι σκέπτονται, οι μηχανές εκτελούν), η ανθρώπινη αυτοσυνειδησία οφείλει να υποστεί έναν ριζικό μετασχηματισμό με την απόρριψη των δυσιών που εξέθρεψαν τον παραδοσιακό ανθρωπισμό (ζώο-άνθρωπος, νους-σώμα, σώμα-μηχανή), αποδεχόμενη την αποδοχή ρευστών, υβριδικών οντοτήτων, όπως στην περίπτωση των κυβερνο-οργανισμών (cyborgs). Όσο για τον κλασικό ανθρωπισμό, αυτός αναζητεί εναγωνίως την επόμενη μεταμόρφωσή του μέσα σε ένα ιδιαίτερος περίπλοκο περιβάλλον με συνεχείς προκλήσεις και διακινδυνεύσεις. Σε κάθε περίπτωση, η κρίσιμη διερώτηση για τη σύγχρονη φιλοσοφία (και όχι μόνο), αφορά στο τι ο κλασικός ανθρωπισμός οφείλει –και μπορεί– να διαφυλάξει και τι αναγκαστικά να απολέσει από τα στοιχεία εκείνα που καθόριζαν έως σήμερα τους όρους δυνατότητάς του.

* Η κ. Γκόλφω Μαγγίνη είναι καθηγήτρια νεότερης και σύγχρονης φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, συγγραφέας, μεταξύ άλλων, του βιβλίου «Για μια ερμηνευτική του τεχνικού κόσμου: Από τον Χάιντεγκερ στη σύγχρονη τεχνοεπιστήμη» (εκδ. Πατάκη, 2010).

20 ΧΡΟΝΙΑ
SPP
MEDIA

#mustfashion19

ANICE FT. BMW

ANDREAS ZANNETIDES FT. LUX

ATELIER ASIMAKI

THE ROBE ROMANCE

LKC LOUKIA KYRIAKOU

SOLLY THE DOLLY

BLANC STUDIO

MARIANNA DAMIANOU FT. EVIAN

ZS ZOE SOPHOCLEOUS

ANASTASIA LARDAS

FREDERICK UNIVERSITY

LONDON BROS

SPECIAL SHOW
Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ
ΤΗΝ ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΠΑΖΑΡΟΥ

SUPPORTERS
evian
MOET & CHANDON
PAPAFILIPPOU
ICE CREAM
L'ORÉAL
PARIS
Trends
L'ORÉAL
MAYBELLINE

MUST
FASHION

THE ANNIVERSARY EVENT

ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019

PRESENTED BY
LUX
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Οδηγεί με σσφάλεα
BMW
Char. Pilakoutas Ltd

Για προώθηση εισιτηρίων και πληροφορίες στα γραφεία της SPPMEDIA
Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 2411 Έγκωμη, τηλ. 22472472 και από όλα τα
καταστήματα της ACS Courier και www.tickethour.com.cy, τηλ. 77 77 7040

Αικατερίνη Κορνάρο
Η τελευταία Βασιλίσσα της Κύπρου
1454-1510

Μια ανατομία των παραστατικών τεχνών

Η δραματουργός Ροδιά Βόμβολου μέντορας του To Moving the New 2019 της Στέγης Χορού Λεμεσού μίλησε στην «Κ»

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το **Moving the New**, της Στέγης Χορού Λεμεσού, υπήρξε το πρώτο πρόγραμμα φιλοξενίας καλλιτεχνών το οποίο ξεκίνησε το 2009 όπου επιλέγονται τόσο νέοι όσο και πιο ώριμοι καλλιτέχνες των παραστατικών τεχνών με στόχο να εξελίσουν και να αναπτύξουν την καλλιτεχνική τους έρευνα. Για το 2019 έχουν επιλεγεί οι καλλιτέχνες Δημήτρης Χειμώνας, Αρίανα Μαρκουλίδου, Σουζάνα Φιαλά και Ελευθερία Σωκράτους, οι οποίοι θα δημιουργήσουν ή θα εξελίσουν μια υπάρχουσα ιδέα η οποία ερευνά, επανεξετάζει, επαναπροσδιορίζει ή επαναπροσεγγίζει υφιστάμενες φόρμες και πρακτικές των παραστατικών τεχνών.

Η Στέγη με αυτό το πρόγραμμα στοχεύει στην περαιτέρω εμβάθυνση της δημιουργικής διαδικασίας και του καλλιτεχνικού αποτελέσματος των συμμετεχόντων. Ο Αλέξης Βασιλείου από τη Στέγη Χορού Λεμεσού λέει στην «Κ» ότι το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους στόχους της Στέγης, οι οποίοι

Τα πάντα [σήμερα] είναι πολύ πιο ρευστά από παλαιότερα, οι εύκολες κατηγοριοποιήσεις και τα αυστηρά όρια δεν μας καλύπτουν πια και πρέπει να επιστρατεύσουμε, άλλα εργαλεία προκειμένου να βρούμε νόημα.

επικεντρώνονται στην ενθάρρυνση και συνεχή εξέλιξη των καλλιτεχνών των παραστατικών τεχνών, στην ανάπτυξη κοινού και στη συμμετοχή των καλλιτεχνών στην ευρύτερη ευρωπαϊκή χορευτική/καλλιτεχνική πραγματικότητα. Η Στέγη, όπως μας εξηγεί ο Αλέξης προσφέρει στους καλλιτέχνες τη Στέγη για οκτώ μήνες με την καθοδήγηση μέντορα από το εξωτερικό και επιπλέον, οι επιλεγμένοι καλλιτέχνες έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε ένα πενήνημερο, εντατικό εργαστήρι που αφορά στην καλλιτεχνική δημιουργία και δραματουργία από διακεκριμένη προσωπικότητα του χώρου. Οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να παρουσιάσουν το τελικό αποτέλεσμα της δουλειάς τους στο Open House Festival της εκάστοτε χρονιάς, ενώ μία από τις συμμετοχές επιλέγεται από τον διευθυντή και τον μέντορα του προ-

Αυτό που έχει ενδιαφέρον στους φετινούς καλλιτέχνες που επιλέξαμε για το Moving the New 2019 είναι το πόσο διαφορετικοί είναι μεταξύ τους, τονίζει η Ροδιά Βόμβολου.

γράφματος προκειμένου να εξελιχθεί σε ολοκληρωμένο έργο και να παρουσιαστεί τον Οκτώβριο του 2020 στο πλαίσιο του Open House Festival. Για περισσότερα σχετικά με το Πρόγραμμα μίλησαμε με τη μέντορα Ροδιά Βόμβολου, δραματουργό και ερευνήτρια του χορού και του θεάτρου με βάση την Ουτρέχτη (Ολλανδία).

—Ποιοι είναι ο ρόλος του μέντορα σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

—Ο βασικός ρόλος μου ως μέντορα/δραματουργού των καλλιτεχνών είναι να βρίσκομαι δίπλα τους αρχικά ως συνομιλήτρια. Είμαι ο άνθρωπος που μοιράζονται τη διαδικασία, τις ιδέες, τις σκέψεις, τις ανησυχίες τους και μέσα από τον διάλογο προχωράμε παρακάτω την καλλιτεχνική τους έρευνα. Ως μέντορας σε καμία περίπτωση δεν τους δίνω τη σωστή απάντηση ή τους λέω πώς να προχω-

ρήσουν, και σίγουρα δεν βρίσκομαι εκεί για να τους ελέγχω. Αντιθέτως, προσπαθώ μέσα από ερωτήσεις και άλλα πρακτικά tasks να τους δείξω τι υπάρχει ήδη εκεί σε αυτό που κάνουν, καθώς και να φωτίσουμε μαζί πιθανές κατευθύνσεις που διαφαίνονται. Αυτή είναι μια πολύ γενική περιγραφή του ρόλου μου γιατί στην πραγματικότητα η δουλειά μου διαμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε καλλιτέχνη στη συγκεκριμένη φάση της έρευνάς του. Για παράδειγμα μπορεί κάποιος να θέλει να κάνουμε μια πιο γενική, θεωρητική συζήτηση πάνω στην ιδέα του ή να έχει ανάγκη να του δώσω συγκεκριμένες πηγές έμπνευσης, ενώ άλλος να έχει ανάγκη για πιο πρακτική δουλειά στο στούντιο πάνω σε συγκεκριμένο παραστατικό υλικό. Σε κάθε περίπτωση το να δίνω feedback αποτελεί κεντρικό άξονα στη δουλειά που κάνω με τους καλ-

λιτέχνες όπως πολύ συχνά και το να τους βάζω σε διαδικασία να εκφράσουν αυτό που θέλουν πιο καθαρά και με διαφορετικούς τρόπους.

—Οι τέσσερις συμμετοχές του Moving the New 2019 τι αίσθηση σας έχουν δώσει; Μιλήστε μου γι' αυτές.

—Αυτό που έχει ενδιαφέρον στους φετινούς καλλιτέχνες που επιλέξαμε για το Moving the New 2019 είναι το πόσο διαφορετικοί είναι μεταξύ τους. Και οι τέσσερις βρίσκονται σε διαφορετική φάση ως καλλιτέχνες, τους απασχολούν διαφορετικά θέματα, χρησιμοποιούν διαφορετικά καλλιτεχνικά μέσα και έχουν πολύ διαφορετική αισθητική. Ο Δημήτρης Χειμώνας προέρχεται πιο πολύ από το πεδίο του θεάτρου και της performance, η δουλειά του είναι ιδιαίτερα υβριδική ως προς τα καλλιτεχνικά μέσα που χρησιμοποιεί και η έρευνά του έχει ένα αυτό-αναφορικό χαρακτήρα για την ίδια τη φύση του θεάτρου.

Η Σουζάνα Φιαλά, προερχόμενη περισσότερο από τον κόσμο των visual arts, χρησιμοποιεί ως κύριο μέσο της την εικόνα μέσα από τη φωτογραφία και το βίντεο, ερευνώντας το θέμα της τεχνολογίας, της πόζας και της εικόνας του σώματος στα social media. Τόσο η Σουζάνα όσο και ο Δημήτρης συμμετείχαν και στο περσινό Moving the New 2018 και αποφασίσαμε ότι έχει αξία να τους δώσουμε τον χρόνο και τον χώρο να συνεχίσουν την καλλιτεχνική τους έρευνα και φέτος. Η Αρίανα Μαρκουλίδου από την άλλη αποτελεί μια από τις χορογράφους που επιστρέφουν πολύ συχνά στο πρόγραμμα εδώ και αρκετά χρόνια. Στο φετινό Moving the New, εκτός από το σώμα που αποτελεί πάντα εργαλείο της, χρησιμοποιεί ως σημείο εκκίνησης τη μουσική μέσα από τη συνεργασία της με τον μουσικό Πάνο Μπαρτζή και μαζί εμπνέονται από την κίνηση του διαστημικού ανιχνευτή «Juno». Τέλος, η Ελευθερία Σωκράτους μέσα από το πρόγραμμα κάνει τα πρώτα της βήματα ως χορογράφος στην Κύπρο αφού του επέστρεψε από τη Γερμανία και η έρευνά της κινείται γύρω από τους μηχανισμούς των μέσων μαζικής ενημέρωσης και την επίδραση των ειδήσεων στο σώμα. Οι τέσσερις τους λοιπόν καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των τάσεων των παραστατικών τεχνών, κάτι το οποίο βρίσκω πολύ σημαντικό τόσο για ένα τέτοιο πρόγραμμα όσο και για την Στέγη.

 Moving the New / First Look, Σάββατο, 15 Ιουνίου 2019 στις 8:30 μ.μ. - 10 μ.μ. Στέγη Χορού Λεμεσού, Λεμεσός.

Αντί για το «ξεκλειδώνω», προτιμώ να χρησιμοποιώ το «ενεργοποιώ»

—Ποια είναι τα όρια χορού και performance, υπάρχουν;

—Βρισκόμαστε σε μια εποχή καλλιτεχνικά που τα όρια των παραστατικών τεχνών είναι όντως εξαιρετικά ρευστά. Ωστόσο, τα όρια του χορού και της performance κατά τη γνώμη μου είναι πάντα σχετικά με το τοπικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Στην Ελλάδα και στην Κύπρο, ας πούμε, θεωρώ ότι σε γενικές γραμμές τα όρια αυτά είναι ακόμα αρκετά ευδιάκριτα. Σε άλλα ευρωπαϊκά πλαίσια, η έννοια της χορογραφίας είναι πολύ πιο διευρυμένη, με τον χορό ή την κίνηση πολύ συχνά να απουσιάζει. Μια τέτοια παράσταση εδώ θα λέγαμε ότι ανήκει στην performance, ενώ στο Βέλγιο για παράδειγμα θα χαρακτηριζόταν μάλλον ως χορογραφία. Γι' αυτό και αυτό που θεωρώ πολύ σημαντικό στη δουλειά που γίνεται από τον Αλέξη Βασιλείου στη Στέγη Χορού Λεμεσού είναι ακριβώς ότι δεν «περιφρουρεί» αυτά τα αυστηρά όρια, αλλά αντίθετα η προσέγγισή τους στο τι θα πει χορογραφία και τι μπορεί να ανήκει σε μια Στέγη Χορού είναι πολύ ανοιχτή. Αυτό είναι εμφανές

και από την επιλογή των καλλιτεχνών του Moving the New 2019 που, όπως εξηγώ και παραπάνω, προέρχονται από διαφορετικά πεδία και η σχέση τους με τον χορό και την κίνηση είναι διαφορετική.

—Πόσο εύκολο είναι για τις παραστατικές τέχνες να συνδιαλεχθούν, χωρίς να χάσουν την αυτονομία τους;

—Για μένα το σημαντικό κομμάτι είναι να μπορούν να συνδιαλεχθούν ουσιαστικά και όχι επιφανειακά και ας χάσουν και την αυτονομία τους. Αυτό το χάσιμο της αυτονομίας και τα ρευστά όρια παίρνουν πολύ συχνά αρνητικό πρόσημο και το δεχόμαστε με πολύ αντίσταση. Αυτό κατά τη γνώμη μου συμβαίνει, γιατί οτιδήποτε δεν μπαίνει σε καθαρές κατηγορίες απαιτεί πιο πολύ δουλειά από την πλευρά μας για να το προσεγγίσουμε και να το κατανοήσουμε. Ο σημερινός καλλιτέχνης, αλλά και θεατής, πρέπει να κάνει περισσότερη δουλειά, να επιστρατεύσει πιο πολύπλοκα εργαλεία και να είναι «ανοιχτόμυαλος» προκειμένου να ξεπεράσει την ανάγκη για καθαρά όρια και να δει τις δυνα-

τότητες της συνδιαλλαγής και της διεπιστημονικότητας. Εξάλλου, αν το σκεφτούμε λίγο πιο συνολικά και πέρα από την τέχνη, αυτή είναι η εποχή μας και κοινωνικά και πολιτικά: τα πάντα είναι πολύ πιο ρευστά από παλαιότερα, οι εύκολες κατηγοριοποιήσεις και τα αυστηρά όρια δεν μας καλύπτουν πια και πρέπει να επιστρατεύσουμε, άλλα εργαλεία προκειμένου να βρούμε νόημα.

—Η εποχή μας τρέχει πολύ γρήγορα, μπορούν οι παραστατικές τέχνες να την ακολουθήσουν;

—Αυτό είναι κάτι που στην πραγματικότητα μόνο στο μέλλον που θα έχουμε πάρει κάποια απόσταση, κοιτώντας πίσω, θα μπορούσαμε να το απαντήσουμε. Σε πιο μικρό επίπεδο όμως αν ρίξουμε μια ματιά στο τι γίνεται στις παραστατικές τέχνες με τη χρήση της τεχνολογίας θα έλεγα

πως ναι. Υπάρχουν παραστάσεις που είναι εξολοκλήρου online ή που εσύ βρίσκεσαι εδώ στην Κύπρο και ο ηθοποιός στην άλλη άκρη του κόσμου. Επίσης, από άποψη συνεργασιών και καλλιτεχνικής κινητικότητας οι δυνατότητες είναι άπειρες πλέον μέσα από τεχνολογικές πλατφόρμες. Επιπλέον, θεωρώ ότι υπάρχει μια έντονη προσπάθεια από την πλευρά των παραστατικών τεχνών να

επεξεργαστούν τις κοινωνικοπολιτικές και οικονομικές εξελίξεις της εποχής.

—Πολλές φορές η καλλιτεχνική έκφραση είναι δυσερμίνευτη, ακόμα και για έναν καλλιφερημένο θεατή. Πώς ξεκλειδώνει ένας ερμηνευτής τον θεατή;

—Αντί για το «ξεκλειδώνω», εγώ προτιμώ να χρησιμοποιώ το ρήμα «ενεργοποιώ» ή «πυροδοτώ», καθώς δεν εμπεριέχει μέσα του τόσο έντονα την αίσθηση ότι ο ένας κατέχει μια γνώση που ο άλλος δεν έχει. Ως δραματουργός η δουλειά που κάνω με τους καλλιτέχνες πολύ συχνά είναι προς αυτή την κατεύθυνση, βλέπουμε δηλαδή με ποιο τρόπο μπορούμε να πυροδοτήσουμε τον θεατή για να βρει ένα σημείο εισόδου στη δουλειά. Τι είδους σημεία αναφοράς μπορούμε να του δώσουμε; Πώς κινούμαστε μεταξύ του οικείου και του ανοίκειου, του αναμενόμενου και του απρόσμενου; Αυτή η πυροδότηση μπορεί να είναι είτε συναισθηματική, είτε νοητική είτε οτιδήποτε άλλο ανάλογα με το τι είδους δουλειά κάνει ο κάθε καλλιτέχνης.

Τέσσερις άνθρωποι και τα αδιέξοδά τους

«Δείπνο με φίλους», έρχεται στην Κύπρο η βραβευμενη με Πούλιτζερ κωμωδία σε σκηνοθεσία Γρηγόρη Βαλτινού

Της ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΧΑΤΖΗΑΝΤΡΕΑ

Ο Γρηγόρης Βαλτινός σκηνοθετεί ειδικά για το κυπριακό κοινό την παράσταση «Δείπνο με φίλους», ένα έργο με το οποίο έκανε επιτυχία στην Ελλάδα, δύο φορές στο παρελθόν. Οι μεγαλύτερες και πιο πικρές αλήθειες λέγονται πάντα με χιούμορ, πολύ χιούμορ, αυτό έκανε και ο πολυβραβευμένος Αμερικανός συγγραφέας Donald Margulies και κέρδισε το 2000 το βραβείο Πούλιτζερ για την καλύτερη θεατρική κωμωδία της χρονιάς. Ο Γρηγόρης Βαλτινός εντόπισε αμέσως αυτόν τον «θησαυρό», πήρε τα δικαιώματα και το ανέβασε για πρώτη φορά το 2000 στην Αθήνα και το θέατρο «Λαμπέτη» με μεγάλη επιτυχία μαζί με την Κораλία Καραντή, τον Κλέωνα Γρηγοριάδη και την Αλεξάνδρα Παλαιολόγου. Μετά από δεκατρία ακριβώς χρόνια το ξαναέβασε με μεγάλη επίσης επιτυχία, αυτή τη φορά με τη Ρένια Λουιζίδου, τον Παύλο Χαϊκάλη και την Μπέσσυ Μάλφα. Αυτό το καλοκαίρι ο Γρηγόρης Βαλτινός ξανασυναντιέται με το αγαπημένο του αυτό έργο και το σκηνοθετεί ειδικά για το κυπριακό κοινό. Στη φετινή καλοκαιρινή παράσταση στο σανίδι θα ανέβουν τέσσερις δημοφιλείς ηθοποιοί, η Εβελίνα Παπούλια, ο Φάνης Μουρατίδης, η Άννα-Μαρία Παπαχαράλμους και ο Λευτέρης Ζαμπετάκης.

Η υπόθεση

Η ιστορία αφορά δύο ζευγάρια, τέσσερις ανθρώπους, οι οποίοι είναι προστατευμένοι μέσα στο κέλυφος της οικογενειακής ζωής, ζουν την κοινή τους καθημερινότητα ως ερωτευμένοι, ως αντίπαλοι, ως εχθροί

Αυτό το καλοκαίρι ο Γρηγόρης Βαλτινός ξανασυναντιέται με το αγαπημένο του αυτό έργο και το σκηνοθετεί ειδικά για το κυπριακό κοινό.

και σύντροφοι. Ξαφνικά ο ένας αποφασίζει να σπάσει τον σύνδεσμο. Οι συνέπειες αλλάζουν τη ζωή τους για πάντα. Πρόκειται για ένα σύγχρονο έργο, αστείο και συγχρόνως «σκοτεινό», το οποίο «απογειώνεται» με τις ερμηνείες των τεσσάρων ηθοποιών και τη σκηνοθετική «μπαγκέτα» του έμπειρου Γρηγόρη Βαλτινού που ξέρει πάντα πώς θα αγγίξει το κοινό. Την απόδοση στα ελληνικά έκανε ο ίδιος ο Βαλτινός μαζί με τη θεατρο-

λόγο Μαριλένα Παναγιωτοπούλου. Τα σκηνικά της παράστασης σχεδίασε ο πολυβραβευμένος Κύπριος σκηνογράφος Λάκης Γενηθλής, οι φωτισμοί είναι του Aleksandar Jotović και βοηθός σκηνοθέτη είναι η Ελένη Τσιμπρικίδου.

Κριτικές του Τύπου

Ο Peter Marks από την εφημερίδα «New York Times» σημειώνει για το «Δείπνο: «Καταπληκτικό και

απίστευτα ευφυές. Ξεκινάει σαν ένα κλασικό σχόλιο για τους κινδύνους του χωρισμού, αλλά ουσιαστικά πραγματεύεται τον τρόπο της μακροχρόνιας συνύπαρξης. Η σιωπηλή λύπη που μας πλημμυρίζει μετά από κάποια ηλικία. Η ανασφάλεια που όλοι αισθανόμαστε ότι μεγαλώνει η σκιά του χρόνου και οι περιορισμοί των επιλογών μας είναι πιο σαφείς» και ο Vincent Cancy, πάλι στην «New York Times», «Είναι

πραγματικό συμπόσιο. Το 'Δείπνο με φίλους' είναι σοφό και φοβερά κωμικό. Ο Μάργκιουλις γράφει ευφύεστα για τις στενές σχέσεις, για την εμπιστοσύνη, για την προδοσία και τη φθορά που φέρνει ο χρόνος και η μονογαμία στο σεξουαλικό πάθος, θέματα που δεν είναι καθόλου εύκολο να εκφραστούν μέσω θεατρικού διαλόγου».

Ο Robert Horwitt του «San Francisco Examiner» σημειώνει

Πρόκειται για ένα σύγχρονο έργο, αστείο και συγχρόνως «σκοτεινό», το οποίο «απογειώνεται» με τις ερμηνείες των τεσσάρων ηθοποιών

στην κριτική του: «Μια εξαιρετική κωμωδία που σκοτεινιάζει σταδιακά. Ο Μάργκιουλις αγγίζει επιτυχώς τις πιο ευαίσθητες χορδές μας», ο John Simon του «New York Magazine», «Επιτυχημένη δομή... ψυχολογική ευαισθησία. Το έργο αυτό είναι αποθεωτικό και ταυτόχρονα τρομακτικό» και ο William Tynan από τον «Time»: «Ο Μάργκιουλις γράφει περί σχέσεων με μια ιδιαίτερη εξυπνάδα κι ένα τόσο πικρό χιούμορ ώστε αυτή η κωμικοτραγική ιστορία γίνεται κάτι το εξαιρετικό».

Παραστάσεις: Τρίτη 2 Ιουλίου, Λευκωσία - Σχολή Τυφλών 9 μ.μ. Τετάρτη 3 Ιουλίου, Πάφος - Αρχαίο Ωδείο Πάφου, 9 μ.μ. Πέμπτη 4 Ιουλίου, Λάρνακα - Πατίχειο Αμφιθέατρο 9 μ.μ. Παρασκευή 5 Ιουλίου - Λεμεσός - Κηποθέατρο 9 μ.μ. Σάββατο 6 Ιουλίου Παραλίμνι - Ανοικτό Αμφιθέατρο Παραλιμνίου 9 μ.μ. Κυριακή 7 Ιουλίου, Δερύνεια - Αμφιθέατρο Δήμου Δερύνειας 9 μ.μ. Δευτέρα 8 Ιουλίου - ανοικτό Δημοτικό Αμφιθέατρο Λακατάμιας 9 μ.μ. Τρίτη 9 Ιουλίου - Ανοικτό Δημοτικό Αμφιθέατρο Ιδαίου (Δάλι) 9 μ.μ. **Επικοινωνία:** 22472472. Μέρος των καθαρών εσόδων θα διατεθεί για τις «Αλκυονίδες»

Its a
deejay€935
summer!

Που θα θέλατε να πάτε διακοπές και με ποιόν μαζί σας;
935 ευρώ είναι δικά σας για να πραγματοποιήσετε την επιθυμία σας!

Follow @deejay935, like & tag
#deejaysummer

DEEJAY
93.5
FEELS GOOD

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΟ
www.mydeejay.com.cy

LOVE
100.7 FM
98.1 & 105.7

EVERYDAY
LOVE

ΑΠΟΓΕΥΜΑ
ΑΦΡΟΔΙΤΗ
ΔΕΡΜΑΤΑ
15:00 - 18:00

ΒΡΑΔΥ
ΤΑΣΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
18:00 - 21:00

www.lovefm.com.cy

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

«Τ' αστέρι του βοριά»

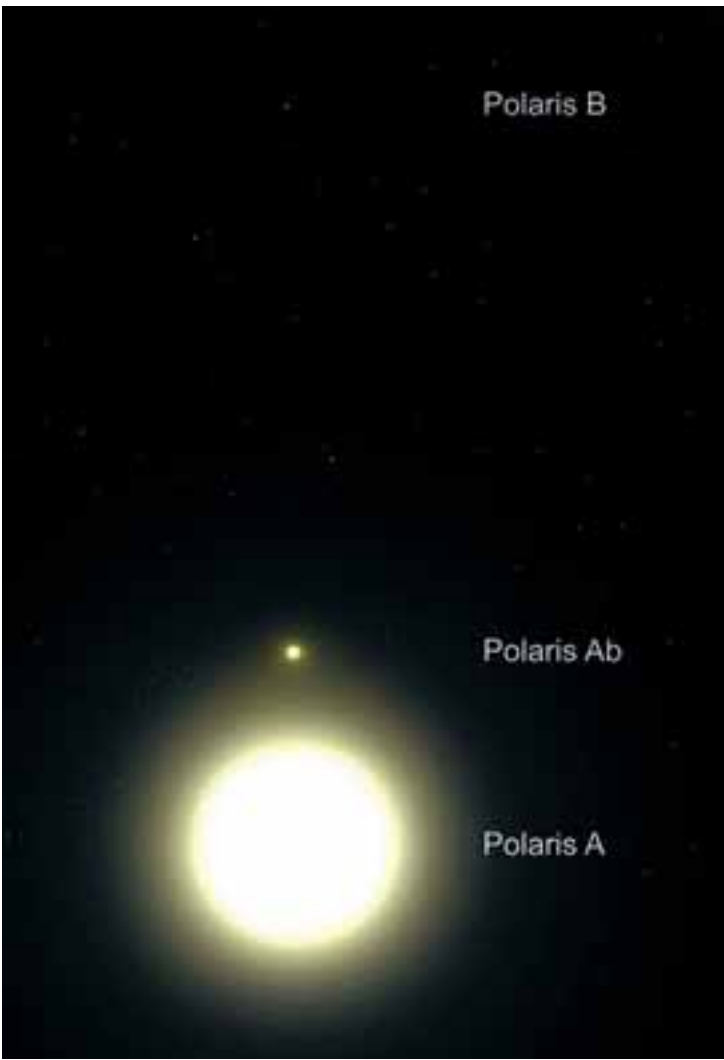
Εκείνο το ζεστό βράδυ του καλοκαιριού, κάτω από τη σκιά της Ακρόπολης, οι στίχοι του ποιητή Νίκου Γκάτσου (1911-1992) πλαισιωμένοι με τη μουσική μελωδία που τους χάρισε ο αξέχαστος Μάνος Χατζιδάκις (1925-1994), ξεχύθηκαν από το Ηρώδειο και κατέκλυσαν τον αττικό ουρανό. Ψηλά στον ουρανό τα άστρα του καλοκαιριού είχαν στήσει τον προαιώνιο χορό τους, καθώς περιτριγυρίζαν «τ' αστέρι του βοριά», που βρίσκεται πάντα στον βορρά και φαίνεται συνεχώς, οποιαδήποτε εποχή κι αν κοιτάζουμε τον νυκτερινό ουρανό.

Το άστρο αυτό είναι γνωστό με διάφορα ονόματα, αλλά η κύρια σπερμίνη του ονομασία βασίζεται στο γεγονός ότι σημαδεύει τον βόρειο ουράνιο πόλο γύρω από τον οποίο όλα τα άλλα άστρα περιφέρονται καθημερινά. Το Πολικό Άστρο, ή «Stella Polaris» για τους Ρωμαίους, είναι το λαμπρότερο άστρο στον αστερισμό της Μικρής Αρκτου, αν και ο Άρατος τον κατέγραψε με την ονομασία «Κυνόσουρα», ή ουρά του σκύλου.

Ο καθηγητής αστρονομίας Σταύρος Πλακίδης (1893-1991) θεωρούσε ότι το όνομα αυτό το πήρε ίσως από την νύμφη Κυνόσουρις, «η οποία χρημάτισε τροφός του Διός επί του όρους της Ιδης», ενώ αναφέρει και άλλους οι οποίοι θεωρούν ότι «η Μικρά Αρκτος ωνομάζετο Κυνοσούρα εκ του ονόματος του ανατολικάς του Μαραθώνος ακρωτηρίου της Αττικής επειδή οι ναυτικοί, πλησιάζοντας προς την ξηράν, έβλεπον τους αστέρας της Μικράς Αρκτου να λάμπουν άνωθεν του ακρωτηρίου αυτού».

Λέγεται ότι ξεχωριστή υπόσταση ως αστερισμός απέκτησε για πρώτη φορά τον 6ο π.Χ. αιώνα από τον Θαλή τον Μιλήσιο (640-546 π.Χ.), αν και πολύ παλαιότερα ακόμη οι ναυτικοί της ανατολικής Μεσογείου τον χρησιμοποιούσαν για τη νυκτερινή πλοήγηση των πλοίων τους.

Σε ακόμη παλαιότερες εποχές, πάντως, τα επτά κύρια άστρα της Μικρής Αρκτου θεωρούνταν ότι αντιπροσώπευαν τις Εοπερίδες, τις επτά αδελφές και κόρες του Ατλαντα και συνδέονταν με τον μύθο για τα «Μήλα των Εσπερίδων», που ήταν ένας από τους δώδεκα άθλους του Ηρακλή.

Ο **πολικός** αστέρας δεν είναι ένα μονό άστρο αλλά τρία στην ίδια γειτονιά, δεμένα βαρυνικά μεταξύ τους. Τον Ιανουάριο του 2006 το διαστημικό τηλεσκόπιο Χαμπλ μας αποκάλυψε τον πλησιέστερό του σύντροφο σε απόσταση από το κεντρικό άστρο 19 αστρονομικές μονάδες. Πολύ πιο μακριά βρίσκεται το τρίτο άστρο της συντροφιάς, σε απόσταση 2.400 αστρονομικών μονάδων.

Πριν από 14.000 χρόνια, το πολικό άστρο της εποχής ήταν ο «Βέγας» στον αστερισμό της Λύρας, ενώ πριν από 5.000 χρόνια, όταν χτιζόταν η Πυραμίδα του Χέοπος, Πολικός ήταν το άστρο «Τουμπάν».

Πολύ αργότερα, στον Μεσαίωνα, ο αστερισμός βαφτίστηκε «Tramontana», που σημαίνει πέρα και πάνω από το βουνό, ενώ αρ-

γότερα το όνομα αυτό προσδιόριζε μόνο τον Πολικό. Από την ονομασία αυτή πήρε και τ' όνομά του ο παγωμένος άνεμος που ερχόταν από τον βορρά και είναι, στη γλώσσα των ναυτικών, η τραμουντάνα.

Κι όμως, το άστρο αυτό δεν σημάδευε ανέκαθεν τον βορρά. Την τιμητική αυτή διάκριση είχαν στο παρελθόν διάφορα άλλα άστρα και το ίδιο θα συμβεί και στο μέλλον. Λόγω της μετάπτωσης των ισημεριών, μιας κυκλικής κίνησης που κάνει τον άξονα της Γης να ταλαντεύεται σαν μια σβούρα που είναι έτοιμη να πέσει, η γωνία με την οποία βλέπουμε τα άστρα από τη γη αλλάζει.

Η κίνηση αυτή χρειάζεται 26.000 χρόνια (και για την ακρί-

βεια 25.796 χρόνια) για να συμπληρωθεί. Γι' αυτό ο Βόρειος Ουράνιος Πόλος συνεχώς μετακινείται αργά αλλά σταθερά ανάμεσα στα άστρα του βορρά.

Σήμερα, κι όσο περνάει ο καιρός, η μετάπτωση κάνει τον Βόρειο Ουράνιο Πόλο να πλησιάζει όλο και πιο πολύ τον Πολικό, οπότε το έτος 2105 θα βρίσκεται στην πλησιέστερη απόστασή του απ' αυτόν, ενώ αμέσως μετά θα αρχίσει να απομακρύνεται και πάλι όλο και πιο πολύ.

Γι' αυτόν τον λόγο, πριν από 14.000 χρόνια, το πολικό άστρο της εποχής ήταν ο «Βέγας» στον αστερισμό της Λύρας, ενώ πριν από 5.000 χρόνια, όταν χτιζόταν η Πυραμίδα του Χέοπος, Πολικός ήταν το άστρο «Τουμπάν», το άφα στον αστερισμό του Δράκου. Σε 5.500 χρόνια από σήμερα Πολικός θα είναι το άστρο «άλλα Κηφέα» και σε 8.000 χρόνια το άστρο «Ντένεμπ» στον αστερισμό του Κύκνου κ.ο.κ.

Ο Πολικός, όμως, δεν είναι ένα μονό άστρο αλλά τρία άστρα στην ίδια γειτονιά δεμένα βαρυντικά μεταξύ τους. Τον Ιανουάριο του 2006, μάλιστα, το Διαστημικό Τηλεσκόπιο «Χαμπλ» μας αποκάλυψε για πρώτη φορά τον πλησιέστερό του σύντροφο σε απόσταση από το κεντρικό άστρο 19 Αστρονομικές Μονάδες (όπου μία Αστρονομική Μονάδα είναι ίση με την απόσταση Γης - Ηλίου, ή 150 εκατομμύρια χιλιόμετρα) και χρειάζεται 30 περίπου χρόνια για να συμπληρώσει μία πλήρη τροχιά. Πολύ πιο μακριά βρίσκεται το τρίτο άστρο της συντροφιάς, σε απόσταση 2.400 Αστρονομικών Μονάδων και χρειάζεται 42.000 χρόνια για να συμπληρώσει την τροχιά του.

Εκείνο το βράδυ οι στίχοι του Γκάτσου συνέχισαν να περιπλανιούνται πάνω από την Αθήνα. Παρασυρμένοι από το καλοκαιρινό αεράκι και ανάμεικτοι με τις μυρωδιές του γιασσεμιού, που είχε παραμείνει σε κάποιες ξεχασμένες γειτονιές του Θησείου, έμοιαζαν με απόκοσμη ωδή στη σημαδούρα του βορρά: «Τ' αστέρι του βοριά/θα φέρει ξαστεριά/μα σαν φανεί/μιο» απ' το πέλαγο πανί/θα γίνω κύμα και φωτιά/να σ' αγκαλιάσω ξενιτιά...»

* Ο Κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος

είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΝΗ ΑΝΔΡΕΑΔΗ

Η Ελένη Ανδρεάδη γεννήθηκε στο Λονδίνο. Απόφοιτος του Χάρβαρντ, ειδικεύτηκε στην περιβαλλοντική πολιτική και στα ΜΜΕ. Είναι συγγραφέας της σειράς παιδικών βιβλίων «Πράκτορες του Πλανήτη», βραβευμένη με το Κρατικό Βραβείο Παιδικού Βιβλίου Γνώσεων, όπως και του εφηβικού «Ο Τζάστιν Γκρέι και οι Φύλακες της Γης», που κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Μεταίχμιο. Είναι ιδρύτρια της μη κερδοσκοπικής οργάνωσης «Πράκτορες του Πλανήτη», που έχει ως αντικείμενο τη βιωματική εκπαίδευση και δράση παιδιών για την αειφόρο ανάπτυξη.

Ποια βιβλία έχετε αυτό τον καιρό διπλά σας;

Μόλις άρχισα «Το Δώρο» του Στέφανου Ξενόκη. Ήταν δώρο από μια φίλη, και είναι ό,τι πρέπει για κουρασμένες μαμάδες με λίγα λεπτά πριν κλείσουν τα ματόκλαδα. Διαβάζω συγχρόνως ένα παιδικό, τις «Απειρες Ζωές της Μείζι Ντέι» του Κρίστοφερ Ετζ. Με τη δίχρονη κόρη μου διαβάζουμε το «Η Θάλασσα Είδε» του Τομ Πέριβαλ, που μας έφερε η γιαγιά μας.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Θα ήθελα ένα happy ending. Και να πετάω φυσικά. Η Ουέντι στον «Πίτερ Παν» του Μπάρι, ίσως;

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και θεωνέτες;

Καζαντζάκη και Σεφέρη για το ταξίδι της ζωής. Χανς Κρίστιαν Αντερσεν για να μου διηγηθεί τη μικρή γοργόνα που γίνεται λαμπρό πνεύμα. Από μικρή ερωτεύτηκα αυτό το γλυκό-πικρο, συμβολικό τέλος, και πώς το εμπίστευθηκε σε παιδιά. Μάριλιν Ρόμπινσον, διότι για εμένα έχει την καλύτερη πένα από τους σύγχρονους συγγραφείς που διαβάζω. Ελίζαμπεθ Γκίλμπερτ, γιατί μου αρέσει η προσέγγισή της στις δυσκολίες της ζωής, Τόνι Ρόμπινς για να μου πει το μυστικό της αστείρευτής του ενέργειας.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Πως οι πεταλούδες γεύονται το φαγητό τους με τα πόδια τους. Κάθονται επάνω του και οι υποδοχείς γεύσης βρίσκονται στα πόδια τους...

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Τον «Αρχοντα των Δαχτυλιδιών» του Τόλκιν.

Το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
«100 Χρόνια Μοναχίας» του Μάρκες. Ο μαγικός ρεαλισμός του μου έμαθε να βλέπω τον κόσμο αλλιώς, να πιστεύω στο καθημερινό ακατόρθωτο.

«Πράκτορες του Πλανήτη», από τι κινδυνεύει ο Πλανήτης;

Από τους ανθρώπους. Στα βιβλία, ο αναγνώστης με την παρέα των μικρών μυστικών πρακτόρων από όλο τον κόσμο, αναλαμβάνει να σώσει τον πλανήτη από προβλήματα όπως η κλιματική αλλαγή, η ρύπανση του πλαστικού και η ραγδαία εξαφάνιση της βιοποικιλότητας. Ενώ υπάρχει και ο υπερκακός Ιβαν Φον Βαμπάουερ, σύντομα διαπιστώνουν πως ο κίνδυνος είναι ο ίδιος ο τρόπος ζωής μας.

Η παιδική λογοτεχνία είναι πιο απαιτητική από την ενήλικη;

Οι προκλήσεις είναι ίδιες: καλή ιστορία, δυνατοί χαρακτήρες, εξέλιξη των χαρακτήρων. Όλα πρέπει να είναι εκεί, όπως και στην καλή ενήλικη λογοτεχνία.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Ενα «Κοράκι» που μάγεψε πολλούς

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΝΤΟΥΝΙΑ
Στη σαγίνη του **Ε. Α. Πόε**
εκδ. Γαβριηλίδης, σελ. 213

Γεννημένος το 1809, ο Αμερικανός ποιητής, πεζογράφος και κριτικός Εντγκαρ Άλαν Πόε υπήρξε μία από τις λαμπρές φυσιογνωμίες των γραμμάτων που προετοίμασαν την καλλιτεχνική νεωτερικότητα. Χρόνια μετά τον πρόωγο θάνατό του, η ευρωπαϊκή ποιητική πρωτοπορία των Μπωντλαίρ, Μαλαρμέ και Βαλερύ είδε στο έργο του τον πρόδρομο των δικών της οραμάτων. Συμβολισμός, υπερρεαλισμός, αστυνομική ιστορία και επιστημονική φαντασία· Βερν, Κόναν Ντόουλ, Στήβενσον, Μέλβιλ, Ουάιλντ, Ναμπόκοφ, Μπόρχες ανακάλυψαν στα κείμενά του κάποιες από τις τεχνικές, τις ιδέες και τον σπινθήρα που κινητοποιήσει και τη δική τους φαντασία.

Ποια ήταν η υποδοχή του σαγηνευτικού Ε. Α. Πόε στην Ελλάδα; Συστηματική μελετήτρια, η Χριστίνα Ντουινιά αποκαλύπτει τους καρπούς των πολύμοχθων ερευνών της στα έργα επτά κεντρικών μορφών της νεοελληνικής γραμματείας: του παρωδιακού Εμμ. Ροΐδη, του αισθητιστή Ν. Επισκοπόπουλου, του μελαγχολικού Κ. Γ. Καρυωτάκη, του λαμπρού παρα-

δοξολόγου Γιάννη Σκαρίμπα, του μοντερνιστή Γιώργου Σεφέρη και του υπερρεαλιστή Α. Εμπειρικού – χωρίς να παραλείψει να αναφέρει τους πολυάριθμους εκπροσώπους του νεοσυμβολισμού και της Decadence που σχετίστηκαν με το έργο του. Περικλούς Γιαννόπουλος,

που μετέφρασε το δημοφιλές «Κοράκι»· επώνυμοι ποιητές και μεταφραστές, όπως ο Απ. Μελαχρινός, ο Ν. Λαπαθιώτης, ο Κ. Ουράνης, ο Μ. Παπανικολάου και ο Κ. Εμμανουήλ, καθώς και πολυάριθμοι επίδοχοι νέοι μεταφραστές που αποπειράθηκαν να μεταφέρουν στη γλώσσα μας τη μουσική υποβολή της ποίησής του. Αλλά και οι διαφορετικοί προσανατολισμοί Φώτης Κόντογλου, Ζήσιμος Λορέντζατος, Τάκης Παπατσώνης, Κοσμάς Πολίτης, Λιλίκα Νάκου.

Μπωντλαίρ, Ντοστογιέφσκι και Πόε υπήρξαν οι τρεις κορυφαίοι λογοτέχνες που ο Εμμ. Ροΐδης με τις καλλιτεχνικές κεραίες του γνώρισε στο ελληνικό κοινό. Η μετά-

φραση του ποιητή Μπωντλαίρ, μας εξηγεί η Χριστίνα Ντουινιά, θα ήταν δύσκολο εγχείρημα για έναν πεζογράφο, ο πολυσέλιδος Ντοστογιέφσκι ακατάλληλος για τα έντυπα με τα οποία συνεργάζονταν, ενώ ο Πόε υπήρξε πρόσφορος και, επιπλέον, με το ιδιότυπο χιούμορ

και την κλασική παιδεία του, συγγενικής νοοτροπίας. Ο δαίμων της διαστροφής, η ροπή προς το έγκλημα και το αίσθημα του θανάτου που υπάρχουν στον Πόε ενέπνευσαν τους λογοτέχνες της παρακμής. Τα αποσπάσματα του Πόε, την μελετήτρια παραθέτει από τη διηγηματογραφία του Ν. Επισκοπού-

πουλου δεικνύουν τη βαθύτατη επιρροή του Αμερικανού λογοτέχνη πάνω του. Ο βιογράφος Χαρίλαος Σακελλαριάδης πάλι αναφέρει ότι ο ποιητής Κ. Γ. Καρυωτάκης «είχε πραγματικά ψύχωση με τον Πόε» και ότι στο νοσοκομείο όπου νοσηλευόταν για να αποφύγει την επιστράτευση «διάβαζε διαρκώς Πόε». Στην «Μπαλάντα στους άδο-

ξους ποιητές...» συναντάμε τον Πόε, στις Ελεγείες γίνεται αναφορά στο «Κοράκι» και ο δικασμός της Αμερικής ανάμεσα στο αγαθό της ελευθερίας και στην κατάρτα του χρήματος αποτελεί θεματική που ο Καρυωτάκης μοιράζεται με τους Μπωντλαίρ και Πόε.

Όταν ο Γιάννης Σκαρίμπας δίνει τον τίτλο «Ουλαλούμ» στην πρώτη του ποιητική συλλογή, το ομώνυμο ποίημα του Πόε έχει ήδη μεταφραστεί πέντε φορές, παρατηρεί η Χριστίνα Ντουινιά, προσθέτοντας το μοτίβο του «διπλού» στην κοινή τους θεματολογία. Στις «Εξι νύκτες στην Ακρόπολη» ο Γιώργος Σεφέρης βρίσκει ψυχολογικά μέσα στο κλίμα του Πόε, ενώ το ελληνικό κοράκι στο ποίημα του «Raven» δεικνύει, κατά την Ντουινιά, την επιθυμία του ποιητή να απαλλαγεί από την πένθημη σκιά του. Κάνοντας τέλος «οίστρο της ζωής τον φόβο του θανάτου», ο Α. Εμπειρικός δημιουργεί την κακότυχη «Κόρη της Πενσυλβανίας» πάνω στο ίχνος της «Ελεωνόρας» του Πόε. Η ελληνική λογοτεχνία αδιαμφισβήτητα συνδιαλέχθηκε δημιουργικά και μοιλάστηκε γόνιμα από έργα που κυριάρχησαν στο καλλιτεχνικό προσκήνιο της ευρωπαϊκής και αγγλοσαξονικής λογοτεχνίας.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα
Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1 «Η πολιτική ως κάλεσμα και επάγγελμα»
του Μαξ Βέμπερ (Δώμα)

2 «Αστροφυσική. Μια συνοπτική εισαγωγή»
του Τζέιμς Μπινέϊ (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης)

3 «Σύντομες απαντήσεις στα μεγάλα ερωτήματα»
του Στίβεν Χόκινγκ (Πατάκης)

4 «Περί Φιλίας»
του Αλέξανδρου Νεχαμά (Μεταίχμιο)

5 «Αιχμάλωτοι της γεωγραφίας»
του Τιμ Μάρσαλ (Διόπτρα)

Αυτή την εβδομάδα
Λογοτεχνία

1 «Ο γαλατάς»
της Άννας Μπερνς (Gutenberg)

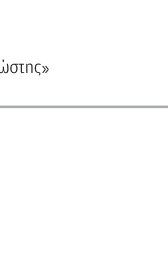
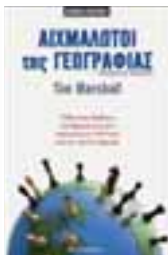
2 «Μέση Αγγλία»
του Τζόνθαν Κόου (Πόλις)

3 «Σεροτονίνη»
του Μισέλ Ουελμπέκ (Εστία)

4 «Γερμανικό φθινόπωρο»
του Στιγκ Ντάγκερμαν (Καστανιώτη)

5 «Ολτρετορέντε»
του Πίνο Κακούτσι (Απρόβλεπτες Εκδόσεις)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο «Αναγνώστης» (Πυραυλά 11, Ιωάννινα)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

Νέες αίθουσες στην Ουφίτσι Μπροστά στη «Λήδα και στον Κύκνο», ένα από τα αριστουργήματα του Τζάκοπο Τιντορέτο, μπορεί να υπάρξει μια ατμοσφαιρική φωτογραφική λήψη. Είναι μία από τις φωτογραφίες που προβάλλουν το γεγονός των εγκαινίων νέων αιθουσών στην Πινακοθήκη Ουφίτσι, στη Φλωρεντία. Οι νέες αίθουσες είναι δεκατέσσερις, απλώνονται σε έκταση 1.100 τ.μ. και είναι αφιερωμένες σε ζωγράφους του 16ου και του 17ου αιώνα, κυρίως από τη Βενετία και τη Φλωρεντία.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Η τέχνη του Φρανκ Μπόουλινγκ **Ενας** ονειρικός κόσμος είναι ο κόσμος του 85χρονου ζωγράφου από τη Γουιάνα, Φρανκ Μπόουλινγκ. Ο Μπόουλινγκ έφθασε στα 19 του χρόνια στο Λονδίνο, όπου σπούδασε στη Βασιλική Ακαδημία μαζί με τον Χόκνι και τον Κίταϊ. Αυτή την περίοδο, η Tate Britain του αφιερώνει μια μεγάλη αναδρομική που θα διαρκέσει έως τις 26 Αυγούστου. Ο Φρανκ Μπόουλινγκ συνδυάζει τις βασικές αρχές της αφηρημένης τέχνης με τις προσωπικές του μνήμες.

ΛΕΜΕΣΟΣ

Εκθεση Τάσου Χώνια **Ο ζωγράφος** Τάσος Χώνιας παρουσιάζει μια νέα ενότητα έργων του στην Κύπρο. Η ατομική έκθεσή του με τίτλο «Μνήμη Ηλεκτροφόρος» (με κείμενο της ιστορικού τέχνης Ιρίδος Κρητικού) φιλοξενείται στην γκαλερί Καροπούλος Fine Arts Λεμεσός (Ρήγα Φεραίου και Βασ. Βρυωνίδη) έως τις 20 Ιουνίου. Ο Τάσος Χώνιας παρουσιάζει μια σειρά από ατμοσφαιρικά και σιωπηλά εσωτερικά, με έπιπλα θραύσματα, αντικείμενα και επιγραφές νέων, θεματογραφία στην οποία έχει ειδικευθεί.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Σύγχρονη τέχνη στο Frick **Για πρώτη** φορά ανοίγει στη σύγχρονη τέχνη ένα από τα προπύργια της ακαδημαϊκής τέχνης στο Μανχάταν, το υπέρκομφο και ατμοσφαιρικό μουσείο της Frick Collection. Φιλοξενεί τα έργα, σαν μια διάσπαρτη εγκατάσταση, του κορυφαίου κεραμίστα και συγγραφέα πάνω στο θέμα, Edmund de Waal. Για την έκθεση ο σπουδαίος δημιουργός προτείνει έργα ειδικά φτιαγμένα για τον ιδιαίτερο χώρο της Frick: από πορσελάνη, αστάλι, μάρμαρο, χρυσό και γυαλί σε συνομιλία με τις κλασικές συλλογές.

ΒΕΛΙΓΡΑΔΙ

Η γοητεία της Γιουγκοσλαβίας **Ο Μάριο Μιλάκοβιτς** ποζάρει σε ένα από τα δωμάτια του «Yugodrom» στο Βελιγράδι. Είναι ο ιδιοκτήτης αυτού του ξενοδοχείου - μουσείου, που βασίζεται στη νοσταλγία για την παλιά Γιουγκοσλαβία. Οι τουρίστες μπορούν να έχουν μια πλήρη εμπειρία από την αισθητική του παλαιού καθεστώτος με όλα τα στοιχεία του σοσιαλιστικού μοντερνισμού. Είναι ένα μουσείο γεμάτο αυθεντικά αντικείμενα, που προσφέρει και διαμονή ούτως ώστε το βίωμα να έχει διάρκεια.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Γουόλτ Γουίτμαν, ένας σπουδαίος Αμερικανός

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Οι μορφές του παρελθόντος επανέρχονται συχνά στο προσκήνιο της σύγχρονης ζωής, καθώς νέες προσεγγίσεις διευρύνουν τη συνθήκη της αθανασίας του. Η περίπτωση του Αμερικανού ποιητή Γουόλτ Γουίτμαν (1819-1892) υπήρξε σπουδαία και επιδραστική από τον 19ο αιώνα ως σήμερα, καθώς η κληρονομιά του ταυτίζεται με ζητήματα ελευθερίας και αυτοπροσδιορισμού. Η νέα μεγάλη έκθεση, που θα ενθουσιάσει τους φίλους της λογοτεχνίας και της

τέχνης, εγκαινιάστηκε πριν από δύο ημέρες στη Βιβλιοθήκη και στο Μουσείο Morgan του Μανχάταν, μία όαση πολιτισμού και υψηλής αισθητικής στη Νέα Υόρκη. Εκεί, δοξάζεται με πολυπλευρο τρόπο το πνεύμα του ποιητή και ο τίτλος της έκθεσης αρκεί για να κατανοήσουμε το πνεύμα: «Γουόλτ Γουίτμαν: Βάρδος της Δημοκρατίας». Η έκθεση, που θα διαρκέσει ως τις 15 Σεπτεμβρίου, αναδεικνύει τον Γουίτμαν ως υπόδειγμα δημοκρατικού φρονήματος αλλά και ως έναν άνθρωπο σε διαρκή εξέλιξη. Όπως

αναφέρει η Βιβλιοθήκη Μόργκαν, ο Γουίτμαν είχε γράψει το 1859: «Σύντροφοι! Εγώ είμαι ο βάρδος της Δημοκρατίας» και στη διάρκεια των 73 χρόνων που έζησε απέδειξε ότι είχε δίκιο. Προερχόμενος από ταπεινό περιβάλλον στο Λονγκ Άιλαντ και στο Μπρούκλιν, ο Γουόλτ Γουίτμαν κατέκτησε το κοινό της εποχής του, αλλά ως σήμερα διαβάζεται και προκαλεί συζητήσεις διεθνώς. Η έκθεση, 200 χρόνια από τη γέννησή του, εστιάζει στη διαχρονικότητα της σκέψης του και στη δυνατότητα της ποίησής του

(αλλά και εν γένει του πολιτισμικού του αποτυπώματος) να συνομιλεί με κάθε νέα γενιά. Εκεί ενδιαφέρον το σκεπτικό ότι ο Γουίτμαν ήταν ένας άνθρωπος που εφύρε μια ταυτότητα για τον εαυτό του σε μια διαρκή διαδικασία αυτοπραγμάτωσης. Από τα πρώτα του χρόνια ως δημοσιογράφος, ως τα πιο δημιουργικά χρόνια, μετά το 1850, όταν άρχισε να γράφει περισσότερο προσωπικά, η έκθεση παρακολουθεί επί της ουσίας τα στάδια μιας ιδιαίτερης πνευματικής περιπτώσεως. Σύμφωνα με το σκεπτικό της

νέας αυτής θεώρησης, ο Γουίτμαν συνέβαλε στη συμφιλίωση των αντιφατικών στοιχείων της Αμερικής μέσα από το σύνολο του έργου του αλλά και με τη στάση του στον Εμφύλιο. Οποιοσ επισκεφθεί την έκθεση, θα έχει την ευκαιρία να δει πολλά από τα προσωπικά σημειωματάρια του Γουίτμαν, ένα αντίτυπο του κλασικού έργου του «Leaves of Grass» (1855), που ανήκε στον πορτραίτιστα του και το διάσημο γράμμα που είχε γράψει ο Ραλφ Γουόλντο Εμερσον στον Γουίτμαν σχολιάζοντας αυτό το βιβλίο.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Τα τριάντα χρόνια του «Κύκλου των χαμένων ποιητών»

Στις 2 Ιουνίου του 1989, τέτοιες μέρες δηλαδή αλλά πριν από τριάντα ολόκληρα χρόνια, δόθηκε η πρεμιέρα του «Κύκλου των χαμένων ποιητών». Ο κύριος Γκρι σπούδαζε τότε, σε ένα λιμάνι γεμάτο ανέργους που έβριζαν τη Θάτσερ, κάπου στα βορειοανατολικά της Αγγλίας, σε ένα obscure, ασήμαντο δηλαδή, πανεπιστήμιο.

Στον βιομηχανικό αγγλικό Βορρά διάβαζε τα ποιήματα του Ρόμπερτ Γκρέιβς, τους Αμερικανούς συγγραφείς του 19ου αιώνα, ανακάλυπτε όσα μπορούσε να ανακαλύψει στα δεκαεννιά του, παρακολουθώντας από την τηλεόραση την πτώση του Τείχους του Βερολίνου. Την ταβία την πρωτοείδε όταν γύρισε στην Ελλάδα για τα Χριστούγεννα, Δεκέμβριο του '89, στο (κλειστό σήμερα) «Αττικόν» και ήταν λες και κάποιος του την είχε στημένη. Να τον βυθίσει ακόμα περισσότε-

Υπήρχαν ακόμα πειράγματα μεταξύ των συμμαθητών, όπως: «Θα δοκιμάσω τα πάντα τουλάχιστον μία φορά στη ζωή μου». «Τα πάντα εκτός απ' το σεξ».

ρο στις συμφορές των γραμμάτων – και αυτό, παρότι μπορούσε να διακρίνει το μελό και την υπερπλούστευση πίσω από τους χαρακτήρες και την ιστορία της ταινίας. Ήξερε ότι είχε μια «αμερικανιά» το φιλμ, την ίδια στιγμή όμως την είδε σε μια εποχή της ζωής του που ανακάλυπτε τον Ουίτμαν, τον Θορό και τον Τένισον, στίχοι και φράσεις των οποίων επαναλαμβάνονται στην ταινία από τον δαιμόνιο –και

Ο Ρόμπιν Ουίλιαμς στον ρόλο του μπερνευμένου καθηγητή Τζον Κίτιν, στον «Κύκλο των χαμένων ποιητών». Την εβδομάδα που μας πέρασε, η ταινία έκλεισε 30 χρόνια ζωής.

πρώρα χαμένο– Ρόμπιν Ουίλιαμς. Υπήρχε επίσης και εκείνη η σύντομη σκηνή όπου οι συμμαθητές χορεύουν σε μια τάρτα στο «Let's Have a Party» της Ουάντα Τζάκσον και υπήρχαν ακόμα πειράγματα μεταξύ των συμμαθητών όπως: «Θα δοκιμάσω τα πάντα τουλάχιστον μία φορά στη ζωή μου». «Τα πάντα εκτός απ' το σεξ». Και, βέβαια, η προτροπή του Κίτιν οι μαθητές του «να αδράξουν την ημέρα», διότι «είμαστε όλοι τροφή για τα σκουλήκια, παιδιά».

«Νομίζω», μου λέει σήμερα ο κύριος Γκρι, «ότι βρήκα σε εκείνη τη γλυκιά και αφελή ταινία μια ισόβια άγκυρα μέσα μου: όσο περνάει ο καιρός να αναζητώ μικρές ή μεγάλες δόσεις ενθουσιασμού μέσα στην καθημερινότητα. Όχι με την έννοια της φυγής και της κρυψώνας όμως, όσο με την έννοια της διεύρυνσης της συνείδησης, με την έννοια του

ορίζοντα που πλαταίνει σε όλο του το μήκος και το βάθος, με την έννοια της εποπτείας του ίδιου σου του εαυτού πάνω και πέρα από τη ζωή σου και τον εαυτό σου, έτσι που να βρίσκεσαι στον αντίποδα του στενάχωρου, που τελικά είναι η καθημερινότητα όταν πέφτει πάνω σου σαν κύμα από υγρό ληγμένους μπαταρίας. Ο στενός χώρος, που γίνεται και στενός χρόνος, η μικρο-λογιστική αντίληψη των πραγμάτων, η μπακαλική που μεταλλάσσεται σε μαυραγορίτικη δολοληψία με τον εαυτό σου. Πόσο χρειαζόμαστε αυτούς τους μικρούς θανάτους που μας ξεπλένουν από τον ίδιο μας τον εαυτό. Να διατηρείς την επαφή σου με τα πράγματα και τους ανθρώπους σου και την ίδια στιγμή να ιπτάσαι. Να είσαι ένας σαμάνος χωρίς μαγικάμαντικά για δεκαεννιά. Γιατί άραγε αυτό είναι τόσο δύσκολο, κύριε Κίτιν».

Ο πολιτισμός μπορεί να στηρίξει την οικονομία μας

Το Ινστιτούτο Κύπρου έχει αναλάβει ηγετικό ρόλο στην έρευνα και την καινοτομία, σημειώνει ο δρ Ανδρέας Πίττας

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο δρ Ανδρέας Πίττας την Τετάρτη 5 Ιουνίου έδωσε διάλεξη με θέμα τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο, στις εγκαταστάσεις του Ινστιτούτου Κύπρου και ανέδειξε πτυχές της τεχνικής και του ύφους του μεγάλου καλλιτέχνη, οι οποίες προέκυψαν από τα αποτελέσματα της έρευνάς του. Με αυτή την ευκαιρία ζητήσαμε από τον δρα Πίττα να μας μιλήσει σχετικά με την έρευνά τους, αλλά και την προσφορά του Ινστιτούτου Κύπρου, και συγκεκριμένα για την τεχνολογία των Εργαστηρίων Χαρακτηρισμού Τέχνης «Ανδρέα Πίττα» του Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογίας στην Αρχαιολογία και Πολιτισμό (STARC).

—Δρα Πίττα, με ποια ευκαιρία ασχοληθήκατε με τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο;

—Πολύ μου αρέσει η πρώτη σας ερώτηση παρόλο που πρέπει να ανατρέξω πίσω στα πολύ νεανικά μου χρόνια όταν ήμουν φοιτητής της Ιατρικής στην Αυστρία. Είχα τη μεγάλη τύχη να συναντήσω στη ζωή μου ενδιαφέρουσες προσωπικότητες και ανάμεσα σε αυτούς ήταν ένας σπουδαίος Γερμανός εξπρεσιονιστής ζωγράφος, ο νονός της φίλης μου τότε, 80 χρόνων, ο οποίος ζούσε και ζωγράφιζε στην Αυστρία, αφού εγκατέλειψε τη χώρα γέννησής του, τη Γερμανία, επειδή όπως μας έλεγε «Η Γερμανία είχε εκβαρβαριστεί εκ βάθρων από τον Χίτλερ και το κόμμα του και φυσικά την τρο-

μερή καταστροφή που αυτός ο άνθρωπος επέφερε στην Ευρώπη και τον κόσμο ολόκληρο». Δεν ξαναπάτησε το πόδι του στη Γερμανία ούτε διέθεσε πίνακές του εκεί ξανά παρόλο που είχε οπαδούς και αγορά. Ο άνθρωπος αυτός που ξυπνούσε στις 6 το πρωί για να ζωγραφίσει μας μιλούσε με δέος για τον Γκρέκο. Γι' αυτόν ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος ήταν ένα αζεδιάλυτο αίνιγμα, πώς δηλαδή μπόρεσε να πει με την τέχνη του τόσο πολλά, τόσο νωρίς. «Ανδρέα», μου έλεγε, «όπου χωρούσα αυτός είχε ήδη πάει!». Αντιλαμβάνεστε ότι αυτά τα λόγια είχαν μεγάλη απήχηση στα αφτιά μου τη δεκαετία του '60. Τα πράγματα τότε γύρω από τον Γκρέκο δεν ήταν τόσο καθαρά όπως σήμερα. Ακολούθησαν επισκέψεις μου

στο Τολέδο, στο μουσείο του Ιράδο και σε άλλα μουσεία αργότερα που είχαν την τύχη να φιλοξενούν πίνακες του Θεοτοκόπουλου. Στα πολλά χρόνια που ακολούθησαν, συνέχισε το ενδιαφέρον μου που φυσικά εκδηλωνόταν κατά καιρούς — όποτε οι άλλες μου ασχολίες το επέτρεπαν.

—Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα ευρήματα από την έρευνά σας;

—Τα σημαντικά ευρήματα τα εξηγώ πιο κάτω. Σαφείς απαντήσεις σε άλλες ερωτήσεις σας. Θα ήθελα, όμως, να αναφέρω εδώ ότι βάζω στη σωστή τους θέση για τη σωστή τους θεώρηση πολλά στοιχεία, τα οποία αλλοίωσαν σε σημείο απίστευτο τον Γκρέκο, τη δουλειά του και τη ζωή

Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, Αγωγία στον κήπο της Γεσθημανή (1610).

Αποτελέσματα τεχνικής φωτογράφισης από τη «Βάπτιση» του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου.

Ανάπτυξη καινοτομίας και νέων τεχνολογιών

—Πώς αξιοποιήθηκε η τεχνολογία των Εργαστηρίων Χαρακτηρισμού Τέχνης «Αντρέα Πίττα» του Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογίας στην Αρχαιολογία και Πολιτισμό (STARC), του Ινστιτούτου Κύπρου; Μιλήστε μου γι' αυτά.

—Η τεχνολογία των Εργαστηρίων Χαρακτηρισμού Τέχνης έχει αξιοποιηθεί στην επιστημονική ανάλυση έργων τέχνης και αρχαιολογικών αντικειμένων. Συγκεκριμένα, εφαρμογές τεχνικής και φασματικής φωτογράφισης, όπως και ψηφιακής τρισδιάστατης καταγραφής έχουν επιτρέψει την εις βάθος μελέτη των τεχνικών που χρησιμοποιήσαν καλλιτέχνες, όπως ο Τισιανός και ο Ελ Γκρέκο. Επίσης, έχουμε αναπτύξει και εφαρμόσει με ιδιαίτερη επιτυχία την απαραίτητη μεθοδολογία για να καταγράψουμε και να κατανοήσουμε

επεμβάσεις, επιζωγραφίσεις και συντηρήσεις έργων τέχνης. Η ανάπτυξη εφαρμογών ανάλυσης με μη-καταστρεπτικές μεθόδους έχει επίσης δώσει εντυπωσιακά αποτελέσματα όσον αφορά τα υλικά και τις χρωστικές που χρησιμοποιούσαν οι καλλιτέχνες του παρελθόντος. Τέλος, θα ήθελα να τονίσω τη σημασία των εν λόγω επιστημονικών και τεχνολογικών προσεγγίσεων για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ευρύτερης περιοχής. Τα εργαστήριά μας έχουν αναπτύξει πολύ σημαντικά περιφερειακά δίκτυα συνεργασίας με στόχο την καλύτερη συνεργασία αλλά και τη διάχυση της τεχνογνωσίας μας.

—Το STARC, είναι ένα ινστιτούτο αιχμής, τελικά η Κύπρος μπορεί να καινοτομήσει και να παράγει προοδευτικές τεχνολογίες. Τι πιστεύετε;

—Η περιφερειακή στόχευση και ανάπτυξη του Ινστιτούτου Κύπρου προϋποθέτουν την ανάπτυξη της καινοτομίας και την παραγωγή νέων τεχνολογιών και μεθόδων. Είμαστε σε πολύ καλό δρόμο και ήδη έχουμε ως Ινστιτούτο αναλάβει ηγετικό ρόλο στην έρευνα και την καινοτομία σε περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η πρόδοός μας είναι απόλυτα συντονισμένη με τις προτεραιότητες της Κύπρου και ως εκ τούτου συμβάλλουμε στην καινοτόμο ανάπτυξη της χώρας.

—Η πολιτιστική δραστηριοποίηση πώς συμπλέκεται με την επιχειρηματική δράση;

—Δεν βρίσκω μεγάλη αντίθεση μεταξύ πολιτιστικής ενασχόλησης και επιχειρηματικής δράσης. Νομίζω ότι το ένα μπορεί να συμπληρώνει το άλλο. Εγκεφαλι-

Ο δρ Πίττας βάζει με την έρευνά του στη σωστή τους θέση πολλά στοιχεία, τα οποία αλλοίωσαν σε σημείο απίστευτο τον Γκρέκο, τη δουλειά του και τη ζωή του.

Στο STARC έχουν αναπτύξει και εφαρμόσει με επιτυχία την απαραίτητη μεθοδολογία για την καταγραφή και κατανόηση επεμβάσεων, επιζωγραφίσεων, αλλά και συντηρήσεις έργων τέχνης.

Τεχνική φωτογράφιση έργου του Τισιανού στα Εργαστήρια Χαρακτηρισμού Τέχνης «Ανδρέας Πίττας» του Ινστιτούτου Κύπρου.

του. Έχουν λεχθεί κατά καιρούς απίθανα πράγματα γι' αυτόν: ότι ήταν τρελός, αστιγματικός, τυφλός, «κονβέρσος, εβραίος, μυστικιστής, οπαδός του Ιωάννη του Σταυρού, ότι δικάστηκε από την ιερά εξέταση και άλλα πολλά. Όλες αυτές οι φοβερές ανοησίες που έχουν λεχθεί ή γραφτεί από διάφορους κατά καιρούς μελετητές που δεν κατανοούσαν το έργο του είναι ανυπόστατες, παντελώς λανθασμένες, ολοκληρωτικά fake,

για να χρησιμοποιήσω μια λέξη του συρμού.

—Ποιο θα λέγατε ότι είναι το κυριότερο χαρακτηριστικό της πολιτιστικής του ταυτότητας;

—Νομίζω ότι είναι σημαντικό να κατανοήσουμε το περιβάλλον στο οποίο μεγάλωσε και ωρίμασε ως ζωγράφος. Η Κρήτη και συγκεκριμένα ο Χάνδακας (σημερινό Ηράκλειο) του 16ου αιώνα ήταν ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Ως ένα από σημαντικότερα λιμάνια των Βενετών στην Ανατολική Μεσόγειο, η πόλη χαρακτηριζόταν από τη συνύπαρξη διαφορετικών κοινωνικών και πολιτισμικών ομάδων, κυρίως των ορθόδοξων Κρητών και των καθολικών Ιταλών. Θα έλεγα λοιπόν ότι η πολυπολιτισμικότητα είναι ένα βασικό χαρακτηριστικό του Γκρέκο που αντανακλάται στην ευκολία που είχε να ταξιδέψει, να εξελιχθεί και να μεταμορφωθεί καλλιτεχνικά ανάμεσα σε Κρήτη, Ιταλία και Ισπανία. Παράλληλα, όμως, ήταν προσπλωμένος στην ελληνική του πολιτιστική ταυτότητα, όπως είναι εμφανές στη τέχνη του, στον κοινωνικό του κύκλο, αλλά και στην ελληνική υπογραφή των έργων του.

Δύο υπουργεία

—Η Πολιτεία κάνει αρκετά για τον Πολιτισμό ή βλέποντας πρωτοβουλίες από τον ιδιωτικό τομέα εφησυχάζει;
—Καταρχήν θα ήθελα εδώ να πω ότι θα ήταν καλύτερα αν είχαμε δύο διαφορετικά Υπουργεία ένα για την παιδεία και ένα για τον πολιτισμό. Δεν νομίζω ότι γίνονται αρκετά πράγματα για τον πολιτισμό από το κράτος και αυτό με λυπεί ιδιαίτερα, γιατί η Κύπρος έχει πολιτισμό από τις καταβολές της και πολιτιστικά τεχνουργήματα ηλικίας ως και 10.000 χρόνων. Θα μπορούσαμε να μιλάμε για ώρες βλέποντας «προϊόντα» πολιτισμού κυπριακής προέλευσης! Ο ιδιωτικός τομέας παρουσιάζει ενδιαφέρουσες πρωτοβουλίες, οι οποίες είναι και πάلي πολλές για να αναφερθούν εδώ. Ο πολιτισμός, όταν προβληθεί κατάλληλα, δεν στηρίζει μόνο την ιστορία μας, αλλά και την οικονομία και τη δημιουργικότητά μας.

Ελλάδα, χρεωμένη πριν... γίνει κράτος

Ενα βιβλίο για την οικονομία και τα δάνεια της χώρας μας από το 1824, μεσούσης της Επανάστασης, έως την κρίση του 2010

Από τα χρόνια της Επανάστασης, του Οθωνα και του Καποδίστρια έως τον Τρικούπη, τον Βενιζέλο, τον Κωνσταντίνο Καραμανλή και, φυσικά, την κρίση που ξέσπασε το 2010, η Ελλάδα χρωστούσε. Υπό μία έννοια, η ανάπτυξη ήταν πάντοτε ταυτισμένη με τον δανεισμό.

Στο νέο του βιβλίο «Τα δάνεια της Ελλάδας. Διακόσια χρόνια ανάπτυξης και κρίσεων», που κυκλοφορεί αύριο, 10 Ιουνίου, από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος, ο Μιχάλης Ψαλιδόπουλος, καθηγητής Ιστορίας Οικονομικών Θεωριών στο τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών, αφηγείται αριστοτεχνικά διακόσια χρόνια δανεισμών και χρεών. Η «Κ» προημοσιεύει σήμερα ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα, αντλημένο από τα χρόνια των δανείων των χρόνων της Επανάστασης.

H.M.

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

«**Αρχικά**, τον Φεβρουάριο του 1824, συνάφθηκε δάνειο 800.000 λιρών και έναν χρόνο αργότερα, ένα δεύτερο 2.000.000 λιρών. Η αμοιβή των δανειστών ήταν πλουσιοπάροχη, αφού εκτός των εγγυήσεων, το πραγματικό κεφάλαιο του πρώτου δανείου ήταν μόλις 470.000 και του δεύτερου 1.100.000 λίρες. Για να προσελκυστούν επενδυτές, δόθηκαν ως εγγύηση «όλες οι φορολογικές εισπράξεις» και «το σύνολο της εθνικής ιδιοκτη-

σίας της Ελλάδος». Η εγγύηση αυτή έμελλε να έχει μακροχρόνιες συνέπειες για τη χώρα. Με άλλα λόγια, προσφέρθηκαν στους επενδυτές χρεόγραφα με εγγύηση παρόμοια εκείνης των γαλλικών assignats που οδήγησαν τη μετεπαναστατική Γαλλία σε οικονομική κρίση και χρεοκοπία.

Στα παραπάνω ποσά επιβλήθηκαν και άλλες κρατήσεις: στο μεν πρώτο δάνειο, 80.000 λίρες προκαταβολή τόκων, 16.000 λίρες για δημιουργία εξοφλητικού αποθέματος και 26.000 λίρες για προμήθειες/αμοιβές μεσαζόντων, δηλαδή το καθαρό ποσό έπεσε στις 350.000 λίρες. Σε ό,τι αφορά το δεύτερο, δόθηκαν αντίστοιχα, 200.000, 20.000 και 64.000 λίρες για να μείνουν εντέλει 826.000 λίρες καθαρά.

Παρά το γεγονός ότι οι Έλληνες διαπραγματευτές ήταν άνθρωποι του εμπορίου και γνώριζαν από συναλλαγές, προφανώς για να επιτύχουν τον στόχο τους ή επειδή παραπλανήθηκαν, παραχώρησαν τη διαχείριση του καθαρού ποσού του πρώτου δανείου στην Επιτροπή των Φιλελλήνων (Μπάιρον, Στάνχοουπ και Γκόρντον), με αποτέλεσμα ξένοι να διαχειρίζονται χρήματα στο όνομα του ελληνικού κράτους. Μετά από προσπάθειες, ορίστηκε τέταρτο μέλος της επιτροπής ο Λάζαρος Κουντουριώτης. Σύμφωνα με ενδείξεις, ποσά που κατέληξαν σε χέρια της οικογένειας Κουντουριώτη χρησιμοποιήθηκαν στην εμφύλια διαμάχη κατά των Κολοκοτρωναίων. Ο αγγλικός

Βόννη, Νοέμβριος 1958. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής και ο Κόνραντ Αντενάουερ υπογράφουν το πρωτόκολλο της ελληνογερμανικής συμφωνίας του 1958-59: πιστώσεις 400 εκατ. μάρκων και δάνειο 100 εκατ. δολαρίων.

Από το πρώτο δάνειο των 800.000 λιρών στη χώρα έφτασαν 350.000 και από το δεύτερο των 2.000.000 λιρών στα ταμεία μπήκαν μόνον 826.000.

οίκος Λάφμαν και εταίροι εξέδω-σε το πρώτο δάνειο κατά 75% σε λίρες και το υπόλοιπο σε ισπανικά δίστηλα και το εκταμίευσε σε τράπεζα της Ζακύνθου. Από εκεί, ένα μέρος των χρημάτων αυτών, 242.000 λίρες, βρέθηκαν με μορφή χρυσών κερμάτων στην Ελλάδα και μοιράστηκαν για τις ανάγκες του αγώνα σε οπλη-χνούς και, δυστυχώς, χρημα-

τοδότησαν την αντιπαράθεση Υδραίων και Μωραϊτών για την πολιτική εξουσία. Αγοράστηκαν επίσης μη χρειώδη αντικείμενα. Το δεύτερο δάνειο κατευθύνθηκε στη δημιουργία εθνικού στόλου. Εδώ παρατηρήθη-κε νέα σπατάλη πόρων. Αντί να αγοραστούν έτοιμα προς παρα-λαβή πλοία, δόθηκαν ειδικές πα-ραγγελίες, χωρίς μάλιστα ρήτρες

Το εξώφυλλο του βιβλίου του Μιχάλη Ψαλιδόπουλου (εκδόσεις Παπαδόπουλος).

καθυστέρησης ή τήρησης χρονοδιαγραμμάτων παράδοσης/παραλαβής.

Από τα έξι πλοία που παραγέλθηκαν στην Αγγλία και στις ΗΠΑ, του ενός χάλασαν οι μηχανές μόλις ξεκίνησε το παρθενικό του ταξίδι στον Τάμεση και βυθίστηκε. Άλλα δυο δεν ολοκληρώθηκαν λόγω τεχνικών/κατασκευαστικών προβλημάτων και σάπισαν στους ντόκους των ναυπηγείων. Συνολικά, μόνο τρία πλοία έφτασαν σώα στην Ελλάδα, δύο από την Αγγλία, τον Σεπτέμβριο του 1827 («Καρτερία») και τον Σεπτέμβριο του 1928 («Ερμής»), αντίστοιχα, και ένα («Ελλάς») από τις ΗΠΑ, ήδη από τον Νοέμβριο του 1825.

Η μπύρα **ΚΕΟ** σας προσκαλεί σε ένα...

ΔΕΙΠΝΟ με ΦΙΛΟΥΣ

του Donald Margulies

Σκηνοθεσία Γρηγόρης Βαλτινός

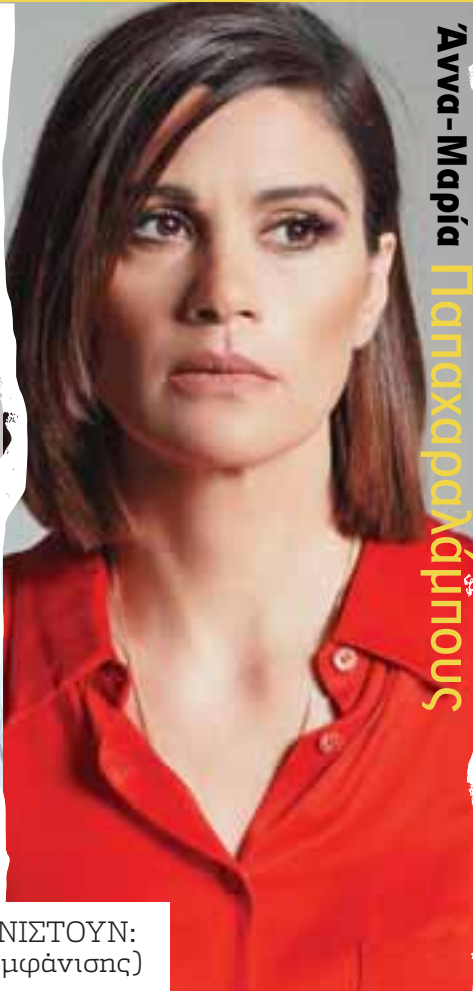
ΚΩΜΩΔΙΑ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΗ ΜΕ ΠΟΥΛΙΤΖΕΡ

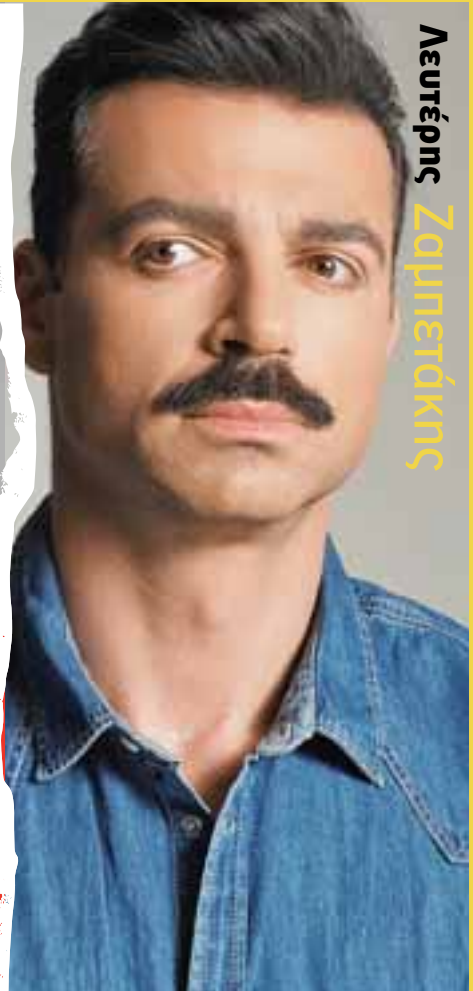
Ειρήνη Παπαδογιώργακη

Φάνης Μουρατίδης

Άννα-Μαρία Παπαχαράδη

Νευτέρης Ζαηρέακης

ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ:
(με σειρά εμφάνισης)

ΔΙΑΣΚΕΥΗ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:
ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΒΑΛΤΙΝΟΣ
ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ:
ΕΛΕΝΗ ΤΣΙΜΠΡΙΚΙΔΟΥ
ΣΚΗΝΙΚΑ - ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ:
ΛΑΚΗΣ ΓΕΝΕΘΛΗΣ
ΦΩΤΙΣΜΟΙ:
ALEKSANDAR JOTOVIC
ΠΑΡΑΓΩΓΗ: **SPP MEDIA**

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: €20 ΚΑΙ €25
tickethour
com.cy 7777 7040
www.tickethour.com.cy
ΚΑΙ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ACS COURIER
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:
τηλ. 22- 472472

ΜΕΡΟΣ ΤΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ
ΕΣΟΔΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ
ΘΑ ΔΙΑΤΕΘΕΙ ΣΤΙΣ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:

ΤΡΙΤΗ 2 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00 ΣΧΟΛΗ
ΤΥΦΛΩΝ - ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΕΤΑΡΤΗ 3 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΑΡΧΑΙΟ ΘΔΕΙΟ ΠΑΦΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ ΜΑΡΙΟΣ ΤΟΚΑΣ
ΛΕΜΕΣΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 6 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ 8 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΛΑΚΑΤΑΜΙΑΣ
ΤΡΙΤΗ 9 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΙΔΑΛΙΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΙ:
ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ ΚΑΘΕ ΑΤΟΜΟ
SALAMIS
60
Δ.Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΑΤΑ.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ: **Andretti** **McDonald's** **DIMCO** **ΚΟΣΜΟΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ** **αλφαμεγα** **LOVE 100%** **WIZADO**
ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΩΝ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ
ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ **Orthodoxou**

ΤΟΥΣ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΟΔΗΓΕΙ ΤΟ
ORIGINAL SUV JEEP RENEGADE'

Jeep

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: **LOVE 100%** **WIZADO** **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

Μια γυναίκα στο τιμόνι των «X-Men»

Η νέα ταινία της σειράς εστιάζει στον χαρακτήρα της πανίσχυρης Τζιν

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Οι «X-Men» του 2000 ήταν μία από τις πρώτες σύγχρονες μεταφορές των ηρώων της Marvel στον κινηματογράφο. Τότε, ακόμη οι κοιμιστικοί χαρακτήρες σπάνια έβρισκαν τον δρόμο προς τη σκοτεινή αίθουσα και φυσικά ελάχισται μπορούσαν να φανταστούν την καταιγίδα που ακολούθησε τις δύο επόμενες δεκαετίες. Οι ίδιοι οι «X-Men», έπειτα από δύο μάλλον μέτρια σίκουελ, δέχθηκαν... λίφτινγκ και λανσαρίστηκαν ξανά με το πολύ καλό «First Class». Αυτή την εβδομάδα, ο δεύτερος αυτός κύκλος ταινιών, που επίσης πήρε την κατιούσα ποιοτικά, κλείνει συστήνοντας έναν νέο, εντυπωσιακό γυναικείο χαρακτήρα.

X-Men: Ο Μαύρος Φοίνικας ★★½ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2019)
Σκηνοθεσία: Σάμιον Κίνμπεργκ
Ερμηνείες: Σόφι Τέρνερ, Τζένιφερ Λόρενς, Τζέιμς Μακαβόι, Μάικλ Φασμπέντερ

Για την ακρίβεια επανασυστήνοντας, μιας και η Τζιν έχει εμφανιστεί και σε προηγούμενα επεισόδια, όμως εδώ είναι η απόλυτη πρωταγωνίστρια, ερμηνευμένη για πρώτη φορά από τη Σόφι Τέρνερ του «Game of Thrones». Ένα μικρό κοριτσάκι μένει ορφανό, ύστερα από ένα τροχαίο που μάλλον η ίδια προκάλεσε. Οι δυνάμεις του παιδιού θα κινήσουν το ενδιαφέρον του καθηγητή Εξάβιερ, ο οποίος θα της δώσει μία θέση στην ακαδημία του. Νεαρή γυναίκα πια, η Τζιν θα βρεθεί μπροστά σε τεράστιες προκλήσεις, όταν ένα ακόμη περιστατικό θα τη γεμίσει με δυνάμεις πάνω από κάθε φαντασία. Οι X-Men πρέπει πια να προστατεύσουν εαυτούς και την υπόλοιπη ανθρωπότητα από την ασταθή σύντροφό τους.

Ηθικά διλήμματα

Η Σόφι Τέρνερ καταφέρνει με τη χάρη της να ανανεώσει αρκετά ένα franchise που τελευταία είχε εξοκείλει προς διαδικαστικού τύπου ταινίες. Το υπόλοιπο καστ των αστέρων (Τζέιμς Μακαβόι, Τζένιφερ Λόρενς, Μάικλ Φασμπέντερ, Τζέσικα Τσαστέιν κ.ά.) είναι ξανά εκεί και η ιστορία του «Μαύρου Φοίνικα» είναι αρκούντως ενδιαφέρουσα ώστε να μη βαρεθούμε. Μιλάει για την εσωτερική πάλη, τα ηθικά διλήμματα αλλά και τη σημασία του ανήκειν. Μην περιμένετε κανένα σπουδαίο ψυχολογικό πορτρέτο, ωστόσο οι

Ο Μάικλ Φασμπέντερ (Μαγκνίτο) και η Σόφι Τέρνερ (Τζιν) πρωταγωνιστούν στη νέα ταινία των «X-Men».

σκηνές δράσης είναι στην πλειονότητά τους σωστά τοποθετημένες και ισορροπημένες με τις διαλογικές ενότητες.

Από την άλλη, οι καινούργιοι «X-Men» φροντίζουν να πάνε με το ρεύμα της εποχής, σε βαθμό που σε κάποιο σημείο προτείνουν και το κάπως κωμικό... «X-Women». Σε ένα φιλμ στο οποίο τόσο η πρωταγωνίστρια όσο και η βασική αντίπαλος είναι γυναίκες, ενώ οι άνδρες μοιάζουν να παίρνουν όλες τις λάθος αποφάσεις, οι προθέσεις των δημιουργών είναι μάλλον ξεκάθαρες.

Ο σκηνοθέτης και σεναριογράφος Σάμιον Κίνμπεργκ δίνει τη δική του οπτική σχετικά με το υπόβαθρο της ταινίας: «Ζούμε σε έναν κόσμο όπου, πολιτικά και κοινωνικά, τα πράγματα έχουν έρθει τα πάνω-κάτω. Δεν υπάρχει ενότητα, όλοι νιώθουν αποκομμένοι και μόνοι. Μια ιστορία για έναν χαρακτήρα που είναι αποκομμένος, και ως αποτέλεσμα χωρίζει στα δύο την οικογένειά του, είναι πολύ σχετική στην εποχή μας».

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Ένα αγγελικό πρόσωπο», η βραβευμένη με Οσκαρ Μαριόν Κοτιγιάρ μεταμορφώνεται για έναν ρόλο στον οποίο δεν την έχουμε συνηθίσει. Η Μαρλέν είναι μια νεαρή μπτέρρα, στην οποία αρέσει να δισκεδάξει τη ζωή. Πίνει, χορεύει στα κλαμπ, πηγαίνει από τον έναν άνδρα στον άλλο, δίχως να σκέφτεται τις συνέπειες για τη μικρή κόρη της, την Ελι. Όταν κάποια μέρα δεν θα γυρίσει καθόλου στο σπίτι, το κοριτσάκι θα κληθεί να τα βγάλει πέρα μόνο του. Η πρωτοεμφανιζόμενη σκηνοθέτις Βανέσα Φίλο δημιούργει ένα συγκινητικό και συνάμα «ενοχλητικό» φιλμ γύρω από τη σημασία του να είναι κανείς γονιός. Εκπληκτική η μικρούλα Αϊλίν στον ρόλο της.

Στην «Κομπίνα» η Αν Χάθαγουέι ενώνει τις δυνάμεις της με την κωμικό Ρέμπελ Γουίλσον («Pitch Perfect»), σχηματίζοντας ένα γυναικείο δίδυμο... απατεώνων. Οι δύο γυναίκες, διαφορετικές στον χαρακτήρα, συνεργάζονται θέτοντας ως στόχο την περιουσία ενός δισεκατομμυριούχου. Γένους θηλυκού ριμέκ του «Απατεώνες και Τζέντλεμεν» με τους Μάικλ Κέιν και Στιβ Μάρτιν.

Στο «Αγκαθα: Η εξκίνιαση ενός φόνου» ένα αληθινό γεγονός από τη ζωή της διάσημης Βρεανίδας συγγραφέως υποθετείται δημιουργικά, προκειμένου να στηθεί άλλη μία αστυνομική ιστορία. Με την προσωπική της ζωή τελματωμένη και το έργο της σε παύση, η νεαρή Αγκαθα εξαφανίζεται για να βρεθεί τελικά μπλεγμένη σε μια μυστηριώδη υπόθεση δολοφονίας. Σύντομα θα χρειαστεί να μπει η ίδια στα παπούτσια του ντετέκτιβ και να μιμηθεί του ήρωές της. Η ιστορία είναι γοτευτική και η ατμόσφαιρα σωστή, ωστόσο το σενάριο δεν διαθέτει την απαραίτητη σπιρτάδα, ούτε τις ανατροπές ώστε να φανεί αντάξιο μιας Αγκαθα Κρίστι.

PIK1 ΘΗΛ.: 22862000

- 22.15** The Riot Club
07.30 Θεία λειτουργία
10.10 Καμώματα τζι αρώματα
Κωμική σειρά.
11.10 Road Trip - (Ε)
Μουσική εκπομπή με την Ελένη Ξένου.
11.40 Χωρίς αποσκευές - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.10 Χάλικα χρόνια - (Ε)
Κυριακή σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι Περί Πάτρης Με τον Π. Κωνσταντίνου.
14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.15 ArtCafe, II - (Ε)
Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 EU4U - (Ε)
Κοινωνική εκπομπή.
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
«Καρυσφυλλιά Καραμπέτης».
17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε)
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.20 Ο καθεής τζίε που πονεί
Κυριώτικο σκετς, με τους Δημήτρη Ξύστρα, Σοφία Καλλή, κ.ά.
18.50 Χωρίς αποσκευές
Ταξιδιωτική εκπομπή.
19.20 Πεταλούδα - (Ε)
Δραματική σειρά, με τους Σώτο Φιλιππίδη, Πάμπλο Χαραλάμπους.
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.05 Τετ - Α - Τετ - (Ζ΄ κύκλος)
Talk show «Εβελίνα Παπούλια».
22.15 The Riot Club
Η λέσχη της κομψής αλτείας. Θρίλερ.
23.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
23.05 Συνέχεια της ταινίας
00.05 The Graham Norton Show
01.00 EU4U - (Ε)
04.15 Σπίτι στη φύση - (Ε)

PIK2 ΘΗΛ.: 22862000

- 20.50** The Graham Norton Show
07.30 Παιδική ζώνη
α. Ο ταχυδρόμος Πατ β. Ντετέκτιβ Νόντι γ. Ταχυδρομικό τρενάκι δ. Παρέα με τον Ανδρέα ε. Πιμ και Πίμπα στ. Ντράκο ζ. Μπομπ ο μάστορας η. Οι Σούπερ Γουίνγκς θ. Παπούτσια της Φράνι ι. Η Μάρθα μιλά κ. Ο Σούπερ Γουόι λ. Ο Ροζ Πάνθηρας
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
α. Παιχνιδούπολη β. Ταχυδρομικό τρενάκι γ. Παρέα με τον Ανδρέα δ. Πιμ και Πίμπα ε. Ντράκο στ. Μπομπ ο μάστορας ζ. Οι Σούπερ Γουίνγκς η. Η Μάρθα μιλά
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
Παιδικό πρόγραμμα.
16.00 Roland Garros: Τελικός Ανδρών
19.10 Road Trip - (Ε)
Μουσική εκπομπή με την Ελένη Ξένου.
19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)**
19.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)**
20.00 Quest for knowledge
Σειρά ντοκιμαντέρ.
20.25 Know it - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
20.50 The Graham Norton Show
21.35 UEFA Nations League Final Αγώνες
23.40 Quest for knowledge -(Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
00.10 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)**
00.30 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

OMEGA ΘΗΛ.: 22477777

- 21.00** Ο πρίγκιπας της φωτιάς
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει
Ενημερωτική εκπομπή.
08.45 Stars System
Εκπομπή αστρολογίας με την Άση Μπήλιου.
09.45 Έλα, χαμογέλα
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Σίσσυ Χρηστίδου.
12.45 Για την παρέα... - Best of
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Νίκο Μουτσινά.
13.45 Shopping star - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.00 Daddy cool - (Ε)
Κωμική σειρά.
16.00 Money Drop - (Ε)
Τηλεπαικνίδι με την Βίκυ Σταυροπούλου.
17.00 Χαρούμενος ταξιδιώτης
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Αλέξανδρο Ταραμουντά.
18.00 **OMEGA NEWS**
18.10 Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαικνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και την Ιωσφίνα Τζουανάνη.
19.10 Ευτυχισμένοι μαζί - (Ε)
Κωμική σειρά.
20.10 **OMEGA NEWS**
21.00 Ο πρίγκιπας της φωτιάς
Δραματική σειρά, με τους Αντίνο Αλμπάνη, Μάξιμο Μουμιόρς, κ.ά.
22.00 Το νησί
Δραματική σειρά, με τους Κατερίνα Λέχου, Τάσο Νούσια, κ.ά.
23.05 It's Showtime
Ψυχαγωγικό show.
01.00 Hemlock Grove
Ξένη σειρά.
02.00 Ελεύθερη σχέση - (Ε)
03.00 DanSing Junior - (Ε)

ANT1 ΘΗΛ.: 22200200

- 21.20** National Treasure
06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.40 7 ζωές - (Ε)
Κωμική σειρά.
07.30 Δείξε μου τον φίλο σου
Κωμική σειρά.
08.30 Santa Γιολάντα - (Ε)
Κωμική σειρά.
09.20 Your face sounds familiar
Θρίλερ
12.00 Εκπομπή ευεξίας, με τη Ζέτα Δούκα.
12.50 Υγεία πάνω απ' όλα
Εκπομπή για την υγεία.
13.30 Ο δάσκαλος ήταν λεβεντιά
Κωμωδία, με τους Κώστα Βουτσά, Διονύση Παπαγιαννόπουλο.
15.00 Κωνσταντίνου και Ελένης
Κωμική σειρά.
15.50 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε)
Κωμική σειρά.
17.20 Την πάτσα - (Ε)
Κωμική σειρά.
18.00 **Τα νέα του ANT1 σε 10΄**
18.10 Συνέχεια της εκπομπής
18.40 La Pasta Pomilwri 2 - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Ηράκλη Γιωργαλλή, Κώστα Καζάκκα, κ.ά.
20.20 **Τα νέα του ANT1**
21.20 National Treasure
Στα ίχνη του χαμένου θησαυρού. Περιπέτεια, με τους Νικόλαο Κέιτζ, Νταϊάν Κρούγκερ.
22.00 Love happens
Η αγάπη θέλει το χρόνο της. Ρομαντικό κομεντί.
00.00 **Τίτλοι ειδήσεων**
01.10 Τρίκες - (Ε)
02.00 Η εκδρομή - (Ε)
Ελληνική σειρά.
02.50 Μαύρος ικεανός - (Ε)
Ελληνική σειρά.

ΣΙΓΜΑ ΘΗΛ.: 22580100

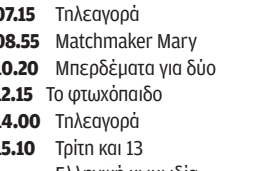
- 19.30** Λάθος, κέρδιες!
06.00 Οι Τάκκοι - (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
06.40 Αλλού ξημερυνμένοι (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
07.00 Στο χωρκό μας (Ε)
Κυριακή σειρά.
08.20 Κόκκινο ποδilatο (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής.
09.00 Προορισμός Ευτυχία (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
10.00 Βουράτς γεπόνιοι (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
11.40 Εύκολα και σπικαλά
Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
12.20 Παραδοσιακή βραδιά (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
14.00 3 Λαλούν
Μαγκαζίνο με τους Νατάσα Κακούση, Νικόλα Ιωαννίδη, Στάλη Πατσιά.
16.10 Έχεις τη δύναμη - (Ε)
Μικρά 10λεπτα ντοκιμαντέρ, με την Κρίστη Παπαδοπούλου.
16.20 Στην υγειά μας ρε παιδιά!
Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.00 **Γεγονότα σε συντομία**
18.10 Στην υγειά μας ρε παιδιά!
Ψυχαγωγική εκπομπή.
19.30 Survival
Τηλεπαικνίδι επιβίωσης.
20.15 **Τομές στα γεγονότα**
21.15 Survivor
Τηλεπαικνίδι επιβίωσης.
01.00 **Γεγονότα σε τίτλους**
01.10 Λάθος, κέρδιες! - (Ε)
01.50 Scandal
Δραματική σειρά
03.00 Καταιγίδα - (Ε)
04.20 Ζωή ποδilatο - (Ε)

ALPHA ΘΗΛ.: 22212400

- 21.15** Παράδοση κατ' οίκον
06.00 60 ΄ Ελλάδα - (Ε)
Με τον Νίκο Μάνεση.
07.30 24 ώρες - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ, με τον Κωνσταντίνο Κωνσταντίνου.
08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε)
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Το σόι σου - (Ε)
Κωμική σειρά.
13.35 Πάμε πακέτο - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.45 Η φροίλια - (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
16.15 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
17.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.00 Έλα στη θέση μου, III
Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Ταμπάκη, Αθηνά Οικονομάκου.
19.30 Το σόι σου - (Ε)
Κωμική σειρά με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λουιζίδου.
20.15 **ALPHA NEWS**
21.15 Παράδοση κατ' οίκον
Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλ. Χατζηαδάμου.
22.15 Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά
Ελληνική ταινία με τους Αλίκη Βουγιουκλάκη, Δημήτρη Παπαμιχαήλ.
23.45 Μετά τα μεσάνυχτα
Εκπομπή, με την Ελεονώρα Μελέτη.
00.45 Ιστορίες του αστυνομικού Μπέκα
Αστυνομική σειρά.
02.45 Τατούζ - (Ε)
Κοινωνική σειρά.
03.45 10η εντολή - (Ε)

CAPITAL ΘΗΛ.: 25577577

- 07.15** Τηλεαγορά
08.55 Matchmaker Mary
10.20 Μπερέματα για δύο
12.15 Το φτωχόπαιδο
14.00 Τηλεαγορά
15.10 Τρίτη και 13
Ελληνική κωμωδία.
17.00 Τηλεαγορά
19.15 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 The hunter
00.30 Left to die
02.20 To be the best
TV PLUS ΘΗΛ.: 22259000
05.30 Παιδική ζώνη
08.35 Άστρο είναι!
09.40 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 Αποκαλυπτικά
16.30 Τηλεαγορά
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
18.30 Healthy Life - (Ε)
19.20 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
19.40 ANNITA Airlines
21.30 Dolce Vita, III
22.30 Το ταξίδι της ζωής
23.30 Sweet Home Alabama
01.30 Ξένη σειρά
02.20 Video Clips
SMILE TV ΘΗΛ.: 25715126
12.00 Oggy & The Cockroaches
13.00 Angels Friends
14.00 Glimmies
15.00 Nonty
15.30 Maya The Bee
16.00 Heidi
16.30 Horseland
17.00 Rabbids, II
17.30 Puppy In My Pocket
18.00 Oggy & The Cockroaches
18.30 The Owl
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion
21.00 Pacman
22.00 Super Mario
23.00 Extreme Dino

MOVIES BEST

- 21.00** Yves Saint Laurent
08.25 The Real MVP: The Wanda Durant Story
10.00 Dead Man Walking
12.05 Michael Jackson: Searching For Neverland
14.00 The Young Pope
19.15 Overdrive
21.00 Yves Saint Laurent
23.00 Man In An Orange Shirt
01.15 Get Shorty
03.15 Tercer Grado (Day Release)
GREEK CINEMA

20.20 Δέκα μέρες στο Παρίσι
05.55 Τρίτη και 13
07.35 Οι κληρονόμοι
09.05 Ραντεβού με τον έρωτα
10.25 Ο Βέγγος σφωφράντζα
11.45 Μια ζωή την έχουμε
13.45 Οι Γερμανοί ξανάρχονται
15.10 Το σφωφράκι
17.10 Ο κατεργάρης
18.45 Γυμνίο στο δρόμο
20.20 Δέκα μέρες στο Παρίσι
22.00 Κάτι να καίει
23.55 Χαρούμενο ξεκίνημα
01.25 Ψηλά τα χέρια, Χίτλερ
02.45 Ταξίδι
04.15 Ρόδα, τσάντα και κοπάνα

Ο «σκληρός δίσκος» μιας γενιάς

Η κόρη του Αμος Οζ, Φάνια, μιλάει στην «Κ» για τη σχέση με τον πατέρα της και την παρακαταθήκη του στην ανθρωπότητα

Συνέντευξη στη

ΜΑΡΙΑΛΕΝΑ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Η κόρη του Ισραηλινού συγγραφέα Αμος Οζ, Φάνια Οζ-Ζάλτμπεργκερ, επισκέφθηκε την Αθήνα για να μιλήσει για την κληρονομιά που άφησε ο πατέρας της. Τη συναντήσαμε και μιλήσαμε μαζί της.

– Σκεφθήκατε ποτέ να γράψετε μυθιστορήματα;

– Εχω γράψει ιστορίες για παιδιά και παιδικά τραγούδια, αλλά για πολλά χρόνια προσπαθούσα να μείνω μακριά από τον χώρο της λογοτεχνίας. Το παιδί ενός καθηγητή γεωμετρίας δεν πρέπει να είναι ένα τρίγωνο. Δεν είμαι η μόνη, ανακάλυψα ότι πολλά παιδιά Εβραίων συγγραφέων έγιναν ιστορικοί. Αναρωτήθηκα «τι κάνω; Το βάζω στα πόδια, τρέχω να κρυφτώ από τη λογοτεχνία και πηγαίνω στα γεγονότα; Κρύβομαι από το φανταστικό, την επινόηση και πηγαίνω στην αλήθεια;». Ναι, ίσως ήταν έτσι. Έκανα σπουδές στην ευρωπαϊκή ιστορία, στη γερμανική, έκανα διδακτορικό, ο μέντοράς μου ήταν ο Αϊζάια Μπερλίν, ένας υπέροχος φιλόσοφος και έγινε ιστορικός στο πανεπιστήμιο της Χάιφα.

Μέχρι σήμερα ασχολούμαι με τον Διαφωτισμό, την ευρωπαϊκή ιστορία και την εβραϊκή κληρονομιά. Μόνο μέχρι πολύ πρόσφατα συνειδητοποιήσα ότι η λογοτεχνία δεν είναι μόνον επινόηση και ότι η Ιστορία δεν είναι πάντα η αλήθεια. Και οι δύο τομείς ασχολούνται με την αλήθεια με διαφορετικούς τρόπους. Θα σας πω μια ρήση που αγαπούσε ο πατέρας μου και την επαναλάμβανε: Τα γεγονότα καμιά φορά είναι ο χειρότερος εχθρός της αλήθειας. Ο πατέρας μου έλεγε ότι ήξερε ποιος είναι ο πραγματικός λόγος που πέθανε η γιαγιά του. Η γιαγιά του πέθανε μέσα στην μπιανιέρα από ανακοπή καρδιάς, αυτό έλεγε η ιατρική διάγνωση. Ο πατέρας μου, όμως, ήξερε ότι η γιαγιά του πέθανε από υπερβολική καθαριότητα. Όταν ήρθε από τη Ρωσία στην Κεντρική Ευρώπη είπε ότι ήταν πολύ βρώμικη. Μπήκε στο μπάνιο και έκανε τρία μπάνια την ημέρα, οι γιατροί την είχαν προει-

“

Ο πατέρας μου ήθελε να εφαρμοστεί επιτέλους μια κοινωνική δικαιοσύνη με τους γείτονές μας, τους Αραβες. Θα ονόμαζα την επιθυμία του σαν έναν ανθρωπινό σοσιαλισμό.

δοποιήσει ότι δεν της έκανε καλό, και αυτή πέθανε μέσα στην μπιανιέρα. Αλλά καθαρή.

– Τι έλεγε για τον θάνατο της μητέρας του; Εχετε το όνομά της κιόλας.

(Τη στιγμή της ερώτησης η κ. Οζ ψάχνει τη μητέρα της, έχει αγωνία αν είναι καλά).

– Ηταν όμορφη αλλά πολύ διαφορετική από εμένα. Ηταν πανέξυπνη αλλά πολύ θλιμμένη και μοναχική γυναίκα. Εγώ θέλω να μη σκέφτομαι έτσι τον εαυτό μου. Είμαι πολύ συναισθηματική, αλλά όχι μόνον. Το υπερβολικό συναίσθημα χωρίς τη λογική ισορροπία δεν οδηγεί πουθενά. Νομίζω ότι μοιάζω στον πατέρα μου σε αυτό και ήμασταν στενά συνδεδεμένοι πολύ πριν γράψουμε ένα βιβλίο μαζί. Όταν πέθανε, ένιωσα τον αποχωρισμό που νιώθουν τα σιαμαία αδέρφια, σαν να κόπηκε ένα μέρος του σώματός μου. Λειτουργούσε μαζί ο εγκέφαλός μας.

– Καμιά φορά η λογική δεν δημιουργεί εμπόδια στο συναίσθημα;

«Όταν πέθανε ο πατέρας μου, ένιωσα τον αποχωρισμό που νιώθουν τα σιαμαία αδέρφια, σαν να κόπηκε ένα μέρος του σώματός μου. Λειτουργούσε μαζί ο εγκέφαλός μας», λέει η ιστορικός Φάνια Οζ-Ζάλτμπεργκερ.

– Υπάρχει η ενσυναίσθηση, αυτή την ικανότητα θαυμάζω. Για παράδειγμα, όταν σκεφτόμαστε τον οικονομολόγο Ανταμ Σμιθ όλοι μας σκεφτόμαστε την ελεύθερη αγορά, αλλά όσοι τον έχουν μελετήσει γνωρίζουν ότι αυτός ο άνθρωπος δημιούργησε για την οικονομία την έννοια της συμπάθειας, της ανθρωπίνης σχέσης, χωρίς αυτή την έννοια η οικονομία δεν μπορεί να λειτουργήσει. Η αλληλεπίδραση είναι πολύ σημαντική. Και αυτό δημιουργεί τον υγιή καπιταλισμό.

– Στην ηλικία των 4 ετών είπατε στον πατέρα σας ότι φοβάστε τον θάνατο και εκείνος σας είπε ότι μέχρι να μεγαλώσετε θα έχει βρει τον μαγικό τρόπο να εξαφανίσει τον θάνατο.

– Αυτό ήταν μέρος του επικηδείου που εκφώνησα για τον πατέρα μου. Τον διαβάσατε; Κοιτάξτε, πριν πεθάνει ο πατέρας μου μας ζήτησε να ταφεί μέσα στην απόλυτη σιωπή. Δεν μπορούσαμε να τηρήσουμε αυτή την επιθυμία όπως καταλαβαίνετε. Ηθελα να μιλήσω για την πατρική λειτουργία του. Τότε μου είχε πει

ότι «θα ανακαλύψει μια ανακάλυψη», έτσι ακριβώς. Οτι θα βρει τρόπο οι άνθρωποι να μην πεθαίνουν, και ότι ο μπαμπάς θα το φροντίσει. Ήδη, στα 4 εγώ σκεφτόμουν, τι μου λέει; Δεν μπορεί να το κάνει αυτό. Αλλά εκείνος έδειχνε τόσο σίγουρος. Αναρωτιόμουν, λοιπόν, εάν ένας γονιός πρέπει να πει στο παιδί του κάτι τέτοιο.

Τώρα που τα ξανασκέφτομαι όλα αυτά, ίσως δεν μου είπε ψέματα ο πατέρας μου. Ίσως όντως να ανακάλυψε έναν τρόπο για να μην πεθαίνουν οι άνθρωποι, αλλά διαφορετικά απ' ό,τι το φανταζόμουν. Τώρα που έχει πεθάνει και μου έχει αφήσει πίσω του τόσα βιβλία, σημειώσεις, μεταφράσεις, τόσους αναγνώστες, τους μαθητές του, ίσως όντως νίκησε τον θάνατο. Παράκουσα την τελευταία του επιθυμία, κηδεύτηκε στο ήσυχο περιβάλλον του Κιμπούτζ ανάμεσα σε φίλους, και εκείνη τη στιγμή η μητέρα μου ξεκίνησε ένα τραγούδι που αγαπούσε, και όλοι μας αρχίσαμε να τραγουδάμε όλα εκείνα τα εβραϊκά τραγούδια της ειρήνης και της συμφιλίωσης, του ουμανι-

σμού. Γιατί οι Εβραίοι δεν είναι μόνο αυτοί που θέλουν να κάνουν εκατοντάδες χρόνια πολέμους ή να διώκουν τους Αραβες, αλλά η επιθυμία του πατέρα μου ήταν να συνδεθούμε με τη γη, με τη γη που πασχίσαμε τόσο πολύ συνδεθούμε, να κάνουμε παιδιά και να προστατέψουμε τα παιδιά όλων από τον συνεχή πόνο.

Ξέρω ότι είναι μια τρελή επιθυμία, ο πατέρας μου πίστευε τόσο πολύ σε αυτό. Και να εφαρμοστεί επιτέλους μια κοινωνική δικαιοσύνη με τους γείτονές μας, τους Αραβες. Θα ονόμαζα την επιθυμία του πατέρα μου σαν έναν ανθρωπινό σοσιαλισμό. Να ανακαλύψουμε τον άνθρωπο που κρύβουμε μέσα μας, βλέπετε πάλι μιλούσε για ακόμα μία ανακάλυψη. Ελπίζω για όλα αυτά, αλλά δεν είμαι καθόλου αισιόδοξη.

– Σας μίλησε ποτέ για τη μητέρα του;

– Όταν ήμουν μικρή καθόλου. Όταν μεγάλωσα ήξερα ότι ήταν η γιαγιά που πέθανε πολύ πριν γεννηθώ. Όταν έγινα 16 χρόνων, άρχισε ο πατέρας μου να γίνεται γνωστός

και στο εξωτερικό, εκεί είδα ένα αμερικανικό περιοδικό στο τραπέζι μας με μια συνέντευξη του πατέρα μου. Στην εισαγωγή διάβασα ότι η μητέρα του αυτοκτόνησε. Θυμάμαι ότι αμέσως πήγα το περιοδικό στον πατέρα μου και τον ρώτησα αν είναι αλήθεια. Μου απάντησε πως είναι αλήθεια, ότι ήταν πολύ θλιμμένη και εκείνος είχε την ανάγκη να απωθήσει την ιστορία της μητέρας του για να ζήσει, να την κρύψει ακόμα και από τα παιδιά του, την κόρη του που την ονόμασε με το ίδιο όνομα. Γενικά μιλούσε ελάχιστα για τη μητέρα του. Εγώ όταν μεγάλωνα είπα μέσα μου ότι θα γίνω η δικιά μου Φάνια, δεν θα χτίσω τη ζωή μου κάτω από τη σκιά της.

Το 2002 κυκλοφόρησε το βιβλίο του «Ιστορία αγάπης και σκότους», ήταν μάλλον έτοιμος να μιλήσει γι' αυτό. Είχε γίνει ήδη παππούς τεσσάρων εγγονών, και μας είπε ότι θέλει να γίνει για τα εγγόνια του ο «σκληρός δίσκος» της μνήμης. Και τότε αναρωτηθήκαμε πώς γνωρίζει τι κάνει ένας σκληρός δίσκος, ήταν αναλφάβητος ως προς την τεχνολογία. Και τελικά έγινε ο σκληρός δίσκος για μια ολόκληρη γενιά.

Η μητέρα του αυτοκτόνησε ακριβώς γιατί δεν μπόρεσε να αντέξει τις προσωπικές της αγωνίες σε συνδυασμό με τις κοινωνικές, την ιστορική περίοδο μέσα στην οποία ζούσε. Δεν οφειλόταν η αυτοκτονία ούτε στον άνδρα που δεν την καταλάβαινε ούτε στη φτώχεια που ζούσαν στα Ιεροσόλυμα, ήταν επειδή όλοι οι δικοί της άνθρωποι είχαν σκοτωθεί από τους ναζί. Ολόκληρες πόλεις εξαφανίζονταν. Δεν ήταν μόνον ο ψυχισμός της, αλλά και η ιστορία που περνούσε από πάνω της.

Γι' αυτό σας λέω, ελπίζω, χωρίς να είμαι αισιόδοξη με αυτή την έννοια. Είμαι ιστορικός άλλωστε. Δεν με ενδιαφέρει η πολιτική, αλλά θέλω να έχω δημόσια φωνή, την εκφράζω χρησιμοποιώντας τα δίκτυα, κάτι που ο πατέρας μου θα έβρισκε σοκαριστικό. Είναι ο μόνος τρόπος για εμένα να φτάσω σε ανθρώπους που δεν σκέφτονται όπως εγώ και ίσως να τους πείσω. Καμιά φορά αντιμετωπίζω κατάρτες και προσβολές, αλλά συνεχίζω.

Η Ευρώπη απέναντι στην πρόκληση της μετανάστευσης

Στο νέο του βιβλίο ο Βρετανός δημοσιογράφος Ντάγκλας Μάρεϊ δεν φοβάται να θίξει όλες τις κρίσιμες πτυχές του ζητήματος

DOUGLAS MURRAY
Η Ευρώπη αυτοκτονεί. Μετανάστευση, ταυτότητα, ισλάμ
εκδ. Liberal Books, σελ. 465

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ Π. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ ***

Όπως συχνά συμβαίνει με σύνθετα προβλήματα, η δημόσια συζήτηση γύρω από αυτά παγιδύεται μέσα σε απλουστευτικά διλήμματα. Έτσι, το μεταναστευτικό –το σημαντικότερο ζήτημα της Ευρώπης, αυτή τη στιγμή, μαζί με το μέλλον του παραγωγικού της μοντέλου– συνήθως πολώνεται γύρω από δύο εξίσου αδύναμες προσεγγίσεις: από τη μία εκείνη που το αντιμετωπίζει ως «φυσικό φαινόμενο», το οποίο συναντάμε σε όλη την ιστορία της ανθρωπότητας, τόσο των μεταναστών όσο και των αυτόχθονων πληθυσμών.

Είναι προφανές ότι ανάμεσα στην απόλυτη παθητικότητα απέναντι στο φαινόμενο ή σε μια αντίληψη ότι δεν υπάρχουν κρατικά σύνορα, και την απόλυτη εκθροπάθεια απέναντι στον μετανάστη, το κοινό στοιχείο είναι η άρνηση της ουσιαστικής διαχείρισης ενός προβλήματος του οποίου τα αποτελέσματα βλέπουμε ήδη εις βάρος αμφοτέρων των ομάδων αυτών. Οι μεν μετανάστες βιώνουν ακραίες εμπειρίες όπως της Μόριας, οι δε ντόπιοι πληθυσμοί στρέφονται προς αντιμεταναστευτικά κόμματα όπως του Ορμπαν ή της Λεπέν. Αν συνεπώς έχουν κάποια σημασία βι-

Το βιβλίο αποτελεί προϊόν εκτεταμένης και επιτόπιας έρευνας.

υπόψη τις πραγματικές συνθήκες της ζωής των ανθρώπων, τόσο των μεταναστών όσο και των αυτόχθονων πληθυσμών.

Είναι προφανές ότι ανάμεσα στην απόλυτη παθητικότητα απέναντι στο φαινόμενο ή σε μια αντίληψη ότι δεν υπάρχουν κρατικά σύνορα, και την απόλυτη εκθροπάθεια απέναντι στον μετανάστη, το κοινό στοιχείο είναι η άρνηση της ουσιαστικής διαχείρισης ενός προβλήματος του οποίου τα αποτελέσματα βλέπουμε ήδη εις βάρος αμφοτέρων των ομάδων αυτών. Οι μεν μετανάστες βιώνουν ακραίες εμπειρίες όπως της Μόριας, οι δε ντόπιοι πληθυσμοί στρέφονται προς αντιμεταναστευτικά κόμματα όπως του Ορμπαν ή της Λεπέν. Αν συνεπώς έχουν κάποια σημασία βι-

Ο συγγραφέας αναδεικνύει κρίσιμες πτυχές του ζητήματος, όπως την αποτυχία του μοντέλου της πολυπολιτισμικότητας την οποία έχουν παραδεχθεί και φιλομετανάστες πολιτικοί όπως η Μέρκελ.

βλία όπως του D. Murray είναι ότι δεν κρύβουν το πρόβλημα και την πολυπλοκότητά του.

Ίσως βέβαια, ο τίτλος του που κάνει λόγο για μια «Ευρώπη που αυτοκτονεί» (ο πρωτότυπος τίτλος είναι «The strange death of Europe»), να το αδικεί στην υπερβολή του. Ο 40χρονος Βρετανός δημοσιογράφος, με σπουδές στην Οξφόρδη, που αρθρογραφεί για τα μεγαλύτερα αγγλόφωνα έντυπα, όπως το Spectator και το The Wall Street Journal, είναι γνωστός για τις νεοσυντηρητικές του απόψεις, έχοντας άλλωστε δημοσιεύσει και σχετικό βιβλίο προς υπεράσπιση του νεοσυντηρητισμού

(2005). Είναι επίσης γνωστός για τις τοποθετήσεις του υπέρ του Brexit, ακριβώς λόγω του «κινδύνου» της αθρόας μετανάστευσης. Η ταυτότητα αυτή είναι ήδη ένα βάρος για τον συγγραφέα και προδιαθέτει για μια ιδεολογική προσέγγιση.

Εκτεταμένη έρευνα

Όμως, στο εν λόγω βιβλίο, που είναι προϊόν εκτεταμένης και επιτόπιας έρευνας για το θέμα, δεν μιλά με τον φανατισμό ενός απλού ισλαμοφοβικού. Κυρίως, το βιβλίο μοιάζει να θέλει να αφυπνίσει τις συνεδήσεις γύρω από το πρόβλημα, θεωρώντας ότι η ευρωπαϊκή κράτη

Κοινωνική δικαιοσύνη, τόσο προς τους μετανάστες όσο και προς εκείνους που πρέπει να τους υποδεχθούν και να μοιραστούν μαζί τους ευκαιρίες, προτείνει ο συγγραφέας.

δεν έχουν κατανοήσει επαρκώς τις προκλήσεις που τίθενται.

Το προσόν του είναι με άλλα λόγια ότι δεν φοβάται να θίξει και να αναδείξει όλες τις κρίσιμες πτυχές του ζητήματος: τη συσκότισή του μέχρι την περασμένη δεκαετία, καθώς κανείς δεν τόλμούσε να παραδεχθεί το πρόβλημα. Την τυραννία της ενοχής των δυτικών για τα εγκλήματα της αποικιοκρατίας, που τους οδηγούν συχνά ακόμη και σε a priori ανοχή των ακραίων εκδοχών του ισλαμισμού. Την απροθυμία της ανάδειξης των χριστιανικών θεμελίων της ηπείρου, ωσάν αυτά να μην υπήρξαν ποτέ, στο όνομα μιας επίδειξης προσευτισμού. Την αποτυχία του μοντέλου της πολυπολιτισμικότητας όπως την έχουν παραδεχθεί και φιλομετανάστες πολιτικοί σαν τη Μέρκελ. Την παθητικότητα απέναντι στις διάφορες δυσάρεστες επενέργειες του προβλήματος όπως είναι ότι συντηρτικοποιεί ακόμη περισσότερο τους

φοβισμένους Ευρωπαίους, σε έναν διαρκή φαύλο κύκλο. Εντέλει, την αίσθηση ότι πρόκειται για μια χαμένη υπόθεση. Ο ίδιος ο συγγραφέας υποστηρίζει βεβαίως ότι θα μπορούσαν να γίνουν περισσότερα αν εκτός από τον οίκτο προς τους ξεριζωμένους αυτούς ανθρώπους, σκεφτόμασταν και με όρους κοινωνικής δικαιοσύνης, τόσο προς τους μετανάστες που αναζητούν καλύτερη ζωή όσο και προς εκείνους που πρέπει να τους υποδεχθούν και να μοιραστούν μαζί τους πόρους και ευκαιρίες.

Είναι πιθανόν οι προσεχείς βουλευτικές εκλογές να στείλουν στο ελληνικό Κοινοβούλιο και μια εγκώρια (και πιο ανεγρόμνηστη) εκδοχή του Β. Ορμπαν. Ας γνωρίζουμε ότι η αντιμετώπιση του ακραίου λόγου της θα απαιτήσει τον συγχρωτισμό συντηρητικών και προοδευτικών εργαλείων κατανόησης. Διότι το θέμα μας δεν είναι ένας αδιέξοδος ιδεολογικός αγώνας προοδευτισμού ή συντηρητισμού, αλλά η εξεύρεση λύσεων σε μια σύνθετη εξίσωση που κανείς δεν έχει βρει ακόμη το κλειδί της. Πώς επιτυγχάνεται, με άλλα λόγια, η κοινή συνύπαρξη με όρους κοινωνικής ειρήνης και ευημερίας για όλες τις πλευρές.

* Ο κ. Δημήτρης Π. Σωτηρόπουλος είναι αναπληρωτής καθηγητής Σύγχρονης Πολιτικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και γραμματέας σύνταξης της «Νέας Εστίας».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

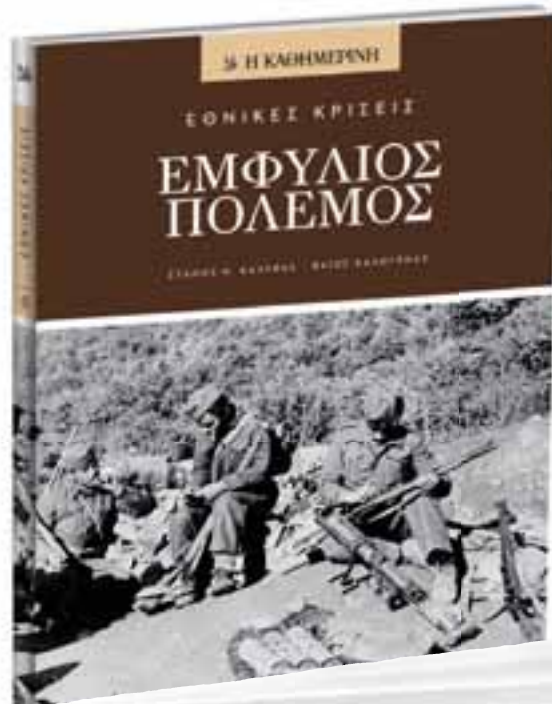
ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

Μια νέα εκδοτική σειρά της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ που φωτίζει το παρελθόν με τα μάτια στο παρόν και στο μέλλον.

Ο πέμπτος τόμος είναι αφιερωμένος στον εμφύλιο πόλεμο (1943-1949) που αποτελεί τον δεύτερο εθνικό διχασμό στον ελληνικό 20ό αιώνα.

Αυτή τη φορά, ο διχασμός δεν είχε ως σημείο αναφοράς δύο πρόσωπα (Κωνσταντίνος - Βενιζέλος) ούτε και περιορίστηκε στα όρια του αστικού πολιτεύματος (βασιλευόμενη ή αβασίλευτη δημοκρατία) αφού το βασικό διακύβευμά του είχε να κάνει με τη διατήρηση ή τη βίαιη ανατροπή του αντιπροσωπευτικού κοινοβουλευτικού συστήματος και την αντικατάστασή του από ένα καθεστώς λαϊκής δημοκρατίας, όπως αυτά που προέκυψαν -ή καλύτερα επιβλήθηκαν- στην Ανατολική Ευρώπη μετά τη νικηφόρο προέλαση του Ερυθρού Στρατού από το καλοκαίρι του 1944.

Την Κυριακή 16 Ιουνίου μαζί με την Καθημερινή

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κοινωνική Πολιτική και Οικονομική Εμπειρία

ΝΕΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ